

คู่มือการปฏิบัติงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (บก.ปทส.)

คู่มือการปฏิบัติงาน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (บก.ปทส.)

ออกแบบรูปเล่มและจัดพิมพ์โดย โรงพิมพ์ตำรวจ
ถ.เศรษฐศิริ ดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๖๖๘-๒๘๑๑-๓ โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๔๖๕๘

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา :	พล.ต.อ. ศรีวรราช	รังสิพราหมณกุล	รอง ผบ.ตร.
	พล.ต.ท. จิตติราช	หนองหารพิทักษ์	ผบช.ก.
	พล.ต.ต. สุรพล	อยู่หนูช	รอง ผบช.ก.
คณะผู้จัดทำ :	พล.ต.ต. วรพงษ์	ทองไพบูลย์	ผบก.ปทส.
	พ.ต.อ. ณภัทร	ศรีบรรพต	รอง ผบก.ปทส.
	พ.ต.อ. ศิริพงษ์	เพชรศิริรักษ์	รอง ผบก.ปทส.
	พ.ต.อ. วีรวิชัย	บัวประเสริฐยิ่ง	รอง ผบก.ปทส.
	พ.ต.อ. ธีรุตม์เทวัญ	มังกรละวัชร	ผกก.ฝอ.บก.ปทส.
	พ.ต.อ. มงคล	พรานสูงเนิน	ผกก.๑ บก.ปทส.
	พ.ต.อ. อริยพล	สินสอน	ผกก.๒ บก.ปทส.
	พ.ต.อ. สมคิด	ทิพยจักรพงษ์	ผกก.๓ บก.ปทส.
	พ.ต.อ. พิบูลย์	เวียงจันทร์	ผกก.๔ บก.ปทส.
	พ.ต.อ. พุฒิเดช	บุญพระพือ	ผกก.๕ บก.ปทส.
	พ.ต.อ. สิริณัฐ	ศิริบุญภาคย์	ผกก.๖ บก.ปทส.
	พ.ต.อ. วชรินทร์	ภูสิทธิ์	ผกก.๖ บก.ปปป.

คำนำ

ปัจจุบันปัญหาภาวะโลกร้อนอันมีผลมาจากการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นปัญหาระดับโลก และทุกประเทศทั่วโลกได้ให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาดังกล่าว ซึ่งประเทศไทยเอง ได้มีความพยายามจากทุกภาคส่วนในการแก้ไขปัญหการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และยังคงเป็นปัญหาระดับต้น ๆ ที่รัฐบาลและสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้ความสำคัญที่จะต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน จำเป็นต้องมีการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง และกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่โดยตรงในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานสำหรับข้าราชการตำรวจ ซึ่งเนื้อหาประกอบด้วยการสืบสวนสอบสวนความผิดเกี่ยวกับการทำลายทรัพยากรป่าไม้ การบุกรุกที่สาธารณะ การลักลอบค้าสัตว์ป่าและพันธุ์พืช และการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

คู่มือการปฏิบัติงานฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความร่วมมือร่วมใจของข้าราชการตำรวจสังกัดกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง โดยมี พลตำรวจตรีวรพงษ์ ทองไพบูลย์ ผู้บังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหัวหน้าคณะจัดทำ และได้รับคำแนะนำ ถ่ายทอดประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จาก พลตำรวจเอกศรีวราร์ รังสีพรหมณกุล รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อแก้ปัญหการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งผลดีต่อสภาวะแวดล้อมของโลกโดยรวมต่อไป

คณะผู้จัดทำ

มกราคม ๒๕๖๐

สารบัญ

หน้า

บทที่ ๑	สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑
	- สภาพปัญหาของทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละด้าน	๑
	- ปัญหาในภาพรวมที่ต้องบูรณาการจากตำรวจหลายท้องที่เข้าดำเนินการ	๖
	- หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการ	๗
บทที่ ๒	การสืบสวนสอบสวนความผิดเกี่ยวกับการทำลายทรัพยากรป่าไม้	๙
	- รายละเอียดแนวทางสืบสวนปราบปรามในแต่ละลักษณะความผิด	๑๐
	- กรณีมีของป่าหวงห้ามไว้ในครอบครองเกินกว่าปริมาณที่กำหนด	๒๖
	- แนวทางการตรวจสอบเอกสารการนำไม้ ของป่า ไม้เรือนเก่า และสิ่งประดิษฐ์บนรถยนต์	๒๘
	- การจัดการเกี่ยวกับของกลางความผิดเกี่ยวกับป่าไม้	๓๑
	- การจัดการกับของกลางประเภทยานพาหนะ เครื่องจักร	๓๓
	- ขั้นตอนการจัดการกับของกลางประเภทยานพาหนะ เครื่องมือ เครื่องใช้ และเครื่องจักรกลใด ๆ สามารถสรุปเป็นแผนภูมิได้	๓๕
	- การจัดการกับของกลางประเภทของป่า	๓๘
	- ขั้นตอนการจัดการกับของกลางประเภทของป่าสามารถสรุปเป็นแผนภูมิได้	๓๙
บทที่ ๓	แนวทางการสืบสวนสอบสวนความผิดเกี่ยวกับการบุกรุกที่สาธารณะ	๔๑
บทที่ ๔	แนวทางการสืบสวนสอบสวนความผิดเกี่ยวกับการลักลอบค้าสัตว์ป่าและพันธุ์พืช	๔๗
	- แนวทางการสืบสวนสอบสวนความผิดเกี่ยวกับการลักลอบค้าสัตว์ป่าและพันธุ์พืช	๔๘
	- แนวทางการสืบสวนดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับพันธุ์พืช	๕๖
	- แนวทางการตรวจสอบความผิดเกี่ยวกับช้าง	๕๗
	- ขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับการจดทะเบียนตัวรูปพรรณสัตว์พาหนะ	๕๙

บทที่ ๕	แนวทางการสืบสวนสอบสวนความผิดเกี่ยวกับการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๖๑
-	แนวทางการสืบสวนสอบสวนความผิดเกี่ยวกับการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๖๑
-	โทษเกี่ยวกับความผิดตามพระราชบัญญัติแร่	๖๕
-	เงินสินบนและเงินรางวัล	๖๖
-	หลักเกณฑ์ในการพิจารณาอนุญาตให้ระเบิดและย่อยหิน	๖๘
-	บทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบระเบิด ย่อยหิน	๖๙
-	เกณฑ์การตรวจคุณภาพน้ำด้วยวิธีต่าง ๆ	๗๙
บทที่ ๖	แนวทางปฏิบัติด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความผิดด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๘๕
-	การเขียนบันทึกการจับกุม	๘๕
-	วิธีการทำบันทึกการตรวจสอบโรงงานแปรรูปไม้	๙๖
-	การสืบสวนปราบปรามความผิดเกี่ยวกับเลื่อยโซยนต์ตามพระราชบัญญัติเลื่อยโซยนต์ พ.ศ. ๒๕๔๕	๑๐๙
-	การกำหนดการกระทำความผิดและบทกำหนดโทษ	๑๑๐
บทที่ ๗	แนวทางการทำสำนวนการสอบสวนคดีทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑๑๑
-	ความผิดเกี่ยวกับการทำไม้	๑๑๓
-	ความผิดเกี่ยวกับมีไม้ท่อนไว้ในครอบครอง	๑๑๓
-	ความผิดเกี่ยวกับการแปรรูปไม้	๑๑๘
-	ความผิดเกี่ยวกับการมีไม้แปรรูปไว้ในครอบครอง	๑๑๘
-	ความผิดเกี่ยวกับแผ้วถางป่า	๑๑๙
-	ความผิดเกี่ยวกับการเก็บหาของป่าหวงห้าม	๑๑๙
-	ความผิดเกี่ยวกับมีของป่าหวงห้ามไว้ในครอบครองเกินกว่าปริมาณที่กำหนด	๑๒๐
-	ความผิดเกี่ยวกับสิ่งประดิษฐ์, เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดที่ทำด้วยไม้หวงห้าม	๑๒๐
-	ความผิดเกี่ยวกับการนำไม้และของป่าเคลื่อนที่	๑๒๐
-	การสอบสวนคดีที่ไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิด และไม่มีผู้ใดโต้แย้งกรรมสิทธิ์ในไม้ของกลาง	๑๒๑

- การสอบสวนผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ชำนาญ หรือผู้รู้	๑๒๑
- การสอบสวนนิติบุคคลกระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายป่าไม้	๑๒๑
- การดำเนินคดีเกี่ยวกับการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ	๑๒๒

ผนวก

ผนวก ก

- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) ได้คัดเลือกพื้นที่เป้าหมายพื้นที่วิกฤต ที่มีปัญหาการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า บุกรุกแผ้วถางป่า ลักลอบล่า / ค้าสัตว์ป่า	๑๔๓
---	-----

ภาคผนวก ข

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง

- แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔	๑๕๑
- แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗	๑๕๕
- แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสวนป่า พุทธศักราช ๒๕๓๕	๑๕๙
- แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเลื่อยโซยนต์ พุทธศักราช ๒๕๔๕	๑๖๑

ภาคผนวก ค

- การคำนวณค่าเสียหายพื้นที่ป่า	๑๖๗
--------------------------------	-----

ภาคผนวก ง

- การวัดไม้แปรรูป ไม้ท่อน การคำนวณปริมาตรไม้	๑๗๑
--	-----

ภาคผนวก จ

- ตารางปริมาณของป่าที่ครอบครองได้โดยไม่ต้องขออนุญาต	๑๗๕
---	-----

ภาคผนวก ฉ

ตัวอย่างหลักฐานการได้มาของไม้

- หนังสือกำกับไม้แปรรูป	๑๗๙
- ใบเบิกทางนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่	๑๘๑
- หนังสือแจ้งผ่านด่านป่าไม้	๑๘๓

ภาคผนวก ข

- แนวทางการตรวจสอบควบคุมการดำเนินงานของโรงงานแปรรูปไม้
โรงค้ำไม้แปรรูป การแปรรูปไม้เพื่อการค้ำ และการค้ำหรือมีไว้ในครอบครอง
เพื่อการค้ำซึ่งสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดบรรดาที่ทำด้วยไม้หวงห้าม ๑๘๗

ภาคผนวก ซ

ตารางแสดงขั้นตอนการขออนุญาตและการตรวจสอบควบคุมด้านอุตสาหกรรมไม้

- โรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักร (โรงเลื่อยจักร) ๑๙๕
- โรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักรเพื่อประดิษฐ์กรรม ๑๙๖
- โรงค้ำไม้แปรรูป ๑๙๗
- การขออนุญาตค้ำหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการค้ำซึ่งสิ่งประดิษฐ์
เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใด บรรดาที่ทำด้วยไม้หวงห้าม ๑๙๘

ภาคผนวก ณ

- ความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้และสิ่งแวดลอม ๒๐๑

ภาคผนวก ญ

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทำลายทรัพยากรป่าไม้
และสิ่งแวดลอม ๒๑๓

ภาคผนวก ก

- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๖ ๒๒๕

ภาคผนวก ก

- ตัวอย่าง แบบพิมพ์เกี่ยวกับตัวรูปพรรณช้าง ๒๓๕

บทที่ ๑

สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เนื่องจากในปัจจุบันยังคงมีปัญหาเกี่ยวกับการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า การบุกรุกพื้นที่ป่า และที่สาธารณะ ตลอดจนการลักลอบค้าสัตว์ป่าและพันธุ์พืช รวมทั้งการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง จึงมีความจำเป็นต้องให้ข้าราชการตำรวจทั่วประเทศร่วมมือร่วมใจกัน ดำเนินการป้องกันปราบปรามและสืบสวนสอบสวนดำเนินคดีกับกลุ่มผู้กระทำผิดเพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติให้คงอยู่ตลอดไป

สภาพปัญหาของทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละด้าน

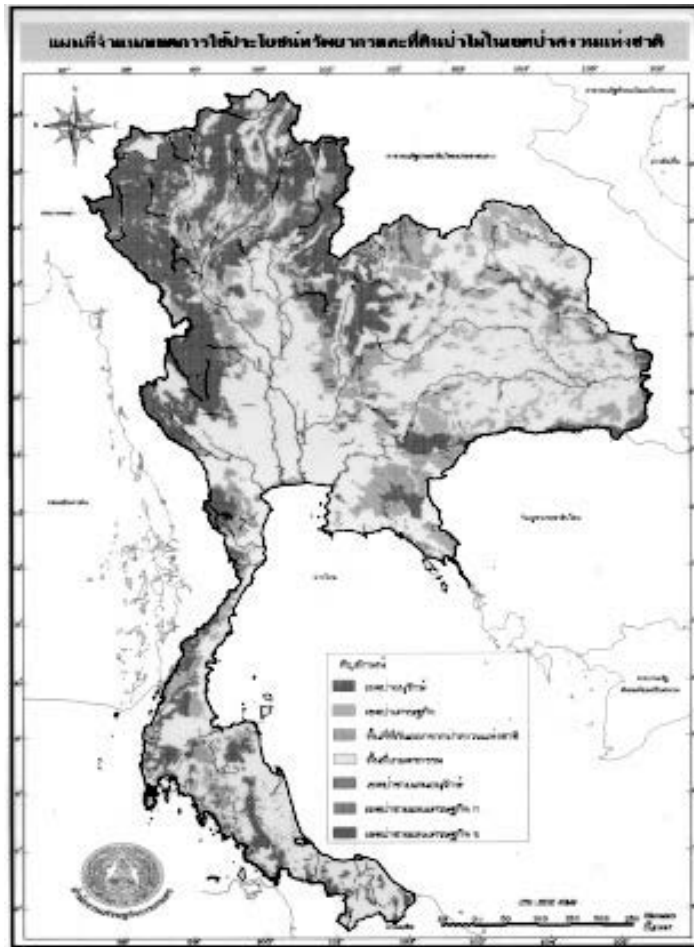
๑. ด้านทรัพยากรป่าไม้ ลดลง ๖๗ ล้านไร่ในช่วง ๔๐ ปี เหลือ ๓๓.๔๔% ของพื้นที่ประเทศ จนระบบนิเวศน์เสียสมดุล (มาตรฐานต้องไม่ต่ำกว่า ๔๐%) ปัจจุบันพื้นที่ป่าถูกแปรสภาพเป็นสวนยาง สวนปาล์ม รีสอร์ท ขาดความอุดมสมบูรณ์ เหลือป่าจริง ๆ ๒๐% ของประเทศ ส่งผลให้ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาประเทศไทยประสบปัญหาอุทกภัย ทั้งภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ก่อให้เกิดความเสียหายครั้งใหญ่ สาเหตุ

๑) ป่าส่วนใหญ่ถูกทำลาย - ไม่มีป่าอัมน้ำ

๒) บุกรุกสร้างสิ่งก่อสร้างขวางเส้นทางน้ำไหล

๓) บุกรุกทำสวนยางพารา ต้นปาล์ม กระจายทั่วประเทศ โดยไม่คำนึงถึงการรักษาป่าเดิม

ภาค	พื้นที่ (ตร.กม.)		คิดเป็นร้อยละ
	พื้นที่ภาค	พื้นที่ป่าไม้	
เหนือ	๑๖๙,๖๔๔.๒๙	๙๕,๐๗๔.๗๔	๕๖.๐๔%
ตะวันออก เฉียงเหนือ	๑๖๘,๘๕๔.๓๔	๒๗,๕๕๕.๕๔	๑๖.๓๒%
กลาง	๓๐,๑๒๖.๓๔	๒,๖๖๓.๙๗	๘.๘๕ %
ตะวันออก	๓๖,๕๐๒.๕๐	๘,๐๓๓.๔๐	๒๒.๐๑%
ตะวันตก	๓๐,๙๐๔.๗๕	๑๗,๔๒๕.๐๗	๕๖.๓๘%
ใต้	๗๗,๐๘๒.๘๑	๒๐,๘๓๒.๙๒	๒๗.๐๓%
รวม	๕๑๓,๑๑๕.๐๒	๑๗๑,๕๘๕.๖๕	๓๓.๔๔%

: ข้อมูล ปี ๒๕๕๑

๒. ด้านทรัพยากรน้ำ ขาดแคลน น้ำท่วม คุณภาพน้ำลดลง การรุกร้ำของน้ำเค็มในชั้นบาดาล
๓. ด้านทรัพยากรแร่ ลดลงแบบหมดสิ้นไปจากการได้รับอนุญาตและไม่ได้รับอนุญาต และส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงของสภาพพื้นที่ดินเดิม เกิดความเสียหายและไม่สามารถทำกลับคืนในสภาพเช่นเดิมได้
๔. ด้านทรัพยากรดิน เสื่อมโทรม ถูกทำลายโดยช่องว่างของกฎหมาย
๕. ด้านทรัพยากรทางทะเล และชายฝั่ง ความอุดมสมบูรณ์ลดลง อัตราการจับสัตว์น้ำได้ลดลงทุกปี ชายหาด ชายฝั่งถูกยึดเป็นของส่วนบุคคล
๖. ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ถูกทำลายอย่างรวดเร็ว สัตว์ป่าและพันธุ์พืชถูกลักลอบค้าจนใกล้สูญพันธุ์
๗. คุณภาพสิ่งแวดล้อม เสื่อมโทรม ส่งผลกระทบต่อคุณภาพอนามัย คุณภาพชีวิตประจำวัน

❖ ปัญหาในแต่ละพื้นที่ที่ต้องเฝ้าระวัง

❑ ปัญหาในพื้นที่กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑

๑. จังหวัดสระบุรี - ตัดไม้ในเขตป่าสงวนฯ ป่าทำฤทธิ์-ลำทองหลาง-ลำพญากลาง
ป่าทับกวาง-ป่ามวกเหล็ก อำเภอมวกเหล็ก
๒. จังหวัดลพบุรี - ขุดตักแร่เหล็ก/ตั้งโรงงานแต่งแร่เถื่อนที่ บ้านเขาทับควาย
ตำบลห้วยโป่ง อำเภอโคกสำโรง/อำเภอเมือง
๓. จังหวัดสมุทรปราการ - ทำอากาศยานสุวรรณภูมิ มีการลักลอบนำเข้า-ส่งออก
สัตว์ป่า และซากสัตว์ป่า พันธุ์พืชหายาก

❑ ปัญหาในพื้นที่กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๒

๑. จังหวัดฉะเชิงเทรา - ตัดไม้ในป่าสงวนฯ ป่าแควระบมสียัด/เขตรักษา
พันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน
๒. บุกรุกพื้นที่ป่ารอยต่อ ๕ จังหวัด - จังหวัดฉะเชิงเทรา, ชลบุรี, ระยอง, จันทบุรี
และสระแก้ว

❑ ปัญหาในพื้นที่กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๓

๑. จังหวัดนครราชสีมา - บุกรุกป่าสงวนฯ ดงพญาเย็น อำเภอปากช่อง/
อำเภอสี่คิ้ว และภูหลวง อำเภอปักธงชัย
๒. จังหวัดชัยภูมิ - บุกรุกป่าสงวนฯ ภูแล่นคา อำเภอเมือง/อำเภอ
เฉลิมพระเกียรติ/อำเภอเกษตรสมบูรณ์ /ตัดไม้ใน
เขตอุทยานฯ ป่าหินงามไทรทอง
๓. จังหวัดบุรีรัมย์ - บุกรุกป่าสงวนฯ ป่าดงใหญ่ อำเภอปะคำ/อำเภอ
โนนดินแดง
๔. จังหวัดสุรินทร์ - บุกรุกป่าสงวนฯ ฝ่งซ้ายห้วยเสน อำเภอสังขะ/อำเภอ
บัวเชด/ตัดไม้พะยุงในอำเภอกาบเชิง/อำเภอสังขะ/
อำเภอบัวเชด
๕. จังหวัดศรีสะเกษ - บุกรุกป่าสงวนฯ เขาพระวิหาร/ตัดไม้พะยุง ในเขต
อำเภอขุนหาญ อำเภอสิงห์/อำเภอกันทรลักษ์
๖. จังหวัดอุบลราชธานี - บุกรุกป่าสงวนฯ ป่าดงภูโหล่น/อุทยานฯ ผาแต้ม
อำเภอโขงเจียม ตัดไม้พะยุง ในอำเภอน้ำขุ่น/น้ำยืน/
บุญทรีย/อำเภอนาจะหลวย
๗. จังหวัดยโสธร - บุกรุกป่าสงวนฯ ภูสระดอกบัว
๘. จังหวัดอำนาจเจริญ - ตัดไม้พะยุง ในอำเภอนามน/ปทุมราชวงศา

❑ ปัญหาในพื้นที่กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๔

๑. จังหวัดมุกดาหาร - ตัดไม้ในเขตอำเภอดงหลวง
๒. จังหวัดเลย - บุกรุกป่าสงวนฯ และลักลอบทำเหมืองแร่

- ๓. จังหวัดนครพนม/หนองคาย - นำไม้พะยุง, สัตว์ป่า, ซากสัตว์ (เสือ, ตัวลีน) ออกนอกประเทศ
- ๔. จังหวัดสกลนคร/กาฬสินธุ์ - ตัดไม้ในเขตอุทยานฯ ภูผายล
- ๕. จังหวัดขอนแก่น/หนองบัวลำภู - ตัดไม้เขตอุทยานภูเก้า-ภูพานคำ

❑ ปัญหาในพื้นที่กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๕

- ๑. จังหวัดเชียงใหม่ - การบุกรุกพื้นที่ป่า/ขอออกเอกสารสิทธิ์ในพื้นที่ป่าสงวนฯ ป่าแม่ขนิน-แม่ท่าช้าง
- ๒. จังหวัดแม่ฮ่องสอน - ลักลอบตัดไม้สัก ในอำเภอสบเมย, อำเภอแม่สะเรียง และอำเภอปาย
- ๓. จังหวัดลำปาง - ตัดไม้และบุกรุกแผ้วถางป่าเพื่อปลูกพืชไร่ ในอำเภอแจ้ห่ม, อำเภองาว อำเภอเถิน
- ๔. จังหวัดแพร่ - ตัดไม้สักในพื้นที่อำเภอเด่นชัย
- ๕. จังหวัดน่าน - บุกรุกแผ้วถางป่าเพื่อยึดถือครองป่าในอำเภอเวียงสา, อำเภอเมือง
- ๖. จังหวัดเชียงราย - บุกรุกแผ้วถางป่าเพื่อยึดถือครองป่าในอำเภอเชียงของ, แม่สาย ดอยหลวง

❑ ปัญหาในพื้นที่กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๖

- ๑. จังหวัดนครสวรรค์ - ลักลอบตัดที่ดินเพื่อเอาแร่เหล็ก ในอำเภอหนองบัว, อำเภอวังโป่ง
- ๒. จังหวัดอุทัยธานี - ล่าสัตว์ป่าในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง
- ๓. จังหวัดตาก - ตัดไม้ทำลายป่า รวมทั้งใช้พื้นที่ป่าปลูกไร่ฝิ่น ในอำเภอท่าสองยาง อำเภอแม่สอด, อำเภอแม่ระมาด
- ๔. จังหวัดกำแพงเพชร - ตัดไม้และบุกรุกแผ้วถางป่า เพื่อปลูกพืชไร่ ในอำเภอพรานกระต่าย อำเภอคลองลาน
- ๕. จังหวัดเพชรบูรณ์ - ตักดินเพื่อเอาแร่เหล็ก ในอำเภอชนแดน
- ๖. จังหวัดพิษณุโลก - ตัดไม้และบุกรุกป่าเพื่อเอาพื้นที่ไปปลูกพืชไร่/สวนยางพารา ในอำเภอวังทอง, อำเภอนครไทย และอำเภอชาติตระการ

❑ ปัญหาในพื้นที่กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๗

- ๑. จังหวัดสมุทรสาคร/สมุทรสงคราม - ลักลอบขุดดิน ถมดิน โดยไม่ได้รับอนุญาต/น้ำเน่าเสียจากฟาร์ม โรงงาน
- ๒. จังหวัดเพชรบุรี - การลักลอบตัดไม้/การบุกรุกพื้นที่ป่า และลักลอบขุดดิน ถมดิน โดยไม่ได้รับอนุญาต
- ๓. จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ - การบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อออกโฉนดที่ดิน สร้างตลาดน้ำ

- ๔. จังหวัดนครปฐม - ลักลอบขุดดิน ถมดิน บ่อทรายโดยไม่ได้รับอนุญาต/ น้ำเสียของโรงงาน
- ๕. จังหวัดสุพรรณบุรี - ลักลอบขุดดิน ถมดิน โดยไม่ได้รับอนุญาต และตัดไม้ทำลายป่าเพื่อปลูกยางพารา/ปาล์ม
- ๖. จังหวัดราชบุรี - การบุกรุกพื้นที่ป่าสงวน และการทำเหมืองแร่เถื่อน

❑ ปัญหาในพื้นที่กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๘

- ๑. จังหวัดชุมพร - การบุกรุกป่าสงวนฯ เพื่อปลูกยางพารา และปาล์มน้ำมัน
- ๒. จังหวัดระนอง - การบุกรุกเข้าทำประโยชน์ ยึดพื้นที่ป่าสงวนฯ
- ๓. จังหวัดนครศรีธรรมราช - ตัดไม้ และบุกรุกพื้นที่ป่าในพื้นที่อำเภอบางขัน โดยกลุ่มนายทุนผู้มีอิทธิพล
- ๔. จังหวัดสุราษฎร์ธานี - ตัดไม้ในป่าสงวนฯ บุกรุกทำสวนยาง ปาล์ม
- ๕. จังหวัดกระบี่ - ตัดไม้/บุกรุกป่าสงวนฯ ป่าชายเลน
- ๖. จังหวัดพังงา - ตัดไม้/บุกรุกป่า ทำเหมือง ฟาร์มกุ้ง สร้างรีสอร์ท
- ๗. จังหวัดภูเก็ต - การบุกรุกป่าสงวน/อุทยานฯ ออกเอกสารสิทธิ์ไม่ชอบ

❑ ปัญหาในพื้นที่กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๙

- ๑. จังหวัดตรัง - บุกรุกป่าสงวนฯ ป่าไผ่-ป่าแก่อำเภอวังวิเศษ
- ๒. จังหวัดสตูล - บุกรุกป่าสงวนฯ ป่าเขาควม/ป่าเขาแดง/ป่าเขาใหญ่ อำเภอกวนกาหลง
- ๓. จังหวัดพัทลุง - บุกรุกป่าสงวนฯ ป่าเขาหัวช้าง/ป่าเขาพระ/ป่าเขาหลักไก่อ
- ๔. จังหวัดสงขลา - บุกรุกป่าสงวนฯ ป่าเขาแดน/ป่าควนเจดีย์/ป่าเขาพระยาไผ่/ป่าควนกำแพง อำเภอสะบ้าย้อย/คำสัตว์ป่าคุ้มครอง (นกกรงหัวจุก) ในตลาดนัดต่างๆ

❑ ปัญหาในพื้นที่ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้

- ๑. จังหวัดยะลา - บุกรุกป่าสงวนฯ ป่าลาบู-ถ้ำทะเล อำเภอบันนังสตา/อำเภอเยาะหา บุกรุกป่าไม้ถาวรในเขตนิคมฯ ตำบลอัยเยอร์เวง อำเภอเบตง
- ๒. จังหวัดปัตตานี - ลักลอบขุดตักดินในอำเภอกะพ้อ
- ๓. จังหวัดนราธิวาส - บุกรุกป่าสงวนฯ ป่าเขาเรือเสาะ/ป่ายิงอ/ป่าเรือเสาะ/ลักลอบนำตัวนิ่มหรือลื่นมาจากประเทศมาเลเซียผ่านเข้ามา เพื่อส่งออกไปยังลาว

❑ ปัญหาในพื้นที่กองบัญชาการตำรวจนครบาล

- ลักลอบค้าสัตว์ป่าคุ้มครอง และของป่าหวงห้าม (กล้วยไม้ป่า)
- ๑. ตลาดนัดจตุจักร (บางซื่อ)
- ๒. ตลาดนัดจตุจักร ๒ (มีนบุรี)

๓. สนามหลวง ๒ (ศาลาแดง)
๔. ตลาดเทเวศร์ (สามเสน)

ปัญหาในภาพรวมที่ต้องบูรณาการจากตำรวจหลายท้องที่เข้าดำเนินการ

๑. การลักลอบตัดไม้พะยุง จากทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มายังท่าเรือคลองเตย เพื่อส่งออกไปประเทศจีน

๒. การลักลอบค้าสัตว์ป่าคุ้มครองจากทางภาคใต้ นำผ่านไปขายยังจีน

๓. การลักลอบขุดแร่จากทางภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แล้วนำมาฟอกยังโรงงานที่ได้รับอนุญาตส่งขายยังประเทศจีน

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้คัดเลือกพื้นที่ที่มีปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่า การล่า/ค้าสัตว์ป่า เป็นพื้นที่วิกฤต ๑๙๘ แห่ง เพื่อเร่งรัดดำเนินการแก้ไขโดยเร่งด่วน ครอบคลุมพื้นที่ ๓๐ จังหวัด ซึ่งแบ่งเป็นพื้นที่รับผิดชอบในส่วนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ดังนี้ .-

- กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ - ไม่มีพื้นที่วิกฤต
- กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๒ - จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ตราด
- กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๓ - ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ สุรินทร์ อุบลราชธานี
- กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๔ - สกลนคร
- กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๕ - เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง แพร่
- กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๖ - ตาก กำแพงเพชร อุทัยธานี
- กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๗ - ประจวบคีรีขันธ์ กาญจนบุรี
- กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๘ - ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี กระบี่ พังงา ภูเก็ต
- กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๙ - ตรัง พัทลุง สตูล สงขลา
- ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ - ไม่มีพื้นที่วิกฤต
- กองบัญชาการตำรวจนครบาล - ไม่มีพื้นที่วิกฤต

(พื้นที่วิกฤตปรากฏรายละเอียดตาม ผนวก ก)

ดังนั้นจังหวัดที่มีพื้นที่วิกฤต จะต้องดำเนินการ ดังนี้

๑. ในขั้นต้นจะต้องทราบว่าพื้นที่ดังกล่าวอยู่ที่ใด มีสภาพปัญหาและอุปสรรคอย่างไร
 ๒. จัดเตรียมหาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนที่กำหนดเขตป่า, เขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) หรือเขตที่ดินอื่น ๆ ไว้ประกอบ
 ๓. จัดกำลังเข้าตรวจสอบในพื้นที่ป่า เพื่อป้องกันปรามหรือยึดพื้นที่คืน
 ๔. ตั้งจุดสกัดตามเส้นทาง และตรวจสอบโรงงานแปรรูปไม้หรือบ้านเรือนที่มีพฤติการณ์นำไม้ผิดกฎหมายเข้ามาซุกซ่อน
- ส่วนจังหวัดที่ไม่มีพื้นที่วิกฤต ต้องทำการสืบสวนหาข่าว จัดเตรียมเอกสารที่เกี่ยวข้อง และตรวจสอบการกระทำผิดในพื้นที่อย่างต่อเนื่องเช่นกัน

หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการ

เนื่องจากข้าราชการตำรวจทุกตำแหน่งเป็นเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติป่าไม้, ป่าสงวนแห่งชาติ, สวนป่า และเลื่อยโซ่ยนต์ จึงมีอำนาจและหน้าที่ในการป้องกันปราบปราม สืบสวน จับกุมผู้กระทำผิดตามความผิดข้างต้น โดยมีหน่วยปฏิบัติการหลักในพื้นที่ต่าง ๆ ได้แก่ กองบัญชาการตำรวจนครบาล, ตำรวจภูธรภาค ๑-๙, ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้, กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง, กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน และมีหน่วยงานสนับสนุนการปฏิบัติ ได้แก่ ตำรวจสันติบาล, ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง, กองบัญชาการสืบสวนปราบปรามยาเสพติด, กองบินตำรวจ เป็นต้น

จากสถานการณ์ดังกล่าวเพื่อให้การสืบสวนปราบปรามได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพเป็นรูปธรรม จึงได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานนี้ไว้เพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่อันประกอบด้วยงานสำคัญ ๆ ดังนี้

๑. แนวทางการสืบสวนสอบสวนการทำลายทรัพยากรป่าไม้
 ๒. แนวทางการสืบสวนการบุกรุกที่สาธารณะ
 ๓. แนวทางการสืบสวนการลักลอบค้าสัตว์ป่าและพันธุ์พืช
 ๔. แนวทางการสืบสวนการลักลอบทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ
- ซึ่งมีรายละเอียดของขั้นตอนการดำเนินการในแต่ละเรื่อง ได้กล่าวไว้ในบทต่อ ๆ ไป

(ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่

ลง ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๗ ผนวก ข)

บทที่ ๒

การสืบสวนสอบสวนความผิดเกี่ยวกับการทำลายทรัพยากรป่าไม้

ความผิดที่เกี่ยวกับการทำลายทรัพยากรป่าไม้ มีลักษณะความผิดอยู่หลายลักษณะ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ได้โดยง่าย จึงขอแยกความผิดออกเป็นลักษณะต่าง ๆ ดังนี้.-

๑. ความผิดที่เกี่ยวกับการบุกรุกทำลายป่า โดยการแผ้วถางป่าและการเข้ายึดถือครอบครองป่าโดยไม่ได้รับอนุญาต

๒. ความผิดที่เกี่ยวกับการทำไม้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

๓. ความผิดที่เกี่ยวกับการมีไม้หวงห้ามซึ่งยังมิได้แปรรูป (ไม้ท่อน/ไม้ซุง) ไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต

๔. ความผิดที่เกี่ยวกับการมีไม้สั๊กแปรรูปไม่ว่าจำนวนเท่าใดไว้ในครอบครอง และการมีไม้แปรรูปปริมาตรเกิน ๐.๒๐ ลูกบาศก์เมตร ไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต

๕. ความผิดที่เกี่ยวกับการแปรรูปไม้โดยไม่ได้รับอนุญาต

๖. ความผิดที่เกี่ยวกับการตั้งโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักร หรือตั้งโรงค้ำไม้แปรรูปโดยไม่ได้รับอนุญาต

๗. ความผิดที่เกี่ยวกับการลักลอบค้าของป่าหวงห้าม

นอกจากนี้ยังได้เพิ่มเติมวิธีการตรวจสอบการนำไม้ท่อน ไม้แปรรูป ของป่า สิ่งประดิษฐ์ และไม้เรือนเก่าที่ตรวจพบบนรถยนต์ รถบรรทุก ตลอดจนวิธีการจัดการเกี่ยวกับของกลางความผิดด้านป่าไม้ไว้ด้วยแล้ว

รายละเอียดแนวทางสืบสวนปราบปรามในแต่ลักษณะความผิด

๑. ความผิดเกี่ยวกับการบุกรุกทำลายป่า โดยการแผ้วถางป่าและการเข้ายึดถือครอบครองป่า โดยไม่ได้รับอนุญาต

๑.๑ วัตถุประสงค์ในการตรวจสอบ

(๑) เพื่อใช้ตรวจสอบพื้นที่ที่มีการบุกรุกแผ้วถางป่า เผาป่า การเข้าไปยึดถือครอบครอง หรือทำลาย หรือทำให้เสื่อมเสียซึ่งสภาพป่า เป็นแนวทางการตรวจยึดพื้นที่ป่ากลับคืนสู่รัฐ และจับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษทางกฎหมาย

(๒) เพื่อทราบถึงขั้นตอนการตรวจสอบ การวัดพื้นที่และการคำนวณค่าเสียหาย พื้นที่ป่าแต่ละประเภท ตลอดจนการแจ้งข้อกล่าวหา และแนวทางการรวบรวมพยานหลักฐานในการสอบสวนดำเนินคดี

๑.๒ การสืบสวนหาข่าว

(๑) ออกตรวจลาดตระเวนในพื้นที่ที่รับผิดชอบว่า มีการบุกรุกแผ้วถางป่าหรือไม่ โดยประสานกับผู้ปกครองท้องที่ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และชาวบ้านที่พักอาศัยอยู่ใกล้พื้นที่ป่า

(๒) รับแจ้งข้อมูลการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าจากประชาชนทั่วไป ทางโทรศัพท์ หรือหนังสือร้องเรียน หรือช่องทางการติดต่ออื่น

(๓) ประสานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่ป่าไม้ร่วมบินตรวจสอบสภาพป่าในพื้นที่ที่รับผิดชอบตามตารางบินของกรมป่าไม้

๑.๓ การเตรียมความพร้อม

(๑) แผนที่กำหนดเขตป่าต่าง ๆ ได้แก่ สำเนากฎกระทรวงกำหนดเขตป่าสงวนแห่งชาติ และหรือพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตอุทยานแห่งชาติ และหรือพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรืออื่น ๆ พร้อมแผนที่แนบท้ายกฎกระทรวงหรือกฤษฎีกาดังกล่าว

(๒) เครื่องจับค่าพิกัดทางดาวเทียม (GPS), กล้องถ่ายภาพ

(๓) อุปกรณ์การวัด เช่น ตลับเมตร, เชือก

(๔) อุปกรณ์สื่อสาร เช่น วิทยุสื่อสาร ใช้งานได้ดีในพื้นที่ป่าทึบ

(๕) ประสานเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่ป่าไม้ เจ้าหน้าที่อุทยานฯ ฝ่ายปกครอง ทหาร ซึ่งรับผิดชอบพื้นที่นั้น ๆ ร่วมดำเนินการ

๑.๔ ขั้นตอนการปฏิบัติ

เมื่อพบเห็นบุคคลทำการบุกรุก ทำลายป่า และมีการตัดโค่นไม้ขนาดใหญ่ในพื้นที่บุกรุก เจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติ ดังนี้-

(๑) แสดงตนเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่

(๒) ขอดูเอกสารหลักฐานทางที่ดิน ได้แก่ หนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ (เช่น โฉนดที่ดิน, ตราจอง ที่ได้รับรองว่าทำประโยชน์แล้ว เป็นต้น) หรือสิทธิการครอบครองที่ดิน (เช่น หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก., น.ส.๓), ใบจอง (น.ส.๒), แบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) เป็นต้น) จากผู้กระทำการ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและอยู่ในที่เกิดเหตุ

(๓) ขอดูเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับบุคคล เช่น บัตรประจำตัวประชาชน ใบขับขี่ บัตรคนต่างด้าว

(๔) ตรวจสอบจุดที่ตั้งบริเวณที่เกิดเหตุว่าอยู่พิภพที่เท่าใด โดยใช้เครื่องมือ จัปพิภพทางดาวเทียม (GPS) แล้วนำไปตรวจสอบกับแผนที่แสดงแนวเขตป่าว่าอยู่ในเขตพื้นที่ป่าตามกฎหมายฉบับใด หรือสอบถามเบื้องต้นจากเจ้าหน้าที่ป่าไม้ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่รับผิดชอบพื้นที่

(๕) ตรวจสอบพื้นที่ที่เกิดเหตุว่าพื้นที่ป่าถูกบุกรุกทำลายไป มีเนื้อที่จำนวนเท่าใด คิดเป็นค่าเสียหายต่อรัฐเป็นเงินเท่าไร หรือมีการกระทำการอื่นใดในพื้นที่ดังกล่าวอีกบ้าง เช่น มีการนำไม้พืชผลไปปลูกจำนวนกี่ต้น การตรวจสอบคำนวณพื้นที่ ให้ตรวจวัดหาค่าพิภพบริเวณรอบแปลงตรวจยึดไม่น้อยกว่า ๓ จุด และทำการคำนวณค่าเสียหายทางแพ่งตามหนังสือสั่งการของกรมป่าไม้หรือกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืชที่ได้กำหนดไว้

(๖) ตรวจสอบชนิด วัตถุนาด นับจำนวน คำนวณปริมาตรและค่าภาคหลวง จัดทำบัญชีไม้ที่ถูกตัดโค่นและมีขนาดโตพอที่จะนำไปใช้เป็นสินค้าได้ แล้วยึดไม้ดังกล่าวไว้เป็นของกลาง โดยให้เจ้าหน้าที่ป่าไม้ประทับตราแสดงการตรวจยึด (ตรา ต. และตรา ย.) ในโอกาสแรกที่พึงจะกระทำได้ พร้อมทั้งจัดแจ้งรูปรอยตราที่ประทับไว้ ลงในบันทึกการจับกุมและบัญชีไม้ของกลาง ให้ผู้ถูกจับ และผู้จับกุม ร่วมลงชื่อต่อท้ายบัญชีไม้ของกลางด้วย

(๗) ถ่ายภาพผู้กระทำการ (ผู้ถูกจับ) สภาพพื้นที่ป่าที่ถูกบุกรุกแผ้วถาง ยึดถือครอบครอง และพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้กระทำการ (ผู้ถูกจับ) ในขณะที่เจ้าหน้าที่กำลังตรวจสอบ

(๘) ถ่ายภาพอุปกรณ์การกระทำผิด เช่น มีด ขวาน จอบ เสียม เครื่องเลื่อยโซ่ยนต์ หรืออุปกรณ์อื่น ๆ และจัดทำบัญชีไว้เป็นหลักฐาน พร้อมตรวจยึดอุปกรณ์การกระทำผิดดังกล่าวไว้เป็นของกลาง (ให้ผู้ถูกจับและผู้จับกุมร่วมลงชื่อต่อท้ายบัญชีด้วย)

๑.๕ ขั้นตอนการจับกุม และการแจ้งข้อกล่าวหา

(๑) แจ้งผู้ถูกจับว่า “เขาต้องถูกจับ”

(๒) แจ้งข้อกล่าวหาตามฐานความผิดให้ครบถ้วนทุกฐานความผิดตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ให้ผู้ถูกจับทราบ ดังนี้

- กรณีพื้นที่เกิดเหตุเป็นป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ ให้แจ้งข้อกล่าวหาตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ มาตรา ๑๑ ฐาน “ทำไม้ หรือทำอันตรายด้วยประการใด ๆ แก่ไม้หวงห้าม โดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่”, มาตรา ๕๔ ฐาน “ก่่นสร้าง แผ้วถาง หรือเข้ายึดถือครอบครองป่า โดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่” และมาตรา ๖๙ ฐาน “มีไว้ในครอบครอง ซึ่งไม้หวงห้ามอันยังมิได้แปรรูปโดยไม่มีรอยตราค่าภาคหลวง หรือรอยตรารัฐบาลขาย”

- กรณีพื้นที่เกิดเหตุเป็นป่าสงวนแห่งชาติด้วย ให้แจ้งข้อกล่าวหาตาม พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๑๔ ฐาน “ยึดถือ ครอบครอง หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้เสื่อมสภาพป่าสงวนแห่งชาติ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่” ด้วย

(การคำนวณค่าเสียหายพื้นที่ป่า ผนวก ค)

- กรณีพื้นที่เกิดเหตุเป็นอุทยานแห่งชาติด้วย ให้แจ้งข้อกล่าวหาตาม พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๑๖ (๑) ฐาน “ยึดถือ ครอบครอง ก่อสร้าง แผ้วถางหรือเผาป่าในเขตอุทยานแห่งชาติ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่” และมาตรา ๑๖ (๒) ฐาน “ทำด้วยประการใด ๆ ให้เสื่อมสภาพอุทยานแห่งชาติ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่” ด้วย

- กรณีพื้นที่เกิดเหตุเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าด้วย ให้แจ้งข้อกล่าวหาตาม พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๘ ฐาน “ยึดถือ ครอบครอง ก่อสร้าง แผ้วถางหรือเผาป่าในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า โดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่” ด้วย

- กรณีพื้นที่เกิดเหตุเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าที่อยู่ในเขตพื้นที่ป่าให้แจ้งข้อกล่าวหาตาม พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔๒ ฐาน “ยึดถือ ครอบครอง ก่อสร้าง แผ้วถางหรือเผาป่าในเขตห้ามล่าสัตว์ป่า โดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่” ด้วย

(๓) หากมีหมายจับให้แสดงต่อผู้ถูกจับ พร้อมแจ้งสิทธิตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๓ ให้ผู้ถูกจับทราบ

- มีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้ และถ้อยคำของผู้ถูกจับนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้

- มีสิทธิที่จะพบหรือปรึกษาทนายความหรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความ

- ผู้ถูกจับประสงค์จะแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจทราบถึงการจับกุมได้

(๔) จัดทำบันทึกการจับกุมไว้เป็นหลักฐาน โดยให้ลงรายละเอียดการแจ้งสิทธิตามข้อ (๓) ในบันทึกการตรวจจับกุมให้ครบถ้วน

(๕) จัดทำแผนที่สังเขปแสดงบริเวณที่เกิดเหตุ

(๖) รวบรวมเอกสารหลักฐานสนับสนุนข้อกล่าวหา ประกอบด้วย

- สำเนากฎกระทรวงกำหนดเขตป่าสงวนแห่งชาติ และหรือพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตอุทยานแห่งชาติ และหรือพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรืออื่น ๆ พร้อมแผนที่แนบท้ายกฎกระทรวงหรือกฤษฎีกาดังกล่าว และระบุบริเวณจุดที่เกิดเหตุไว้ในแผนที่แนบท้ายดังกล่าว แล้วแต่กรณีว่าพื้นที่เกิดเหตุจะเกี่ยวข้องกับกฎหมายฉบับใด

- สำเนาพระราชกฤษฎีกากำหนดไม้หวงห้าม พ.ศ. ๒๕๓๐ พร้อมบัญชีไม้หวงห้าม (กรณีมีการแจ้งข้อกล่าวหาตามมาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๔๘ หรือมาตรา ๖๙ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔)

- สำเนาประกาศกระทรวงกำหนดเขตควบคุมการแปรรูปไม้ ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ (กรณีมีการแจ้งข้อกล่าวหาตามมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔)

(๗) ควบคุมตัวผู้ถูกจับพร้อมนำของกลาง บันทึกการจับกุม และเอกสารที่เกี่ยวข้องส่งพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบพื้นที่ เพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

(๘) ของกลางที่ไม่ใช่อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และวัตถุระเบิด มอบให้เจ้าหน้าที่ป่าไม้ไปเก็บรักษา ตามระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการปฏิบัติเกี่ยวกับของกลาง

ในคดีความผิดเกี่ยวกับการป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๓๓ และข้อตกลงระหว่างกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๑

(๙) ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้นำพืชผล อาสิน สิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งอื่นใด เข้าไปปลูกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ หรือในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบที่ตรวจยึดให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบพื้นที่ ดำเนินการดังนี้

- กรณีพื้นที่ตรวจยึดเป็นพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ให้หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ พิจารณาใช้อำนาจตามมาตรา ๒๒ แห่ง พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ตามหลักเกณฑ์ และแนวทางปฏิบัติที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้แจ้งให้ทุกหน่วยงานในสังกัดกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และแจ้งให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติ

- กรณีพื้นที่ตรวจยึดเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ และอยู่ในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า เขตวนอุทยาน หรือพื้นที่อุทยานแห่งชาติเตรียมการ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเตรียมการ หรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเตรียมการ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้จับกุมดำเนินคดีตามกฎหมายแล้ว ให้ดำเนินการเสนอเรื่องให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมและรักษาป่าสงวนแห่งชาตินั้น พิจารณาใช้อำนาจตามมาตรา ๒๕ แห่ง พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ตามหลักเกณฑ์ และแนวทางปฏิบัติของกรมป่าไม้

- กรณีเจ้าหน้าที่ผู้จับกุมได้เสนอเรื่องให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมและรักษาป่าสงวนแห่งชาตินั้นในระดับพื้นที่ (นายอำเภอ หรือผู้ว่าราชการจังหวัด) เพื่อพิจารณาใช้อำนาจตามมาตรา ๒๕ แห่ง พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ สั่งให้ผู้บุกรุกดำเนินการรื้อถอนพืชผล อาสิน สิ่งปลูกสร้าง ออกไปให้พ้นเขตป่าสงวนแห่งชาติ แต่พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมและรักษาป่าสงวนแห่งชาตินั้นในระดับพื้นที่ (นายอำเภอ หรือผู้ว่าราชการจังหวัด) ไม่พิจารณาใช้อำนาจดังกล่าว หรือพิจารณาล่าช้าจนเกินควร หรือหากเป็นกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในเรื่องดังกล่าว ประมวลเรื่องผ่านผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นให้อธิบดีกรมป่าไม้ เพื่อพิจารณาใช้อำนาจดังกล่าวต่อไป

- กรณีพื้นที่ตรวจยึดอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า แต่ไม่เป็นป่าสงวนแห่งชาติ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้จับกุมผู้กระทำความผิดดำเนินคดีตามกฎหมายแล้ว ให้ดำเนินการสรุปข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง รายงานให้แต่ละกรม เพื่อป้องกัน รื้อถอนต่อไป

(๑๐) ติดตามความคืบหน้าในการดำเนินคดีแล้วรายงานผู้บังคับบัญชาทราบเป็นระยะ ๆ จนกว่าคดีจะถึงที่สุด

กรณีไม่พบตัวผู้กระทำผิด

(๑) จัดทำบันทึกการตรวจยึด (ยึดพื้นที่ที่ถูกบุกรุกทำลาย)

(๒) ดำเนินการตามขั้นตอนการปฏิบัติ ข้อ (๔) - (๘) ดังกล่าวข้างต้น

ทำการสืบสวนหาตัวผู้กระทำผิดจากหลักฐานต่าง ๆ ดังนี้การใช้ไฟฟ้า (ผู้ขอใช้มิเตอร์ไฟฟ้า)

- หนังสือแจ้งการเสียภาษีบำรุงท้องที่ (ภบท.๕) จากองค์การบริหารส่วนตำบล
- สอบถามจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ชาวบ้านใกล้เคียงพื้นที่เกิดเหตุ
- จัดชุดเฝ้าระวัง เพื่อตรวจสอบผู้เข้ามาดูแลหรือเก็บผลอาสินในพื้นที่เกิดเหตุ

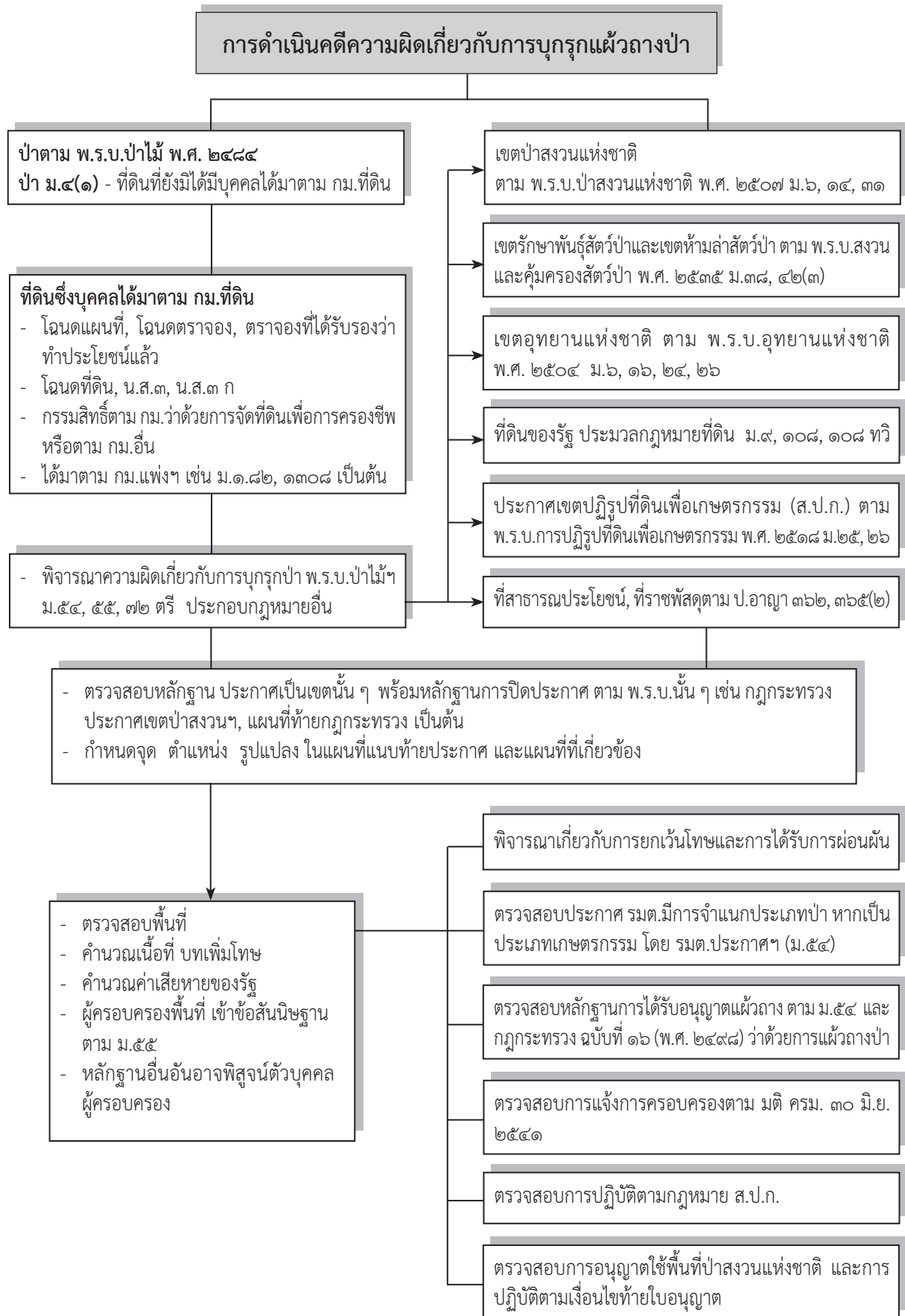
การรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับการบุกรุกทำลายป่า

๑. ผู้ถูกจับได้มีการขออนุญาต และได้รับอนุญาตให้ทำการแผ้วถางป่าหรือไม่
๒. เริ่มแผ้วถางป่าแต่เมื่อไร ถูกจับกุมเมื่อไร แผ้วถางป่าเพื่อวัตถุประสงค์อะไร
๓. ป่านั้นชื่อป่าอะไร เป็นป่าอะไร เป็นป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์

สัตว์ป่า หรือวนอุทยานแห่งชาติหรือไม่

๔. ป่านั้นอยู่ในเขตพื้นที่หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัดอะไร
๕. ป่านั้นถูกแผ้วถางเป็นพื้นที่หรือเนื้อที่เท่าไร มีไม้ถูกโค่นล้มทำลายเสียหายอย่างไรบ้าง
๖. สิ่งต่าง ๆ ที่ถูกทำลายเสียหาย คิดเป็นค่าเสียหายเท่าใด รวมค่าเสียหายเท่าใด
๗. จับและยึดเครื่องมือ เครื่องใช้อะไรเป็นของกลางบ้าง
๘. สำเนาเอกสารหลักฐานที่แสดงว่าพื้นที่ที่ถูกแผ้วถางยังมีสภาพเป็นป่า

กฎกระทรวงหรือพระราชกฤษฎีกากำหนดพื้นที่ป่า พร้อมแผนที่เกิดเหตุ รวมสำนวนไว้

๒. ความผิดเกี่ยวกับการทำไม้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

๒.๑ วัตถุประสงค์ในการตรวจสอบ

(๑) เพื่อใช้ตรวจสอบกรณีพบเห็นบุคคลกำลังตัดไม้ ชักลากไม้ โดยใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ตัดไม้ในพื้นที่ป่า และจับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษทางกฎหมาย

(๒) เพื่อทราบถึงขั้นตอนการตรวจสอบ การวัดไม้ การคำนวณค่าเสียหาย ตลอดจนการแจ้งข้อกล่าวหา และแนวทางการรวบรวมพยานหลักฐานในการสอบสวนดำเนินคดี

๒.๒ การสืบสวนหาข่าว

(๑) ออกตรวจในพื้นที่รับผิดชอบบริเวณที่มีไม้หวงห้ามในป่าอยู่อย่างหนาแน่น

(๒) รับแจ้งข้อมูลการลักลอบทำไม้จากประชาชนทั่วไป ทางโทรศัพท์ หรือหนังสือร้องเรียน หรือช่องทางการติดต่ออื่น

(๓) พบเห็นบุคคลนอกพื้นที่นำอุปกรณ์การตัดไม้ ซ่าง เข้ามาในพื้นที่

๒.๓ การเตรียมความพร้อม

(๑) อุปกรณ์การวัดไม้ เครื่องเขียน เช่น ตลับเมตร สี ซอล์ก บัญชีไม้

(๒) ประสานเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่ป่าไม้ เจ้าหน้าที่อุทยาน ซึ่งรับผิดชอบพื้นที่นั้น ๆ ร่วมตรวจยึดและนำของกลางไปเก็บรักษา

๒.๔ ขั้นตอนการปฏิบัติ

(๑) พบเห็นบุคคลกำลังใช้เครื่องมือต่าง ๆ เช่น เครื่องเลื่อยยนต์หรืออุปกรณ์อื่น ๆ ตัดฟันไม้หวงห้ามในป่า

(๒) แสดงตัวเป็นเจ้าหน้าที่

(๓) ขอตรวจสอบเอกสารเกี่ยวกับการอนุญาตให้ทำไม้หรือตัดไม้ของพนักงานเจ้าหน้าที่

(๔) ทำการตรวจสอบชนิด วัสดุขนาด คำนวณปริมาตรของไม้ แล้วจัดทำบัญชีรายการไม้ที่ตรวจพบและถ่ายภาพประกอบ

(๕) หากไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ แจ้งข้อกล่าวหากับผู้กระทำความผิดในข้อหา “ทำไม้ หรือทำอันตรายด้วยประการใด ๆ แก่ไม้หวงห้าม โดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่” ตามมาตรา ๑๑ พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔

(๖) จัดทำบันทึกการจับกุม บัญชีไม้พร้อมแผนที่สังเขปแสดงที่เกิดเหตุ

(๗) นำตัวผู้ถูกจับกุมส่งพนักงานสอบสวนท้องที่ดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

๒.๕ การสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับการทำไม้

(๑) ตรวจสอบว่าได้มีขออนุญาตและได้รับอนุญาตให้ทำไม้หรือไม่

(๒) วิธีการทำไม้ ทำอย่างไร ใช้เครื่องมือใด

(๓) ทำจากป่าไหน ชื่อป่าอะไร เป็นป่าสงวนแห่งชาติหรือบริเวณวนอุทยานแห่งชาติ หรือไม่

(๔) ป่านั้นอยู่ในเขตพื้นที่หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัดอะไร

(๕) ไม้ที่ทำเป็นไม้หวงห้ามหรือไม่ เป็นไม้หวงห้ามประเภทใด มีชนิด จำนวน ขนาด และปริมาตรเท่าใด

(๖) อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำไม้และยึดเป็นของกลางมีอะไรบ้าง

(๗) เริ่มทำไม้แต่ วัน เดือน ปีใด และถูกจับกุมเมื่อใด

(๘) สำเนาพระราชกฤษฎีกา กำหนดไม้หวงห้าม พร้อมบัญชีไม้หวงห้าม รวมสำนวนไว้ด้วย (พระราชกฤษฎีกากำหนดไม้หวงห้าม พ.ศ. ๒๕๓๐)

(๙) การทำไม้หวงห้ามต้องขออนุญาตและได้รับอนุญาตตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๒๔ พ.ศ. ๒๕๑๘ ลง ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๑๘

๒.๖ หลักกฎหมายที่ควรรู้ความผิดเกี่ยวกับการทำไม้

(๑) ต้องเป็นไม้หวงห้ามและต้องขึ้นในป่าเท่านั้นจึงจะผิด

(๒) ไม้หวงห้ามประเภท ก. ขออนุญาตทำไม้จากพนักงานเจ้าหน้าที่ ส่วนไม้หวงห้ามประเภท ข. ขออนุญาตการทำไม้จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๓) บทยกเว้นโทษ (มาตรา ๑๗)

- พนักงานเจ้าหน้าที่กระทำไปเพื่อประโยชน์ในการบำรุงป่า การค้นคว้า หรือการทดลอง

- ผู้เก็บเศษไม้ ปลายไม้ตายแห้ง ที่ล้มขอนนอนไพร อันมีลักษณะเป็นไม้พิน ซึ่งมีใช้ไม้สักหรือไม้หวงห้ามประเภท ข. ไปสำหรับใช้สอยในบ้านเรือนหรือประกอบกิจของตน

๓. ความผิดเกี่ยวกับการมีไม้หวงห้ามซึ่งยังมีได้แปรรูป (ไม้ท่อน ไม้ซุง) ไว้ในครอบครอง โดยไม่ได้รับอนุญาต

๓.๑ วัตถุประสงค์ในการตรวจสอบ

(๑) เพื่อใช้ตรวจสอบกรณีพบไม้ท่อน ไม้ซุงในป่าหรือสถานที่อื่น ๆ มีสภาพของไม้ใหม่ มียางไม้ติด ลักษณะเพิ่งผ่านการตัดมา หรือซุกซ่อนไว้ในที่มืดชิดโดยไม่มีรูปรอยตราใด ๆ ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตีประทับไว้

(๒) เพื่อทราบถึงขั้นตอนการตรวจสอบ การวัดไม้ท่อน การคำนวณปริมาตร และค่าเสียหาย ตลอดจนการแจ้งข้อกล่าวหา จับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษ และแนวทางการรวบรวมพยานหลักฐานในการสอบสวนดำเนินคดี

๓.๒ การสืบสวนหาข่าว

(๑) ออกตรวจในพื้นที่รับผิดชอบบริเวณที่มีไม้หวงห้ามในป่าขึ้นอยู่อย่างหนาแน่น

(๒) รับแจ้งข้อมูลการลักลอบทำไม้จากประชาชนทั่วไป ทางโทรศัพท์ หรือหนังสือร้องเรียน หรือช่องทางการติดต่ออื่น

(๓) ติดตามสถานการณ์ความต้องการไม้ในพื้นที่

๓.๓ ขั้นตอนการปฏิบัติ

(๑) ตรวจสอบชนิดไม้ และรูปรอยตราที่ประทับที่ไม้ทุกท่อน

(๒) ตรวจสอบเอกสารการได้มาของไม้ (ใบเบิกทางนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่ หรือหนังสืออนุญาตให้ตัดไม้ในที่ดินกรรมสิทธิ์)

(๓) ตรวจสอบชนิด ขนาด ปริมาตรของไม้ จัดทำบัญชีรายการไม้ที่ตรวจพบ และถ่ายภาพประกอบ

(๔) เปรียบเทียบชนิดไม้ที่ตรวจพบกับหลักฐานที่นำมาแสดง

(๕) หากไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ แจ้งข้อกล่าวหากับผู้กระทำความผิดในข้อหา “มีไว้ในครอบครองซึ่งไม้หวงห้ามอันยังมิได้แปรรูปโดยไม่มีรอยตราค่าภาคหลวง หรือรอยตรารัฐบาลขาย” ตามมาตรา ๖๙ พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔

(การวัดขนาดไม้แปรรูป ไม้ท่อน การคำนวณปริมาตร ผนวก ง)

๓.๔ การรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับการมีไม้หวงห้ามซึ่งยังมีได้แปรรูป (ไม้ท่อน ไม้ซุง) ไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต

(๑) ตรวจสอบว่าได้ขออนุญาตและได้รับอนุญาตให้ไม้ท่อนไว้ในครอบครองหรือไม่
(๒) มีจำนวนกี่ต้น หรือกี่ท่อน ขนาดใด ปริมาตรเท่าใด (การวัดขนาดไม้ท่อน จะวัดความยาวจากหัวจดปลายไม้ และที่กึ่งกลางของไม้ท่อน แล้วนำค่าที่ได้มาตรวจสอบในตารางคำนวณ ปริมาตรไม้ที่กรมป่าไม้กำหนดไว้)

(๓) มีรูปรอยตราใด ๆ ของพนักงานเจ้าหน้าที่ประทับหรือไม่

(๔) ได้ไม้ท่อนนั้นมาอย่างไร มีหลักฐานการได้มาเป็นใบเบิกทางนำไม้หรือของป่า เคลื่อนที่ หรือหนังสือรับรองหรือไม่

ในกรณีผู้ต้องหาโต้แย้ง หรืออ้างว่าไม้ท่อนที่มีไว้ในครอบครองเป็นไม้ที่ทำ หรือได้มาจากที่ดินกรรมสิทธิ์ ให้ดำเนินการ ดังนี้

- มีหนังสือรับรองการทำไม้ชนิดอื่น นอกจากไม้สัก ไม้ยาง ที่ทำจากไม้ ในที่ดินกรรมสิทธิ์เคลื่อนย้ายไปใช้สอยส่วนตัว ซึ่งเจ้าพนักงานออกให้หรือไม่

- ตรวจสอบชนิดไม้ จำนวนไม้ ในหนังสือรับรองกับไม้ของกลาง

- ตรวจสอบคำขอและเรื่องราวการขอทำไม้ในที่ดินกรรมสิทธิ์จากอำเภอ บริเวณที่ดินที่ไม้ต้นขึ้นอยู่ ติดต่อประสานงานกับพนักงานเจ้าหน้าที่ป่าไม้อำเภอ ป่าไม้จังหวัด หรือป่าไม้เขต แล้วแต่กรณี ออกไปตรวจสอบต่อไม้ในที่ดินกรรมสิทธิ์นั้น ๆ ว่าประเภท ชนิด ขนาด รูปรอยตราที่ต่อไม้ ตรงกับไม้ท่อนของกลาง และเรื่องราวที่ยื่นขอไว้หรือไม่ แล้วบันทึกผลตรวจสอบโดยละเอียด พร้อมแผนที่ สังเกตและถ่ายภาพประกอบไว้เป็นหลักฐาน

- กรณีที่ดินกรรมสิทธิ์นั้น ๆ มีเขตพื้นที่ติดต่อกับเขตพื้นที่แนวป่า ควรติดต่อ ประสานงานกับพนักงานที่ดินจังหวัด หรือที่ดินอำเภอ แล้วแต่กรณี ออกไปร่วมทำการรังวัดที่ดินกรรมสิทธิ์ นั้น ๆ ด้วย เพื่อต้องการทราบว่า ต่อไม้ที่ผู้ต้องหาทำขึ้น และตรวจสอบอยู่ในเขตพื้นที่ป่าหรือไม่

- กรณีที่มีการนำต่อไม้จากป่าหรือแห่งอื่นมาสวมในที่ดินกรรมสิทธิ์ ควรนำ ดินที่ติดต่อกับรากของต่อไม้ที่นำมาสวมนั้น ๆ กับดินที่อยู่ในบริเวณที่ต่อไม้นั้น ๆ สวมอยู่ ส่งไปให้เจ้าหน้าที่ ผู้ชำนาญการกรมทรัพยากรธรณี ทำการตรวจพิสูจน์ด้วย

- ผลการตรวจพิสูจน์ไม้ท่อนของกลางกับต่อไม้ในที่ดินกรรมสิทธิ์หรือในป่า ที่ตรวจพบ ได้ผลอย่างไร (กรณีที่มีการพิสูจน์)

- ต้องพยายามหาพยานหลักฐานยืนยันหรือพิสูจน์ให้ได้ว่าเป็นไม้ท่อนที่ทำ หรือนำ หรือได้มาจากป่า

- สำเนาพระราชกฤษฎีกากำหนดไม้หวงห้ามพร้อมบัญชีไม้หวงห้าม รวมสำนวนไว้ (ใบเบิกทางนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่ออกตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๓ พ.ศ. ๒๔๙๘ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๔๙๘ ส่วนหนังสือรับรอง ออกตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙/ว.๗๕๐ ลง ๒ สิงหาคม ๒๕๒๐ เรื่อง การนำไม้ชนิดอื่น ๆ นอกจากไม้สัก ไม้ยาง ที่ทำจากไม้ในที่ดินกรรมสิทธิ์ เคลื่อนย้ายไปใช้ประโยชน์)

๓.๕ หลักกฎหมายที่ควรรู้ความผิดเกี่ยวกับการมีไม้หวงห้ามซึ่งยังมีได้แปรรูป (ไม้ท่อน ไม้ซุง) ไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต

- ถ้าครอบครองไม้สัก ไม้ยาง หรือตระกูลไม้พะยูงหรือไม้หวงห้ามประเภท ข. หรือถ้าครอบครองไม้อื่น เป็นต้น หรือเป็นท่อนอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสองอย่างรวมกันเกิน ๒๐ ต้น หรือท่อน หรือรวมปริมาตรเกิน ๔ ลูกบาศก์เมตร รับโทษสูงขึ้น

- ไม่มีรอยตราค่าภาคหลวงประทับหรือรอยตรารัฐบาลขาย ถ้ามีรอยตราค่าภาคหลวง แสดงว่าเป็นไม้ที่ทำโดยชอบด้วยกฎหมาย มีรอยตรารัฐบาลขาย แสดงว่าเป็นไม้ที่รัฐบาลได้ขายไม้ให้

- ไม้ท่อน ไม้ซุงนั้นจะมีใช้ไม้หวงห้าม หากไม้นั้นขึ้นอยู่ในที่ดินกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองของบุคคล (เพราะถือเป็นทรัพย์สินส่วนบุคคลของที่ดินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์) ซึ่งจะไม่เป็นความผิดพระราชบัญญัติป่าไม้แต่อย่างใด ยกเว้นชนิดไม้สัก ไม้ยาง และตระกูลไม้พะยุง

๔. ความผิดเกี่ยวกับการมีไม้สักแปรรูป ไม่ว่าจำนวนเท่าใดไว้ในครอบครอง และการมีไม้แปรรูปปริมาณเกิน ๐.๒๐ ลูกบาศก์เมตร ไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต

๔.๑ วัตถุประสงค์ในการตรวจสอบ

(๑) เพื่อใช้ตรวจสอบกรณีพบไม้แปรรูปในป่าหรือสถานที่อื่น ๆ ซึ่งมีจำนวน ขนาด และปริมาตรของไม้แปรรูปจำนวนมาก หรือซุกซ่อนไว้ในที่มืดชิด

(๒) เพื่อทราบถึงขั้นตอนการตรวจสอบ การวัดไม้แปรรูป การคำนวณปริมาตร และค่าเสียหาย ตลอดจนการแจ้งข้อกล่าวหา และแนวทางการรวบรวมพยานหลักฐานในการสอบสวนดำเนินคดี

๔.๒ การสืบสวนหาข่าว

(๑) ออกตรวจในพื้นที่รับผิดชอบบริเวณที่มีการทำไม้เถื่อนอยู่เป็นประจำ
(๒) รับแจ้งข้อมูลการลักลอบทำไม้จากประชาชนทั่วไป ทางโทรศัพท์ หรือหนังสือร้องเรียน หรือช่องทางการติดต่ออื่น

(๓) ตั้งจุดสกัดตรวจสอบรถยนต์บรรทุกไม้แปรรูปที่วิ่งผ่านในลักษณะปกปิดอำพราง

๔.๓ ขั้นตอนการปฏิบัติ

(๑) ตรวจสอบชนิดไม้ และรูปรอยตราที่ประทับ ที่หน้าไม้ทุกแผ่น
(๒) ขอตรวจสอบเอกสารการได้มาของไม้ ได้แก่ ใบเบิกทางนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่ หรือหนังสือกำกับไม้แปรรูป

(๓) ทำการนับจำนวน วัดขนาด (กว้าง x ยาว x หนา) คำนวณปริมาตรของไม้แปรรูป เป็นลูกบาศก์เมตร จัดทำบัญชีรายการไม้ที่ตรวจพบและถ่ายภาพประกอบ

(๔) เปรียบเทียบชนิดไม้ จำนวน ขนาดที่ตรวจพบกับหลักฐานที่นำมาแสดง (ถ้ามี)
(๕) หากไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่และไม้แปรรูปนั้นเป็นไม้สัก ไม้ยาง และตระกูล

ไม้พะยุง ให้แจ้งข้อกล่าวหากับผู้กระทำผิด ในข้อหา “ภายในเขตควบคุมการแปรรูปไม้ มีไม้สัก ไม้ยางหรือไม้พะยุงฯ แปรรูป ไม่ว่าจำนวนเท่าใด ไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่” หากเป็นไม้หวงห้ามชนิดอื่นที่ไม่ใช่ไม้สัก ไม้ยางหรือตระกูลไม้พะยุง ให้แจ้งข้อกล่าวหากับผู้กระทำผิด ในข้อหา “มีไม้แปรรูปชนิดอื่นเป็นจำนวนเกิน ๐.๒๐ ลูกบาศก์เมตรไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่” ตามมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔

หมายเหตุ ตระกูลไม้พะยุง ได้แก่ ไม้ชิงชัน ไม้เก็ดแดง ไม้โอเม้ง ไม้พะยุงเกลบ ไม้กระพี้ ไม้แดงจีน ไม้ชะยุง ไม้ซิก ไม้กระซิก ไม้กระซิบ ไม้พะยุง ไม้หมากพลูตักแตน ไม้กระพี้เขาควาย ไม้เก็ดดำ ไม้โอเฒ่า และไม้เก็ดเขาควาย ไม่ว่าจะขึ้นอยู่ที่ใด

๔.๔ การรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับการมีไม้สักรูปไม้ยาง หรือตระกูลไม้พะยุง หรือไม้แปรรูปอื่น ปริมาตรเกิน ๐.๒๐ ลูกบาศก์เมตร ไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต

(๑) ได้มีการขออนุญาตและได้รับอนุญาตให้ไม้แปรรูปไว้ในความครอบครองหรือไม่
(๒) ลักษณะของไม้แปรรูปที่ตรวจพบเป็นอย่างไร
(๓) เป็นไม้หวงห้ามประเภท ชนิด ขนาดใด จำนวนปริมาตรเท่าไร
(๔) มีรูปรอยดวงตราใด ๆ ของพนักงานเจ้าหน้าที่ประทับหรือไม่
(๕) ไม้แปรรูปนั้น ๆ มีใบเบิกทางหรือหนังสือกำกับไม้แปรรูปหรือไม่
(๖) กรณีผู้ต้องหาโต้แย้งหรืออ้างว่าเป็นไม้แปรรูปที่ได้มาจากการทำไม้ในที่ดินกรรมสิทธิ์ ก็ให้ดำเนินการทำนองเดียวกันกับการสอบสวนความผิดเกี่ยวกับไม้ท่อน

(๗) กรณีผู้ต้องหาโต้แย้งหรืออ้างว่าไม้แปรรูปได้มาจากโรงงานแปรรูปไม้หรือโรงค้าไม้แปรรูป โดยมีใบเบิกทาง หรือหนังสือกำกับไม้แปรรูปมาแสดง ให้ตรวจสอบไม้แปรรูปของกลางกับรายการไม้แปรรูป ซึ่งปรากฏท้ายใบเบิกทาง หรือหนังสือกำกับไม้แปรรูปนั้น ๆ ว่า ชนิด จำนวน ขนาด ปริมาตร รูปรอยตรา ถูกต้องตรงกันหรือไม่ ในกรณีสงสัยให้นำใบเบิกทางไปตรวจสอบกับต้นข้าวใบเบิกทาง ณ อำเภอ ที่ออกให้ หรือนำหนังสือกำกับไม้แปรรูป ไปตรวจสอบกับหนังสือกำกับไม้แปรรูปฉบับที่เก็บไว้ในโรงงานแปรรูปไม้ หรือโรงค้าไม้ นั้น ๆ และตรวจสอบจากบัญชี ๕ เล่ม ของโรงงานแปรรูปไม้ หรือบัญชี ๓ เล่ม ของโรงค้าไม้แปรรูป แล้วแต่กรณี โดยมีชักช้า ผลการตรวจสอบเป็นประการใด ให้ทำบันทึกไว้โดยละเอียด ถ้ามีความจำเป็นจะต้องยึดเอาเอกสารที่ทำการตรวจสอบหรือถ่ายภาพเอกสารนั้น ๆ ไว้ประกอบการดำเนินคดีก็ให้ดำเนินการต่อไป (หนังสือกำกับไม้แปรรูป ตามประกาศกรมป่าไม้ เรื่อง อนุญาตให้ผู้รับอนุญาตตั้งโรงงานแปรรูปไม้หรือโรงค้าไม้แปรรูปออกหนังสือกำกับไม้แปรรูป ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๐๓ การมีไม้แปรรูปไว้ในครอบครองต้องขออนุญาตและรับอนุญาตตามกฎหมายกระทรวง ฉบับวันที่ ๒๕ พ.ศ. ๒๕๑๙ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๙)

๔.๕ หลักกฎหมายที่ควรรู้ความผิดเกี่ยวกับการมีไม้สักรูปไม้ยาง หรือตระกูลไม้พะยุง แปรรูปไม่ว่าจำนวนเท่าใดและไม้แปรรูปอื่น ปริมาตรเกิน ๐.๒๐ ลูกบาศก์เมตร ไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต

(๑) ต้องเป็นไม้หวงห้ามที่แปรรูปแล้วไว้ในครอบครอง เพราะถ้าไม่ใช่ไม้หวงห้าม ย่อมได้รับยกเว้น ตามมาตรา ๕๐ (๔) (มาตรา ๕๐ บทบัญญัติแห่งมาตรา ๔๘ มิให้ใช้บังคับในกรณีต่อไปนี้)
(๔) การแปรรูปไม้หรือไม้แปรรูปไว้ในครอบครองที่มีไม้หวงห้าม)

(๒) ต้องเป็นการมีไม้แปรรูป ถ้ามีไม้หวงห้ามที่ยังไม่ได้แปรรูป ผิดมาตรา ๖๙ ไม่ใช่ มาตรา ๔๘

(๓) ไม้แปรรูป อาจจำแนกเป็นสิ่งที่ถือว่าเป็นไม้แปรรูปได้ดังนี้
- ไม้ที่ได้แปรรูปแล้ว คือ ได้ทำการอย่างใดอย่างหนึ่งแก่ไม้ต้นตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในเรื่องการแปรรูป มาตรา ๔(๓)

- ไม้ที่อยู่ในสภาพพรางว่าเป็นสิ่งปลูกสร้าง
- ไม้ที่อยู่ในสภาพเป็นสิ่งปลูกสร้างอันไม่ชอบด้วยลักษณะสิ่งปลูกสร้างทั่ว ๆ ไป หรือที่ผิดปกติวิสัย

- ไม้ที่อยู่ในสภาพเป็นเครื่องใช้ที่ไม่ชอบด้วยลักษณะของเครื่องใช้ที่ใช้เป็นปกติในท้องถิ่นหรือที่ผิดปกติวิสัย

- มีไม้สักรูปไม่ว่าจะมีปริมาณ มากน้อยเท่าใด ก็ผิดตามมาตรา

- ไม้แปรรูปอื่นที่ไม่ใช่ไม้สัก ไม้ยาง หรือตระกูลไม้พะยูงแปรรูป แต่มีไว้ในครอบครองไม่ถึง ๐.๒๐ ลูกบาศก์เมตร แม้มีไว้โดยไม่ได้รับอนุญาตก็ไม่ใช่ความผิด

- ไม้ที่นำเข้ามาจากภายนอกราชอาณาจักร **ไม่ใช่ไม้หวงห้าม** ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ แม้จะเป็นไม้สัก ไม้ยางหรือเป็นไม้ที่มีชื่อหวงห้ามตามพระราชกฤษฎีกา กำหนดไม้หวงห้ามก็ตาม เพราะไม้เหล่านั้นไม่ได้ขึ้นในที่ดินหรือป่าภายในราชอาณาจักร เพื่อผลในการปราบปราม จึงมีการกำหนดมาตรา ๔๘ วรรคสามเพิ่ม ให้ใช้บังคับแก่ไม้ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศด้วย ซึ่งการควบคุมไม้แปรรูปที่นำมาจากต่างประเทศนั้น อาจจำแนกได้ดังนี้

(๑) การแปรรูปไม้ซุงหรือไม้ท่อนที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรจะต้องได้รับอนุญาตตามกฎหมาย

(๒) การครอบครองไม้สักแปรรูป ไม้ยาง และตระกูลไม้พะยูงแปรรูปไม่ว่าจะมีจำนวนเท่าใด หรือไม้อื่นแปรรูปที่มีปริมาตรเกิน ๐.๒๐ ลูกบาศก์เมตร ซึ่งนำเข้ามาในราชอาณาจักรจะต้องได้รับอนุญาตตามกฎหมาย

(๓) การตั้งโรงงานแปรรูปไม้ หรือตั้งโรงค้ำไม้แปรรูปอันเป็นไม้ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรจะต้องได้รับอนุญาตตามกฎหมาย

๕. ความผิดเกี่ยวกับการแปรรูปไม้โดยไม่ได้รับอนุญาต

๕.๑ วัตถุประสงค์ในการตรวจสอบ

(๑) เพื่อใช้ตรวจสอบกรณีพบเห็นบุคคลกำลังแปรรูปไม้ในป่าหรือสถานที่อื่น ๆ โดยใช้เครื่องจักร แรงงานคนหรืออุปกรณ์อื่น ๆ

(๒) เพื่อทราบถึงขั้นตอนการตรวจสอบการแปรรูปไม้ การตรวจสอบกำลังเครื่องจักร ตลอดจนการแจ้งข้อกล่าวหา และแนวทางการรวบรวมพยานหลักฐานในการสอบสวนดำเนินคดี

๕.๒ การสืบสวนหาข่าว

(๑) ออกตรวจในพื้นที่รับผิดชอบบริเวณที่มีกลุ่มบุคคลทำไม้แปรรูปขายจำนวนมาก

(๒) รับแจ้งข้อมูลการลักลอบทำไม้จากประชาชนทั่วไป ทางโทรศัพท์ หรือหนังสือร้องเรียน หรือช่องทางการติดต่ออื่น

๕.๓ ขั้นตอนการปฏิบัติ

(๑) ตรวจสอบหลักฐานการได้รับอนุญาตให้ทำการแปรรูปไม้ของพนักงานเจ้าหน้าที่

(๒) ตรวจสอบชนิดของไม้ และรูปรอยตราที่ประทับที่ไม้ทุกท่อน ทุกแผ่น

(๓) ตรวจสอบหลักฐานการได้มาของไม้

(๔) ทำการตรวจจำนวนเครื่องจักร กำลังแรงม้า และอุปกรณ์การแปรรูปไม้ตรงกับใบอนุญาตหรือไม่ จัดทำบัญชีรายการเครื่องจักรที่ตรวจพบ และถ่ายภาพประกอบ

(๕) เปรียบเทียบชนิดไม้ที่ตรวจพบกับหลักฐานที่นำมาแสดง

(๖) หากไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ แจ้งข้อกล่าวหากับผู้กระทำความผิดในข้อหา “ภายในเขตควบคุมการแปรรูปไม้ ทำการแปรรูปไม้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่” ตามมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔

๕.๔ การรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับการแปรรูปไม้โดยไม่ได้รับอนุญาต

(๑) ได้มีการขออนุญาตและได้รับอนุญาตให้ทำการแปรรูปไม้ประเภทใดเพื่อการใด หรือไม้

- (๒) ทำการแปรรูปไม้ในเขตควบคุมการแปรรูปไม้หรือไม่
- (๓) ทำการแปรรูปไม้จากไม้ท่อนหรือกระทำอย่างไร
- (๔) ทำการแปรรูปไม้ด้วยเครื่องจักรหรือแรงคน
- (๕) ไม้ที่นำมาแปรรูปและทำการแปรรูปนั้น เป็นไม้หวงห้าม ประเภทใด ชนิดใด
- (๖) ไม้ที่ทำการแปรรูปแล้ว มีจำนวนเท่าใด ขนาดเท่าใด ปริมาตรเท่าใด
- (๗) มีรูปรอยตราใด ๆ ของพนักงานเจ้าหน้าที่ประทับไว้หรือไม่
- (๘) จับและยึดเครื่องมือ เครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ เป็นของกลางบ้าง
- (๙) สำเนาประกาศกระทรวงเกษตรฯ เรื่อง กำหนดเขตควบคุมการแปรรูปไม้

ฉบับลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ รวมสำนวนไว้ (การแปรรูปไม้ต้องขออนุญาตและรับอนุญาตตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๒๕ พ.ศ. ๒๕๑๙ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๙)

๕.๕ หลักกฎหมายที่ควรรู้ความผิดเกี่ยวกับการแปรรูปไม้โดยไม่ได้รับอนุญาต

(๑) เขตพื้นที่ซึ่งห้ามมิให้แปรรูปไม้โดยมิได้รับอนุญาต ตามประกาศกระทรวงเกษตรฯ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ข้อ ๑ กำหนด เขตควบคุมการแปรรูปไม้ตลอดเขตท้องที่จังหวัดทั่วราชอาณาจักร

(๒) การประกาศต้องสำเนาประกาศ ไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอและที่ทำการกำนันหรือที่สาธารณสุขสถานในท้องที่ซึ่งเกี่ยวข้อง (สำเนาประกาศต้องนำไปปิดไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอและที่ทำการกำนัน หรือปิด ณ ที่ว่าการอำเภอหรือสาธารณสุขสถานในท้องที่นั้น รวม ๒ แห่ง ด้วยกัน จึงจะใช้บังคับได้ ถ้าปิด ณ ที่ว่าการอำเภอแห่งเดียว หรือปิด ณ ที่ทำการกำนันแห่งเดียว ไม่มีผลบังคับใช้-คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๒๕/๒๕๕๘)

(๓) ต้องเป็นการแปรรูปไม้หวงห้ามเท่านั้น เพราะถ้าไม่ใช่ไม้หวงห้าม ย่อมได้รับยกเว้น ตามมาตรา ๕๐ (๔) (มาตรา ๕๐ บทบัญญัติแห่ง มาตรา ๔๘ มิให้ใช้บังคับในกรณีต่อไปนี้ (๔) การแปรรูปไม้หรือมีไม้แปรรูปไว้ในครอบครองที่มีใช้ไม้หวงห้าม

(๔) การไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในการแปรรูปไม้

- ผู้ขอตั้งโรงงานแปรรูปไม้ภายในเขตควบคุมการแปรรูปไม้ แม้จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว ยังต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงและในการอนุญาต หากฝ่าฝืนเป็นความผิดตามมาตรา ๕๘ รับโทษตามมาตรา ๗๓ ทวิ ในความผิดฐานไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวง เช่น

๑. ไม่ทำบัญชีไม้ที่ยังมิได้แปรรูปตามแบบที่อธิบดีกำหนด
๒. ไม่รักษบัญชีไม้ที่ยังมิได้แปรรูป ณ สถานที่ทำการ
๓. ไม่ทำบัญชีไม้แปรรูปแล้วตามแบบที่อธิบดีกำหนด
๔. ไม่ออกหนังสือกำกับไม้แปรรูปที่นำเคลื่อนที่

๖. ความผิดเกี่ยวกับการตั้งโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักร หรือตั้งโรงค้ำไม้แปรรูปโดยไม่ได้รับอนุญาต

๖.๑ วัตถุประสงค์ในการตรวจสอบ

(๑) เพื่อใช้ตรวจสอบกรณีพบเห็นโรงงานที่ใช้แปรรูปไม้ในป่าหรือสถานที่อื่น ๆ รวมถึงสถานที่ค้ำไม้แปรรูปที่ไม่ได้รับอนุญาต เพื่อจับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษทางกฎหมาย

(๒) เพื่อทราบถึงขั้นตอนการตรวจสอบ โรงงานแปรรูปไม้ โรงค้ำ การตรวจสอบกำลังเครื่องจักร ตลอดจนการแจ้งข้อกล่าวหา และแนวทางการรวบรวมพยานหลักฐานในการสอบสวนดำเนินคดี

๖.๒ การสืบสวนหาข่าว

- ไม่ถึง
- (๑) เผื่อระวางพื้นที่ที่มีไม้มีค่า โดยเฉพาะในพื้นที่ป่าสมบูรณ์ที่เจ้าหน้าที่เข้าไปไม่ถึง
 - (๒) ติดตามพฤติการณ์ของกลุ่มบุคคลที่ลักลอบตัดไม้ขายให้กับโรงงาน โรงค้า
 - (๓) รับแจ้งข้อมูลการลักลอบทำไม้จากประชาชนทั่วไป ทางโทรศัพท์ หรือหนังสือร้องเรียน หรือช่องทางการติดต่ออื่น

๖.๓ ขั้นตอนการปฏิบัติ

- (๑) ตรวจสอบใบอนุญาตตั้งโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักร และใบอนุญาตตั้งโรงค้าไม้แปรรูปของกรมป่าไม้ และหากมีกำลังแรงม้าของเครื่องจักรเกิน ๕ แรงม้า ให้ตรวจสอบใบอนุญาตตั้งโรงงานและประกอบกิจการโรงงานจากกระทรวงอุตสาหกรรมด้วย
- (๒) ตรวจสอบเอกสารการได้มาของไม้
- (๓) ตรวจสอบชนิด จำนวน ขนาดกำลังแรงม้าของเครื่องจักร จัดทำบัญชีรายการไม้รายการเครื่องจักรที่ตรวจพบ และถ่ายภาพประกอบ
- (๔) เปรียบเทียบชนิดไม้ที่ตรวจพบกับหลักฐานที่นำมาแสดง
- (๕) เปรียบเทียบชนิดเครื่องจักร กำลังแรงม้าที่ตรวจพบกับหลักฐานที่นำมาแสดง
- (๖) หากไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ กรณีการตั้งโรงงานฯ ให้แจ้งข้อกล่าวหากับผู้กระทำผิดในข้อหา “ภายในเขตควบคุมการแปรรูปไม้ ตั้งโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต” ส่วนกรณีการตั้งโรงค้าไม้แปรรูป ให้แจ้งในข้อหา “ตั้งโรงค้าไม้แปรรูปโดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่” ตามมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔

๖.๔ การรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับการตั้งโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักรหรือตั้งโรงค้าไม้แปรรูป โดยไม่ได้รับอนุญาต

- (๑) ได้มีการขออนุญาตและได้รับอนุญาตให้ตั้งโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักรหรือใบอนุญาตตั้งโรงค้าไม้แปรรูป หรือไม่
- (๒) ไม้ที่นำมาแปรรูป หรือค่านั้น เป็นไม้หวงห้ามประเภทใด ชนิดใด มีหลักฐานการได้มาอย่างไร
- (๓) เครื่องมือ เครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกล มีชนิดใด และอยู่บริเวณใด
- (๔) สำเนาประกาศกระทรวงเกษตรฯ เรื่อง กำหนดเขตควบคุมการแปรรูปไม้ฉบับลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๔๙๙ รวมสำนวนไว้

๖.๕ หลักกฎหมายที่ควรรู้ความผิดเกี่ยวกับการตั้งโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักรหรือตั้งโรงค้าไม้แปรรูป โดยไม่ได้รับอนุญาต

- (๑) ต้องเป็นการตั้งโรงงานแปรรูปไม้หรือตั้งโรงค้าไม้แปรรูป
- โรงงานแปรรูป หมายถึงสถานที่ดังนี้
 - โรงงานซึ่งจัดขึ้นไว้เป็นที่ทำการแปรรูปไม้
 - สถานที่ใดซึ่งจัดขึ้นไว้เป็นที่ทำการแปรรูปไม้
 - บริเวณโรงงานหรือสถานที่ดังกล่าว
- โรงค้าไม้แปรรูป หมายถึง
 - สถานที่ค้าไม้แปรรูป
 - สถานที่มีไม้แปรรูปไว้เพื่อการค้า

- บริเวณสถานที่ค้าไม้แปรรูปหรือบริเวณสถานที่ที่มีไม้แปรรูปไว้เพื่อการค้า
- คำว่า ค้า หรือเพื่อการค้า หมายความว่า การประกอบการค้าขายเป็นปกติธุระ ไม่หมายความว่า การขายไม้แปรรูปเป็นครั้งคราว เช่น ซื้อไม้แปรรูปมาเพื่อสร้างบ้าน แล้วไม่สร้าง ก็ขายไม้แปรรูปนั้นให้แก่ผู้อื่นไป ดังนี้ ไม่ถือว่าเป็นการค้าไม้แปรรูป

(๒) การตั้งโรงงานแปรรูปไม้ เป็นกิจการซึ่งจะต้องขอรับอนุญาต เพื่อดำเนินการ ทั้งนี้ โดยไม่คำนึงว่าจะตั้งโรงงานเพื่อแปรรูปไม้หวงห้ามหรือไม่ การตั้งโรงค้าไม้ แปรรูป ก็ต้องขอรับอนุญาต เช่นเดียวกัน (หากประกอบการทั้ง ๒ อย่างก็ต้องขอรับอนุญาตทั้ง ๒ อย่าง)

- การขออนุญาตในส่วนพระราชบัญญัติป่าไม้ ขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

- ถ้าเป็นโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงาน ต้องขออนุญาตตั้งโรงงาน จากกระทรวงอุตสาหกรรมด้วย

- ความผิดฐานตั้งโรงงานแปรรูปไม้โดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นความผิดทั้งตามพระราชบัญญัติป่าไม้และพระราชบัญญัติโรงงาน กระทำผิดกรรมเดียว ผิดกฎหมายหลายบท

๗. ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบค้าของป่าหวงห้าม

๗.๑ วัตถุประสงค์ในการตรวจสอบ

(๑) เพื่อใช้ตรวจสอบกรณีพบเห็นบุคคลกำลังลักลอบนำของป่าออกจากป่า หรือนำของปามาขายแก่บุคคลทั่วไป และจับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษทางกฎหมาย

(๒) เพื่อทราบถึงขั้นตอนการตรวจสอบเรื่องของป่าหวงห้าม ตลอดจนการแจ้งข้อกล่าวหา และแนวทางการรวบรวมพยานหลักฐานในการสอบสวนดำเนินคดี

๗.๒ การสืบสวนหาข่าว

(๑) ออกตรวจในพื้นที่รับผิดชอบบริเวณที่มีของป่าหวงห้ามในป่าขึ้นอยู่อย่างหนาแน่น

(๒) รับแจ้งข้อมูลการลักลอบทำไม้จากประชาชนทั่วไป ทางโทรศัพท์ หรือหนังสือร้องเรียน หรือช่องทางการติดต่ออื่น

(๓) ตรวจสอบแหล่งที่มีการวางขายของป่าหวงห้ามอยู่เป็นประจำ

๗.๓ การเตรียมความพร้อม

(๑) พระราชกฤษฎีกากำหนดของป่าหวงห้าม พุทธศักราช ๒๕๓๐

(๒) ประสานเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่ป่าไม้ เจ้าหน้าที่กรมอุทยานฯ ซึ่งรับผิดชอบพื้นที่นั้น ๆ ร่วมตรวจยึดและนำของกลางไปเก็บรักษา

๗.๔ ขั้นตอนการปฏิบัติ

ตรวจพบการกระทำความผิดในป่า

(๑) แสดงตนเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่

(๒) ขอดูเอกสารหลักฐานการอนุญาตให้เก็บหาของป่า หรือหลักฐานการอนุญาตให้มีไว้ในครอบครองซึ่งของป่า หากไม่มีให้ควบคุมตัวไว้ ไม่ให้หลบหนีจนกว่าจะเสร็จสิ้นขบวนการ

(๓) ถ่ายภาพผู้ถูกจับหรือผู้ครอบครองของป่าหวงห้าม สถานที่เกิดเหตุ ลักษณะการครอบครอง และบันทึกพฤติกรรมการต่าง ๆ ของผู้ถูกจับหรือผู้ครอบครองในขณะที่เจ้าหน้าที่กำลังตรวจสอบ และอุปกรณ์การกระทำความผิด เช่น เครื่องมือเครื่องใช้ ยานพาหนะ

(๔) ตรวจสอบจุดที่ตั้งบริเวณที่เกิดเหตุว่าอยู่พิภพที่เท่าใด แล้วนำไปตรวจสอบกับแผนที่แสดงแนวเขตป่าว่าอยู่ในเขตพื้นที่ป่าตามกฎหมายเกี่ยวกับป่าไม้ฉบับใด

(๕) ตรวจสอบชนิด จำนวนของป่า พร้อมจัดทำบัญชีรายละเอียดให้ครบถ้วนบัญชีของป่า ของกลาง ให้ผู้ถูกจับและผู้จับกุมร่วมลงชื่อต่อท้ายบัญชีดังกล่าวด้วย

(๖) แจ้งผู้ถูกจับว่า “เขาต้องถูกจับ”

(๗) แจ้งข้อกล่าวหาตามฐานความผิดให้ครบถ้วนทุกฐานความผิด ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ผู้ถูกจับทราบ ดังนี้

- กรณีพื้นที่เกิดเหตุเป็นป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ให้แจ้งข้อกล่าวหาตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ มาตรา ๒๙ ฐาน “เก็บหาของป่าหวงห้าม หรือทำอันตรายด้วยประการใด ๆ แก่ของป่าหวงห้ามในป่า โดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่” หรือมาตรา ๒๙ ทวิ ฐาน “ค้าหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการค้าซึ่งของป่าหวงห้ามเกินปริมาณที่รัฐมนตรีกำหนดโดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่”

- กรณีพื้นที่เกิดเหตุเป็นป่าสงวนแห่งชาติด้วย ให้แจ้งข้อกล่าวหาตาม พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๑๔ ด้วย

- กรณีพื้นที่เกิดเหตุเป็นอุทยานแห่งชาติด้วย ให้แจ้งข้อกล่าวหาตาม พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๑๖ (๒) หรือมาตรา ๑๖ (๓) ตามแต่กรณีด้วย

- กรณีพื้นที่เกิดเหตุเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าด้วย ให้แจ้งข้อกล่าวหาตาม พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๘ ด้วย (กรณีของป่าที่ตรวจยึดเป็นพฤษภชาติ)

(๘) แจ้งสิทธิตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๓ ให้ผู้ถูกจับทราบ

(๙) จัดทำบันทึกการจับกุมไว้เป็นหลักฐานในเบื้องต้น โดยให้ระบุข้อมูลรายละเอียดตั้งแต่ (๑)-(๘) ไว้ในบันทึกการตรวจจับกุมให้ครบถ้วน

(๑๐) จัดทำแผนที่สังเขปแสดงบริเวณที่เกิดเหตุ

(๑๑) รวบรวมเอกสารหลักฐานสนับสนุนข้อกล่าวหา ประกอบด้วย

- สำเนาพระราชกฤษฎีกากำหนดของป่าหวงห้าม พร้อมบัญชีท้ายประกาศที่ระบุชื่อของป่าที่ตรวจสอบ หรือ

- สำเนากฎกระทรวงกำหนดเขตป่าสงวนแห่งชาติ และหรือพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตอุทยานแห่งชาติ และหรือพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรืออื่น ๆ พร้อมแผนที่แนบท้ายกฎกระทรวงหรือกฤษฎีกาดังกล่าว และระบุบริเวณจุดที่เกิดเหตุไว้ในแผนที่แนบท้ายดังกล่าว แล้วแต่กรณีว่าพื้นที่เกิดเหตุจะเกี่ยวข้องกับกฎหมายฉบับใด

- สำเนาหลักฐานการปิดประกาศเอกสารดังกล่าวข้างต้น

(๑๒) ควบคุมตัวผู้ถูกจับ พร้อมนำของกลาง บันทึกการจับกุม และเอกสารที่เกี่ยวข้องส่งพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบพื้นที่ เพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

(๑๓) ของกลางมอบให้เจ้าหน้าที่ป่าไม้ผู้รับผิดชอบพื้นที่ เป็นผู้เก็บรักษาตามระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการปฏิบัติเกี่ยวกับของกลางในคดีความผิดเกี่ยวกับการป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๓๓ และข้อตกลงระหว่างกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๑

ดังต่อไปนี้

การตรวจพบการกระทำผิดนอกพื้นที่ป่า

กรณีพบตัวผู้กระทำความผิดอยู่ในที่เกิดเหตุ พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องดำเนินการ

- (๑) แสดงตนเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่
- (๒) แสดงหมายค้น (กรณีตรวจค้นในที่รโหฐาน)
- (๓) ขอดูเอกสารหลักฐานการอนุญาตให้เก็บหาของป่า หรือหลักฐานการอนุญาตให้มีไว้ในครอบครองซึ่งของป่า หากไม่มีให้ควบคุมตัวไว้ ไม่ให้หลบหนีจนกว่าจะเสร็จสิ้นขบวนการ
- (๔) ถ่ายภาพผู้ถูกจับหรือผู้ครอบครอง สถานที่เกิดเหตุ ของป่า ลักษณะการครอบครอง และพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้ถูกจับหรือผู้ครอบครองในขณะที่เจ้าหน้าที่กำลังตรวจสอบและอุปกรณ์การกระทำผิด เช่น เครื่องมือเครื่องใช้ ยานพาหนะ เป็นต้น
- (๕) ตรวจสอบจุดที่ตั้งบริเวณที่เกิดเหตุว่าอยู่พิภพทิศใด
- (๖) ดำเนินการเช่นเดียวกับกรณีพบการกระทำผิดในป่า ข้อ(๕)-(๑๓) ยกเว้นข้อ ๑ (๗) ให้แจ้งข้อกล่าวหาตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ มาตรา ๒๙ ทวิ

๗.๕ การรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับการลักลอบค้าของป่าหวงห้าม

๑. ผู้ถูกจับได้ขออนุญาตและได้รับอนุญาตให้เก็บหาของป่าหวงห้ามหรือไม่
๒. ของป่าหวงห้ามที่เก็บหานั้น เป็นของป่าชนิดใด
๓. มีวิธีการเก็บหาอย่างไร
๔. เก็บหาในป่า ชื่ออะไร เป็นป่าอะไร เป็นสงวนแห่งชาติ หรือวนอุทยานแห่งชาติ หรือไม่
๕. ป่าที่เก็บหาของป่าหวงห้ามนั้นอยู่ในเขตพื้นที่หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัดอะไร
๖. ของป่าหวงห้ามที่เก็บหานั้น มีชนิด จำนวน ปริมาณ เท่าไร
๗. เข้าไปเก็บหาแต่เมื่อไร ถูกจับกุมเมื่อไร
๘. จับและยึดได้เครื่องมือ เครื่องใช้อะไรบ้าง
๙. สำเนาเอกสารหลักฐานที่แสดงว่าพื้นที่ที่เก็บหาของป่ายังมีสภาพเป็นป่าพร้อมแผนที่สังเขป รวมสำนวนไว้

(การเก็บของป่าหวงห้าม ต้องขออนุญาตและรับอนุญาตตามกฎหมายกระทรวงเกษตรฯ ฉบับที่ ๑๙ พ.ศ. ๒๕๐๗ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๐๗)

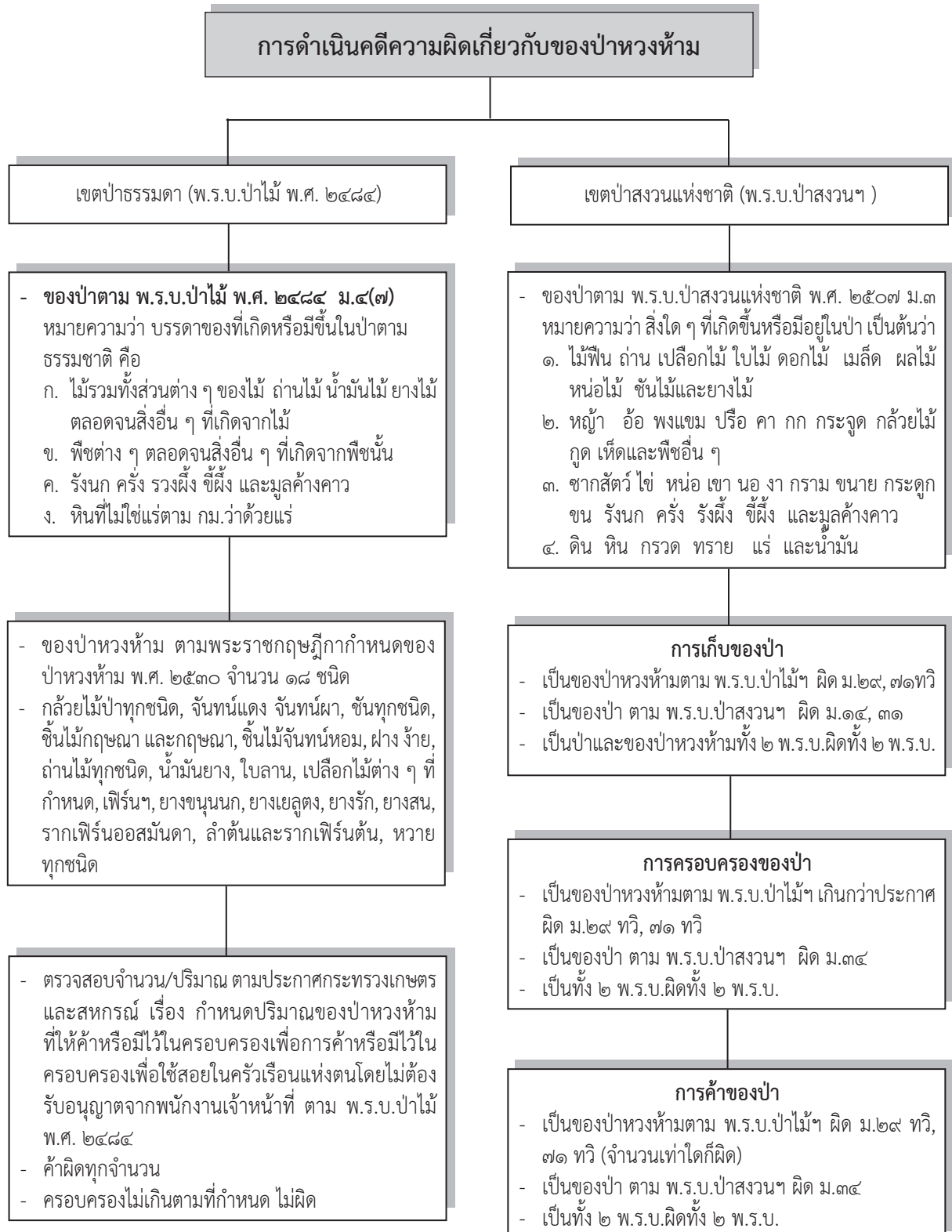
กรณีมีของป่าหวงห้ามไว้ในครอบครองเกินกว่าปริมาณที่กำหนด

๑. ได้มีการขออนุญาต และได้รับอนุญาตให้มีของป่าหวงห้ามชนิดนั้น ๆ ไว้ในครอบครองหรือไม่
๒. เป็นของป่าหวงห้ามชนิดใด ปริมาณเท่าไร จำนวนเท่าไร
๓. ได้ของป่าหวงห้ามชนิดนั้น ๆ มาอย่างไร ตั้งแต่เมื่อไร มีไว้เพื่อวัตถุประสงค์ใด
๔. สำเนาประกาศของกระทรวงเกษตรฯ เรื่อง กำหนดปริมาณของป่าหวงห้ามที่ให้มีไว้ในครอบครอง โดยไม่ต้องขออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๒๒ รวมสำนวนไว้ด้วย

(ปริมาณของป่าหวงห้ามที่ให้มีไว้ในครอบครอง โดยไม่ต้องขออนุญาต)

ผนวก จ

ผังแสดงการดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับของป่าหวงห้าม

แนวทางการตรวจสอบเอกสารการนำไม้ ของป่า ไม้เรือนเก่า และสิ่งประดิษฐ์บนรถยนต์

๑. การตรวจสอบใบเบิกทางนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่

ใบเบิกทางเป็นใบอนุญาตที่ออกโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ อนุญาตให้นำไม้หรือของป่าตามชนิด จำนวน ขนาด ปริมาตร แล้วแต่กรณี ตามที่ระบุในใบเบิกทางฉบับนั้น เคลื่อนที่จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งเฉพาะครั้งนั้น ๆ ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่กำหนด สำคัญ ในใบเบิกทางที่ควรตรวจสอบมีดังนี้

(๑) ใบเบิกทางที่ผู้รับอนุญาตหรือผู้ควบคุมนำมาแสดง ออกมาจากที่ทำการใด เล่มที่ ฉบับที่ ลงวันที่เท่าใด และหมดอายุการอนุญาตวันใด

(๒) ใครเป็นผู้รับอนุญาต ใครเป็นผู้ควบคุม

(๓) ไม้หรือของป่านำเคลื่อนที่มาจากที่ใด จะนำไปไหน เคลื่อนที่มาทางใด โดยพาหนะอะไร หมายเลขทะเบียนยานพาหนะตรงกับที่ระบุไว้ในใบเบิกทางหรือไม่ และพนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้นำเคลื่อนที่ไปตามเส้นทางใด

(๔) ไม้หรือของป่าที่นำเคลื่อนที่มา อ้างหลักฐานการได้มาอย่างไร ถ้าเป็นของป่าที่อ้างว่าได้เปลี่ยนมาจากใบเบิกทางฉบับเดิม จะด้วยสาเหตุใดก็ตาม จะต้องตรวจสอบด้วยว่าได้เปลี่ยนมาแล้วกี่ครั้ง

(๕) ชนิด จำนวน ปริมาตรไม้หรือของป่าที่นำมา ตรงกับที่ระบุไว้ในใบเบิกทางหรือไม่

(๖) รูปรอยตราหรือเครื่องหมายที่ระบุไว้ในใบเบิกทาง (ถ้ามี) ตรงกับรูปรอยตราหรือเครื่องหมายที่ประทับไว้ที่ไม้หรือของป่านั้นหรือไม่

(๗) สำคัญในใบเบิกทางมีรอยขีด ลบ ชิดฆ่าอย่างใดหรือไม่ ถ้ามีการฆ่าแกงผู้อนุญาตได้ลงลายมือชื่อกำกับกับการแก้ไขไว้ครบถ้วนหรือไม่

(๘) ใบเบิกทางที่ผู้รับอนุญาตหรือผู้ควบคุมนำมาแสดง ได้รับอนุญาตให้ผ่านด่านป่าไม้ระหว่างทางถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ และพอเชื่อได้ว่า เป็นใบเบิกทางที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้นทางเป็นผู้ออกให้เพียงใด

(ตัวอย่างใบเบิกทางนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่ หนังสือกำกับไม้แปรรูป ผนวก ฉ)

๒. การตรวจสอบหนังสือกำกับไม้แปรรูป

หนังสือกำกับไม้แปรรูปเป็นเอกสารที่ออกโดยผู้รับอนุญาตตั้งโรงงานแปรรูปไม้ ผู้รับอนุญาตทำการแปรรูปไม้เพื่อการค้าและผู้รับอนุญาตตั้งโรงค้าไม้แปรรูป ซึ่งเสมือนหนึ่งใบเบิกทางที่ออกโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ การออกหนังสือกำกับไม้แปรรูปนั้น ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่อธิบดีกรมป่าไม้กำหนด สาระสำคัญของหนังสือกำกับไม้แปรรูปที่ควรตรวจสอบ คือ

(๑) หนังสือกำกับไม้แปรรูปที่ผู้รับอนุญาตหรือผู้ควบคุมนำมาแสดงออกจากโรงงานแปรรูปไม้ หรือผู้ได้รับอนุญาตทำการแปรรูปไม้เพื่อการค้าหรือโรงค้าไม้แปรรูปแห่งใด หนังสือกำกับไม้แปรรูปเล่มที่ ฉบับที่ ลงวันที่เท่าใด ออกเมื่อเวลาใด หมดอายุการใช้วันใด เวลาใด มีรูปรอยตราของพนักงานเจ้าหน้าที่ประทับตราที่รอยต่อถูกต้องหรือไม่

(๒) ใครเป็นผู้รับอนุญาต ใครเป็นผู้ควบคุม

(๓) ไม้แปรรูปดังกล่าว จะนำไปให้ใคร ที่ไหน เคลื่อนที่โดยทางใด ยานพาหนะอะไร หมายเลขยานพาหนะตรงตามที่ระบุในหนังสือกำกับไม้แปรรูปหรือไม่

(๔) ไม้แปรรูปที่นำเคลื่อนที่มา อ้างหลักฐานการได้มาอย่างไร

(๕) ชนิด ขนาด ปริมาตร ไม้แปรรูปตามที่ระบุในหนังสือกำกับไม้แปรรูป ตรงกับไม้แปรรูปที่นำมาหรือไม่

(๖) โดยเฉพาะผู้โอนหรือผู้รับมอบอำนาจ กับผู้ควบคุมหรือผู้นำเคลื่อนที่ ได้ลงนามในหนังสือกำกับไม้แปรรูปถูกต้องครบถ้วนหรือไม่

(๗) หนังสือกำกับไม้แปรรูปที่ออกจากโรงงานแปรรูปไม้หรือจากสถานที่ที่ได้รับอนุญาตให้ทำการแปรรูปไม้เพื่อการค้าหรือจากโรงค้าไม้แปรรูป ได้นำไม้แปรรูปเคลื่อนที่ออกนอกเขตอำเภอที่ตั้งประกอบกิจการหรือนอกเขตที่อธิบดีกรมป่าไม้กำหนดให้หรือไม่

(๘) หนังสือกำกับไม้แปรรูปที่ออกจากโรงงานแปรรูปไม้หรือจากสถานที่ที่ได้รับอนุญาตให้ทำการแปรรูปไม้เพื่อทำการค้าหรือจากโรงค้าไม้แปรรูปที่ตั้งอยู่ในท้องที่ ๑๐ จังหวัดที่ถือว่าเป็นท้องที่ไม่มีป่าไม้ ได้แก่ จังหวัดสิงห์บุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี นนทบุรี กรุงเทพมหานคร สมุทรสาคร สมุทรสงคราม นครปฐม และจังหวัดสมุทรปราการ ได้ออกหนังสือกำกับไม้แปรรูปให้นำไม้แปรรูปเคลื่อนที่ออกนอกเขต ๑๐ จังหวัด ดังกล่าวนี้นี้หรือไม่ (หนังสือกำกับฯ สามารถใช้ข้ามจังหวัดได้เฉพาะ ๑๐ จังหวัดนี้เท่านั้น)

(๙) หนังสือกำกับไม้แปรรูปมีรอยชูดลบ ชีตชำ แก๊ไขเพิ่มเติมข้อความประการใดบ้าง ใครเป็นผู้แก้ไข การชำแก้ไขผู้โอนหรือผู้เขียนหนังสือกำกับไม้แปรรูปได้ลงนามกำกับการแก้ไขไว้อย่างไร และข้อความที่แก้ไขเชื่อถือได้เพียงใด

๓. การตรวจสอบใบอนุญาตให้นำไม้สักที่เคยอยู่ในสภาพเป็นสิ่งปลูกสร้างหรือเคยอยู่ในสภาพเป็นเครื่องใช้ และพื้นสภาพเป็นสิ่งปลูกสร้างหรือเครื่องใช้มาแล้วเกินกว่า ๑๐ ปี เคลื่อนย้ายออกนอกเขตจังหวัด

ใบอนุญาตให้นำไม้สักที่เคยอยู่ในสภาพเป็นสิ่งปลูกสร้างหรือเคยอยู่ในสภาพเป็นเครื่องใช้ และพื้นสภาพเป็นสิ่งปลูกสร้างหรือเครื่องใช้มาแล้วเกินกว่า ๑๐ ปี เคลื่อนย้ายออกนอกเขตจังหวัด เป็นใบอนุญาตที่ออกโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ตามความในมาตรา ๓๙ ตรี แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ ๒๔๘๔ เพิ่มเติม โดยประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๑๖ (พ.ศ. ๒๕๒๕) ข้อ ๓ แตกต่างกับใบเบิกทางตามความในมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ ๒๔๘๔ กล่าวคือ ใบอนุญาตข้อนี้เป็นแบบที่อธิบดีกำหนด

โดยอนุมติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรฯ ส่วนใบเบิกทางนั้น เป็นแบบที่กำหนดโดยกฎกระทรวงฉบับที่ ๒๖ (พ.ศ. ๒๕๒๘) และนอกจากนั้น การนำเคลื่อนที่ใบอนุญาตที่พนักงานเจ้าหน้าที่ออกให้ตามข้อนี้ ก็ต้องมีเหตุแจ้งด่านป่าไม้ระหว่างทาง ตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ ๒๔๘๔ แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๓ แต่ประการใด

สาระสำคัญในใบอนุญาตที่ต้องตรวจสอบดังนี้

(๑) ใบอนุญาตออกจากที่ทำการใด เล่มที่ ฉบับที่ ลงวันที่เท่าใด และให้ใช้ได้ถึงวันที่เท่าใด ใครเป็นผู้ลงนามในฐานะผู้รับอนุญาต ตำแหน่งใด มีอำนาจเพียงใด

(๒) อนุญาตให้แก่ใคร ใครเป็นผู้ควบคุม

(๓) ไม่สักดังกล่าว นำเคลื่อนที่มาจากที่ใด ตำบล อำเภอ จังหวัดใด จะนำเคลื่อนที่ไปไหน โดยทางใด พาหนะอะไร หมายเลขยานพาหนะที่บรรทุกตามที่ระบุในใบอนุญาตตรงกันหรือไม่

(๔) ไม้ที่นำมามีขนาด จำนวน ปริมาตรและรูปรอยตราที่ประทับบนไม้ ตรงตามที่ระบุไว้ใน บัญชีไม้แนบท้ายใบอนุญาตหรือไม่

(๕) ใบอนุญาตมีรอยชดเชย ชิดฆ่า แก้ไขเพิ่มเติมข้อความอย่างไร ใครเป็นผู้แก้ไข การฆ่าแก้ไข ข้อความหรือเพิ่มเติมข้อความ ผู้ลงนามอนุญาตได้ลงลายมือชื่อกำกับกับการแก้ไขไว้อย่างไร พอเชื่อถือได้หรือไม่

๔. การตรวจสอบหนังสือรับรองให้นำไม้หวงห้ามหรือไม้ที่มีชื่อหรือชนิดตรงกับไม้หวงห้าม ซึ่งเคยอยู่ในสภาพเป็นสิ่งปลูกสร้าง หรือเครื่องใช้มาแล้วกว่า ๕ ปี เคลื่อนย้ายออกนอกเขตจังหวัด

หนังสือรับรองดังกล่าวนี้ เป็นเอกสารที่พนักงานเจ้าหน้าที่ออกให้กับผู้ที่ร้องขอให้ออก หนังสือรับรองให้ และการออกหนังสือรับรองนี้ก็เป็นเพียงเพื่อให้ประชาชนนำไม้แปรรูปที่ไม่อยู่ใน ข่ายควบคุมของกฎหมายเคลื่อนที่ไปได้โดยสะดวกยิ่งขึ้นเท่านั้น

วิธีการตรวจหนังสือรับรอง

ให้ใช้หลักการเกี่ยวกับการตรวจสอบใบอนุญาตให้นำไม้สักที่เคยอยู่ในสภาพเป็นสิ่งปลูกสร้าง หรือเคยอยู่ในสภาพเป็นเครื่องใช้ และพ้นสภาพเป็นสิ่งปลูกสร้างหรือเครื่องใช้มาแล้วกว่า ๑๐ ปี เคลื่อนย้ายออกนอกเขตจังหวัด ตามที่กล่าวไว้ข้างต้น

๕. การตรวจสอบหนังสือกำกับสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้หรือสิ่งอื่นใดบรรดาที่ทำไม้หวงห้าม

หนังสือกำกับสิ่งประดิษฐ์ฯ เป็นเพียงเอกสารที่บุคคลหรือนิติบุคคลทำขึ้น เพื่อรับรองว่า สิ่งประดิษฐ์ที่จำหน่ายจ่ายโอนออกไปจากสถานที่ที่ได้รับอนุญาตให้ค้าหรือสถานที่ที่ได้รับอนุญาต ให้ครอบครองเพื่อการค้านั้น

สาระสำคัญของหนังสือกำกับสิ่งประดิษฐ์ที่ควรตรวจสอบ คือ

(๑) หนังสือกำกับสิ่งประดิษฐ์ที่ผู้ควบคุมหรือนำเคลื่อนที่นำมาแสดงนั้น ออกจากสถานที่ ที่ได้รับอนุญาตให้ค้าสิ่งประดิษฐ์แห่งใด หนังสือกำกับสิ่งประดิษฐ์ เล่มที่ ฉบับที่ ลงวันที่เท่าใด พนักงาน เจ้าหน้าที่ประทับตราที่รอยต่อถูกต้องหรือไม่

(๒) ใครเป็นผู้รับอนุญาต ใครเป็นผู้ควบคุม และจำหน่ายจ่ายโอนไปให้ผู้ใด

(๓) ชนิด ขนาด ปริมาณของสิ่งประดิษฐ์ที่ปรากฏในบัญชีด้านหลังหนังสือกำกับ สิ่งประดิษฐ์ตรงกับที่ผู้ควบคุมหรือผู้ที่นำเคลื่อนที่นำมาหรือไม่

(๔) สิ่งประดิษฐ์ที่ตรวจสอบได้มาโดยวิธีใด อ้างหลักฐานการได้มาอย่างไร

(๕) หนังสือกำกับสิ่งประดิษฐ์มีรอยชดเชย ชิดฆ่า แก้ไขเพิ่มเติมข้อความประการใด หรือไม่ หากมีรอยฆ่า แก้ ผู้รับอนุญาตได้ลงนามกำกับกับการแก้ไขไว้ประการใดหรือไม่ และข้อความที่แก้ไข เพิ่มเติมเชื่อถือได้เพียงใด

การจัดการเกี่ยวกับของกลางความผิดเกี่ยวกับป่าไม้

๑. การดำเนินการกับของกลางขณะตรวจยึด

๑.๑ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ยึดไม้ของกลาง ให้ทำบัญชีรายละเอียดเกี่ยวกับไม้ โดยให้ตรวจวัดขนาด ปริมาตร ชนิด จำนวน ตำนานรูปพรรณไว้ในบัญชีไม้ของกลางก่อนนำส่งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีตามกฎหมาย

๑.๒ ให้ประทับรูปรอยตราแสดงการยึดในโอกาสแรกที่พึงจะกระทำได้ และจดแจ้งรูปรอยตราที่ใช้ประทับในบัญชีไม้ของกลางด้วย เว้นแต่ไม้ที่มีขนาดเล็กหรือโดยสภาพของไม้ไม่อาจประทับรูปรอยตราได้ และให้หมายเหตุในบัญชีไม้ของกลางไว้เป็นหลักฐาน

๑.๓ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจยึด นำไม้ของกลางส่งพนักงานสอบสวนและพนักงานสอบสวนทำหนังสือส่งมอบไม้ของกลางให้กับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ผู้รับผิดชอบพื้นที่ไปเก็บรักษาและดำเนินการตามระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการปฏิบัติเกี่ยวกับของกลางในคดีความผิดเกี่ยวกับการป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๓๓ และบันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ระหว่างกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ ข้อ ๒.๒

๑.๔ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยึดไม้ของกลางไว้จนกว่าคดีจะถึงที่สุด

๑.๕ กรณีไม้ของกลางในเขตอุทยานแห่งชาติ เขตห้ามล่าสัตว์ป่า ที่ไม่สามารถนำออกจากสถานที่ตรวจยึดได้ หรือเห็นว่าไม่ควรชักลากไม้ของกลางที่ตรวจพบนั้นออกจากสถานที่เกิดเหตุ เนื่องจากไม่มีเส้นทางชักลาก หรือหากเข้าไปชักลากจำเป็นจะต้องตัดเส้นทางชักลากใหม่ อันจะทำให้ป่าเสียหายยิ่งขึ้น หรือเป็นช่องทางให้มีการกระทำผิดเพิ่มขึ้นอีก ให้บันทึกเหตุผลข้อเท็จจริงไว้เป็นหลักฐาน พร้อมแจ้งพนักงานสอบสวนทราบและรายงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบโดยเร็ว

๑.๖ กรณีไม้ของกลางในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ที่ไม่สามารถนำออกจากสถานที่ตรวจยึดได้ หรือเห็นว่าไม่ควรชักลากไม้ของกลางที่ตรวจพบนั้นออกจากสถานที่เกิดเหตุ เนื่องจากไม่มีเส้นทางชักลากหรือหากเข้าไปชักลากจำเป็นจะต้องตัดเส้นทางชักลากใหม่ อันจะทำให้ป่าเสียหายยิ่งขึ้น หรือเป็นช่องทางให้มีการกระทำผิดเพิ่มขึ้นอีก ให้หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า รวบรวมข้อเท็จจริงพร้อมหลักฐาน รูปถ่ายไม้ของกลาง และสถานที่เกิดเหตุ รายงานอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เพื่อพิจารณาสั่งการเป็นราย ๆ ไป

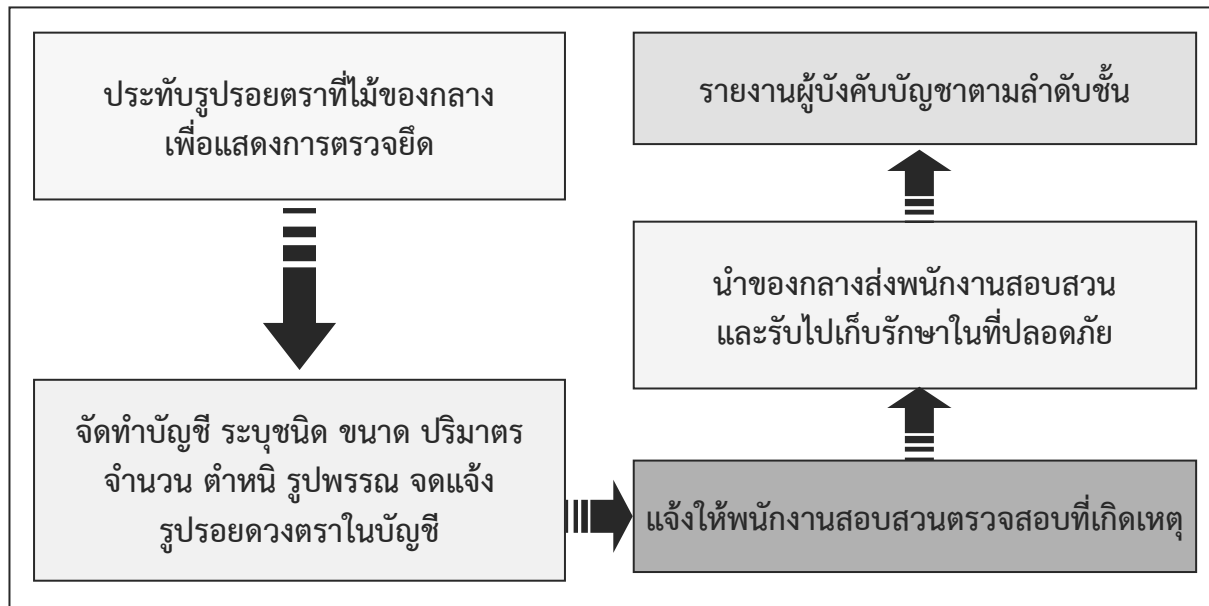
๒. การจำหน่ายไม้ของกลาง

๒.๑ ปัจจุบันไม้ของกลางในเขตอุทยานแห่งชาติ ป่าสงวนแห่งชาติ ไม่สามารถจำหน่ายได้ เช่นเดียวกับไม้ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ไม่ว่าจะเป็นการจำหน่ายไม้ของกลางระหว่างคดี หรือคดีถึงที่สุดแล้ว เนื่องจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (นายสุวิทย์ คุณกิตติ) มีนโยบายห้ามจำหน่าย

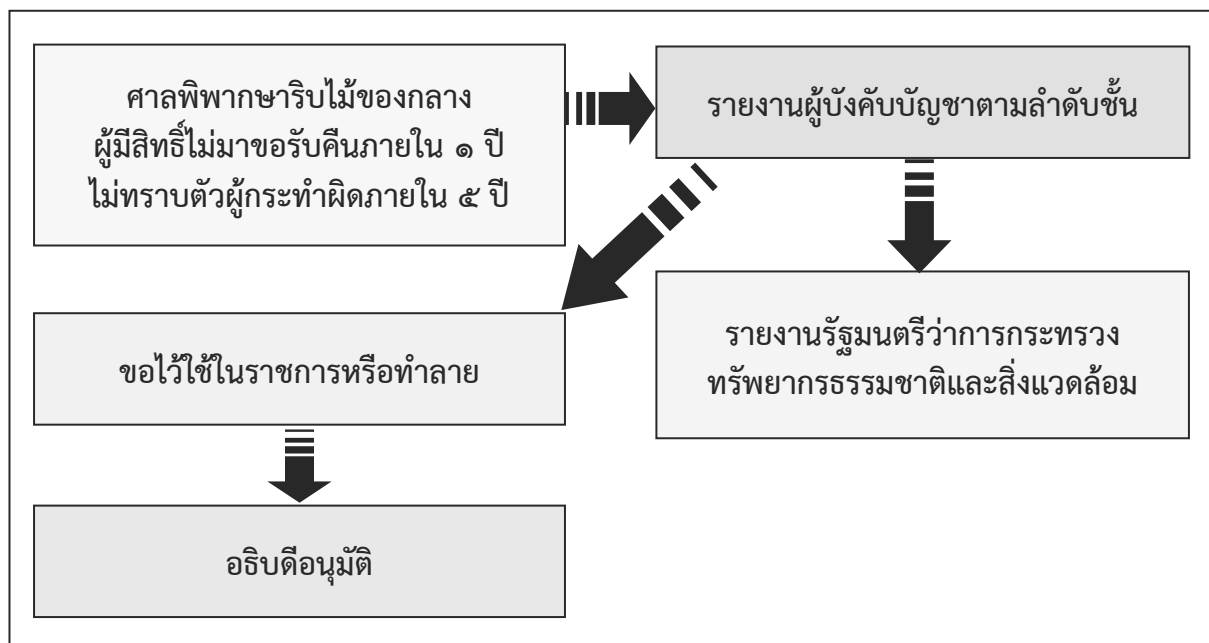
๒.๒ ไม้ของกลางที่ตกเป็นของแผ่นดินแล้ว อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จะสั่งให้เอาไว้ในราชการ ทำลายหรือจัดการตามสมควรก็ได้

ขั้นตอนการจัดการกับไม้ของกลางประเภทไม้ สามารถสรุปเป็นแผนภูมิได้ ดังนี้

❑ การดำเนินการกับไม้ของกลางขณะตรวจยึด

❑ การดำเนินการกับไม้ของกลางเมื่อคดีสิ้นสุด (ปัจจุบัน)

❑ การดำเนินการกับไม้ของกลางเมื่อคดีถึงที่สุด

การจัดการกับของกลางประเภทยานพาหนะ เครื่องจักร

๑. การดำเนินการกับของกลางขณะตรวจยึด

๑.๑ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ยึดยานพาหนะ เครื่องมือ เครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ที่ได้มา หรือได้ใช้ในการกระทำความผิด ให้จัดทำบัญชีรายละเอียดเกี่ยวกับของกลาง นำส่งพนักงานสอบสวน เพื่อดำเนินคดี และเก็บรักษาของกลางไว้ในที่ปลอดภัย

๑.๒ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยึดของกลางไว้จนกว่าคดีจะถึงที่สุด

๑.๓ หากไม่สามารถนำของกลางออกจากสถานที่เกิดเหตุ หรือสถานที่ที่ตรวจยึดได้ ให้บันทึกเหตุผลไว้เป็นหลักฐาน พร้อมแจ้งพนักงานสอบสวนให้ทราบและรายงานผู้บังคับบัญชาโดยเร็ว

๑.๔ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องจ้างเฝ้ารักษาของกลาง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจยึด หรือรับของกลางมาจากหน่วยงานอื่น มีอำนาจจ้างเฝ้า ยานพาหนะ เครื่องมือเครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกลของกลางได้ โดยใช้แบบสัญญาจ้างเฝ้ารักษาตามแบบที่อธิบดีของแต่ละกรมกำหนด

๑.๕ ให้หน่วยงานของกรมป่าไม้ที่รับผิดชอบ หรือรับของกลางมาจากหน่วยงานอื่น บันทึกการรายการของกลางลงในทะเบียนของกลางตามแบบที่อธิบดีกำหนด

๒. การดำเนินการระหว่างคดี

๒.๑ การคืนของกลางระหว่างคดี

(๑) ยานพาหนะ เครื่องมือเครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกลของกลางที่มีใช่เป็นของผู้กระทำความผิด หรือของผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นของผู้กระทำความผิด และผู้กระทำความผิดได้ของกลางนั้นมาจากเจ้าของโดยการกระทำความผิดทางอาญา และไม่จำเป็นต้องใช้เป็นหลักฐานในการพิจารณาคดี เมื่อพนักงานอัยการมีหนังสือแจ้งให้พนักงานสอบสวนจัดการกับของกลางตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา

ความอาญา มาตรา ๘๕ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งมอบของกลางนั้นให้แก่พนักงานสอบสวนรับไปดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ หรือคืนให้แก่ผู้ต้องหาหรือผู้มีสิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย ยกเว้นของกลางที่เกิดจากการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๑ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๔ และมาตรา ๖๙ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เสนอขออนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อพิจารณาคืนของกลางนั้น ๆ ให้แก่เจ้าของ

(๒) ในการขออนุมัติรัฐมนตรีตามข้อ ๑ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รวบรวมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับคดี หนังสือให้ความเห็นชอบของพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ ผู้รับผิดชอบคดีว่าของกลางดังกล่าวไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้เป็นหลักฐานในการพิจารณาคดี พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องและผลความคืบหน้าในการดำเนินคดี แล้วรายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น เพื่อเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อพิจารณาขออนุมัติให้คืนของกลางดังกล่าวต่อไป

๒.๒ การดำเนินการกับของกลางเมื่อคดีถึงที่สุด

(๑) ของกลางจะตกเป็นของแผ่นดิน ในกรณีดังต่อไปนี้

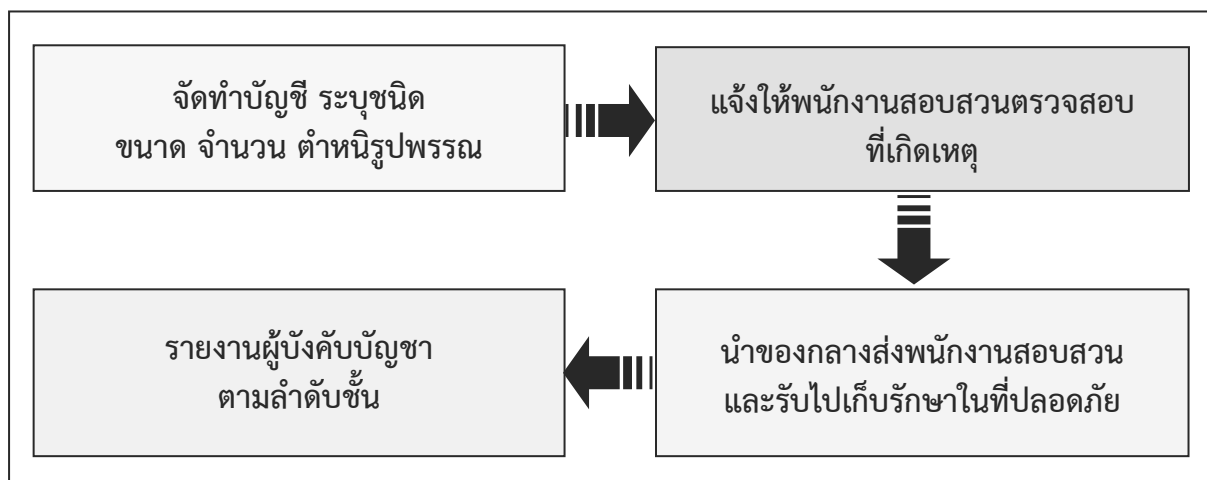
- โดยคำพิพากษาของศาล (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕)
- โดยเจ้าของยินยอมยกให้เป็นของแผ่นดิน (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๕๒๑)
- โดยเจ้าของหรือผู้ครอบครองมิได้ขอรับคืนภายในกำหนด ๖ เดือน ตามมาตรา ๖๔ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งบัญญัติให้ตกเป็นของกรมป่าไม้
- โดยการเก็บรักษาพ้นระยะเวลาที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๒๗ คือ ถ้ารู้ตัวเจ้าของและไม่เรียกเอาภายใน ๑ ปี ถ้าไม่รู้ตัวเจ้าของต้องเก็บรักษาไว้เกินกว่า ๕ ปี

(๒) เมื่อของกลางตกเป็นของแผ่นดิน ให้ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการปฏิบัติเกี่ยวกับของกลางในคดีความผิดเกี่ยวกับการป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๓๓ ข้อ ๗ ข้อ ๘ ข้อ ๙ และระเบียบกรมป่าไม้ ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับสัตว์ป่าหรือซากของสัตว์ป่าที่ตกเป็นของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๐

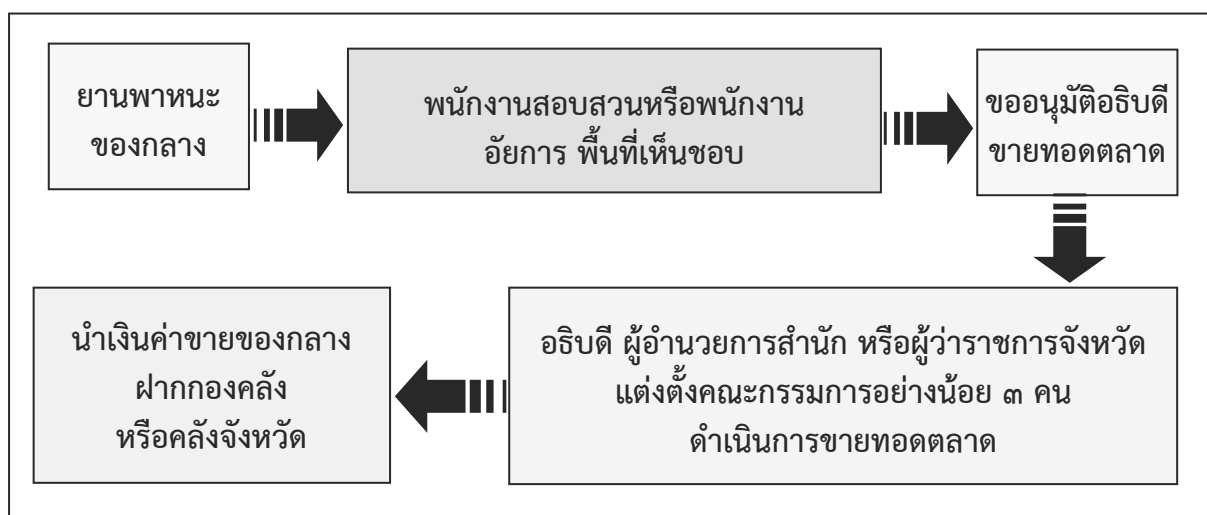
(๓) พาหนะของกลางที่ตกเป็นของแผ่นดินและเป็นของกลางที่ไม่ควรขาย เช่น รถยนต์ รถจักรยานยนต์ ให้แต่งตั้งคณะกรรมการประกอบด้วย ประธานกรรมการ ซึ่งจะต้องดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ ๕ และกรรมการอีกอย่างน้อย ๒ คน ให้มีเลขานุการ ๑ คน หรือจะแต่งตั้งกรรมการคนใดคนหนึ่ง เป็นเลขานุการด้วยก็ได้ ตรวจสอบสภาพ หากปรากฏว่าของกลางยังมีสภาพใช้งานได้ หรือสามารถจะซ่อมบำรุงนำไปใช้ประโยชน์ได้คุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายที่จะต้องเสียไปแล้ว ให้เอาไว้ใช้ในราชการก่อน

ขั้นตอนการจัดการกับของกลางประเภทยานพาหนะ เครื่องมือ เครื่องใช้ และเครื่องจักรกลใด ๆ สามารถสรุปเป็นแผนภูมิได้ ดังนี้

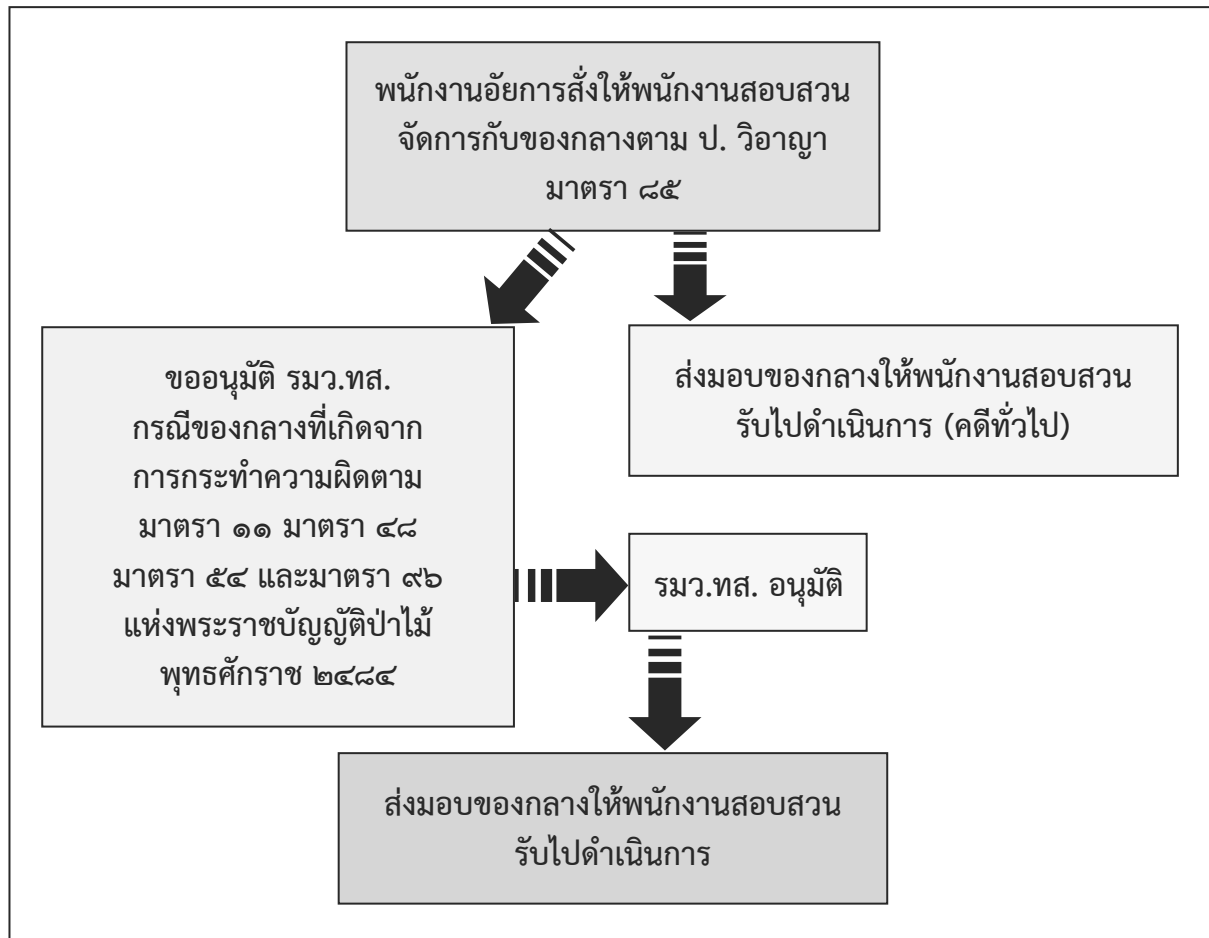
❑ การดำเนินการกับของกลางขณะตรวจยึด

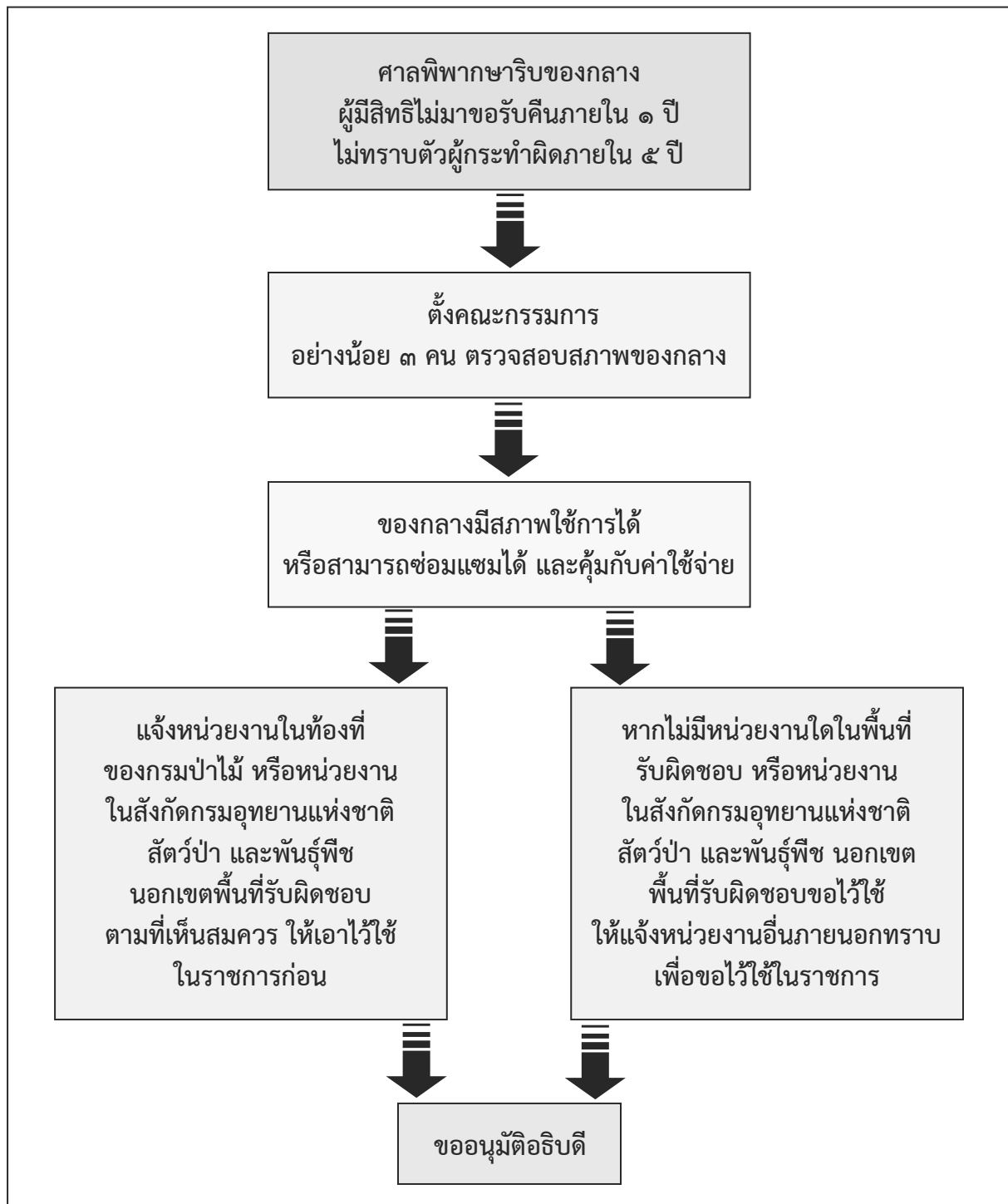
❑ การดำเนินการกับของกลางระหว่างคดี

❑ การคืนของกลางระหว่างคดี

❑ การดำเนินการกับยานพาหนะของกลางเมื่อคดีถึงที่สุด

การจัดการกับของกลางประเภทของป่า

๑. การดำเนินการกับของกลางขณะตรวจยึด

๑.๑ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ยึดหรือรับของป่าของกลาง ให้ทำเป็นบัญชีรายละเอียดเกี่ยวกับของป่า โดยให้ตรวจวัดขนาด ชนิด จำนวน ตำนานรูปพรรณในบัญชีของป่าของกลาง นำส่งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดี แล้วจึงนำไปเก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัย

๑.๒ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยึดของกลางไว้จนกว่าคดีจะถึงที่สุด

๑.๓ หากไม่สามารถนำของป่าของกลาง ออกจากสถานที่ตรวจยึดได้ให้บันทึกเหตุผลไว้เป็นหลักฐาน พร้อมแจ้งพนักงานสอบสวนให้ทราบ และรายงานผู้บังคับบัญชาโดยเร็ว

๑.๔ ในกรณีที่จำเป็นต้องจ้างผู้รักษาสถานที่ของกลาง พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจยึดหรือรับมอบของกลางมีอำนาจจ้าง โดยใช้แบบสัญญาจ้างตามแบบที่ทางราชการกำหนด แล้วรายงานเสนอผู้บังคับบัญชา

๑.๕ ให้หน่วยงานของผู้ที่กล่าวโทษ หรือรับของกลางมาจากหน่วยงานอื่น ๆ บันทึกรายการของกลาง ลงในทะเบียนของกลางตามแบบที่อธิบดีกำหนด

๒. การดำเนินการกับของกลางระหว่างคดี

๒.๑ ในกรณีที่ของกลางเป็นของเสียหาย หรือถาวรจนคดีถึงที่สุด จะเป็นการเสี่ยงต่อความเสียหาย หรือค่าใช้จ่ายจะเกินส่วนกับค่าของกลาง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลของป่าของกลางพิจารณาขายทอดตลาด หรือประมูลโดยต้องทำหนังสือขอความเห็นชอบการจำหน่ายของกลางต่อพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการเจ้าของคดี

๒.๒ เมื่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการแล้วแต่กรณี ให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ทำบันทึกรายละเอียด ตำนานรูปพรรณเกี่ยวกับของกลางไว้เป็นหลักฐานแล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการขายทอดตลาดของกลางทั้งหมด หรือบางส่วนก็ได้ โดยให้อธิบดี ผู้อำนวยการสำนัก หรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการอย่างน้อย ๓ คน มีข้าราชการไม่ต่ำกว่าระดับ ๕ เป็นประธาน มีหน้าที่กำหนดราคาขั้นต่ำและดำเนินการรับผิดชอบเรื่องการขายทอดตลาด

๒.๓ ให้เก็บรักษาเงินค่าขายของกลางไว้แทนของป่าของกลาง โดยให้นำฝากกองคลังหรือคลังจังหวัด แล้วแต่กรณีในลักษณะเงินนอกงบประมาณ จนกว่าคดีจะถึงที่สุด

๒.๔ หากไม่เข้าหลักเกณฑ์ตาม ข้อ ๒.๑ พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องเก็บรักษาของกลางไว้จนกว่าคดีถึงที่สุด

๓. การขอทำลายของกลางระหว่างคดี

๓.๑ ของกลางที่ไม่อาจเก็บรักษาได้เนื่องจากเน่าเสียเร็ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำหนังสือขอความเห็นชอบต่อพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการผู้รับผิดชอบ เพื่อทำลายของกลางระหว่างคดี

๓.๒ เมื่อได้รับความเห็นชอบตามข้อ ๓.๑ แล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลรักษาของกลางอย่างน้อย ๒ คน ร่วมกันทำลายแล้วรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ

๔. การดำเนินการกับของกลางเมื่อคดีถึงที่สุด

๔.๑ เมื่อมีคำพิพากษาของศาลฎีกา หรือคำพิพากษาของศาลใด ๆ ที่ไม่มีการอุทธรณ์หรือฎีกาในคดี หรือพนักงานอัยการสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้อง (คำสั่งพนักงานอัยการจะเป็นคำสั่งเด็ดขาด เมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัดแล้ว) ถือว่าคดีถึงที่สุด

๔.๒ เมื่อคดีถึงที่สุด หากศาลพิพากษายกฟ้องหรือให้คืนของกลางหรือพนักงานอัยการ
สั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องและให้ปฏิบัติต่อของกลาง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๘๕
วรรคท้าย พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลเก็บรักษาของกลางไว้ต้องคืนให้แก่ผู้ต้องหาหรือผู้อื่นซึ่งมีสิทธิเรียกร้อง
ขอคืนตามกฎหมาย โดยพิจารณาหลักฐานใด ๆ ก็ได้ที่สามารถยืนยันความเป็นเจ้าของหรือเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์
ตามกฎหมาย หรือคืนเป็นเงินที่ได้มาจากการขายทอดตลาด

๔.๓ ผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ที่มีกรรมสิทธิ์จะเรียกร้องขอคืนของกลางได้ จะต้องดำเนินการ
ให้เสร็จสิ้นภายใน ๑ ปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา หากพ้นกำหนดของกลางจะตกเป็นของแผ่นดิน

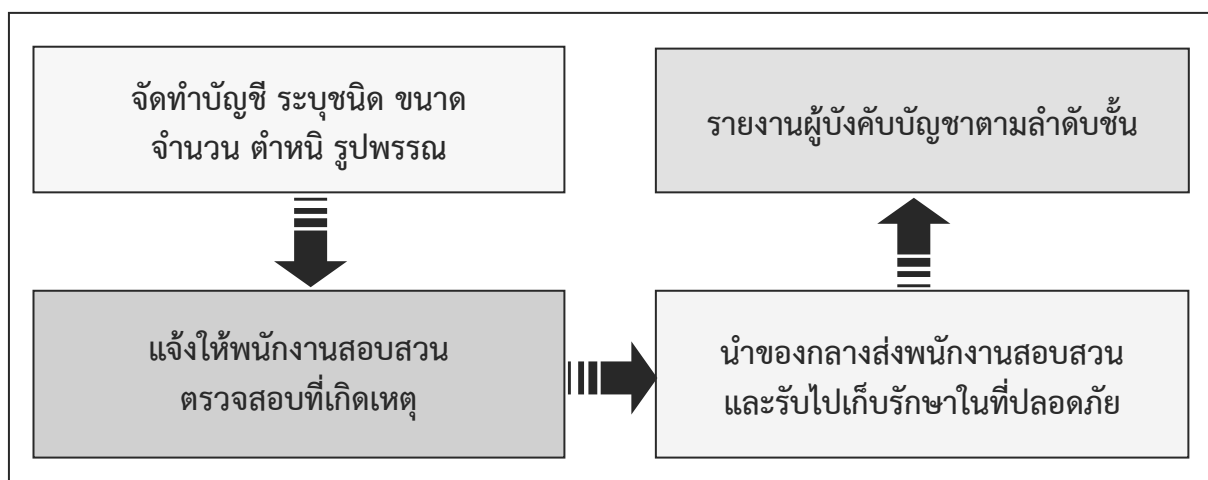
๔.๔ หากศาลพิพากษาให้รับของป่าของกลางจะตกเป็นของแผ่นดิน ให้ดำเนินการ
ขายทอดตลาดโดยให้อธิบดี ผู้อำนวยการสำนัก หรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี แต่งตั้งคณะกรรมการ
จำนวนอย่างน้อย ๓ คน มีข้าราชการไม่ต่ำกว่าระดับ ๕ เป็นประธาน เพื่อดำเนินการขายทอดตลาด

๔.๕ กรณีมีการขายทอดตลาดไปแล้วระหว่างคดีให้นำเงินค่าขายทั้งหมดส่งเป็นเงิน
รายได้แผ่นดิน

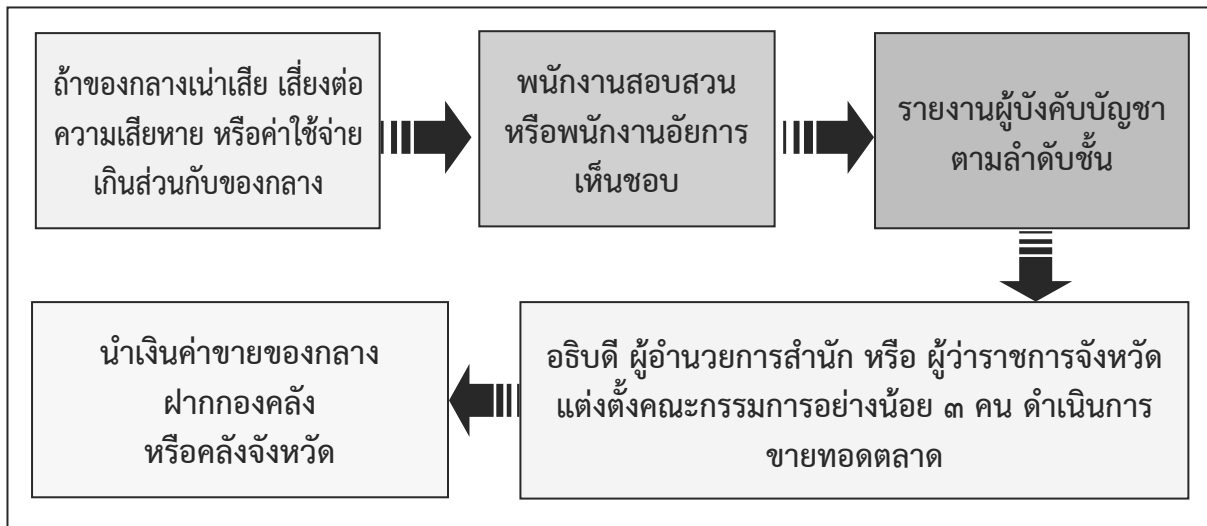
๔.๖ ของกลางซึ่งมีมติคณะรัฐมนตรี หรือมีนโยบายไม่ควรขายจะดำเนินการขาย
ทอดตลาดไม่ได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ติดต่อประสานงานกับพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ
ผู้รับผิดชอบ เพื่อให้คดีถึงที่สุดโดยเร็ว และให้ขออนุมัติอธิบดี หรือผู้ได้รับมอบหมาย เพื่อพิจารณานำไปใช้
ในราชการ หรือจัดการตามสมควร

ขั้นตอนการจัดการกับของกลางประเภทของป่าสามารถสรุปเป็นแผนภูมิได้ ดังนี้

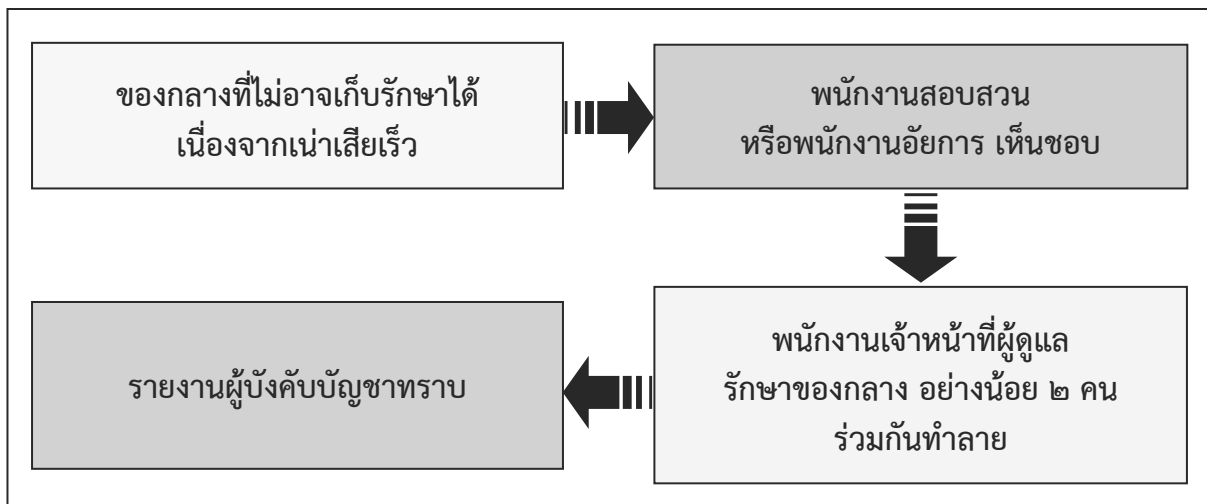
❑ การดำเนินการกับของกลางขณะตรวจยึด

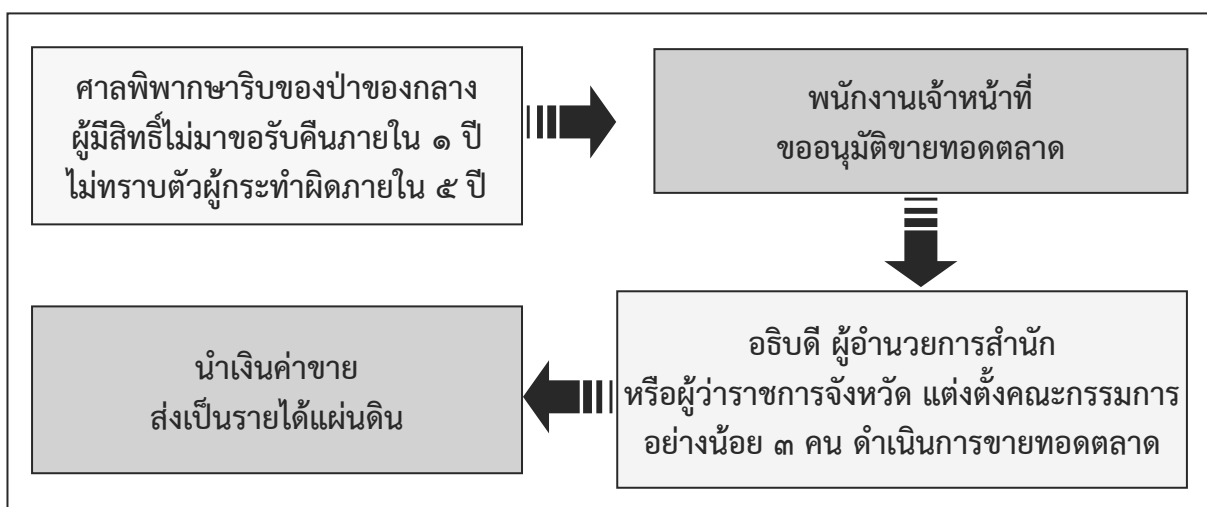
❑ การดำเนินการกับของกลางระหว่างคดี

❑ การทำลายของกลางระหว่างคดี

❑ การดำเนินการกับของกลางเมื่อคดีถึงที่สุด

บทที่ ๓

แนวทางการสืบสวนสอบสวนความผิดเกี่ยวกับการบุกรุกที่สาธารณะ

ความผิดที่เกี่ยวกับการบุกรุกที่สาธารณะ เป็นการยึดถือครอบครองที่ดินของรัฐเพื่อหาผลประโยชน์ในลักษณะต่าง ๆ เช่น สร้างสนามกอล์ฟ บังกะโล รีสอร์ท โรงแรม หรือทำเกษตรกรรม และอุตสาหกรรม

๑. วัตถุประสงค์ในการตรวจสอบ

(๑) เพื่อใช้ตรวจสอบบุคคลที่เข้าไปบุกรุก ยึดถือครอบครองที่สาธารณะ เพื่อนำพื้นที่ดังกล่าวกลับคืนเป็นที่ดินของรัฐและเพื่อจับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษทางกฎหมาย

(๒) เพื่อทราบถึงขั้นตอนการตรวจสอบ สืบสวนปราบปราม ตลอดจนการแจ้งข้อกล่าวหา และแนวทางการรวบรวมพยานหลักฐานในการสอบสวนดำเนินคดี

๒. การสืบสวนหาข่าว

(๑) ออกตรวจลาดตระเวนในพื้นที่รับผิดชอบว่า มีการบุกรุกครอบครองพื้นที่ป่า หรือที่สาธารณะหรือไม่ โดยเฉพาะบริเวณที่เป็นเขาสูงชัน ที่ดินติดชายทะเล พื้นที่ที่มีสภาพป่าสมบูรณ์ หรือที่ดินที่ประชาชน ใช้ร่วมกันเป็นที่สาธารณะ

(๒) รับแจ้งข้อมูลการบุกรุกที่สาธารณะจากประชาชนทั่วไป ทางโทรศัพท์ หรือหนังสือ ร้องเรียน หรือช่องทางการติดต่ออื่น

(๓) ประสานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่ป่าไม้ เจ้าหน้าที่ที่ดิน ฝ่ายปกครอง ในเรื่องพื้นที่สาธารณะ

๓. การเตรียมความพร้อม

(๑) แผนที่กำหนดเขตป่าไม้ต่าง ๆ, ที่ราชพัสดุ, หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง, แผนที่กำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และที่ดินคมสหกรณ์

(๒) เครื่องจับค่าพิกัดทางดาวเทียม (GPS), กล้องถ่ายภาพ

(๓) อุปกรณ์การวัด เช่น ตลับเมตร

(๔) อุปกรณ์สื่อสาร เช่น วิทยุสื่อสาร

(๕) ประสานเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่ป่าไม้ เจ้าหน้าที่อุทยาน เจ้าหน้าที่ที่ดิน เจ้าหน้าที่สำนักปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ฝ่ายปกครอง ทหาร ซึ่งรับผิดชอบพื้นที่นั้น ๆ

๔. ขั้นตอนการปฏิบัติ

(๑) ขอดูเอกสารหลักฐานทางที่ดิน ได้แก่ หนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ (โฉนดที่ดิน) หรือสิทธิการครอบครองที่ดิน (น.ส.๓ ก., ส.ค.๑ เป็นต้น) จากผู้กระทำการ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและอยู่ในที่เกิดเหตุ รวมทั้งหลักฐานทางบุคคล เช่น บัตรประจำตัวประชาชน ใบขับขี่

(๒) ตรวจสอบจุดที่ตั้งบริเวณที่เกิดเหตุว่าอยู่พิกัดที่เท่าใด โดยใช้เครื่องมือจับพิกัดทางดาวเทียม (GPS) แล้วนำไปตรวจสอบกับแผนที่แสดงแนวเขตป่าว่าอยู่ในเขตพื้นที่ป่าตามกฎหมายฉบับใด หรืออยู่ในที่ราชพัสดุ, หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง, เขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือที่ดินคมสหกรณ์

(๓) ถ่ายภาพผู้กระทำการ (ผู้ถูกจับ) สภาพพื้นที่ที่ถูกบุกรุกยึดถือครอบครองอาคาร สิ่งปลูกสร้างในที่ดิน และพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้กระทำการ (ผู้ถูกจับ) ในขณะที่เจ้าหน้าที่กำลังตรวจสอบ

(๔) ตรวจสอบพื้นที่เกิดเหตุว่าพื้นที่ถูกบุกรุกทำลายไป มีเนื้อที่จำนวนเท่าใด คิดเป็น ค่าเสียหายต่อรัฐเป็นเงินเท่าไร หรือมีการกระทำการอื่นใดในพื้นที่ดังกล่าวอีกบ้าง เช่น มีการนำไม้พืชผล ไปปลูกจำนวนกี่ต้น การตรวจสอบคำนวณพื้นที่ ให้ตรวจวัดหาค่าพิกัดบริเวณรอบแปลงตรวจยึด ไม่น้อยกว่า ๓ จุด

(๕) ถ่ายภาพอุปกรณ์การกระทำความผิด เช่น รถแบ็คโฮ รถไถ หรืออุปกรณ์อื่นๆ และจัดทำบัญชีไว้เป็นหลักฐาน พร้อมตรวจยึดอุปกรณ์การกระทำความผิดดังกล่าวไว้เป็นของกลาง (ให้ผู้ถูกจับ และผู้จับกุมร่วมลงชื่อต่อท้ายบัญชีด้วย)

๕. ขั้นตอนการตรวจยึดจับกุมและการแจ้งข้อกล่าวหา

(๑) แจ้งผู้ถูกจับว่า “เขาต้องถูกจับ”

(๒) แจ้งข้อกล่าวหาตามฐานความผิดให้ครบถ้วนทุกฐานความผิดตามกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องให้ผู้ถูกจับทราบ ดังนี้

- กรณีพื้นที่เกิดเหตุเป็นป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ให้แจ้งข้อกล่าวหาตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ มาตรา ๕๔

- กรณีพื้นที่เกิดเหตุเป็นป่าสงวนแห่งชาติด้วย ให้แจ้งข้อกล่าวหาตาม พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๑๔ ด้วย

- กรณีพื้นที่เกิดเหตุเป็นอุทยานแห่งชาติด้วย ให้แจ้งข้อกล่าวหาตาม พ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๑๖ (๑) และมาตรา ๑๖ (๒) ด้วย

- กรณีพื้นที่เกิดเหตุเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าด้วย ให้แจ้งข้อกล่าวหาตาม พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๘ ด้วย

- กรณีพื้นที่เกิดเหตุเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าที่อยู่ในเขตพื้นที่ป่า ให้แจ้งข้อกล่าวหาตาม พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔๒ ด้วย

- กรณีพื้นที่เกิดเหตุเป็นที่ดินของรัฐตามประมวลกฎหมายที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๙๘ ให้แจ้งข้อกล่าวหาตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๙ และมาตรา ๑๐๘ ทวิ

- กรณีพื้นที่เกิดเหตุเป็นที่สาธารณะที่ประชาชนใช้ร่วมกัน ให้แจ้งข้อกล่าวหาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๐

- กรณีพื้นที่เกิดเหตุเป็นพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่นิคมสหกรณ์ ที่ราชพัสดุ ซึ่งยังมีได้แก่กับเกษตรกรหรือบุคคลผู้มีสิทธิ ถือว่ายังคงมีสภาพเป็นป่าตามพระราชบัญญัติ ป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ให้แจ้งข้อกล่าวหาตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ มาตรา ๕๔

(๓) แจ้งสิทธิตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๓ ให้กับผู้ถูกจับ ทราบ

(๔) จัดทำบันทึกการตรวจยึดจับกุมไว้เป็นหลักฐานในเบื้องต้น โดยให้ลงรายละเอียด ในบันทึกการตรวจจับกุมให้ครบถ้วน

(๕) จัดทำแผนที่สังเขปแสดงบริเวณที่เกิดเหตุ

(๖) รวบรวมเอกสารหลักฐานสนับสนุนข้อกล่าวหา

๖. การรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับการบุกรุกที่สาธารณะ

(๑) ได้มีการขออนุญาต และได้รับอนุญาตให้เข้าครอบครองพื้นที่หรือที่ดินที่เกิดเหตุหรือไม่ อย่างไร

(๒) เริ่มเข้ายึดถือครอบครองที่ดินตั้งแต่เมื่อไร วัตถุประสงค์ใด ร่วมกับผู้ใดบ้าง

(๓) พื้นที่ที่ครอบครอง บุกรุกเป็นพื้นที่ประเภทใด

(๔) พื้นที่ที่ครอบครองมีเนื้อที่เท่าไร มีสิ่งใดอยู่ในพื้นที่บ้าง

(๕) สิ่งต่าง ๆ ที่เสียหายในพื้นที่ คิดเป็นค่าเสียหายเท่าใด รวมค่าเสียหายเท่าใด

(๖) จับและยึดเครื่องมือ เครื่องใช้อะไรเป็นของกลางบ้าง

(๗) สำเนาเอกสารหลักฐานที่แสดงว่าพื้นที่เกิดเหตุเป็นพื้นที่ประเภทใด พร้อมแผนที่เกิดเหตุ รวมสำนวนไว้

๗. หลักกฎหมายที่ควรรู้เกี่ยวกับที่สาธารณะสมบัติของแผ่นดิน

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้บัญญัติให้ความคุ้มครองป้องกันไว้เป็นกรณีพิเศษ จึงมีคุณสมบัติแตกต่างไปจากทรัพย์สินของเอกชนทั่ว ๆ ไป

(๑) **ห้ามโอน** ตามมาตรา ๑๓๐๕ ทรัพย์สินซึ่งเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน จะโอนแก่กันมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจแห่งบทกฎหมายเฉพาะ หรือพระราชกฤษฎีกา

(๒) **ห้ามยกอายุความขึ้นต่อสู้กับแผ่นดิน** แม้จะถูกบุคคลหนึ่งใดเข้าไปครอบครองทำประโยชน์เป็นเวลานานสักเพียงใดก็ตาม บุคคลนั้นก็ไม่อาจยกอายุความการครอบครองทำประโยชน์ขึ้นต่อสู้กับแผ่นดิน เพื่อเรียกร้องกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดินในที่ดินอันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๖ ห้ามมิให้ยกอายุความขึ้นต่อสู้ในทรัพย์สินอันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน)

(๓) **ห้ามยึด** ตามมาตรา ๑๓๐๗ ห้ามมิให้ยึดถือทรัพย์สินของแผ่นดิน ไม่ว่าทรัพย์สินนั้นจะเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดินหรือไม่

ตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการเหมืองแร่และการป่าไม้ ที่ดินของรัฐนั้นถ้ามิได้มีสิทธิครอบครองหรือมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว ห้ามมิให้บุคคลใด

๑. เข้าไปยึดถือ ครอบครอง รวมตลอดถึงการก่อสร้าง หรือเผาป่า

๒. ทำด้วยประการใด ให้เป็นการทำลาย หรือทำให้เสื่อมสภาพที่ดิน ที่หิน ที่กรวด หรือที่ทราย ในบริเวณที่รัฐประกาศหวงห้ามในราชกิจจานุเบกษา หรือ

๓. ทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดอันเป็นอันตรายแก่ทรัพยากรในที่ดิน ดังนั้น การเข้าไปยึดถือครอบครอง ก่อสร้าง หรือเผาป่าก็ดี การทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลาย ทำให้เสื่อมสภาพที่ดิน ที่หิน ที่กรวด ที่ทราย ในบริเวณที่รัฐมนตรีประกาศหวงห้ามก็ดี หรือทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดอันเป็นอันตรายแก่ทรัพยากรในที่ดินก็ดี ราษฎรจะทำการดังกล่าวได้ต่อเมื่อ

(๑) ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการเหมืองแร่ หรือ

(๒) ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้

(๓) มีสิทธิครอบครองในที่ดิน

(๔) ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายที่ดิน

พนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายที่ดินที่จะอนุญาตให้ราษฎรกระทำการใด ๆ ในที่ดินตามมาตรา ๙ นั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะเป็นผู้แต่งตั้ง ได้แก่

- **อธิบดีกรมที่ดิน** เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ สำหรับการอนุญาตในที่ดินทั่วราชอาณาจักร

- **ผู้ว่าราชการจังหวัด** เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ เฉพาะในจังหวัดของตน และมีอำนาจ

อนุญาตเฉพาะกรณีตามมาตรา ๙ (๑) และ (๓)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้เคยประกาศว่า

- แม่น้ำ ลำคลอง ทุกแห่งทั่วประเทศเป็นเขตหวงห้าม มิให้ผู้ใดทำด้วยประการใด ๆ

อันเป็นการทำลาย ทำให้เสื่อมสภาพที่ดิน ที่หิน ที่กรวด ที่ทราย

- ที่เขาและที่ภูเขา และที่รอบบริเวณชลของภูเขา ๔๐ เมตร เป็นที่หวงห้ามตาม

มาตรา ๙ (๒)

- บุคคลใดทำการฝ่าฝืนตามมาตรา ๙ มีความผิดตามมาตรา ๑๐๘ และ ๑๐๘ ทวิ

แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา ๑๐๘ “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๙ อยู่ก่อนวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากพนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ฝ่าฝืนปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด ถ้าผู้ฝ่าฝืนเพิกเฉยหรือไม่ปฏิบัติตามให้ถูกต้องตามระเบียบให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ฝ่าฝืนออกจากที่ดิน และหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างในที่ดินนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในการกำหนดระเบียบตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการจะกำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนต้องเสียค่าตอบแทนในการใช้ที่ดินนั้นให้แก่รัฐ หรือราชการบริหารส่วนท้องถิ่นด้วยก็ได้”

มาตรา ๑๐๘ ทวิ “นับตั้งแต่วันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดตามวรรคหนึ่งได้กระทำแก่ที่ดิน ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ร่วมกัน หรือใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดวรรคสองได้กระทำเป็นเนื้อที่เกินกว่าห้าสิบไร่ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่มีคำพิพากษาว่าผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา นี้ ศาลมีอำนาจสั่งในคำพิพากษาให้ผู้กระทำความผิด คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของผู้กระทำความผิดออกไปจากที่ดินนั้นด้วย

บรรดาเครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ซึ่งบุคคลใช้ในการกระทำความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดดังกล่าวให้รับเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าจะมีผู้ลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่”

ดังนั้น ในการดำเนินการกับผู้ฝ่าฝืน มาตรา ๙ ที่เป็นการฝ่าฝืนอยู่ก่อนวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ใช้บังคับ (ก่อนวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๑๕) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเป็นชั้น ๆ ไปคือ

๑. แจ้งเป็นหนังสือไปให้ผู้ฝ่าฝืนปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติกำหนด ซึ่งอาจจะกำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนนั้นต้องเสียค่าตอบแทนในการใช้ที่ดินให้แก่รัฐหรือราชการบริหารส่วนท้องถิ่นด้วยก็ได้

๒. เมื่อผู้นั้นไม่ปฏิบัติตามระเบียบในข้อ ๑ พนักงานเจ้าหน้าที่จะแจ้งเป็นหนังสือไปให้ผู้นั้น ออกจากที่ดินภายในเวลาที่กำหนด

๓. เมื่อผู้นั้นไม่ออกจากที่ดินภายในกำหนด จึงมีความผิด คือ ระวังโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท

สำหรับผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๙ นับตั้งแต่วันที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ใช้บังคับ ไม่มีบทบัญญัติให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้ทราบก่อน จึงถือว่าทำการฝ่าฝืนเมื่อใดก็ลงโทษได้เมื่อนั้น และอัตราโทษที่กำหนดความผิดไว้ แบ่งได้ ๓ กรณี คือ

๑. กรณีที่ผู้หนึ่งผู้ใดเข้าไปยึดถือครอบครอง ก่อสร้าง เฝ้าป่า หรือกระทำการใด ๆ ให้เป็นการทำลายหรือทำให้เสื่อมสภาพที่ดิน ที่หิน ที่กรวด ที่ทราย ในบริเวณที่ดินซึ่งรัฐมนตรีประกาศหวงห้ามหรือผู้ที่กระทำการใด ๆ อันเป็นอันตรายแก่ทรัพยากรในที่ดิน หรือกระทำแก่ที่ดินของรัฐ โดยมีได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา ๙ ซึ่งกระทำภายหลังวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ใช้บังคับผู้กระทำจะต้องระวังโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๒. การกระทำความผิดตาม ข้อ ๑ ซึ่งได้กระทำแก่ที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ร่วมกัน หรือที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ ผู้กระทำผิดต้องระวังโทษหนักขึ้น คือ จำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๓. ถ้าการกระทำตามข้อ ๒ ได้กระทำในเนื้อที่เกินกว่า ๕๐ ไร่ ผู้กระทำผิดต้องระวังโทษหนักขึ้น คือ จำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

เมื่อศาลพิพากษาว่าผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรานี้ ไม่ว่าข้อหนึ่งข้อใด ศาลมีอำนาจดังนี้ด้วย

ก. สั่งให้ผู้กระทำผิด คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของผู้กระทำผิดออกไปจากที่ดิน

ข. ริบเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ ในบรรดาเครื่องมือเครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ซึ่งบุคคลใดได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดดังกล่าวข้างต้น

ถ้าเครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกล ซึ่งใช้ในการกระทำความผิดนั้นเป็นของผู้อื่น ซึ่งมีได้รู้เห็นเป็นใจช่วยในการกระทำความผิด เช่น ผู้กระทำความผิดไปลักเอาทรัพย์สินเหล่านั้นมาใช้ หรือเจ้าของทรัพย์สินนั้นให้เช่าโดยผู้กระทำความผิดบอกว่าจะเอาไปใช้งานที่ไม่ผิดกฎหมายดังนี้ ศาลจะสั่งริบไม่ได้

ศาลฎีกาได้เคยมีคำพิพากษาคดีเกี่ยวกับมาตรา ๑๐๘ ไว้คือ

การที่จำเลยครอบครองที่พิพาทโดยรับโอนจากผู้อื่น แม้ผู้อื่นจะได้ครอบครองที่ดินนั้นมาก่อนใช้ประมวลกฎหมายที่ดินก็ตาม แต่เนื่องจากที่พิพาทเป็นที่เขา การซื้อขายจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน จำเลยจึงมีความผิดตามมาตรา ๑๐๘ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๓๖/๒๕๑๒)

ผู้บุกรุกเข้าครอบครองและถากถางที่รกร้างว่างเปล่า ซึ่งเป็นป่าโดยไม่ได้รับอนุญาตย่อมมีความผิดตาม พ.ร.บ.ป่าไม้ และประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๙,๑๐๘ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๒๐/๒๕๑๕)

บทที่ ๔

แนวทางการสืบสวนสอบสวนความผิดเกี่ยวกับการลักลอบค้าสัตว์ป่าและพันธุ์พืช

ความผิดที่เกี่ยวกับการลักลอบค้าสัตว์ป่า พันธุ์พืช มีลักษณะความผิดอยู่หลายลักษณะ ซึ่งพอจะแยกออกได้ดังนี้.-

๑. ความผิดที่เกี่ยวกับการลักลอบค้าสัตว์ป่า
๒. ความผิดที่เกี่ยวข้องกับพันธุ์พืช

ตาม พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดให้สัตว์ป่าชนิดพันธุ์ใดได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับระดับความสำคัญ หรือเป็นชนิดพันธุ์ที่มีค่าหายากของชนิดพันธุ์นั้น ๆ ได้แก่

- **สัตว์ป่าสงวน (Reserved species)** ตาม พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้สัตว์ป่าชนิดที่หายากและใกล้สูญพันธุ์ หรือบางชนิดสูญพันธุ์ไปจากธรรมชาติแล้วจำนวน ๑๕ ชนิด เป็นสัตว์ป่าสงวนตามบัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัติ หรือตามที่กำหนดโดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกาต่อไป (มาตรา ๔) ได้แก่ นกเจ้าฟ้าหญิงสิรินธร, นกแต้วแล้วท้องดำ, นกกระเรียน, พะยูมหรือหม่นน้ำ, แรด, กระซู่, กูปรีหรือโคไพร, ควายป่า, ละองหรือละมั่ง, สมันหรือเนื้อสมัน, เลียงผา หรือเยื้อง หรือกูร่า หรือโคร้า, กวางผา, สมเสร็จ, เก้งหม้อ, และแมวลายหินอ่อน

- **สัตว์ป่าคุ้มครอง (Protected species)** ตาม พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติให้การกำหนดให้สัตว์ป่าชนิดใดเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองให้กระทำโดยกฎกระทรวง และประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา ๖) ซึ่งในปัจจุบันสัตว์ป่าที่ถูกกำหนดให้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองนั้น กำหนดโดยกฎกระทรวง กำหนดให้สัตว์ป่าบางชนิดให้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง พ.ศ. ๒๕๔๖ ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๒๐ ตอนที่ ๗๔ ก ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๖ ตัวอย่าง เช่น กระต่ายหรือเมย, กระรอกสามสี, กวางป่า, ลิงลมหรือนางอาย, ลิ่น, เสือโคร่ง, ไก่ฟ้าพญาลอ, นกขุนทอง, นกปรอดหัวโขน หรือนกกรงหัวจุก เป็นต้น

- **สัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ (Protected species for captive breeding)** บัญญัติไว้ตามความในมาตรา ๑๗ ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแห่งชาติ มีอำนาจกำหนดชนิดของสัตว์ป่าคุ้มครองที่ถูกกำหนดให้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้นั้น กำหนดโดยกฎกระทรวงกำหนดชนิดของสัตว์ป่าคุ้มครองให้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ พ.ศ. ๒๕๔๖ ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๔๖ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๒๔ ตอนที่ ๒๘ก ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๔๐ ตัวอย่างเช่น กวางป่า, งูเหลือม, งูหลาม เป็นต้น

- **สัตว์ป่าชนิดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดห้ามมิให้ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออก (Prohibition Listed Species of the Minister for Importation and Exportation)** บทบัญญัติในการให้อำนาจรัฐมนตรีในการที่จะประกาศกำหนดให้สัตว์ป่าชนิดหรือประเภทใดที่ห้ามมิให้ผู้ใดนำเข้า ส่งออก โดยไม่ได้รับอนุญาตจากอธิบดี ภายใต้ข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการค้าสัตว์ป่าหรือซากของสัตว์ป่า ชนิดที่ต้องมีใบอนุญาตหรือใบรับรองการนำเข้าหรือการส่งออก (มาตรา ๒๓ วรรคแรก ประกอบด้วย มาตรา ๒๔)

ข้อตกลงระหว่างประเทศที่กล่าวถึงและประเทศไทยได้ให้สัตยาบันเป็นภาคีและมีบทบัญญัติในการควบคุมหรือให้ความคุ้มครองชนิดพันธุ์สัตว์ป่าโดยตรงในขณะนี้คือ อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (The Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Faun and Flora: CITES) โดยการควบคุมการค้า (Trade) ซึ่งหมายถึงการควบคุมการนำเข้า (Import) การส่งออก (Export) หรือนำผ่าน (Transit) ซึ่งได้แบ่งระดับการให้ความคุ้มครองชนิดพันธุ์สัตว์เป็นบัญชี (Appendix) ได้แก่

(๑) ชนิดพันธุ์บัญชีหมายเลข ๑ (Appendix ๑) เป็นชนิดพันธุ์ที่ใกล้จะสูญพันธุ์ จึงห้ามมิให้ทำการค้าในเชิงพาณิชย์ (Commercial purpose) โดยเด็ดขาด ยกเว้นเป็นกรณีพิเศษที่กำหนดไว้เท่านั้น เพราะต้องคำนึงถึงความอยู่รอดของชนิดพันธุ์นั้น ๆ เป็นสำคัญ เช่น หมีแพนด้า, ช้างเอเชีย, เสือโคร่ง, เสือชีตาห์, ลิงอึ้งอู๋ตัง เป็นต้น

(๒) ชนิดพันธุ์บัญชีหมายเลข ๒ (Appendix II) เป็นชนิดพันธุ์ที่ยังไม่อยู่ในระดับที่ใกล้สูญพันธุ์ จึงอนุญาตให้ทำการค้าในเชิงพาณิชย์ (Commercial purpose) ได้ แต่ต้องมีมาตรการควบคุมไม่ให้เกิดความเสียหายต่อความอยู่รอดของชนิดพันธุ์นั้นในธรรมชาติ เช่น ฉลามขาว, เต่าจักร, เต่านา, ลิ่นหรือนิม, นกแก้ว, โมง, นกขุนทอง เป็นต้น

(๓) ชนิดพันธุ์บัญชีหมายเลข ๓ (Appendix III) เป็นชนิดพันธุ์ที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายของประเทศที่ภาคีประเทศใดประเทศหนึ่งแล้วแจ้งขอความร่วมมือประเทศภาคีด้วยกันให้ช่วยควบคุมในการนำเข้า ซึ่งจะต้องได้รับการออกหนังสือรับรองหรือใบอนุญาตส่งออกจากประเทศที่เป็นถิ่นกำเนิด ทั้งนี้ เพื่อเป็นการคุ้มครองชนิดพันธุ์นั้น ๆ ไม่ให้เกิดความเสียหายต่อความอยู่รอดในธรรมชาติจากการใช้ประโยชน์ชนิดพันธุ์ดังกล่าว เช่น ไก่จุก (มาเลเซีย), หมาจิ้งจอก (อินเดีย), ควาย (เนปาล) นกแก้วคอแหวน (กานา) เป็นต้น

โดยในปัจจุบันสัตว์ป่าชนิดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดห้ามมิให้ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออกนั้นกำหนดโดยประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดชนิดของสัตว์ป่าและซากของสัตว์ป่าที่ห้ามนำเข้าหรือส่งออก ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๘ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๒๓ ตอนพิเศษ ที่ ๒๘ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ โดยแบ่งสัตว์ป่าออกเป็น ๒ กลุ่ม โดยกลุ่มที่ ๑ เป็นสัตว์ป่าชนิดพันธุ์ที่อยู่ในบัญชีหมายเลข ๑-๓ ของอนุสัญญาไซเตส กลุ่มที่ ๒ เป็นสัตว์ป่าชนิดพันธุ์ที่ไม่อยู่ในบัญชีหมายเลข ๑-๓ ของอนุสัญญาไซเตสหรือเป็นสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง แต่ประเทศไทยต้องการควบคุมการนำเข้า – ส่งออก เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบหรือข้อมูลสถิติ

แนวทางการสืบสวนสอบสวนความผิดเกี่ยวกับการลักลอบค้าสัตว์ป่าและพันธุ์พืช

๑. วัตถุประสงค์ในการตรวจสอบ

(๑) เพื่อใช้ตรวจสอบการลักลอบค้า ครอบครองซึ่งสัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครอง รวมทั้งซากของสัตว์เหล่านั้น รวมทั้งสัตว์ป่าและพันธุ์พืชที่อยู่ในอนุสัญญาไซเตสด้วย เพื่อจับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษทางกฎหมาย

(๒) เพื่อทราบถึงขั้นตอนการตรวจสอบ สืบสวนปราบปราม ตลอดจนการแจ้งข้อกล่าวหา และแนวทางการรวบรวมพยานหลักฐานในการสอบสวนดำเนินคดี

๒. การสืบสวนหาข่าว

(๑) ออกสืบสวนเฝ้าระวังในพื้นที่ที่มีสัตว์ป่าอาศัยอยู่จำนวนมาก เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า รวมทั้งสถานที่ลักลอบค้าสัตว์ป่าอยู่เป็นประจำ เช่น ตลาดนัดย่านสวนจตุจักร ตลาดนัดค้าสัตว์และพันธุ์พืชทั่วไป ตลาดผ่อนปรน หรือตลาดตามแนวชายแดนต่าง ๆ เป็นต้น

(๒) รับแจ้งข้อมูลการลักลอบค้าสัตว์ป่าและพันธุ์พืชหวงห้ามจากประชาชนทั่วไป ทางโทรศัพท์ หรือหนังสือร้องเรียน หรือช่องทางการติดต่ออื่น ๆ เช่น เว็บไซต์ เป็นต้น

(๓) ประสานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช เจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ และเจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตร ร่วมตรวจสอบจับกุม หรือร่วมกันรณรงค์ให้ความรู้กับผู้ค้าและผู้ซื้อในพื้นที่ล่อแหลมต่าง ๆ

๓. การเตรียมความพร้อม

(๑) แผนที่กำหนดเขตป่าต่าง ๆ เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า รวมทั้งแผนที่ตลาดนัด ตลาดชายแดน หรือตลาดผ่อนปรนต่าง ๆ

(๒) บัญชีสัตว์ป่าสงวน และกฎกระทรวงกำหนดชนิดสัตว์ป่าคุ้มครอง (ตาม พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕) และพันธุ์พืชหวงห้ามตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง พืชอนุรักษ์ (ตาม พ.ร.บ.พันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘)

(๓) เครื่องจับค่าพิกัดทางดาวเทียม (GPS)

(๔) อุปกรณ์การเดินป่า

(๕) อุปกรณ์สื่อสาร เช่น วิทยุสื่อสาร

(๖) อุปกรณ์เก็บรักษาอาวุธสัตว์ป่า

(๗) ประสานเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่ป่าไม้ เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ เจ้าหน้าที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ฝ่ายปกครอง ซึ่งรับผิดชอบพื้นที่นั้น ๆ

๔. ขั้นตอนการปฏิบัติ

๑. ตรวจพบการกระทำผิดในพื้นที่ป่าโดยพบตัวผู้กระทำความผิดอยู่ในที่เกิดเหตุ พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) แสดงตนเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่

(๒) ขอดูเอกสารหลักฐานการอนุญาตให้ล่า หรือหลักฐานการอนุญาตให้มีไว้ในครอบครอง ซึ่งสัตว์ป่าหรือซากของสัตว์ป่าเหล่านั้น หากไม่มีให้ควบคุมตัวไว้ไม่ให้หลบหนี จนกว่าจะเสร็จสิ้นกระบวนการ

(๓) ถ่ายภาพผู้ล่าหรือผู้ครอบครอง สถานที่เกิดเหตุ สัตว์ป่าหรือซากสัตว์ป่า ลักษณะการครอบครอง และพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้ล่าหรือผู้ครอบครองในขณะที่เจ้าหน้าที่กำลังตรวจสอบและอุปกรณ์การกระทำผิด เช่น อาวุธปืน เครื่องมือดักสัตว์ ยานพาหนะ เป็นต้น

(๔) ตรวจสอบจุดที่ตั้งบริเวณที่เกิดเหตุว่าอยู่พิกัดที่เท่าใด แล้วนำไปตรวจสอบกับแผนที่แสดงแนวเขตป่าว่าอยู่ในเขตพื้นที่ป่าตามกฎหมายเกี่ยวกับป่าไม้ฉบับใด

(๕) ตรวจสอบชนิด จำนวนของสัตว์ป่า หรือซากของสัตว์ป่า พร้อมจัดทำบัญชีรายละเอียด ให้ครบถ้วน ได้แก่ บัญชีสัตว์ป่าหรือซากของสัตว์ป่าของกลาง ให้ผู้ถูกจับและผู้จับกุมร่วมลงชื่อต่อท้ายบัญชีดังกล่าวด้วย

(๖) แจ้งผู้ถูกจับว่า “เขาต้องถูกจับ”

(๗) แจ้งข้อกล่าวหาตามฐานความผิดให้ครบถ้วนทุกฐานความผิดให้ผู้ถูกจับทราบ

ดังนี้

● พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๖, ๑๙, ๒๐, ๒๑, ๒๒, ๓๖ หรือมาตรา ๔๒ ตามแต่กรณี

มาตรา ๑๖ ฐาน “ล่า หรือพยายามล่าสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง โดยไม่ได้รับอนุญาต”

มาตรา ๑๙ ฐาน “มีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง ซากสัตว์ป่าสงวนหรือซากสัตว์ป่าคุ้มครอง โดยไม่ได้รับอนุญาต”

มาตรา ๒๐ ฐาน “ค้าสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง ซากสัตว์ป่าสงวนหรือซากสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าดังกล่าว โดยไม่ได้รับอนุญาต”

มาตรา ๒๑ ฐาน “เก็บ ทำอันตรายหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งรังของสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง โดยไม่ได้รับอนุญาต”

มาตรา ๒๒ ฐาน “ยิงสัตว์ป่าในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์ขึ้น”

มาตรา ๓๖ ฐาน “ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ล่าสัตว์ป่าไม่ว่าจะเป็นสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือเก็บหรือทำอันตรายแก่รังของสัตว์ป่า โดยไม่ได้รับอนุญาต”

มาตรา ๔๒ ฐาน “ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ทำการล่าสัตว์ป่า โดยไม่ได้รับอนุญาต”

● พ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๑๖ (๓), (๑๕) หรือมาตรา ๑๖ (๑๖) ตามแต่กรณี (กรณีการกระทำผิดเกิดขึ้นในเขตอุทยานแห่งชาติ)

(๘) แจ้งสิทธิตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๓ ให้ผู้ถูกจับทราบ

(๙) จัดทำบันทึกการตรวจจับกุมไว้เป็นหลักฐานในเบื้องต้น โดยให้ระบุข้อมูลรายละเอียดตั้งแต่ (๑)-(๘) ไว้ในบันทึกการตรวจจับกุมให้ครบถ้วน

(๑๐) จัดทำแผนที่สังเขปแสดงบริเวณที่เกิดเหตุ

(๑๑) รวบรวมเอกสารหลักฐานสนับสนุนข้อกล่าวหา ประกอบด้วย

● สำเนาประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กำหนดให้สัตว์ป่าบางชนิดเป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง พ.ศ. ๒๕๔๖ พร้อมบัญชีแนบท้ายประกาศที่ระบุชื่อสัตว์ป่าที่ตรวจสอบหรือ

● บัญชีสัตว์ป่าสงวนท้ายพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕

● สำเนากฎกระทรวงกำหนดเขตป่าสงวนแห่งชาติ และหรือพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตอุทยานแห่งชาติ และหรือพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรืออื่น ๆ พร้อมแผนที่แนบท้าย แผนที่กฎกระทรวงหรือกฤษฎีกาดังกล่าว และระบุบริเวณจุดที่เกิดเหตุไว้ในแผนที่แนบท้ายดังกล่าว แล้วแต่กรณีว่าพื้นที่เกิดเหตุจะเกี่ยวข้องกับกฎหมายฉบับใด

● สำเนาหลักฐานการปิดประกาศเอกสารดังกล่าวข้างต้น

(๑๒) ควบคุมตัวผู้ถูกจับ พร้อมนำของกลาง บันทึกการตรวจจับกุม และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ส่งพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบพื้นที่ เพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

(๑๓) ของกลางมอบเจ้าหน้าที่อุทยานฯ นำไปเก็บรักษา ตามระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการปฏิบัติเกี่ยวกับของกลางในคดีความผิดเกี่ยวกับการป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๓๓ และข้อตกลงระหว่างกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๑

(๑๔) กรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจยึดไม่ใช้เจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ให้ส่งมอบคดีและของกลางให้เจ้าหน้าที่ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ผู้รับผิดชอบพื้นที่รับไปดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

๒. การตรวจพบการกระทำผิดนอกพื้นที่ป่ากรณีพบตัวผู้กระทำความผิดอยู่ในที่เกิดเหตุ พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) แสดงตนเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่

(๒) แสดงหมายค้น (กรณีตรวจค้นในที่รโหฐาน)

(๓) ขอดูเอกสารหลักฐานการอนุญาตให้ล่า หรือหลักฐานการอนุญาตให้มีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าหรือซากของสัตว์ป่าเหล่านั้น หากไม่มีให้ควบคุมตัวไว้ไม่ให้หลบหนี จนกว่าจะเสร็จสิ้นกระบวนการ

(๔) ถ่ายภาพผู้ล่าหรือผู้ครอบครอง สถานที่เกิดเหตุ สัตว์ป่าหรือซากสัตว์ป่า ลักษณะการครอบครอง และพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้ล่าหรือผู้ครอบครองในขณะที่เจ้าหน้าที่กำลังตรวจสอบและอุปกรณ์การกระทำผิด เช่น อาวุธปืน เครื่องมือดักสัตว์ ยานพาหนะ เป็นต้น

(๕) ตรวจสอบจุดที่ตั้งบริเวณที่เกิดเหตุว่าอยู่พิกัดที่เท่าใด หรือบริเวณใด

(๖) ดำเนินการเช่นเดียวกันตามข้อ (๕) - (๑๔) ของกรณีตรวจพบผู้กระทำความผิดในป่า

๕. การจัดการเกี่ยวกับของกลางความผิดเกี่ยวกับสัตว์ป่าและพันธุ์พืช การดำเนินการกับของกลางขณะตรวจยึด

(๑) การดำเนินการกับของกลางขณะตรวจยึดเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ยึด หรือรับสัตว์ป่าหรือซากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากสัตว์ป่าของกลาง ให้ทำบัญชีรายละเอียดเกี่ยวกับของกลาง โดยตรวจนับชนิด จำนวน และตำหนิรูปพรรณ ลงในบัญชีของกลาง และนำส่งพนักงานสอบสวน เพื่อดำเนินคดี

(๒) พนักงานสอบสวนให้ส่งมอบของกลางให้เจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติฯ หรือกรมป่าไม้ หรือกรมวิชาการเกษตร (กรณีพันธุ์พืช) เก็บรักษา ตามข้อตกลงบันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ระหว่างกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๑

(๓) หากไม่สามารถนำสัตว์ป่าหรือซากสัตว์ป่าของกลาง ออกจากสถานที่เกิดเหตุ หรือสถานที่ตรวจยึดได้ให้บันทึกเหตุผลไว้เป็นหลักฐาน พร้อมแจ้งพนักงานสอบสวนให้ทราบ เพื่อพนักงานสอบสวนจะได้ประสานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาดูแลรักษาของกลางต่อไป

(๔) ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องจ้างเฝ้ารักษาของกลาง เจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ หรือในสังกัดสำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า มีอำนาจจ้างเฝ้ารักษาเลี้ยงดูสัตว์ป่าของกลางได้ โดยใช้แบบสัญญาจ้าง เฝ้ารักษาเลี้ยงดูสัตว์ป่าของกลางที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กำหนด เพื่อให้ผู้บังคับบัญชา อนุมัติ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕

การดำเนินการระหว่างคดี

(๑) สัตว์ป่าของกลางหรือซากของสัตว์ป่าของกลาง เป็นของกลางประเภทที่มีนโยบาย ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ห้ามประมูลจำหน่ายหรือขายทอดตลาด โดยให้ ดำเนินการดูแลรักษาไว้ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยทางวิชาการ หรือขอไว้ในราชการกรมอุทยาน แห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

(๒) กรณีเป็นซากของสัตว์ป่าของกลางที่ไม่อาจเก็บรักษาได้เนื่องจากจะเน่าเสีย ให้ขอ ความเห็นชอบต่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการผู้รับผิดชอบเพื่อทำลายของกลางระหว่างคดีได้

(๓) เมื่อได้รับความเห็นชอบตามข้อ ๒ แล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลรักษาของกลาง อย่างน้อย ๒ คน ร่วมกันทำลายแล้วรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ

การดำเนินการกับสัตว์ป่า หรือซากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากสัตว์ป่า ของกลาง เมื่อคดีถึงที่สุด

(๑) เมื่อมีคำพิพากษาของศาลฎีกาหรือคำพิพากษาของศาลใด ๆ ที่ไม่มีการอุทธรณ์หรือฎีกา ตามกฎหมายกำหนดหรือพนักงานอัยการสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้อง ถือว่าคดีถึงที่สุด

(๒) เมื่อคดีถึงที่สุด หากศาลพิพากษาให้รับของกลางสัตว์ป่าหรือซากของสัตว์ป่าของกลาง จะตกเป็นของแผ่นดิน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลของกลางขออนุมัติ อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อนำเอาสัตว์ป่าหรือซากของสัตว์ป่าของกลาง ไว้ใช้ในราชการ หรือปล่อย หรือทำลาย หรือจัดการอย่างอื่นตามสมควรต่อไป

(๓) ในกรณีที่ศาลพิพากษาให้ยกฟ้องหรือคืนของกลาง หรือพนักงานอัยการสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้อง และให้ปฏิบัติกับของกลางตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๕ วรรคท้าย พนักงาน ผู้ดูแลเลี้ยงดู หรือเก็บรักษาสัตว์ป่าหรือซากของสัตว์ป่าของกลางไว้ ต้องคืนให้แก่ผู้ต้องหา หรือผู้อื่น ซึ่งมีสิทธิเรียกร้องขอคืนตามกฎหมาย โดยพิจารณาจากหลักฐานใด ๆ ที่สามารถยืนยันความเป็นเจ้าของ หรือการเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในของกลางตามกฎหมาย

(๔) ผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ต้องเรียกร้องขอคืนภายในกำหนด ๑ ปี นับแต่ วันมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง หากพ้นกำหนดของกลางจะตกเป็นของแผ่นดิน

(๕) กรณีเป็นคดีไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิด และไม่มีผู้ใดแสดงตนเป็นเจ้าของหรือมีกรรมสิทธิ์ ในของกลาง โดยถูกต้องตามกฎหมายมาเรียกร้องขอคืนของกลางภายใน ๕ ปี นับตั้งแต่วันที่นำไปเก็บรักษา ของกลางจะตกเป็นของแผ่นดิน

แสดงตนว่าเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายเพื่อขอตรวจค้น (กรณีมีหมายค้นต้องแสดงหมายค้นด้วย)

พบการกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับสัตว์ป่า

- แจ้งให้ผู้ถูกจับว่าเขาต้องถูกจับ
- แจ้งข้อกล่าวหาให้ทราบว่าเขาถูกจับได้ กระทำความผิดตามกฎหมายใด มาตราใด
- แจ้งให้ผู้ถูกจับทราบว่ามีสิทธิที่จะให้การหรือไม่ให้การก็ได้ ถ้อยคำของผู้ถูกจับอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้
- แจ้งให้ผู้ถูกจับทราบว่ามีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความหรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความได้
- แจ้งให้ผู้ถูกจับทราบว่าหากประสงค์จะแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจทราบถึงการจับ ให้ดำเนินการได้ตามสมควร
- ทำบันทึกตรวจยึดจับกุม บัญชีรายละเอียดของกลางที่เกี่ยวข้องที่มีหรือใช้ในการกระทำความผิด และแผนที่สังเขปแสดงจุดเกิดเหตุและจุดที่ตรวจยึดของกลางหรือวัตถุพยานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคดี และรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบในเบื้องต้น
- นำตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับ หรือที่มีเขตอำนาจในการสอบสวน เพื่อกล่าวโทษ และลงบันทึกประจำวันไว้เป็นหลักฐาน
- ส่งมอบของกลางตามระเบียบ-ข้อตกลง

- ตรวจสอบการกระทำที่เป็นความผิดกฎหมายและเก็บหลักฐาน โดย
- ตรวจสอบชนิด จำนวนสัตว์ป่า หรือซากของสัตว์ป่า ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่า รังของสัตว์ป่า ฯลฯ
 - ตรวจสอบพฤติกรรมหรือการกระทำที่เข้าข่ายลักษณะความผิดฐานล่า ครอบครอง ค้า นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่าน ฯลฯ
 - ตรวจสอบลักษณะเฉพาะของสัตว์ป่า เช่น กรณิลิ้น ให้ตรวจสอบจำนวนแถวของเกล็ดหาง พร้อมถ่ายภาพไว้เป็นหลักฐาน ฯลฯ
 - ตรวจสอบหาร่องรอยการตายของสัตว์ป่า เช่น รอยกระสุน ฯลฯ และให้ตัดชิ้นเนื้อเพื่อส่งไปตรวจหารหัสพันธุกรรม (DNA) ทั้งนี้การตัดชิ้นเนื้อให้ขออนุมัติพนักงานสอบสวนและให้ผู้เป็นเจ้าของลงชื่อรับรองไว้ด้วย
 - ตรวจสอบที่เกิดเหตุเพื่อเก็บพยานหลักฐาน ของกลางที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ตลอดจนวัตถุสิ่งของอื่น ๆ ที่ใช้เป็นหลักฐานในคดีได้โดยละเอียด
 - จัดทำบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับของกลางที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่า ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่า รังของสัตว์ป่า เครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ตลอดจนวัตถุสิ่งของอื่น ๆ ที่ใช้เป็นหลักฐานในคดีได้ พร้อมบันทึกภาพถ่ายไว้แต่ละขั้นตอนไว้เป็นหลักฐานแล้วรายงานให้ผู้บังคับบัญชาตามระดับชั้นได้ทราบเป็นเบื้องต้น

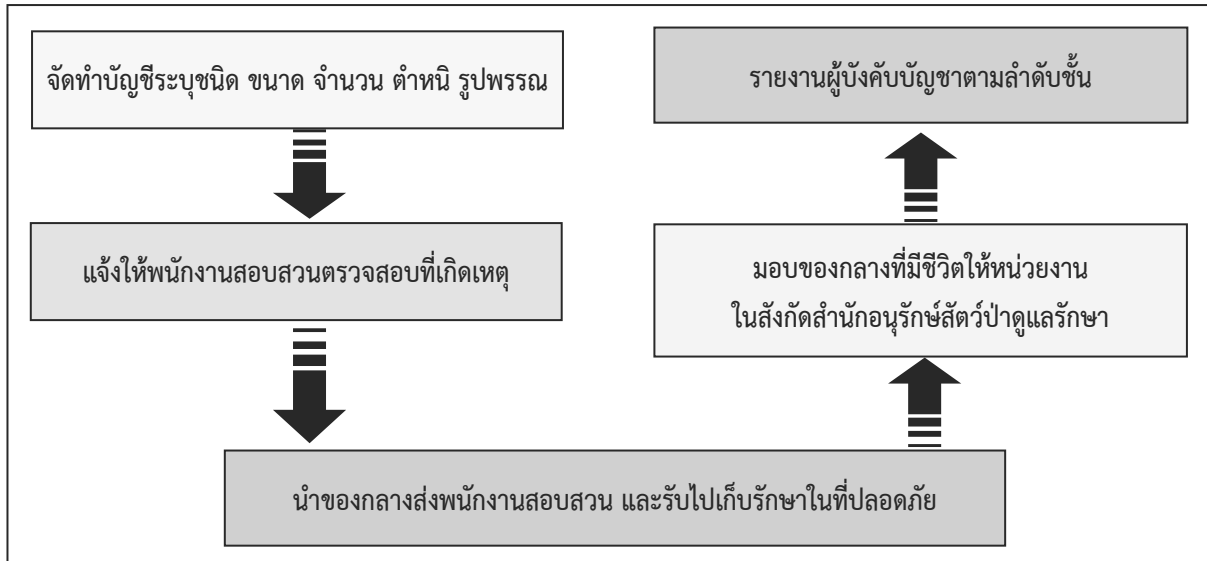
- ส่งมอบของกลางให้สถานที่ที่ทางราชการกำหนดหรือศูนย์อนุบาลสัตว์ป่าที่ใกล้ที่สุดเพื่อลดความเสี่ยงในการเสียชีวิต (กรณีเป็นสัตว์มีชีวิต)
- ของกลางประเภทซากสัตว์ป่าที่ไม่อาจเก็บรักษาให้อยู่ในสภาพเดิมโดยวิธีการ เช่น สด้าฟ แช่แข็ง ฯลฯ ให้จัดทำบัญชีรายละเอียดเกี่ยวกับของกลาง แล้วให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการเจ้าของคดีให้ความเห็นชอบก่อน จึงทำลายของกลางได้ แต่หากเป็นซากของสัตว์ป่ารายสำคัญ เช่น เสือ หมี ช้าง ลิง และลิงให้รายงานผู้บังคับบัญชาทราบก่อน เพื่อขอความเห็นชอบพร้อมความเห็นชอบของพนักงานสอบสวน จึงจะสามารถทำลายซากสัตว์ป่าดังกล่าวได้ (การทำลายให้ยึดระเบียบกรมป่าไม้ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับสัตว์ป่าหรือซากของสัตว์ป่าฯ พ.ศ. ๒๕๔๐)

- รายงานให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นทราบตามระเบียบที่ทางราชการกำหนด
- ติดตามผลการดำเนินคดี เมื่อคดีสิ้นสุดให้รายงานให้ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องดำเนินการเกี่ยวกับของกลางในคดีตามระเบียบต่อไป
- รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบถึงผลการดำเนินคดีเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

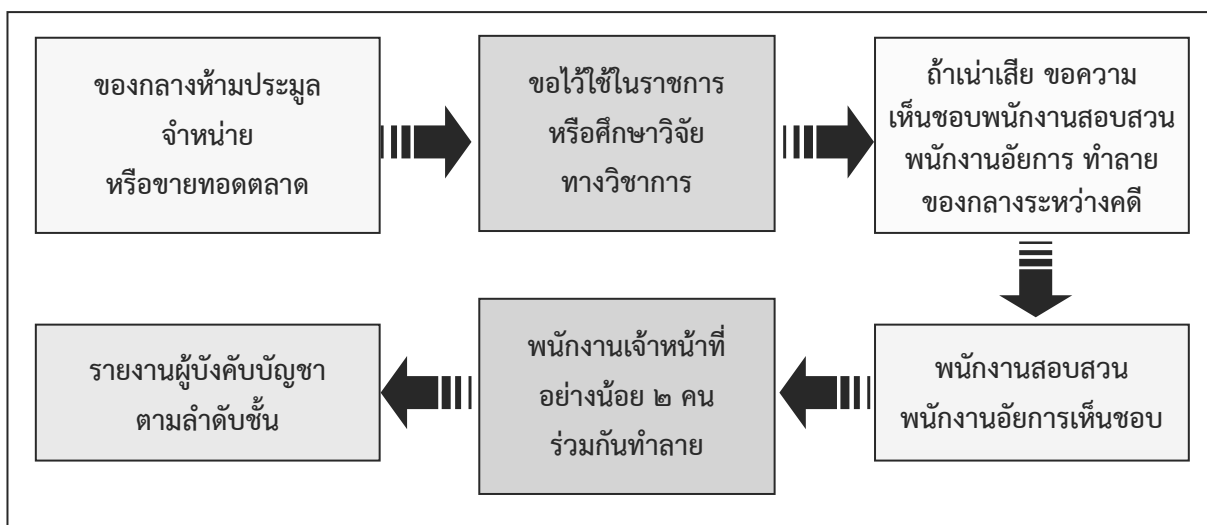
ผังแสดง การดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับสัตว์ป่า

ขั้นตอนการจัดการกับของกลางประเภทสัตว์ป่าและซากของสัตว์ป่า สามารถสรุปเป็นแผนภูมิได้ ดังนี้

❑ การดำเนินการกับของกลางขณะตรวจยึด

❑ การดำเนินการกับของกลางสัตว์ป่าระหว่างคดี

สำหรับการดำเนินคดีเกี่ยวกับพันธุ์พืช ส่วนใหญ่มักจะเป็นการลักลอบค้ากล้วยไม้ป่า เสียเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งกล้วยไม้ป่าทุกชนิด เป็นของป่าหวงห้ามตามพระราชกฤษฎีกากำหนดของป่าหวงห้าม พ.ศ. ๒๕๓๐ ให้ดูรายละเอียดการปฏิบัติ เรื่อง ของป่าหวงห้าม โดยอนุโลม แต่หากเป็นกรณีพืชอนุรักษ์ด้วย (ชนิดพืชที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายอนุสัญญาไซเตส) จะมีความผิดตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๙ ตรี, ๒๙ จัตวา (ตามแต่กรณี) ด้วย

แนวทางการสืบสวนดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับพันธุ์พืช

พระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติพันธุ์พืช (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๓๕

เจตนารมณ์ของกฎหมายพันธุ์พืช ฉบับที่ ๒

- เพื่อรองรับอนุสัญญาไซเตสด้านพืชป่าที่ประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิก
- เพื่อควบคุม กำกับ ดูแลการค้าพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์
- เพื่อส่งเสริมให้มีการขยายพันธุ์เทียมพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์แบบยั่งยืน

ตามพระราชบัญญัติ ฉบับนี้

พืชอนุรักษ์ คือ ชนิดพืชที่กำหนดไว้ในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาไซเตส (มาตรา ๓, มาตรา ๒๙ ทวิ)

ห้ามมิให้ผู้ใด นำเข้า ส่งออกหรือนำผ่านพืชอนุรักษ์และซากของพืชอนุรักษ์ เว้นแต่ได้รับหนังสืออนุญาต CITES Permits จากอธิบดีกรมวิชาการเกษตร หรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย (มาตรา ๒๙ ตริ)

ผู้ใดประสงค์จะขยายพันธุ์เทียมพืชอนุรักษ์เพื่อการค้า ให้ยื่นคำขอเป็นหนังสือเพื่อขอขึ้นทะเบียนสถานที่เพาะเลี้ยงพืชอนุรักษ์ต่อกรมวิชาการเกษตร (มาตรา ๒๙ จัตวา)

บทกำหนดโทษ

ผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา ๒๙ ตริ (นำเข้า ส่งออก โดยไม่มีหนังสืออนุญาตไซเตส) หรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๒๙ จัตวา (ไม่ยื่นขอจดทะเบียนสถานที่เพาะเลี้ยงพืชอนุรักษ์เพื่อการค้า)

ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกิน ๓ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

แนวทางการตรวจสอบความผิดเกี่ยวกับช้าง

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ประกาศ เรื่อง การนำช้างเร่ร่อนและใช้งานที่ไม่เหมาะสมเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ซึ่งใช้เป็นแนวทางในการตรวจสอบการนำช้างเร่ร่อนและใช้งานไม่เหมาะสมโดยมีข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังนี้

๑. พ.ร.บ.สัตว์พาหนะ พ.ศ. ๒๔๘๒

- มาตรา ๒๑ ฐาน ครอบครองสัตว์พาหนะโดยไม่มีตัวรูปพรรณ หรือมีแต่ไม่ถูกต้องกับตัวสัตว์ กำหนดโทษตามมาตรา ๓๐ ปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือทั้งจำทั้งปรับ

๒. พ.ร.บ.รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕

- มาตรา ๑๔ ฐาน ปลอยสัตว์ นำสัตว์ หรือจูงสัตว์ไปตามถนนหรือเข้าไปในบริเวณที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ประกาศห้ามไว้ หรือปล่อยให้สัตว์ถ่ายมูลตามถนนและมิได้ขจัดมูลดังกล่าวให้หมดไป กำหนดโทษตามมาตรา ๕๒ ปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

๓. พ.ร.บ.การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

- มาตรา ๒๕ ฐาน ก่อให้เกิดเหตุรำคาญในที่หรือทางสาธารณะ กำหนดโทษตามมาตรา ๗๔ จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๔. พ.ร.บ.โรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙

- มาตรา ๑๒ ฐาน เคลื่อนย้ายสัตว์ เข้าในหรือผ่านเขตปลอดโรคระบาด โดยไม่ได้รับอนุญาต กำหนดโทษตามมาตรา ๔๒ จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- มาตรา ๑๗ ฐาน เคลื่อนย้ายสัตว์ภายในเขตหรือเข้าในหรือออกนอกเขตโรคระบาด โดยไม่ได้รับอนุญาต กำหนดโทษตามมาตรา ๔๒ จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๕. พ.ร.บ.ทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕

- มาตรา ๔๖ ฐาน ขี่ จูง ไล่ต้อน ปลอย หรือเลี้ยงสัตว์บนทางจราจร ทางเท้า หรือไหล่ทาง กำหนดโทษตามมาตรา ๗๒ จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

๖. พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒

- มาตรา ๑๑๑ ฐาน ขี่ จูง ไล่ต้อน หรือปลอยสัตว์ไปบนทางในลักษณะที่เป็นการกีดขวางการจราจรและไม่มีผู้ควบคุมเพียงพอ กำหนดโทษตามมาตรา ๑๔๘ ปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

๗. ประมวลกฎหมายอาญา

- มาตรา ๓๘๑ ฐาน การทารุณสัตว์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

- มาตรา ๓๘๒ ฐาน ใช้ให้สัตว์ทำงานจนเกินสมควรหรือใช้ให้ทำงานอันไม่สมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

- มาตรา ๓๙๗ ฐาน ทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

๘. พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕

- มาตรา ๑๙ ฐานมีสัตว์ป่าคุ้มครองไว้ในครอบครองโดยมิได้รับอนุญาต ในกรณีข้างที่
ไม่มีตัวรูปพรรณ ตามกฎหมายว่าด้วยสัตว์พาหนะ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปีหรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ

สำหรับข้างที่เป็นสัตว์พาหนะนั้น ในการขึ้นทะเบียนสัตว์พาหนะมีขั้นตอนปฏิบัติที่สำคัญ
ดังนี้

กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๑. พ.ร.บ.สัตว์พาหนะ พุทธศักราช ๒๔๘๒
๒. กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในพระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พุทธศักราช ๒๔๘๒
๓. ระเบียบการสัตว์พาหนะ พุทธศักราช ๒๔๘๒
๔. ประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๖ เดือนมกราคม พุทธศักราช ๒๔๘๒
เรื่อง แต่งตั้งปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ เป็นนายทะเบียนสัตว์พาหนะประจำกิ่งอำเภอ

นิยาม

๑. สัตว์พาหนะ หมายถึง สัตว์ ๖ ประเภท ที่ต้องจดทะเบียนทำตัวรูปพรรณ คือ ช้าง ม้า โค
กระบือ ล่อ ลา
๒. ตัวรูปพรรณ หมายถึง ลักษณะสัญญาณโดยเฉพาะของสัตว์พาหนะแต่ละตัว ซึ่งเป็น
อยู่เอง หรือซึ่งทำให้มีขึ้นใช้เป็นเครื่องหมาย
๓. ตัวรูปพรรณ หมายถึง เอกสารแสดงตัวรูปพรรณสัตว์พาหนะ
๔. นายทะเบียน หมายถึง นายอำเภอ หรือผู้ทำการแทน หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำ
กิ่งอำเภอ หรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้ง
๕. เจ้าพนักงาน หมายถึง พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความอาญา และนายทะเบียนสัตว์พาหนะ
๖. สัตว์พาหนะที่ต้องจดทะเบียนทำตัวรูปพรรณ ได้แก่
 - (๑) ช้างเมื่อมีอายุย่างเข้าปีที่แปด
 - (๒) สัตว์อื่นนอกจากโคตัวเมียมีอายุย่างเข้าปีที่หก
 - (๓) สัตว์ใดได้ใช้ขับซี้ลากเข็นหรือใช้งานแล้ว
 - (๔) สัตว์ใดมีอายุย่างเข้าปีที่สี่ เมื่อนำออกนอกราชอาณาจักร
 - (๕) โคตัวเมียมีอายุย่างเข้าปีที่หก เมื่อจะทำการโอนกรรมสิทธิ์ เว้นแต่ในกรณีรับมรดกสัตว์พาหนะที่ไม่อยู่ในข้อบังคับให้ต้องจดทะเบียนทำตัวรูปพรรณดังกล่าวข้างต้น
จะขอจดทะเบียนทำตัวรูปพรรณก็ได้

ขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับการจดทะเบียนตัวรูปพรรณสัตว์พาหนะ

๑. การจดทะเบียนทำตัวรูปพรรณสัตว์พาหนะ มีขั้นตอนการปฏิบัติ ดังนี้

(๑) เจ้าของสัตว์พาหนะหรือผู้แทน พร้อมด้วยผู้ใหญ่บ้านหรือพยาน นำสัตว์มาขอจดทะเบียนทำตัวรูปพรรณต่อนายทะเบียนท้องที่

(๒) นายทะเบียนตรวจสอบหรือสอบสวนการได้สัตว์พาหนะนั้นมาด้วยความสุจริตหรือไม่ เช่น ตรวจสอบว่าสัตว์นั้นได้มีการขึ้นบัญชีตามแบบ ส.พ.๑๘ (บัญชีสัตว์ประจำคอกซึ่งยังไม่ได้ทำตัวรูปพรรณ) หรือ ส.พ.๑๙ (บัญชีสัตว์ที่ยังไม่ได้ทำตัวรูปพรรณ) หรือไม่ หรือสอบสวนพฤติกรรมอื่น ๆ

(๓) เมื่อตรวจสอบแล้วเห็นว่าเจ้าของสัตว์ได้สัตว์พาหนะมาโดยสุจริต ให้นายทะเบียนบันทึกรายละเอียดลงในทะเบียนและต้นขั้วตัวรูปพรรณสัตว์พาหนะตามแบบ ส.พ.๕, ส.พ.๖, ส.พ.๗ หรือ ส.พ.๘ ทั้งสองตอน

(๔) นายทะเบียนลงลายมือชื่อและประทับตราประจำตำแหน่งทั้ง ๒ ตอน

(๕) เรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามกฎหมายกระทรวง

(๖) มอบ ส.พ.๕, ส.พ.๖, ส.พ.๗ หรือ ส.พ.๘ ตอนที่ ๒ ให้เจ้าของสัตว์พาหนะเก็บรักษาไว้เป็นหลักฐาน

(๗) นายทะเบียนเก็บต้นขั้ว ส.พ.๕, ส.พ.๖, ส.พ.๗ หรือ ส.พ.๘ ตอนที่ ๑ ไว้เป็นหลักฐาน

(แบบฟอร์มต่าง ๆ เป็นไปตาม แผนก ก)

บทที่ ๕

แนวทางการสืบสวนสอบสวนความผิดเกี่ยวกับการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แนวทางการสืบสวนสอบสวนความผิดเกี่ยวกับการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- วัตถุประสงค์ในการตรวจสอบ

(๑) เพื่อใช้ตรวจสอบบุคคลผู้ลักลอบทำลายทรัพยากรในพื้นที่เกิดขึ้นธรรมชาติ อาทิเช่น แร่ชนิดต่าง ๆ ทรายในแม่น้ำลำคลอง เป็นต้น นำมาดำเนินคดีตามกฎหมายเพื่อป้องกันมิให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายเพิ่มเติมอีก

(๒) เพื่อทราบถึงขั้นตอนการตรวจสอบ สืบสวนปราบปราม ตลอดจนการแจ้งข้อกล่าวหา และแนวทางการรวบรวมพยานหลักฐานในการสอบสวนดำเนินคดี

- การสืบสวนหาข่าว

(๑) ออกสืบสวนเฝ้าระวังในพื้นที่ที่มีแร่หรือทรายอยู่จำนวนมาก โดยเฉพาะพื้นที่เขาที่มีสายแร่ หรือแม่น้ำที่มีทรายไหลตามน้ำมา

(๒) รับแจ้งข้อมูลจากประชาชนทั่วไป ทางโทรศัพท์ หรือหนังสือร้องเรียน หรือช่องทางการติดต่ออื่น

(๓) ขอข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น อุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กรมควบคุมมลพิษ กรมที่ดิน เป็นต้น

- การเตรียมความพร้อม

(๑) ข้อมูลเกี่ยวกับการได้รับอนุญาตประทานบัตรทำเหมืองแร่ การอนุญาตใช้เครื่องจักรจากอุตสาหกรรมจังหวัดนั้น ๆ

(๒) ข้อมูลการได้รับอนุญาตให้ดูดทรายในแม่น้ำ จากสำนักงานที่ดินจังหวัดนั้น ๆ

(๓) ข้อมูลการได้รับอนุญาตเกี่ยวกับวัตถุประสงค์จากนายอำเภอ

(๔) ข้อมูลการได้รับอนุญาตเกี่ยวกับยุทธภัณฑ์จากปลัดกระทรวงกลาโหม

(๕) ข้อมูลการได้รับอนุญาตให้ใช้พื้นที่ป่าจากกรมป่าไม้

(๖) ประสานเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่จากอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กรมควบคุมมลพิษ กรมที่ดิน เจ้าหน้าที่ป่าไม้ เจ้าหน้าที่อุทยานฯ ฝ่ายปกครอง ทหาร ซึ่งรับผิดชอบพื้นที่นั้น ๆ

ความผิดที่เกี่ยวกับการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีลักษณะความผิดอยู่หลายลักษณะ ซึ่งพอจะแยกออกได้ดังนี้-

๑. ความผิดที่เกี่ยวกับการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งได้แก่

๑.๑ ความผิดเกี่ยวกับแร่

๑.๒ ความผิดเกี่ยวกับการระบดย่อยหิน

๑.๓ ความผิดเกี่ยวกับการขุดตัก บ่อดิน ลูกแร่

๑.๔ ความผิดเกี่ยวกับการดูดทราย

๒. ความผิดที่เกี่ยวกับกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้แก่

- ๒.๑ ความผิดเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำ
- ๒.๒ ความผิดเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศ
- ๒.๓ ความผิดเกี่ยวกับมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน
- ๒.๔ ความผิดต่อมลพิษอื่นและการกำจัดของเสีย

๑. ความผิดที่เกี่ยวกับการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

๑.๑ แนวทางการตรวจสอบการกระทำผิดเกี่ยวกับแร่

ความผิดเกี่ยวกับการทำอุตสาหกรรมแร่ (ทั่วไป)

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ (แก้ไขปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๗)

“แร่” หมายความว่า ทรัพยากรธรณีที่เป็นอนินทรีย์วัตถุ มีส่วนประกอบทางเคมีกับลักษณะทางฟิสิกส์แน่นอน หรือเปลี่ยนแปลงได้เล็กน้อย ไม่ว่าจะต้องถลุง หรือหลอม ก่อนใช้หรือไม่ และหมายความรวมถึง ถ่านหิน หินน้ำมัน หินอ่อน โลหะ และตะกั่วที่ได้จากโลหะกรรม น้ำเกลือใต้ดิน หรือทราย ซึ่งกฎหมายกำหนดเป็นดินอุตสาหกรรม หรือทรายอุตสาหกรรม แต่ทั้งนี้ ไม่รวมถึง น้ำเกลือสินเธาว์ ลูกรัง หิน ดิน หรือทราย

ประเภทอุตสาหกรรม ประเภทแร่

- แร่ มี ๕๔ ชนิด
- โลหะ มี ๖ ชนิด
- ตะกั่ว มี ๑๐ ชนิด

ประเภทของหินประดับ (ตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๒๑ พ.ศ. ๒๕๑๖ ออกตามความในพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐) ดังนี้

- หินกรวดมน
- หินกรวดเหลี่ยม
- หินแกรนิต
- หินทราเวอร์ทีน
- หินนาดกระสวย
- หินไนส์
- หินบะซอลต์
- หินปูน
- หินชนวน

ประเภทของหินอุตสาหกรรม

- หินปูนเพื่ออุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ เพื่ออุตสาหกรรมทางเคมี เพื่ออุตสาหกรรมแคลเซียมคาร์ไบด์ หรือเพื่อทำปูนขาวสำหรับอุตสาหกรรมฟอกหนัง หรืออุตสาหกรรมน้ำตาล

- หินดินแดน เพื่ออุตสาหกรรมปูนซีเมนต์
- โคลิไมตีดไลม์สโตน
- หินเพอร์ไลน
- หินฟิลาไลต์

ประเภทของดินอุตสาหกรรม

- ดินทนไฟ
- ดินเบา หรือ ไดอะตอมไมต์ หรือไดอะตอมเมเชียสเอิร์ธ
- ดินสอพอง หรือดินมาร์ล
- ดินขาว
- บอลเคลย์

ประเภทการทำเหมืองอุตสาหกรรม

- เหมืองเรื่อชุด
- เหมืองสูบ
- เหมืองฉีด
- เหมืองแล่น
- เหมืองหาบ
- เหมืองปล่อง
- เหมืองอุโมงค์
- เหมืองเจาะจัด
- เหมืองอย่างอื่นที่อธิบดีเห็นชอบ

ขั้นตอนการตรวจสอบการทำเหมืองแร่ในเขตพื้นที่ป่าไม้, ป่าสงวนแห่งชาติ, อุทยานแห่งชาติ และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

(๑) พื้นที่ประทานบัตร

- ตรวจสอบประทานบัตรอนุญาตให้ทำเหมืองแร่ (กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นผู้อนุญาต)

- การขออนุญาตใช้พื้นที่ป่าจะต้องมีใบอนุญาตให้แผ้วถางป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ หรือหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ แล้วแต่ว่าจะอยู่ในพื้นที่ใด (กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นผู้อนุญาต)

- ต้องมีแผนที่ที่แสดงพื้นที่ที่ได้รับอนุญาต

- จะต้องมีการขออนุญาต เครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ในการทำเหมืองแร่และคนงานเกินจากได้รับอนุญาตหรือไม่

- จะต้องมีการขออนุญาต มี ใช้ หรือ เก็บวัตถุระเบิด ซึ่งได้แก่ ใบขออนุญาตซื้อ มีใช้ซึ่งวัตถุระเบิด ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด พ.ศ. ๒๔๙๐ (แบบ ป.๕) และใบอนุญาตมีซึ่งยุทธภัณฑ์ (แบบ ย.ภ.๕) ตามพระราชบัญญัติยุทธภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๐ (กระทรวงกลาโหม, กระทรวงมหาดไทย เป็นผู้อนุญาต)

การตั้งโรงงาน

- การตั้งโรงงานถลุงแร่ ร่อนแร่ ล้างแร่ โลหะกรรม (กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นผู้อนุญาต)

พื้นที่โครงการทำเหมืองแร่ และแผนผังจะต้องมีรายละเอียดดังนี้

- ลักษณะพื้นที่ภูมิประเทศ ในเขตคำขอประทานบัตร

- ลักษณะของแหล่งแร่ ชนิดของแร่

- วิธีการทำเหมืองแร่และการแต่งแร่

- แผนที่ถูกต้องตามมาตราส่วน

- แบบรูปทำนบ ประตูละบายน้ำ

- ชนิด ขนาด จำนวน เครื่องจักรและอุปกรณ์ รวมทั้งจำนวนคนงาน

- วิธีการชักน้ำ มาใช้ในการทำเหมืองแร่

- วิธีการเก็บขังน้ำขุ่นข้น หรือมูลดินทราย และวิธีระบายน้ำ

- แนวข้างทางหลวง ทางสาธารณะ

- ก่อนเปิดทำเหมือง ผู้ถือประทานบัตร ต้องนำพนักงานเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบการเตรียมการเพื่อการทำเหมืองที่ได้รับอนุญาตเสียก่อน เมื่อได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากกรมทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ให้เปิดการทำเหมืองแล้วจึงจะเปิดการทำเหมืองได้

- ผู้ถือประทานบัตรต้องกรอกรายการให้ถูกต้องตามความเป็นจริง

- ต้องส่งแผนที่ประจำเดือนแสดงการทำเหมืองตามความเป็นจริง ต่อทรัพยากรท้องที่

การดำเนินการกับผลผลิตแร่

(๑) การซื้อแร่ ผู้รับอนุญาตต้องปฏิบัติดังนี้

- ต้องรับซื้อแร่ ตามชนิด จำนวน และน้ำหนักที่ระบุในเอกสารที่ออกให้ตามความในมาตรา ๔๘ แห่ง พ.ร.บ.แร่
- ต้องเก็บแร่ ในสถานที่ระบุไว้ในใบอนุญาต ซื้อแร่ หรือสถานที่เก็บแร่ที่ได้รับอนุญาต
- ต้องกรอกรายการรับมอบแร่ พร้อมลายมือชื่อกำกับในการรับมอบแร่
- ต้องกรอกรายการในบัญชีตามแบบพิมพ์ ที่กรมทรัพยากรกำหนด
- ต้องยื่นรายงานประจำเดือนแสดงรายการ ซื้อแร่ และจำนวนแร่คงเหลือตามแบบพิมพ์
- ต้องเก็บรักษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการซื้อแร่ไว้ ณ สถานที่ซื้อแร่ หรือสถานที่เก็บแร่
- ต้องให้ข้อเท็จจริง และรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการซื้อแร่ พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่

(๒) การขายแร่ ผู้มีสิทธิขายแร่ ตามมาตรา ๔๙(๑), (๒), (๔) และ (๕) แห่ง พ.ร.บ.แร่ฯ แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๑๖ ต้องปฏิบัติดังนี้

- ต้องมอบเอกสาร ตามมาตรา ๔๘ (๑), (๒) หรือ (๓)
- ต้องแสดงใบอนุญาตร่อนแร่ แก่ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่
- ต้องกรอกรายการในบัญชีตามแบบพิมพ์ ของกรมทรัพยากรธรณีกำหนด
- ต้องยื่นรายงานประจำเดือนแสดงรายการขายแร่ และจำหน่ายแร่คงเหลือ
- ต้องให้ข้อเท็จจริงและรายละเอียดเกี่ยวกับการขายแร่ พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่

(๓) การเก็บแร่ ผู้รับอนุญาตต้องปฏิบัติดังนี้

- การเก็บแร่ในสถานที่เก็บแร่ ต้องแสดงบริเวณที่กองแร่แต่ละกอง พร้อมทั้งจัดให้มีป้ายข้อความเป็นสถานที่เก็บแร่ชนิดใดของผู้ใด
- ต้องไม่ยอมให้บุคคลอื่นเก็บแร่ในสถานที่เก็บแร่ที่ได้รับอนุญาต
- ต้องกรอกรายการในบัญชีตามแบบพิมพ์ของกรมทรัพยากรธรณี กำหนด
- ทุกครั้งที่น่าแร่มาเก็บหรือนำแร่ออกจากสถานที่เก็บ
- ต้องยื่นรายงานประจำเดือน แสดงการนำแร่เข้ามาเก็บ นำแร่ออกและจำนวนคงเหลือแสดงการนำแร่เข้ามาเก็บ นำแร่ออก และจำนวนคงเหลือในสถานที่เก็บแร่
- ต้องเก็บรักษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเก็บแร่ไว้ ณ สถานที่เก็บแร่
- ต้องให้ข้อเท็จจริงและรายละเอียดเกี่ยวกับการเก็บแร่ พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่

(๔) การครอบครองแร่ มีหลักเกณฑ์ดังนี้

- ต้องแสดงสถานที่เก็บแร่ในครอบครอง พร้อมทั้งจัดให้มีป้ายข้อความว่ากองใดเป็นแร่ชนิดใดกำกับไว้ให้ชัดเจน
- ต้องกรอกรายการตามแบบพิมพ์ของกรมทรัพยากรกำหนด ทุกครั้งที่มีการจำหน่ายโอนแร่ในครอบครอง

- ต้องยื่นรายงานประจำเดือน แสดงการมีแร่ไว้ในครอบครอง จำหน่าย จำนวน แร่คงเหลือตามแบบพิมพ์ที่กรมทรัพยากรธรณีกำหนด ต่อทรัพยากรธรณีท้องที่ภายในวันที่ ๕ ของเดือน ถัดไป

- ต้องเก็บรักษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการมีแร่ไว้ในครอบครอง ณ สถานที่ระบุไว้ในใบอนุญาต

- ต้องให้ข้อเท็จจริง รายละเอียดเกี่ยวกับการครอบครองแร่ พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่

(๕) การขนแร่ มีหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังนี้

- ต้องขนแร่ไปตามเส้นทางที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตขนแร่

- ต้องนำใบอนุญาตขนแร่ต้นฉบับ กำกับไปพร้อมกับการขนแร่

- การพักแร่ระหว่างทางจะพักได้เฉพาะในสถานที่และภายในระหว่างเวลาที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตขนแร่

- ต้องให้ข้อเท็จจริงรายละเอียดเกี่ยวกับการขนแร่ พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่

- ในกรณีผู้รับใบอนุญาตขนแร่ไม่อาจส่งมอบแร่ ณ สถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตขนแร่ เพื่อให้ผู้รับมอบแร่บันทึกและลงลายมือชื่อกำกับไว้ในใบอนุญาตขนแร่ ต้องแจ้งให้ทรัพยากรท้องที่ทราบก่อนใบอนุญาตขนแร่จะสิ้นอายุ

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๓ ห้ามมิให้ผู้ใดทำเหมืองในที่ใด ไม่ว่าที่ซึ่งทำเหมืองนั้นจะเป็นสิทธิของบุคคลหรือไม่ เว้นแต่จะได้รับประทานบัตรชั่วคราว หรือประทานบัตร

มาตรา ๑๒๙ ห้ามมิให้ผู้ใดนำเข้า หรือส่งออกนอกราชอาณาจักรซึ่งแร่ที่อยู่ในความควบคุมใน พ.ร.บ.แร่ เว้นแต่ได้รับอนุญาต

มาตรา ๑๓๕ ผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา ๔๓ หรือมาตรา ๙๑ ต้องระวางโทษ จำคุกตั้งแต่ ๒-๗ ปี ปรับตั้งแต่ ๓๐๐,๐๐๐ - ๕๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕๒ ผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา ๑๒๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี ปรับตั้งแต่ ๕ - ๑๐ เท่า ของมูลค่าแร่ตามราคาที่กำหนดในกฎกระทรวง

โทษเกี่ยวกับความผิดตามพระราชบัญญัติแร่

พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้กำหนดโทษของการกระทำความผิดไว้แต่ละกรณี ตามความสำคัญแห่งการกระทำความผิด ความผิดบางเรื่องมีโทษปรับอย่างเดียวไม่มีโทษจำ ความผิดบางเรื่องมีโทษปรับหรือจำทั้งปรับทั้งจำ โทษดังกล่าวจึงมีทั้งเปรียบเทียบได้และเปรียบเทียบไม่ได้ ดังนี้

ความผิดที่เปรียบเทียบได้

ความผิดที่เปรียบเทียบปรับได้มี ๒ กรณี

(๑) กรณีความผิดที่พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเปรียบเทียบ ได้แก่ ความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ได้แก่ ความผิดซึ่งมีโทษตามมาตรา ๑๓๒ มาตรา ๑๓๒ ตรี มาตรา ๑๓๓ มาตรา ๑๓๓ ทวิ มาตรา ๑๓๔ มาตรา ๑๓๖ มาตรา ๑๓๗ มาตรา ๑๓๘ มาตรา ๑๓๘ ทวิ มาตรา ๑๓๙ มาตรา ๑๔๐ มาตรา ๑๔๑ มาตรา ๑๔๒ มาตรา ๑๔๔ มาตรา ๑๔๕ มาตรา ๑๔๖ มาตรา ๑๔๗ มาตรา ๑๔๘ ทวิ มาตรา ๑๔๙ มาตรา ๑๕๐ มาตรา ๑๕๑ มาตรา ๑๕๒ ทวิ

(๒) กรณีความผิดที่อธิบดีกรมทรัพยากรธรณีมีอำนาจเปรียบเทียบได้แก่

ก. ความผิดฐานมิได้ไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๐๕ และความผิดนั้นเกิดขึ้นนอกเขตควบคุมแร่ ความผิดมาตรานี้มีโทษปรับตั้งแต่หนึ่งเท่าถึงห้าเท่าของมูลค่าแร่ในวันกระทำผิด

ข. ความผิดฐานขนแร่โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๐๘ และความผิดนั้นเกิดขึ้นนอกเขตควบคุมแร่ ความผิดมาตรานี้มีโทษปรับตั้งแต่หนึ่งเท่าถึงห้าเท่าของมูลค่าแร่ในวันกระทำผิด

ค. ความผิดทำให้แร่ขาดหายไปจากบัญชีตามมาตรา ๑๕๒ ตริ โดยไม่สามารถจะพิสูจน์ได้ ความผิดมาตรานี้มีโทษปรับตั้งแต่หนึ่งเท่าถึงสามเท่าของมูลค่าแร่

๒. ความผิดที่เปรียบเทียบไม่ได้ ได้แก่ ความผิดที่มีโทษตามมาตรา ๑๓๒ ทวิ มาตรา ๑๓๒ จัตวา มาตรา ๑๓๓ ตริ มาตรา ๑๓๕ มาตรา ๑๔๘ วรรคสอง มาตรา ๑๔๓ มาตรา ๑๕๒ ซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับ

- (๑) สำรวจแร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
- (๒) ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของผู้อำนวยการเขตควบคุมแร่
- (๓) ขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่ผู้อำนวยการและพนักงานเจ้าหน้าที่
- (๔) ทำเหมืองโดยไม่ได้รับประทานบัตรชั่วคราวหรือประทานบัตร
- (๕) ซื่อแร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
- (๖) ขยายแร่โดยไม่มีสิทธิที่จะขยาย
- (๗) เก็บแร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
- (๘) มีแร่ไว้ในครอบครองในเขตควบคุมแร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
- (๙) ขนแร่ในเขตครอบครองในเขตควบคุมแร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
- (๑๐) นำแร่เข้าหรือส่งแร่ออกโดยไม่ได้รับอนุญาต

เงินสินบนและเงินรางวัล

๑. ความผิดที่ผู้นำจับและผู้จับมีสิทธิได้รับเงินสินบนและเงินรางวัล ได้แก่ ความผิดตามมาตรา ๑๓๒ ทวิ มาตรา ๑๓๒ ตริ มาตรา ๑๓๓ ตริ มาตรา ๑๓๕ มาตรา ๑๔๒ มาตรา ๑๔๓ มาตรา ๑๔๕ มาตรา ๑๔๗ มาตรา ๑๔๘ มาตรา ๑๔๘ ทวิ มาตรา ๑๕๒ มาตรา ๑๕๒ ทวิ หรือ มาตรา ๑๕๒ ตริ ซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับ

- (๑) ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของผู้อำนวยการเขตควบคุมแร่ ตามมาตรา ๙ อัญ
- (๒) ไม่ติดเครื่องหมายที่ผู้อำนวยการเขตควบคุมแร่ประกาศที่ยานพาหนะที่ใช้ขนแร่ ในเขตควบคุมแร่ (มาตรา ๙ อัญ (๓)(จ))
- (๓) สำรวจแร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
- (๔) ทำเหมืองโดยไม่ได้รับประทานบัตรชั่วคราวหรือประทานบัตร (มาตรา ๔๓)
- (๕) ซื่อแร่โดยไม่ได้รับใบอนุญาต (มาตรา ๙๒)
- (๖) ซื่อแร่นอกสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตซื่อแร่ (มาตรา ๙๔)
- (๗) ซื่อแร่โดยไม่มีเอกสารแสดงที่มาของแร่ (มาตรา ๙๘)
- (๘) ขยายแร่โดยที่ผู้ขยายไม่มีสิทธิที่จะขยาย (มาตรา ๙๙)
- (๙) มีแร่ไว้ในครอบครองโดยมิได้รับอนุญาตและมีได้รับยกเว้นตามมาตรา ๑๐๕
- (๑๐) ขนแร่โดยไม่ได้รับอนุญาตและมีได้รับยกเว้นตามมาตรา ๑๐๘

(๑๑) นำเข้าหรือส่งแร่ซึ่งอยู่ในความควบคุมออกนอกราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต (มาตรา ๑๒๙)

(๑๒) ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาตนำเข้าหรือส่งแร่ซึ่งอยู่ในความควบคุมออกนอกราชอาณาจักร (มาตรา ๑๓๐)

(๑๓) ทำแร่ขาดหายไปจากบัญชีแสดงการขุดแร่ได้หรือบัญชีแสดงแร่คงเหลือ โดยไม่สามารถพิสูจน์ได้ (มาตรา ๑๕๒ ตริ)

๒. อัตราเงินสินบนและเงินรางวัลที่จ่าย

ตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ.แร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๘ กำหนดอัตราเงินสินบนและเงินรางวัลรวมกันไม่เกิน ร้อยละ ๕๕ ของจำนวนเงินค่าขายของกลางหรือเงินค่าปรับ โดยรัฐมนตรีจะกำหนดให้จ่ายเงินสินบน และเงินรางวัลสำหรับกรณีที่น่าสงสัยว่าผู้ต้องหาและผู้กระทำความผิดที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุด ให้ได้รับโทษทางอาญามากกว่าการจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลในกรณีไม่ปรากฏตัวผู้ต้องหา และหรือไม่ผู้กระทำความผิดที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดก็ได้

๓. ผู้มีอำนาจสั่งจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัล ได้แก่ อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี

๔. เงินสินบนและเงินรางวัลจ่ายจากเงิน ดังต่อไปนี้

(๑) จ่ายจากเงินค่าขายของกลางที่ศาลสั่งริบ

(๒) จ่ายจากเงินค่าปรับที่ชำระต่อศาลในกรณีที่ศาลมิได้สั่งริบของกลางหรือของกลาง ไม่อาจจำหน่ายได้

(๓) จ่ายจากเงินค่าปรับที่มีการเปรียบเทียบในกรณีที่ระงับโดยการเปรียบเทียบ

(๔) จ่ายจากเงินขายของกลางที่ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๑๕ เบื้อง

๑.๒ แนวทางการตรวจสอบการระเบิดและการย่อยหิน

การระเบิดและย่อยหินแต่เดิมกระทำโดยอาศัยประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๙ โดยอธิบดีกรมที่ดินเป็นผู้อนุญาต ต่อมาได้มีระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการ เกี่ยวกับการอนุญาต ตามมาตราแห่งประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ และคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๓๕๐/๒๕๓๕ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ให้อำนาจผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการอนุญาต การระเบิดและย่อยหินในบริเวณที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติกำหนดพื้นที่นั้น เป็นแหล่งหินปูน เพื่อก่อสร้าง และในพื้นที่นอกเขตเขาหรือภูเขาและปริมาตรรอบที่เขาหรือภูเขา ๔๐ เมตร และการต่ออายุ ใบอนุญาตกรณีอธิบดีกรมที่ดิน ผู้ว่าราชการจังหวัดได้อนุญาตไว้

ขั้นตอนการอนุญาตให้ระเบิดและย่อยหินนั้นกระทำในรูปของคณะกรรมการ ซึ่งมีผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นกรรมการอยู่ด้วย และนอกจากนั้นยังมีคณะกรรมการประจำจังหวัด ซึ่งจะไม่ขอกล่าวถึงเพราะเป็นขั้นตอนของการพิจารณาอนุญาต ซึ่งใบอนุญาตให้ทำการระเบิดและย่อยหินนั้น จะกำหนดพื้นที่ไม่เกิน ๑๐ ไร่ และต่อมาได้มีมติของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๓๘ อนุมัติ ให้ในหลักการเปลี่ยนแปลงการระเบิดและย่อยหินไปเป็นเทคโนโลยีการทำเหมือง ภายใต้พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๓๘ กำหนดแนวทางปฏิบัติให้ทรัพยากรธรณีทุกจังหวัด รับคำขอประทานบัตรทำเหมืองแร่ อุตสาหกรรม เพื่อทำการระเบิดหินและย่อยหิน ซึ่งแต่เดิมอยู่ภายใต้บังคับ มาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมาย ที่ดิน มาอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ตั้งแต่วันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๓๘ เป็นต้นไป ซึ่งผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ทำการระเบิดและย่อยหินตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินเดิม ก็ยังคงดำเนิน กิจกรรมอยู่ได้จนกว่าใบอนุญาตจะสิ้นอายุ

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาอนุญาตให้ระเบิดและย่อยหิน

ในการอนุญาตให้ระเบิดและย่อยหิน ซึ่งเป็นที่ดินของรัฐซึ่งมิได้มีบุคคลใดมีสิทธิครอบครอง ได้แก่ ที่ดินรกร้างว่างเปล่า ที่ดินที่มีผู้เวนคืน หรือทอดทิ้ง โดยมีหลักเกณฑ์คือ

(๑) ในรัศมี ๓๐๐ เมตร ต้องไม่มีอาคาร หมู่บ้าน วัด หรือสำนักสงฆ์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูนียวัตถุ

(๒) ไม่เป็นบริเวณที่ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับอนุญาตให้บุคคลอื่นอยู่ก่อนแล้ว

(๓) ไม่เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าหรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕

(๔) ห่างทางหลวงสายประธานไม่น้อยกว่า ๑ กิโลเมตร สำหรับพื้นที่ที่มองไม่เห็นทางหลวง สำหรับพื้นที่ที่มองเห็นทางหลวงจะต้องอยู่ห่างจากทางหลวงสายประธานไม่น้อยกว่า ๕ กิโลเมตร

(๕) ไม่ใช่พื้นที่ซึ่งใช้ในการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการป่าไม้

(๖) ไม่เป็นพื้นที่ป่าที่มีสภาพเป็นต้นน้ำลำธาร ชั้น ๑ เอ

(๗) ไม่เป็นบริเวณที่มีพืชพันธุ์สหายงามอันควรรักษาไว้

(๘) พื้นที่ที่จะขออนุญาตจะต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ทางด้านสิ่งแวดล้อม ของสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ดังต่อไปนี้ ไม่เป็นพื้นที่สงวนหวงห้าม ไม่เป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร และเป็นบริเวณที่มีแร่ธาตุที่มีค่าในปริมาณที่คุ้มค่าทางเศรษฐกิจ

๑. ตรวจสอบใบอนุญาต

- ประทานบัตรทำเหมืองแร่
- ใบอนุญาตให้แผ้วถางป่า / ใบอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ
- ใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน
- ใบอนุญาตให้มีและใช้วัตถุระเบิด

๒. การตรวจสอบพื้นที่

- เนื้อที่อนุญาต (ให้เจ้าหน้าที่ที่ดินรังวัดตรวจสอบ)
- ตำแหน่งพื้นที่ที่อนุญาต (ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบประกอบกับระวางรูปถ่ายทางอากาศ)
- กำหนดขอบเขต ส่วนที่เป็นพื้นที่อนุญาต และส่วนที่ถูกระเบิดไปแล้ว
- บันทึกถ้อยคำลูกจ้างคนงาน ผู้ควบคุมทุกคน ให้ฟังได้ว่าทำหน้าที่อะไร รับจ้างผู้ใด (โยงไปถึงผู้อยู่เบื้องหลังผู้ใช้ ผู้ร่วมกระทำผิด หรือผู้สนับสนุน) มีเครื่องมือเครื่องใช้ในการระเบิดหินอะไรบ้าง อยู่ที่ไหน เครื่องจักรแต่ละประเภทใช้ทำงานอะไร และเป็นของผู้ใดต้องบันทึกให้ละเอียด เพื่อใช้เป็นแนวทางการพิจารณาขอให้ศาลยึด

๓. ความผิดตรวจพบมากในการทำเหมือง ได้แก่

- ระเบิดหินเกินพื้นที่อนุญาต
- ระเบิดหินผิดพื้นที่อนุญาต
- ลักลอบระเบิดหินโดยไม่ได้รับอนุญาต
- ลักลอบระเบิดหินโดยยื่นคำขออนุญาตเป็นฉาบบังหน้า

๔. การสอบสวนเพื่อพิสูจน์ทราบ

- (๑) ผู้กระทำผิด
 - ผู้ขออนุญาต

- ผู้ควบคุมงาน
- ลูกจ้าง
- (๒) เครื่องมือเครื่องใช้ในการกระทำผิด
- (๓) เนื้อที่
 - เนื้อที่ที่ถูกกระเปิดหินทั้งหมด
 - เนื้อที่ที่ได้รับอนุญาต
 - เนื้อที่ที่ระเบิดเกินเนื้อที่อนุญาต
- (๔) ตำแหน่ง
 - ตำแหน่งพื้นที่อนุญาต
 - ตำแหน่งพื้นที่ลากลอบระเบิดหิน
- (๕) ประเภทที่ดิน
 - ที่หวงห้าม หรือป่า พ.ศ. ๒๔๘๔
 - ป่าสงวนแห่งชาติ
 - อุทยานแห่งชาติ หรือ อื่น ๆ
- (๖) คำนวณปริมาตรหินที่ถูกกระเปิด

บทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบระเบิด ย่อยหิน

๑. พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔

มาตรา ๕๔ “ห้ามมิให้ผู้ใด ก่อกสร้าง แฝวถางหรือเผาป่าหรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่า หรือเข้ายึดถือครอบครองป่าเพื่อตนเองหรือผู้อื่น เว้นแต่จะกระทำภายในเขตที่ได้จำแนกไว้เป็นประเภทเกษตรกรรม และรัฐมนตรีได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา หรือโดยได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง”

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๗๒ **ตรี** “ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๕ หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีความผิดตามมาตรา ๕๔ ถ้าได้กระทำเป็นเนื้อที่เกิน ๒๕ ไร่ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๒ ปี ถึง ๑๕ ปี และปรับตั้งแต่ ๑ หมื่นบาท ถึง ๑ แสนบาท

ในกรณีที่มีคำพิพากษาชี้ขาดว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามมาตรา ๕๔ ถ้าปรากฏว่าบุคคลนั้นได้ยึดถือครอบครองป่าที่ตนได้กระทำความผิด ศาลมีอำนาจที่จะสั่งให้ผู้กระทำความผิด คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของผู้กระทำความผิดออกไปจากป่านั้นได้ด้วย

๒. พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗

มาตรา ๑๔ “ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใดยึดถือครอบครองทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัยในที่ดิน ก่อกสร้าง แฝวถาง เผาป่า ทำไม้ เก็บหาของป่าหรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ เว้นแต่

๑) ทำไม้หรือเก็บหาของป่า มาตรา ๑๕ เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๖ ทวิ หรือมาตรา ๑๖ ตรี กระทำการตามมาตรา ๑๗ ใช้ประโยชน์ตามมาตรา ๑๘ หรือกระทำการตามมาตรา ๑๙ หรือมาตรา ๒๐

๒) ทำไม้หวงห้ามหรือเก็บหาของป่าหวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้”

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๓๑ “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๔ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงห้าหมื่นบาท

ในกรณีความผิดตามมาตรา ๓๑ นี้ ถ้าได้กระทำเป็นเหตุที่เกียติสืบทอดหรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่

- ๑) ไม้สัก ไม้ยาง ไม้สนเขาหรือไม้หวงห้ามประเภท ข. ตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ หรือ
- ๒) ไม้อื่นที่เป็นต้นหรือเป็นท่อนอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสองอย่างรวมกันเกียติสืบทอดหรือท่อน หรือรวมปริมาตรไม้เกินสี่ลูกบาศก์เมตร หรือ

๓) ต้นน้ำลำธาร

ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท

ในกรณีที่มีคำพิพากษาชี้ขาดว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามมาตรา ๓๑ นี้ ถ้าปรากฏว่าบุคคลนั้นยึดถือหรือครอบครองที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำความผิด คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทนและบริวารของผู้กระทำความผิดออกจากเขตป่าสงวนแห่งชาติได้”

มาตรา ๑๖ “ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใด

- ๑) ยึดถือครอบครองที่ดิน รวมตลอดถึงกันสร้าง แผ้วถางหรือเผาป่า
- ๒) เก็บหา นำออกไป ทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพซึ่งไม้ ยางไม้ น้ำมันยาง น้ำมันสน แร่หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น
- ๓) นำสัตว์ออกไป หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายแก่สัตว์
- ๔) ทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายหรือทำให้เสื่อมสภาพแก่ ดิน หิน กรวด หรือทราย
- ๕) เปลี่ยนแปลงทางน้ำหรือทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง ท่วมท้นหรือเหือดแห้ง
- ๖) ปิดหรือทำให้กีดขวางแก่ทางน้ำหรือทางบก
- ๗) เก็บหา นำออกไป ทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพซึ่งกล้วยไม้ น้ำผึ้ง ครั่ง ถ่านไม้ เปลือกไม้ หรือมูลค้างคาว
- ๘) เก็บ หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายแก่ ดอกไม้ ใบไม้หรือผลไม้
- ๙) นำยานพาหนะเข้าออกหรือขับขี่ยานพาหนะในทางที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
- ๑๐) นำอากาศยานขึ้นลงในทางที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่”

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๒๔ “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๖ (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๕) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๓. ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗

มาตรา ๙ “ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการเหมืองแร่และการป่าไม้ที่ดินของรัฐนั้น ถ้ามิได้มีสิทธิครอบครอง หรือมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่แล้วห้ามมิให้บุคคลใด

- ๑) เข้าไปยึด ครอบครอง รวมตลอดถึงการกันสร้าง หรือเผาป่า

๒) ทำด้วยประการใด ให้เป็นการทำลาย หรือทำให้เสื่อมสภาพที่ดิน เช่น ที่กรวด หรือ ที่ทรายในบริเวณรัฐมนตรีประกาศหวงห้ามในราชกิจจานุเบกษา หรือ

๓) ทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดอันเป็นอันตรายแก่ทรัพยากรในที่ดิน

บทบัญญัติของมาตรานี้ จะเห็นได้ว่าเมื่อมีการใช้ประมวลกฎหมายที่ดินแล้ว เราถือว่าที่ดินของรัฐนั้น ถ้าบุคคลใดไม่มีสิทธิครอบครองอยู่ก่อนแล้ว ถือว่าเป็นหวงห้ามทั้งสิ้น โดยรัฐไม่จำเป็นต้องดำเนินการ หรือทำวิธีการหวงห้ามที่ดินนั้นอีก อย่างเช่น แต่ก่อนซึ่งต้องออกพระราชกฤษฎีกาหวงห้ามที่ดินนั้นไว้ เพื่อใช้ประโยชน์ของทางราชการ หรือว่าได้มีการหวงห้ามไว้โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในสมัยก่อน การหวงห้ามที่ดินมาตรา ๙ นี้ จะต้องอยู่ในบังคับของกฎหมายว่าด้วยการเหมืองแร่และการป่าไม้ กรณีนี้ หมายถึงว่าถ้าหากว่ากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเหมืองแร่ และการป่าไม้ได้กำหนดวิธีการเกี่ยวกับที่ดินของรัฐไว้ เป็นพิเศษอย่างไร ก็ต้องดำเนินการตามกฎหมายนั้นไม่อยู่ในบังคับของมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๐๘ ทวิ “นับตั้งแต่วันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดตามวรรคหนึ่งได้กระทำแก่ที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชน ใช้ร่วมกัน หรือที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกิน ห้าหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดตามวรรคสองได้กระทำเป็นเนื้อที่เกินกว่าห้าสิบไร่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ห้าปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่คำพิพากษาว่าผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรานี้ ศาลมีอำนาจสั่งในคำพิพากษาให้ ผู้กระทำความผิด คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของผู้กระทำความผิดออกไปจากที่ดินนั้นด้วย

บรรดาเครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ซึ่งบุคคลได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดดังกล่าวให้รับเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่”

๔. พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๗ “ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้โรงงานตามประเภท ชนิด หรือขนาดใด เป็นโรงงานจำพวกที่ ๑ โรงงานจำพวกที่ ๒ หรือ โรงงานจำพวกที่ ๓ แล้วแต่กรณี โดยคำนึงถึง ความจำเป็นในการควบคุมดูแล การป้องกันเหตุเดือดร้อนรำคาญ การป้องกันความเสียหายและการป้องกัน อันตราย ตามระดับความรุนแรงของผลกระทบที่จะมีต่อประชาชนหรือสิ่งแวดล้อมโดยแบ่งออกเป็นดังนี้

๑) โรงงานจำพวกที่ ๑ ได้แก่ โรงงานประเภท ชนิด และขนาดที่สามารถประกอบกิจการ โรงงานได้ทันทีตามความประสงค์ของประกอบกิจการโรงงาน

๒) โรงงานจำพวกที่ ๒ ได้แก่ โรงงานประเภท ชนิด และขนาดที่เมื่อจะประกอบกิจการ โรงงานต้องแจ้งให้ผู้อนุญาตทราบก่อน

๓) โรงงานจำพวกที่ ๓ ได้แก่ โรงงานประเภท ชนิด และขนาดที่การตั้งโรงงานจะต้องได้รับ ใบอนุญาตก่อนจึงจะดำเนินการได้

เมื่อมีการประกาศของรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๒ (๑) ให้โรงงานที่กำหนดในประกาศดังกล่าว เป็นโรงงานจำพวกที่ ๓ ด้วย”

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๘ “ผู้ใดประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ โดยไม่แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ ตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ประกอบกฎกระทรวงฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประเภทหรือชนิดของโรงงาน ลำดับที่ ๓

“โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับหิน กรวด ทราย ดิน สำหรับใช้ในการก่อสร้างอย่างใด อย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้

๑) การโม่ บด หรือย่อยหิน	โรงงานทุกขนาดเป็นโรงงานจำพวกที่ ๓
๒) การขุดหรือลอก กรวด ทรายหรือดิน	โรงงานทุกขนาดเป็นโรงงานจำพวกที่ ๓
๓) การร่อนหรือคัดกรวดหรือทราย	โรงงานเครื่องจักรไม่เกิน ๒๐ แรงม้า เป็นโรงงานจำพวกที่ ๑,
โรงงานเครื่องจักรไม่เกิน ๕๐ แรงม้า และไม่จัดอยู่ในพวกที่ ๑ เป็นโรงงานจำพวกที่ ๒ และโรงงานเครื่องจักรเกิน ๕๐ แรงม้า เป็นโรงงาน จำพวกที่ ๓
๔) การดูดทราย	โรงงานทุกขนาดเป็นโรงงานจำพวกที่ ๓
๕) การลำเลียงหิน กรวด ทราย หรือดิน ด้วยระบบสายพาน	โรงงานทุกขนาดเป็นโรงงานจำพวกที่ ๒

๕. พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๐

หมวด ๓ การขออนุญาตและการออกใบอนุญาต

มาตรา ๑๕ “ห้ามมิให้ผู้ใดสั่งเข้ามา นำเข้ามา หรือมีซึ่งยุทธภัณฑ์ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากปลัดกระทรวงกลาโหม

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง จะกำหนดเงื่อนไขไว้ในใบอนุญาตก็ได้

การขออนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๒ “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

๖. พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

มาตรา ๗ “ห้ามมิให้ผู้ใดทำ ซื่อ มี ใช้ สั่ง หรือนำเข้า ซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่”

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๗๒ “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๗ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท”

การแจ้งข้อกล่าวหาเมื่อพบการกระทำผิด

เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานตรวจสอบการอนุญาตระเบิดและย้อยหินในพื้นที่ จึงขอ
หยิบยกมาตราในต้วบทกฎหมายต่าง ๆ มาให้ทราบพอสังเขป ดังนี้

๑) เมื่อตรวจพบแล้วว่าประธานบัตรเหมืองแร่ขาดอายุทำแร่โดยไม่มีประธานบัตร เหมืองแร่
หรือทำแร่นอกหรือเกินพื้นที่ตามประธานบัตรต้องแจ้งข้อกล่าวหา ตามมาตรา ๔๓ ฐาน **“ทำเหมืองแร่
โดยไม่ได้รับอนุญาต”** ซึ่งมีบทกำหนดโทษตามมาตรา ๑๓๕ คือ จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกิน
สามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าเป็นการกระทำความผิดในเขตควบคุมแร่จำคุกตั้งแต่สองปีถึงเจ็ดปี
หรือปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงห้าแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

๒) ตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ ๒ ฉบับ

๒.๑ กรณีพื้นที่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ผิดมาตรา ๑๔ ฐาน **“ยึดถือ
ครอบครอง ทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทำไม้หรือกระทำด้วยประการใด ๆ
อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ”** ซึ่งมีบทกำหนดโทษตามมาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๕
บรรดาไม้ของป่า เครื่องมือ เครื่องใช้ อาวุธ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ซึ่งบุคคลใช้
หรือได้มาโดยการกระทำความผิดตาม พ.ร.บ.นี้ ให้ริบเสียทั้งสิ้น โดยไม่คำนึงว่าเป็นของผู้กระทำความผิด
และมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาของศาลหรือไม่

๒.๒ กรณีไม่ติดอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ตามข้อ ๒.๑ แต่เป็นพื้นที่ดินที่ยังมิได้มี
บุคคลได้มาตามกฎหมายที่ดิน ตามมาตรา ๔(๑) ถือเป็นป่าตาม พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ นั้นเอง ผิดตาม
มาตรา ๕๔ ฐาน **“ก่อกสร้าง แผ้วถาง หรือเผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่า
หรือเข้ายึดถือครอบครองป่าเพื่อตนเองหรือผู้อื่น”** และมีบทกำหนดโทษตามมาตรา ๗๒ ตริ แต่ไม่มี
บทบัญญัติให้ริบเครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ ที่กระทำความผิดตามมาตรา ๓๔

๓) ตาม พ.ร.บ.โรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ กรณีไม่มีใบอนุญาตให้ประกอบกิจการโรงงาน ให้แจ้ง
ข้อกล่าวหาตามมาตรา ๑๒ ฐาน **“ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงาน
เจ้าหน้าที่”** และมีบทกำหนดโทษตามมาตรา ๕๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกิน
สองแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับและในกรณีที่โรงงานตามวรรคหนึ่งเป็นโรงงานประเภทหรือชนิดที่กำหนด
จำนวนหรือขนาดที่จะให้ตั้งหรือไม่ให้ตั้งในท้องที่ใดตามประกาศที่ออกตามมาตรา ๓๒(๑) ผู้กระทำความ
ผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี หรือปรับไม่เกินสี่แสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

๔) กรณีมีวัตถุระเบิดและส่วนประกอบของวัตถุระเบิดซึ่งเป็นยุทธภัณฑ์แยกพิจารณาได้ดังนี้

๔.๑ กรณีความผิดตาม พ.ร.บ.อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และ
สิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ใช้พิจารณากรณีตรวจพบดินระเบิด, แก๊ป, สายชนวน โดยไม่มีใบอนุญาต
(ตามแบบ ป.๕) ผิดตามมาตรา ๓๘ ฐาน **“ทำ ซื้อมิ ใช้ ส่ง นำเข้า ซึ่งวัตถุระเบิดโดยไม่ได้รับอนุญาต
จากพนักงานเจ้าหน้าที่”** และมีบทกำหนดโทษตามมาตรา ๗๔ ระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงยี่สิบปี
และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท

๔.๒ กรณีมีส่วนประกอบของวัตถุระเบิด เช่น แอมโมเนียมไนเตรท ใช้บังคับตาม
พ.ร.บ.ควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ซึ่งในมาตรา ๔ นิยามของคำว่า “ยุทธภัณฑ์” หมายความว่า
อาวุธ เครื่องอุปกรณ์ของอาวุธ สารเคมี สารชีวะ สารรังสี หรือเครื่องมือเครื่องใช้ที่นำไปใช้ในการรบ
หรือการสงครามได้ ทั้งนี้ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งปัจจุบันได้มีประกาศกระทรวง
กลาโหม เรื่อง กำหนดชนิดยุทธภัณฑ์ที่ต้องขออนุญาตตาม พ.ร.บ.ควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ.๒๕๓๐ ลงวันที่
๒๐ ธ.ค. ๒๕๔๑ กำหนดอาวุธ, เครื่องอุปกรณ์ของอาวุธ, ยานพาหนะ สารเคมี วัตถุระเบิด และสารเคมี

ที่ใช้เป็นส่วนผสมของวัตถุระเบิด ให้เป็นยุทธภัณฑ์อยู่หลายรายการ แต่ที่จะหยิบยกนำมากล่าวเพียง ๒ ชนิด ที่ทางโรงโม่หินนิยมนำมาใช้เป็นส่วนผสมของวัตถุระเบิดลักษณะคล้ายปุ๋ยมีอยู่ ๒ ชนิด คือ แอมโมเนียมไนเตรท (AMMONIUM NITRATE) และโปแตสเซียมคลอเรท (POTASSIUM CHLORATE) ซึ่งหากโรงโม่หินใดมีไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต ตามแบบ (ย.ภ.๕) เป็นความผิดตามมาตรา ๑๕ ฐาน “ห้ามมิให้ผู้ใดสั่งเข้ามา นำเข้ามา ผลิต หรือมีซึ่งยุทธภัณฑ์ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากปลัดกระทรวงกลาโหม” และมีบทกำหนดโทษตามมาตรา ๔๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และต้องแจ้งสถานที่เก็บตามมาตรา ๑๙ ต้องระวางโทษตามมาตรา ๔๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๑.๓ แนวทางการตรวจสอบเกี่ยวกับการขุดตักบ่อดิน ลูกรัง

ตามพระราชบัญญัติการขุดดิน และถมดิน พุทธศักราช ๒๕๔๓ ได้ใช้บังคับไว้ดังนี้

๑. การขุดดินในที่ดินของตนเองเพื่อจำหน่าย หรือเพื่อถมดินนั้น แม้ว่าเจ้าของที่ดินจะมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน เป็นโฉนดที่ดิน หรือมีเอกสารการครอบครองที่ดินเป็น น.ส.๓ หากเป็นการดำเนินการเพื่อการค้าและมีการใช้เครื่องจักรในการขุด เช่น ใช้รถแบคโฮขุดตักดิน จะเป็นการดำเนินกิจการประกอบกิจการโรงงาน จำพวกที่ ๓ ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๕๔๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๕, ๖ และ ๗ ซึ่งจะต้องได้รับอนุญาตก่อนจึงจะสามารถดำเนินการได้ตามมาตรา ๗ (๓) หากดำเนินการโดยไม่ได้รับอนุญาตจะมีอัตราโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ กรณีเช่นนี้ให้พิจารณาว่าเป็นการดำเนินการเพื่อการค้าเป็นหลักหากเป็นการขุดดินเพื่อใช้ในการอื่น เช่น ขุดบ่อเพื่อกักน้ำไว้ใช้ในการเกษตรเล็กน้อย หรือขุดลอกบ่อเลี้ยงกุ้ง เช่นนี้ในทางพิจารณาเจ้าหน้าที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมเคยพิจารณาว่าไม่เป็นการดำเนินกิจการโรงงาน ตามนัยกฎหมายที่กล่าว

๒. ในท้องที่ได้มีการประกาศเป็นเขตควบคุมการขุดดินถมดินแล้วจะต้องมีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งตามมาตรา ๑๗ มีบทบัญญัติในการควบคุมการขุดดินไว้ว่า ผู้ที่ประสงค์จะขุดดินโดยมีความลึกจากระดับพื้นดินเกินสามเมตร หรือมีพื้นที่ขุดบ่อดินเกินหนึ่งหมื่นตารางเมตร หรือมีความลึกหรือพื้นที่ตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศกำหนด จะต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามแบบที่กฎหมายกำหนด ซึ่งจะมีการกำหนดให้แจ้งข้อมูลในการขุดไว้ หากเจ้าพนักงานท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่าการแจ้งที่ถูกต้องก็จะออกใบรับแจ้งให้แก่ผู้แจ้งไว้เป็นหลักฐานภายในเจ็ดวันนับแต่วันรับแจ้ง และให้ผู้แจ้งเริ่มทำการขุดดินตามที่ได้รับแจ้งได้นับแต่วันที่ได้รับใบรับแจ้ง แต่หากพบว่าการแจ้งไม่ถูกต้องเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะสั่งให้ผู้แจ้งแก้ไขภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รับแจ้ง ถ้าผู้แจ้งไม่แก้ไขให้ถูกต้องภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ผู้แจ้งได้รับแจ้งให้แก้ไขจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งให้การแจ้งนั้นเป็นอันสิ้นสุด

๓. ส่วนการถมดินนั้น มาตรา ๒๖ ได้กำหนดไว้ว่า ผู้ที่ประสงค์จะถมดินโดยมีความสูงของเนินดินเกินกว่าระดับที่ดินเจ้าของข้างเคียง และมีพื้นที่ของเนินดินไม่เกินสองพันตารางเมตร หรือมีพื้นที่ตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศกำหนด ต้องจัดให้มีที่การระบายน้ำเพียงพอที่จะไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่เจ้าของที่ดินข้างเคียงหรือบุคคลอื่น และการถมดินจะต้องมีการแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น และเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจให้แก้ไขการแจ้งถมดินที่ไม่ถูกต้องในลักษณะเดียวกับที่กำหนด โดยให้นำหลักในการดำเนินการที่กำหนดไว้ในเรื่องการขุดดินมาใช้บังคับโดยอนุโลม

การขุดดินหรือถมดินโดยไม่ได้ใบรับแจ้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๑๗ และ ๒๖ นั้น มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ และหากพื้นที่ที่ขุดดินถมดินนั้นมีกฎกระทรวงห้ามไว้ตามมาตรา ๖ (๑) จะมีอัตราโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากนี้การขุดดินโดยมีความลึกไม่เกินสามเมตร เมื่อจะขุดดินใกล้แนวเขตที่ดินข้างเคียงของผู้อื่นในระยะน้อยกว่าสองเท่าของความลึกของบ่อดินที่จะขุด ต้องจัดการป้องกันการพังทลายของดินตามวิธีที่ควรจะทำตามความในมาตรา ๒๔ หากดำเนินการโดยไม่ปฏิบัติตามมาตราดังกล่าวจะมีอัตราโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ตามมาตรา ๓๗

แต่การบังคับใช้พระราชบัญญัติการขุดดินถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ นั้น มีข้อจำกัดอยู่ว่าจะใช้บังคับได้ก็เฉพาะรายที่ดำเนินการในพื้นที่ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่น ได้มีการประกาศเป็นเขตควบคุมการขุดดินถมดินไว้แล้วเท่านั้น หากไม่มีการประกาศไว้ก็ยังไม่เป็นความผิดตามกฎหมายดังกล่าวแต่อย่างใด ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นนั้น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล กรุงเทพฯ หรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่กฎหมายโดยเฉพาะจัดตั้งขึ้น ดังนั้นก่อนดำเนินการจับกุมดำเนินคดีก็ต้องมีการตรวจสอบการประกาศเขตควบคุมการขุดดินถมดินจากพนักงานท้องถิ่นก่อนให้เป็นที่ชัดเจนว่ามีการประกาศควบคุมไว้แล้ว กรณีเจ้าของที่ดินขุดลึกเกินกว่ากฎหมายกำหนด และก่อให้เกิดความเสียหายต่อที่ดินของผู้อื่นจะสามารถดำเนินคดีต่อเจ้าของที่ดินหรือผู้เกี่ยวข้องตามกฎหมายใดได้บ้าง และมีโทษอย่างไร หากมีการขุดดินใกล้แนวเขตที่ดินของผู้อื่นจนเกิดความเสียหาย โดยไม่มีการป้องกันนอกจากจะเป็นการกระทำผิดและมีโทษตามมาตรา ๒๔ และ ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ตามที่กล่าวแล้วข้างต้นแล้ว หากการกระทำนั้นย่อมเล็งเห็นผลว่าจะเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของผู้อื่น ผู้กระทำก็จะต้องมีความผิดฐาน “ทำให้เสียทรัพย์” ตามประมวลกฎหมายอาญา ส่วนผู้เสียหายก็มีสิทธิที่จะเรียกร้องหรือฟ้องเรียกค่าเสียหายในทางแพ่งจากผู้ก่อให้เกิดความเสียหาย ฐานละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐

๑.๔ แนวทางการตรวจสอบการดูทราย

การตรวจสอบดูทรายนั้นใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๙ เป็นหลักใหญ่ ซึ่งในสถานที่รับอนุญาตให้ทำการดูทรายนั้น จะต้องทำการตรวจสอบหลักฐานต่าง ๆ ดังนี้

๑. ใบอนุญาตให้ทำการดูทรายตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ตามแบบ (ทด.๖๙ ก.) ตามใบอนุญาตฉบับนี้จะมีรูปแผนที่, การปักหลักเขตยึดโยงต่างๆ และพื้นที่การอนุญาตเป็นจำนวนไร่ และที่สำคัญคือวันสิ้นสุดการอนุญาตโดยการตรวจสอบให้เห็นว่าผู้รับอนุญาตทำการดูทรายตรงสถานที่รับอนุญาตหรือไม่

๒. ใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน ตาม พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ เนื่องจากเครื่องจักรที่ใช้ในการดูทราย (แพหรือเรือดูทรายที่มีเครื่องจักรต้นกำลังดูดปั่นหอยโข่ง) นั้น จะมีกำลังม้าตั้งแต่ ๕ แรงม้าขึ้นไปทั้งสิ้น จึงเป็น “โรงงาน” ตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และสำหรับการดูทรายนั้นได้มีกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความใน พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้เป็นโรงงานจำพวกที่ ๓(๔) ซึ่งจะต้องได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการโรงงานก่อนจึงจะดำเนินการได้

๓. ใบอนุญาตให้ขุดลอกร่องน้ำจากกรมเจ้าท่า ตาม พ.ร.บ.เดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖ เนื่องจากการดูทรายส่วนมากมักจะใช้แพ หรือเรือดูทรายในแม่น้ำลำคลอง ซึ่งเป็นการล่องลำไปในแม่น้ำลำคลองและกีดขวางทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันตามมาตรา ๑๑๗ และขออนุญาตขุดลอกร่องน้ำ (ดูทราย) ตามมาตรา ๑๒๐ แห่ง พ.ร.บ. เดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.๒๔๕๖ นอกจากนั้นยังต้องมีใบอนุญาตให้ควบคุมเรือของกรมเจ้าท่าอีกด้วย แต่เห็นว่าเป็นเรื่องปลีกย่อยมากกว่า มีใช้สาระสำคัญมากกว่าในการตรวจสอบการดูทรายใบอนุญาตตามข้อ ๑, ๒ และ ๓ อาจเป็นการอนุญาตในนามของบุคคล หรือนิติบุคคล เช่น ในรูปของห้างหุ้นส่วน บริษัท ก็ได้ เมื่อตรวจสอบตามเงื่อนไขท้าย

ใบอนุญาตให้ทำการดูทรายตามข้อ ๑ แล้วผู้รับอนุญาตจะต้องดำเนินการด้วยตนเอง แต่ส่วนมากผู้รับอนุญาตมักจะไม่วางควบคุมการดูทรายแต่จะปล่อยให้คนงาน หรือผู้รับจ้างดำเนินการ เมื่อได้ทำการตรวจสอบหลักฐานแล้วขาดอย่างใดอย่างหนึ่งหรือว่าใบอนุญาตนั้น ๆ สิ้นอายุแล้วก็ให้ทำการควบคุมตัวคนงานเหล่านั้นไว้ทำการตรวจสอบเครื่องจักรที่ใช้ในการดูทรายบันทึกหมายเลขเครื่องและทำแผนที่ประกอบให้ชัดเจน และถ้าริมตลิ่งมีรถตักทรายหรือแบคโฮ รถบรรทุกอยู่ในที่เกิดเหตุก็ให้ทำการตรวจยึดประกอบคดีไว้ด้วย โดยให้ทำบันทึกการจับกุม/ตรวจยึด พร้อมแจ้งข้อกล่าวหาคนงานว่าร่วมกับผู้รับอนุญาตกระทำความผิด (กรณีผู้รับอนุญาตไม่อยู่ในที่เกิดเหตุ) กรณีการล่องลำนํ้าโดยแพ หรือเรือดูทรายตามมาตรา ๑๑๗ ตาม พ.ร.บ.เดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖ นั้น ให้คำนวณพื้นที่ซึ่งถูกล่องลำนํ้าไปด้วยว่าเป็นเท่าใด เพราะเป็นองค์ประกอบของความผิดในมาตรานี้ ไมเช่นนั้นศาลลงโทษจะไม่สามารถพิจารณาได้ต้องลงโทษขั้นต่ำคือปรับเพียง ๕๐๐ บาท (คำพิพากษาคดีแดงที่ ๑๙๒๑/๒๕๔๓ ของศาลจังหวัดกาฬสินธุ์) ซึ่งจะขอยกมาตราต่าง ๆ มากล่าวไว้เพื่อสะดวกในการบันทึกการจับกุมดังนี้

๑) กรณีไม่มีใบอนุญาตให้ทำการดูทราย ให้แจ้งข้อกล่าวหา ตามมาตรา ๙, ๑๐๘ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ฐาน “ยึดถือ ครอบครองหรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายหรือทำให้เสื่อมสภาพที่ดิน ที่หิน ที่กรวด หรือที่ทราย หรือกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดอันเป็นอันตรายแก่ทรัพยากรในที่ดิน และได้กระทำในที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่”

๒) กรณีไม่มีใบอนุญาตให้ประกอบกิจการโรงงานให้แจ้งข้อกล่าวหาตาม พ.ร.บ.โรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๒, ๕๐ ฐาน “ตั้งหรือประกอบกิจการโรงงานโดยใช้เครื่องจักรจำพวกที่ ๓ ที่มีกำลังม้า เกินกว่า ๕ แรงม้าขึ้นไปโดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่”

๓) กรณีไม่มีใบอนุญาตให้ทำการขุดลอกร่องน้ำของกรมเจ้าท่า ให้แจ้งข้อกล่าวหาตาม พ.ร.บ.เดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๑๒๐ ฐาน “ขุดลอกร่องน้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต” และมาตรา ๑๑๗, ๑๑๘ ฐาน “กระทำการใด ๆ ล่องลำนํ้าเข้าไปในแม่น้ำลำคลองอันเป็นทางสัญจรของประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันโดยไม่ได้รับอนุญาตพนักงานเจ้าหน้าที่”

เมื่อแจ้งข้อกล่าวหาแล้วให้จัดทำบันทึกการจับกุม/ตรวจยึด ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และควบคุมตัวผู้ถูกจับ นำส่งพนักงานสอบสวนท้องที่สำหรับของกลางนั้น คงไม่สามารถนำมาซึ่งทำการของพนักงานสอบสวนได้ เนื่องจากเป็นแพหรือเรือดูทราย ให้หมายเหตุไว้ในบันทึกการจับกุมว่า “ของกลางคือเครื่องจักร เครื่องยนต์ที่ใช้ในการดูทราย, ท่อเหล็กดูทราย นั้นมีขนาดใหญ่และติดตั้งถาวร อยู่ที่เกิดเหตุ” และให้จัดทำสำเนาตรวจส่วนหนึ่งเฝ้าไว้และรับนำพนักงานสอบสวนมาดูแลตรวจสถานที่โดยเร็ว ในกรณีที่จะมีการจับกุมผู้ที่เคยมีใบอนุญาตให้ทำการดูทรายตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน การเข้าไปตรวจสอบต้องทำการสืบสวนข้อมูลก่อนว่า ผู้รับอนุญาตรายนั้นไม่ได้ไปขอต่ออายุใบอนุญาตภายในกำหนดดังกล่าว ก็สามารถประกอบกิจการต่อไปได้จนกว่าจะได้รับคำสั่งไม่อนุญาต ผู้จับกุมต้องทำการสืบสวนหาข้อมูลจากจังหวัดนั้น ๆ ว่าผู้ประกอบการได้ยื่นขอต่อใบอนุญาตแล้วหรือไม่ ซึ่งในแต่ละจังหวัด จะมีคณะกรรมการพิจารณาอนุญาตให้ดูทรายประจำจังหวัด ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานอนุกรรมการ (ตามข้อ ๗ แห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการอนุญาตให้ดูทราย พ.ศ. ๒๕๒๓) และหากลำนํ้าที่ขออนุญาตให้ดูทรายเป็นลำนํ้าระหว่างประเทศ คือมีเขตแดนติดกับประเทศอื่น เช่น แม่น้ำโขง ก็ต้องเข้าที่ประชุมของคณะกรรมการพิจารณาอนุญาตให้ดูทรายส่วนกลาง หรือ กพด. ก่อน

๒. ความผิดที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายสิ่งแวดล้อม

สภาพบังคับในกฎหมายสิ่งแวดล้อม แยกออกได้เป็น ๓ ประเภท คือ การเยียวยาสิทธิทางแพ่ง โทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัยทางอาญา และบทบังคับทางปกครอง

๑. การเยียวยาทางแพ่ง โดยหลักเรื่องของผู้เสียหายจากการละเมิดเรียกชดเชยค่าสินไหมทดแทนหรือฟ้องร้องและมีคำขอต่อศาลเพื่อให้มีคำสั่งห้ามมิให้ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทำลายสภาพแวดล้อมต่อไป ส่วนอีกกรณีหนึ่งคือการที่รัฐเป็นผู้ดำเนินการเรียกชดเชยค่าสินไหมทดแทนทางละเมิดในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติหรือก่อให้เกิดมลพิษต่อประชาชน

กฎหมายสิ่งแวดล้อมของไทยกำหนดมาตรการในการที่ผู้เสียหายหรือรัฐจะฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนทางแพ่งไว้เป็นพิเศษ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผลต้องจ่ายค่าจัดมลพิษ (polluter pays principle) และเพื่อให้การบังคับคดีเป็นไปอย่างเป็นธรรมเนื่องจากมีความยากและมีข้อจำกัดในการพิสูจน์ กฎหมายจึงกำหนดให้ความรับผิดชอบในทางแพ่งตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมเป็นความรับผิดที่ไม่ต้องมีเจตนา (strict liability) กล่าวคือ เจ้าของแหล่งกำเนิดมลพิษจะต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นแม้ว่ามีได้กระทำโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่อ ยกเว้นเป็นเหตุสุดวิสัย เช่น เพราะฟ้าผ่าถึงน้ำมันทำให้น้ำมันลุกไหม้ และเกิดควันพิษ เป็นต้น

สำหรับค่าเสียหายในทางแพ่งที่เรียกร้องได้นี้ ผู้ที่กระทำละเมิดต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดแก่ทรัพยากรธรรมชาติอันเป็นของรัฐ หรือสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ซึ่งบางกรณีอาจไม่สามารถเรียกให้ชดเชยได้ตามหลักละเมิดในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เพราะทรัพยากรดังกล่าวไม่ถือว่าเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้อื่น

๒. โทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัยทางอาญา โดยการกำหนดความผิดและโทษทางอาญาไว้เพื่อใช้บังคับแก่ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายสิ่งแวดล้อม ซึ่งในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมทุกฉบับได้กำหนดทั้งโทษจำคุก ปรับ และริบทรัพย์สิน และเมื่อใดก็ตามที่รัฐพบเห็นหรือได้รับทราบว่ามีผู้กระทำความผิดเกิดขึ้นก็จะดำเนินการบังคับโทษให้เป็นไปตามกฎหมาย ทั้งนี้โดยถือว่ามาตรการที่ใช้โทษทางอาญาบังคับ เพื่อเป็นมาตรการที่เข้มงวดสำหรับการบังคับให้คนเชื่อฟังและปฏิบัติตาม

อย่างไรก็ดี การบังคับใช้โทษดังกล่าว อาจไม่จำเป็นต้องฟ้องคดีต่อศาล เพราะกฎหมายกำหนดให้สามารถเปรียบเทียบปรับได้ในชั้นเจ้าพนักงานหรือคณะกรรมการเปรียบเทียบปรับตามที่กฎหมายพิเศษนั้นกำหนดไว้

การนำมาตรการทางอาญามาใช้เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต้องเป็นไปตามหลักทั่วไปของความรับผิดทางอาญา ซึ่งโดยส่วนใหญ่ผู้กระทำจะต้องกระทำโดยเจตนาเป็นหลัก เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดให้ต้องรับผิดทางอาญาแม้ได้กระทำโดยประมาท

การบังคับใช้กฎหมายอาญาตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมนี้ โดยหลักแล้วมีความประสงค์จะลงโทษอาญาเพื่อให้เกิดการยับยั้งมิให้กระทำผิด (deterrence) จึงใช้การลงโทษปรับที่มีจำนวนค่าปรับสูงเป็นหลัก ในกรณีที่เป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติที่ร้ายแรง หรือก่อให้เกิดมลพิษสูงจะกำหนดโทษจำคุกสูง แต่ในความผิดต่อสิ่งแวดล้อมนี้ไม่มีโทษถึงขั้นประหารชีวิต

๓. บทบังคับทางปกครอง เป็นมาตรการที่บัญญัติไว้เช่นเดียวกับในกฎหมายต่างประเทศ คือ เจ้าพนักงานผู้บังคับให้เป็นไปตามกฎหมายจะใช้มาตรการหรือการออกคำสั่งทางปกครองเพื่อควบคุม กำกับ ดูแลให้มีการป้องกัน แก้ไข การกระทำที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อทรัพยากรธรรมชาติหรือก่อให้เกิดมลพิษทำให้ประชาชนเป็นอันตราย การบังคับทางปกครองนี้ถือเป็นมาตรการหลักที่กฎหมายสิ่งแวดล้อมกำหนดไว้เพื่อให้เจ้าพนักงานที่บังคับให้เป็นไปตามกฎหมายนำมาใช้เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์

และรายละเอียดของมาตรการในการควบคุมมลพิษ เช่น การออกกฎกระทรวงหรือประกาศกระทรวง กำหนดมาตรการที่นำมาใช้กับการควบคุมมลพิษทางน้ำ ทางอากาศหรือเสียง เป็นต้น ส่วนในระดับราชการ ส่วนภูมิภาค เช่น จังหวัด กฎหมายกำหนดให้ในเขตควบคุมมลพิษสามารถกำหนดมาตรฐานคุ้มครองมลพิษ ที่เข้มงวดกว่ามาตรฐานระดับชาติได้ ส่วนในระดับราชการส่วนท้องถิ่น มีอำนาจกำหนดข้อกำหนดท้องถิ่น เพื่อวางเกณฑ์รายละเอียดที่จะต้องดำเนินการหรือลงโทษผู้กระทำความผิดต่อสิ่งแวดล้อมภายในเขตพื้นที่ และความรับผิดชอบของท้องถิ่นนั้นได้

๒.๑ แนวทางการตรวจสอบความผิดเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำ

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดน้ำเสียและขั้นตอนการตรวจน้ำเสีย

๑. ประเภทของแหล่งกำเนิดน้ำเสีย

๑.๑ น้ำเสียชุมชน เช่น น้ำเสียจากบ้านเรือน ที่พักอาศัย ร้านค้า ตลาด โรงแรม โรงพยาบาล โรงเรียน สำนักงาน

๑.๒ น้ำเสียเกษตรกรรม ได้แก่ น้ำเสียต่าง ๆ จากกิจกรรมต่างๆ ในทางการเกษตร

๑.๓ น้ำเสียอุตสาหกรรม ได้แก่ น้ำเสียที่เกิดจากกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงงาน อุตสาหกรรม

๒. หน่วยงานที่รับผิดชอบหลักและมีขีดความสามารถในการตรวจคุณภาพน้ำ

๒.๑ ฝ่ายตรวจและบังคับการ กรมควบคุมมลพิษ

๒.๒ สำนักงานสิ่งแวดล้อม ภาค ๑-๑๖

๒.๓ อุตสาหกรรมจังหวัด

๓. พิจารณาถึงแหล่งกำเนิดน้ำเสียเป็นหลักก่อนประสานหน่วยงาน

๓.๑ แหล่งกำเนิดน้ำเสียชุมชน หรือ น้ำเสียเกษตรกรรม ประสานหน่วยงาน ที่รับผิดชอบตามข้อ ๒.๑, ๒.๒

๓.๒ แหล่งกำเนิดน้ำเสียอุตสาหกรรม ประสานหน่วยที่รับผิดชอบตามข้อ ๒.๓

๔. ขั้นตอนการดำเนินการ

๔.๑ เมื่อได้รับการร้องเรียนหรือมีการร้องขอให้เข้าตรวจสอบว่ามีการปล่อยน้ำเสีย ลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ ให้ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นว่าแหล่งกำเนิดน้ำเสียมาจากสถานที่ประเภทใด

๔.๒ เมื่อทราบแหล่งกำเนิดของน้ำเสียแล้ว ให้ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาจากแหล่งกำเนิดของน้ำเสียเป็นหลัก เพื่อให้่ายและสะดวกต่อการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น การดำเนินการด้านปกครองและพิจารณาบังคับใช้กฎหมาย

๔.๓ กรณีจำเป็นเร่งด่วน เช่น พบเห็นการปล่อยน้ำเสียในขณะนั้น สามารถ นำภาชนะที่สะอาดมาทำการเก็บตัวอย่างน้ำ ประมาณ ๓-๔ ขวด และนำมาแช่เย็น เพื่อส่งตัวอย่างน้ำ ไปตรวจวิเคราะห์ตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ต่อไป

๔.๔ ตัวอย่างน้ำให้ทำฉลากปิด โดยให้มีรายละเอียดเกี่ยวกับ วัน เวลา และสถานที่ ที่เก็บตัวอย่างน้ำ พร้อมทั้งให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมลงลายมือชื่อเป็นหลักฐาน และส่งตรวจยังหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องโดยพิจารณาจากแหล่งกำเนิดน้ำเสีย

เกณฑ์การตรวจคุณภาพน้ำด้วยวิธีต่าง ๆ

๑. ตรวจปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำ หรือ ดีโอ (Dissolved oxygen : DO)

ออกซิเจนเป็นปัจจัยที่จำเป็นที่มีความสำคัญมากที่สุดในการดำรงชีวิต เนื่องจากสิ่งมีชีวิตทุกชนิดจำเป็นต้องใช้ออกซิเจนในกระบวนการต่าง ๆ ของร่างกาย การตรวจค่า DO ของน้ำนั้นเป็นการตรวจเบื้องต้น สามารถทราบผลการตรวจได้ทันที โดยใช้เครื่อง

DO มิเตอร์

DO meter

*****แหล่งน้ำธรรมชาติทั่วไป

ปกติจะมีค่าดีโอ ประมาณ ๕-๗ มิลลิกรัมต่อลิตร

*****น้ำเน่าเสีย

ค่าดีโอต่ำกว่า ๓ มิลลิกรัมต่อลิตร

ตารางแสดงระดับออกซิเจนที่ละลายในน้ำ (DO)

คุณภาพของน้ำและการใช้ประโยชน์

ระดับ DO (ppm)	คุณภาพของน้ำ	การใช้ประโยชน์
๘-๙	ดี	- อุปโภค บริโภค
๖.๗-๘	เริ่มมีการปนเปื้อน	- ใช้ในการอุปโภค
๔.๕-๖.๗	ปนเปื้อนปานกลาง	- ใช้ในการเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม
ต่ำกว่า ๔.๕	มีการปนเปื้อนมาก	- พืช, สัตว์น้ำเริ่มได้รับอันตรายใช้ประโยชน์ได้น้อย
ต่ำกว่า ๔	น้ำอยู่ในภาวะวิกฤติ	- พืชและสัตว์น้ำได้รับอันตราย ใช้ประโยชน์ไม่ได้
ต่ำกว่า ๒	น้ำอยู่ในภาวะวิกฤติ	- พืชและสัตว์น้ำไม่สามารถมีชีวิตอยู่ได้ ใช้ประโยชน์ ไม่ได้เลย

๒. ความสกปรกในรูปของอินทรีย์สาร หรือ บีโอดี (Biochemical oxygen demand : BOD)

บีโอดี หมายถึง ปริมาณออกซิเจนที่จุลินทรีย์ในน้ำใช้ในการย่อยสลายสารอินทรีย์ในน้ำ ตามมาตรฐานสากลจะวัดค่า BOD ภายในเวลา ๕ วัน ที่อุณหภูมิ ๒๐ องศาเซลเซียส ในแหล่งน้ำใด ถ้ามีค่า BOD สูง แสดงว่าน้ำนั้นเน่าเสียและสกปรกมาก

ตาราง แสดงค่า BOD ที่เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพน้ำ

คุณภาพน้ำ	ค่า BOD ๕ วัน(มิลลิกรัม/ลิตร)
น้ำบริสุทธิ์	๐
น้ำสะอาดมาก	๑
น้ำสะอาด	๒
น้ำสะอาดพอประมาณ	๓
น้ำไม่สะอาด	๕
น้ำสกปรก	๑๐

๓. ตรวจสอบความเป็นกรด-ด่างของน้ำ (PH)

ค่าความเป็นกรด-ด่างของแหล่งน้ำปกติ อยู่ที่ ๕.๕-๙ (น้ำดื่ม ๖.๘-๗.๓) การตรวจด้วยวิธีอื่น ๆ

ดัชนีคุณภาพน้ำ	ค่ามาตรฐาน	วิธีวิเคราะห์
๑. ค่าทีดีเอส (TDS หรือ Total Dissolved Solids)	☐ ไม่เกิน ๓,๐๐๐ มก./ล. หรืออาจแตกต่างกันแล้วแต่ประเภทของแหล่งรองรับน้ำทิ้ง หรือประเภทของโรงงานอุตสาหกรรม ที่คณะกรรมการควบคุมมลพิษเห็นสมควรแต่ไม่เกิน ๕,๐๐๐ มก./ล. ☐ น้ำทิ้งที่จะระบายลงแหล่งน้ำกร่อยที่มีค่าความเค็ม (Salinity) เกิน ๒,๐๐๐ มก./ล. หรือลองสู่ทะเลค่าทีดีเอสในน้ำทิ้ง จะมีค่ามากกว่าค่าทีดีเอสที่มีอยู่ในแหล่งน้ำกร่อยหรือน้ำทะเลได้ไม่เกิน ๕,๐๐๐ มก./ล.	ระเหยแห้งที่อุณหภูมิ ๑๐๓-๑๐๕°C เป็นเวลา ๑ ชั่วโมง
๒. สารแขวนลอย (Suspended Solids)	ไม่เกิน ๕๐ มก./ล. หรืออาจแตกต่างกันแล้วแต่ประเภทของแหล่งรองรับน้ำทิ้ง หรือประเภทของโรงงานอุตสาหกรรม หรือประเภทของระบบบำบัดน้ำเสียตามที่คณะกรรมการควบคุมมลพิษเห็นสมควรแต่ไม่เกิน ๑๕๐ มก./ล.	กรองผ่านกระดาษกรองใยแก้ว (Glass Fiber Filter Disc)
๓. อุณหภูมิ (Temperature)	ไม่เกิน ๔๐°C	เครื่องวัดอุณหภูมิ วัดขณะทำการเก็บตัวอย่างน้ำ
๔. สีหรือกลิ่น	ไม่เป็นที่พึงรังเกียจ	ไม่ได้กำหนด
๕. ซัลไฟด์ (Sulfide as H ₂ S)	ไม่เกิน ๑.๐ มก./ล.	Titrate
๖. ไซยาไนด์ (Cyanide as HCN)	ไม่เกิน ๐.๒ มก./ล.	กลั่นและตามด้วยวิธี Pyridine Barbituric Acid
๗. น้ำมันและไขมัน (Fat, Oil and Grease)	ไม่เกิน ๕.๐ มก./ล. หรืออาจแตกต่างกันแล้วแต่ประเภทของแหล่งรองรับน้ำทิ้ง หรือประเภทของโรงงานอุตสาหกรรม ตามที่คณะกรรมการควบคุมมลพิษเห็นสมควรแต่ไม่เกิน ๑๕ มก./ล.	

๕. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕
- พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕
- พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕
- พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

พ.ศ. ๒๕๓๕

- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

- พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๒

- พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒
- พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐
- พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑
- พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๒๑
- พระราชบัญญัติการจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๓๕
- พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕
- พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และ พ.ศ. ๒๕๓๕
- พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕
- พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙
- พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
- พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖

๖. ข้อจำกัดในการเก็บตัวอย่างน้ำ (คำแนะนำจากกรมควบคุมมลพิษ)

๑. ภาชนะที่ใช้เก็บตัวอย่างน้ำต้องเป็นภาชนะสำหรับเก็บตัวอย่างน้ำโดยเฉพาะ มีฝาปิดมิดชิด เพื่อป้องกันสิ่งปลอมปนอื่น ๆ เนื่องจากอาจส่งผลกระทบต่อผลวิเคราะห์คุณภาพน้ำ
๒. ตัวอย่างน้ำที่เก็บต้องรีบดำเนินการตรวจวิเคราะห์ภายใน ๔๘ ชั่วโมง มิฉะนั้นตัวอย่างน้ำจะใช้ไม่ได้

๓. การเก็บตัวอย่างน้ำสมควรจะใช้ภาชนะตามข้อ ๑ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยตรง เพราะหลายคดีที่กรมควบคุมมลพิษดำเนินคดีกับเจ้าของแหล่งกำเนิดน้ำเสียประเภทต่างๆ ต้องยกฟ้อง สาเหตุจากการเก็บตัวอย่างน้ำที่ไม่ได้ดำเนินการโดยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

อำนาจหน้าที่เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ มีหน้าที่

- สั่งให้จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสีย
- สั่งให้ปรับปรุงแก้ไขระบบบำบัดน้ำเสีย กรณีเป็นโรงงานให้แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรงงาน
- สั่งปรับ กรณีผู้ประกอบการละเว้นไม่บำบัดน้ำเสียโดยใช้ระบบบำบัดและลักลอบปล่อยทิ้งน้ำเสีย
- เสนอแนะ สั่งพักใช้ สั่งเพิกถอนใบอนุญาต หรือกำหนดวิธีการชั่วคราวให้การนำน้ำไปบำบัด

- สั่งปรับตามกฎหมายปกครอง

อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ

- นำมาตรการทางอาญามาใช้เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด

ประเภทแหล่งกำเนิดมลพิษที่ต้องถูกควบคุมด้านน้ำเสีย

- อาคารประเภท ก.
- การเลี้ยงสุกร
- สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง
- โรงงานอุตสาหกรรมและนิคมอุตสาหกรรม

๒.๒ แนวทางการตรวจสอบความผิดปกติเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศ

อำนาจหน้าที่เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ มีหน้าที่

- สั่งให้จัดให้มีระบบบำบัดอากาศเสีย
- สั่งให้ปรับปรุงแก้ไขระบบบำบัด กรณีเป็นโรงงานให้แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่

ตาม พ.ร.บ.โรงงาน

- สั่งปรับ กรณีผู้ประกอบการละเว้นไม่บำบัดของเสีย
- เสนอแนะ สั่งพักใช้ สั่งเพิกถอนใบอนุญาต หรือกำหนดวิธีการชั่วคราว
- สั่งปรับตามกฎหมายปกครอง

อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ

- นำมาตรการทางอาญามาใช้เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด

ประเภทแหล่งกำเนิดมลพิษที่ต้องถูกควบคุมด้านอากาศเสีย

- โรงโม่ บด หรือย่อยหิน และเหมืองหิน
- โรงเหล็ก
- โรงไฟฟ้า
- โรงปูนซีเมนต์
- เตาเผามูลฝอย
- โรงงานอุตสาหกรรม
- คลังน้ำมันเชื้อเพลิง

ซึ่งกรมโรงงานอุตสาหกรรมได้กำหนดมาตรฐานการระบายมลพิษด้านอากาศเสีย และความสั่นสะเทือน เพื่อการควบคุม ดังนี้.-

- มาตรฐานควบคุมปล่อยทิ้งอากาศเสียจากโรงไฟฟ้า
- มาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียจากเตาเผามูลฝอย
- มาตรฐานควบคุมการปล่อยฝุ่นละอองจากโรงโม่ บด หรือย่อยหิน
- มาตรฐานควบคุมระดับเสียงและความสั่นสะเทือนจากการทำเหมืองหิน
- มาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้งไอน้ำมันเบนซินจากคลังน้ำมันเชื้อเพลิง
- มาตรฐานอากาศเสียที่ระบายออกจากโรงงานอุตสาหกรรม
- มาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียจากโรงงานปูนซีเมนต์
- มาตรฐานการปล่อยทิ้งอากาศเสียจากโรงงานเหล็ก

๒.๓ แนวทางการตรวจสอบความผิดปกติเกี่ยวกับมลพิษทางเสียงและการสั่นสะเทือน

อำนาจหน้าที่เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ มีหน้าที่

- สั่งให้จัดให้มีระบบบำบัดทางเสียงและการสั่นสะเทือน
- สั่งให้ปรับปรุงแก้ไขระบบบำบัดทางเสียงและการสั่นสะเทือน กรณีเป็นโรงงาน

ให้แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ตาม พ.ร.บ.โรงงาน

- สั่งปรับ กรณีผู้ประกอบการละเว้นไม่บำบัดมลพิษ
- เสนอแนะ สั่งพักใช้ สั่งเพิกถอนใบอนุญาต หรือกำหนดวิธีการชั่วคราว
- สั่งปรับตามกฎหมายปกครอง

อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ

- นำมาตรการทางอาญามาใช้เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด

ประเภทแหล่งกำเนิดมลพิษที่ต้องถูกควบคุมด้านมลพิษทางเสียง ได้แก่

- ปัญหามลพิษทางเสียงจากยานพาหนะทางบก
- ปัญหามลพิษทางเสียงจากอากาศยาน

- ปัญหามลพิษทางเสียงจากการจราจรทางน้ำ
- ปัญหามลพิษทางเสียงจากโครงการรถไฟฟ้า
- ปัญหามลพิษทางเสียงจากโรงงานอุตสาหกรรม

๒.๔ แนวทางการตรวจสอบความผิดต่อมลพิษอื่นและการกำจัดของเสีย

กฎหมายที่เกี่ยวข้องด้านการจัดการอับัติกัยสารเคมีและลักลอบทิ้งกากของเสีย ประกอบด้วย ๔ พระราชบัญญัติดังนี้

- พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕
- พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕
- พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕
- พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕

๑. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

๑.๑ มาตราที่เกี่ยวข้องที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการอับัติกัยสารเคมี ได้แก่

- มาตรา ๙ เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินหรือเหตุอันตรายต่อสาธารณชน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งตามเห็นสมควรในการควบคุม ระงับหรือบรรเทาผลร้ายที่เกิดขึ้น อย่างทันท่วงที

๑.๒ หมวด ๖ ความรับผิดชอบทางแพ่ง

- มาตรา ๙๖ เจ้าของหรือผู้ครอบครองต้องรับผิดชอบผลกระทบจากการ รั่วไหล การปนเปื้อน ทั้งเสียชีวิต บาดเจ็บหรือเกิดโรคหรือทรัพย์สินผู้อื่นเสียหาย

- มาตรา ๙๗ บุคคลใดก่อความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมหรือสาธารณะ ต้องชดใช้ค่าเสียหาย

๒. พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

๒.๑ หมวด ๑ บททั่วไป

- มาตรา ๘ ในกรณีเกิดเหตุ จะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง ให้อธิบดี กรมอนามัย ออกคำสั่งให้ระงับหรือให้กระทำการใด ๆ เพื่อแก้ไขหรือป้องกันความเสียหายนั้น

๒.๒ หมวด ๓ การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย

- มาตรา ๑๙ ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินกิจการรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัด สิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย โดยทำเป็นธุรกิจต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

๒.๓ หมวด ๕ เหตุรำคาญ

- มาตรา ๒๖ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจห้ามมิให้ก่อเหตุรำคาญในที่ หรือทางสาธารณะหรือสถานที่เอกชน

๓. พระราชบัญญัติ โรงงาน พ.ศ.๒๕๓๕

๓.๑ หมวด ๑ การประกอบกิจการโรงงาน

- มาตรา ๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ออกกฎกระทรวง ให้โรงงานทุกจำพวกต้องปฏิบัติหลักเกณฑ์ที่ตั้ง ลักษณะ ประเภทหรือชนิดของเครื่องจักร คนงาน มีความรู้เฉพาะ มีกรรมวิธีการผลิตและอุปกรณ์ป้องกัน มาตรฐานและวิธีการปล่อยของเสีย

ตรวจสอบ

- มาตรา ๙ ให้เอกชนต้องตรวจสอบโรงงานและจัดทำรายงานผลการ

๓.๒ หมวด ๒ การกำกับและดูแลโรงงาน

- มาตรา ๓๗ หากฝ่าฝืน ให้เจ้าพนักงาน เจ้าหน้าที่สั่งระงับการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือแก้ไขปรับปรุงหรือปฏิบัติให้ถูกต้อง
- มาตรา ๓๘ หากจงใจไม่ปฏิบัติตามให้สั่งหยุดประกอบกิจการ
- มาตรา ๔๒ หากรัฐเข้าไปดำเนินการแทน ผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่าย

๔. พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕

(๑) หมวด ๒ การควบคุมวัตถุอันตราย

- มาตรา ๒๑-๒๔ ผู้ผลิต นำเข้าหรือส่งออกหรือครอบครองวัตถุอันตรายต้องได้รับอนุญาต

(๒) หมวด ๓ หน้าที่และความรับผิดชอบทางแพ่ง

- มาตรา ๖๓ ผู้ผลิต นำเข้าหรือส่งออกหรือครอบครองวัตถุอันตรายต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้น
- มาตรา ๖๔ ในกรณีที่เกิดความเสียหายและรัฐเข้าไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไข สามารถเรียกค่าสินไหมทดแทนได้

๓.๕ อำนาจหน้าที่เจ้าพนักงานท้องถิ่น มีดังนี้

- ตรวจสอบตรวจตรา เพื่อการเฝ้าระวังป้องกัน
- แจ้งเบาะแสการกระทำผิดกฎหมาย
- ตรวจสอบพื้นที่ ก้นเขตนอันตรายเบื้องต้น และแจ้งเตือนประชาชน
- ตรวจสอบประเมินอันตรายและผลกระทบที่เกิดขึ้น
- แจ้งหน่วยงานกำกับดูแล
- ติดตามผลการดำเนินงาน

๓.๖ อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ

- นำมาตรการทางอาญามาใช้เพื่อลงโทษผู้กระทำผิด

๓.๗ ประเภทแหล่งกำเนิดมลพิษที่มีความเสี่ยงอันตราย

- การระเบิดของภาชนะบรรจุ
- การเกิดเพลิงไหม้ของสารเคมีที่รั่วไหล
- ความเป็นพิษของสารเคมี
- การกีดร่อนของสารละลายกรดและด่างแก่
- การแผ่รังสีของของเสียปนเปื้อนวัตถุกัมมันตรังสี
- อันตรายจากเชื้อโรคของของเสียปนเปื้อนสารติดเชื้อ
- อันตรายทางกายภาพ

บทที่ ๖

แนวทางปฏิบัติด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ความผิดด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. การเขียนบันทึกการจับกุม

บันทึกการจับกุม คือ หนังสือที่เจ้าพนักงานผู้ทำการจับกุมได้บันทึกไว้ในการจับกุมผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย โดยรวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด การแจ้งข้อกล่าวหา และแจ้งสิทธิของผู้ถูกจับกุม ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบัญญัติให้ผู้ถูกจับทราบ เพื่อเป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดี สารสำคัญที่ต้องระบุมีดังนี้

๑. สถานที่ที่ทำการบันทึกจับกุม
๒. วัน เดือน ปี ที่ทำการบันทึก
๓. ชื่อคณะเจ้าหน้าที่ ตำแหน่ง หน่วยงานที่สังกัดของเจ้าหน้าที่ที่ร่วมจับกุมทุกชุด
๔. ชื่อ นามสกุล อายุ ภูมิลำเนา บ้านเลขที่ หมู่ที่ ตำบล จังหวัด ของผู้ถูกจับกุม
๕. รายละเอียดพฤติกรรมการกระทำความผิด
๖. การตรวจสอบและผลการตรวจสอบบริเวณที่เกิดเหตุของเจ้าหน้าที่ผู้จับกุม (ตามแนวทางปฏิบัติในการป้องกันและปราบปราม) ประกอบด้วย การตรวจสอบจุดพิกัดบริเวณสถานที่เกิดเหตุ ตรวจสอบคำนวณพื้นที่ที่ได้รับความเสียหาย ตรวจสอบไม้ที่ถูกโค่นล้มทำลาย ตรวจสอบไม้แปรรูป ประทับตรา แสดงการตรวจยึด (ตรา ย. และตรา ต.) ตรวจสอบชนิด จำนวนสัตว์ป่า ของป่าหวงห้าม ตามแต่กรณี อุปกรณ์การกระทำความผิด รวมถึงการตรวจคำนวณค่าเสียหายทางแพ่งที่เกิดขึ้นจากการกระทำของผู้ถูกจับ
๗. แจ้งผู้ถูกจับว่าเขาต้องถูกจับ แจ้งข้อกล่าวหาให้ครบถ้วนทุกฐานความผิดตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และแจ้งสิทธิตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๓ ให้ผู้ถูกจับกุมทราบ
๘. การกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าผู้ถูกจับได้กระทำความผิด
๙. วัน เดือน ปี และเวลา ตลอดจนสถานที่ซึ่งเกิดการกระทำความผิดและจับกุม
๑๐. ของกลางที่ตรวจยึดได้
๑๑. ถ้อยคำของผู้ถูกจับ
๑๒. พยานหลักฐาน ประกอบด้วย พยานบุคคล พยานเอกสาร และพยานวัตถุ
๑๓. มอบหมายให้ใครเป็นผู้รับผิดชอบคดีหรือรับผิดชอบเป็นผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ (ควรเป็นผู้รับผิดชอบพื้นที่หรือผู้มีอำนาจตามกฎหมายโดยตรง)
๑๔. ลายมือชื่อผู้ถูกจับ ผู้จับกุม ผู้เขียน ผู้อ่าน และลายมือชื่อพยาน (ถ้ามี)

ตัวอย่าง
บันทึกการจับกุมกรณีแผ้วถางป่า
ยึดถือครอบครองพื้นที่ในเขตอุทยานแห่งชาติ และป่าสงวนแห่งชาติ

เขียนที่บริเวณป่าเขาหนองบาง หมู่ที่ ๔
ต.ลั่นถิ่น อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี

วันที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

บันทึกฉบับนี้ทำขึ้นไว้เพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่า

วันนี้ (๔ พฤษภาคม ๒๕๕๑) คณะพนักงานเจ้าหน้าที่ประกอบด้วย..... ได้ร่วมกันออกตรวจปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ ขณะที่ตรวจมาถึงบริเวณป่าเขาหนองบางหมู่ที่ ๔ ตำบลลั่นถิ่น อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ในเขตอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ ขณะเป็นเวลา ๑๒.๔๐ น. ได้พบชาย ๒ คนกำลังใช้จอบและมีดแผ้วถางต้นไม้และวัชพืชในป่าเป็นบริเวณกว้าง คณะพนักงานเจ้าหน้าที่จึงได้แสดงตนเป็นพนักงานที่ตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ ขอตรวจสอบชาย ๒ คนดังกล่าวทราบชื่อภายหลังว่าชื่อนายเสือ ไม่กลัวใคร อายุ ๓๙ ปี สัญชาติไทย และนายสิงห์ ไม่กลัวใคร อายุ ๒๐ ปี สัญชาติไทย ทั้งสองคนเป็นพ่อลูกกัน มีภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ ๕๒๘ หมู่ที่ ๔ ตำบลลั่นถิ่น อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ได้สอบถามทั้งสองคนว่าที่ดินบริเวณที่ทั้งสองคนได้ก่อสร้าง แผ้วถางดังกล่าว มีเอกสารสิทธิ์ตามกฎหมายที่ดินหรือไม่อย่างไรและก่อสร้าง แผ้วถางเพื่อวัตถุประสงค์อะไร ทั้งสองคนได้แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบว่าที่ดินแปลงดังกล่าวไม่มีเอกสารสิทธิ์ ตามกฎหมายที่ดินแต่อย่างใด และที่ก่อสร้าง แผ้วถาง ก็เพื่อที่จะปลูกข้าวโพดไว้ขาย พนักงานเจ้าหน้าที่ได้แจ้งให้นายเสือ ไม่กลัวใคร และนายสิงห์ ไม่กลัวใคร ทราบว่าพื้นที่ที่ทั้งสองคนได้ก่อสร้าง แผ้วถาง ยึดถือครอบครองดังกล่าวเป็นพื้นที่ป่าเป็นอุทยานแห่งชาติ และเป็นป่าสงวนแห่งชาติด้วย และการเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติ และการก่อสร้าง แผ้วถาง และยึดถือครอบครองพื้นที่ป่าดังกล่าวไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ นายเสือ ไม่กลัวใคร และนายสิงห์ ไม่กลัวใคร ต้องถูกจับ

คณะพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้จับได้ตรวจสอบพื้นที่ป่าที่ถูกก่อสร้าง แผ้วถาง และยึดถือครอบครองดังกล่าว โดยใช้เครื่องมือตรวจวัดพิกัดจากสัญญาณดาวเทียม (GPS) ทำการตรวจวัดพิกัดของพื้นที่ป่าที่ถูกก่อสร้าง แผ้วถาง ยึดถือครอบครอง โดยวัดค่าพิกัดจำนวน ๖ จุด ซึ่งคำนวณเนื้อที่ถูกก่อสร้าง แผ้วถาง และยึดถือครอบครอง ได้จำนวน ๓ ไร่ ๒ งาน ดังรายละเอียดปรากฏตามบันทึกการตรวจวัดพื้นที่เกิดเหตุที่แนบท้ายบันทึกการจับกุมนี้ คิดค่าเสียหายของรัฐโดยประมาณการเป็นเงิน ๒๓๐,๐๐๐ บาท

พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้จับได้แจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกจับทั้ง ๒ คน ทราบว่า ได้ร่วมกันกระทำความผิดดังนี้

๑. ฐานเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติ โดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๒๕

๒. ฐานยึดถือ ครอบครอง ก่อสร้าง แผ้วถางป่า ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ โดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ตาม พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๑๖(๑) และมาตรา ๒๔

๓. ฐานยึดถือ ครอบครอง ทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถางหรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติโดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ตาม พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๑๔๗ และมาตรา ๑๔ และมาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง

๔. ฐานก่อสร้าง แผ้วถาง หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่าหรือเข้ายึดครอบครองป่า เพื่อตนเองหรือผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ตาม พ.ร.บ.ป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ มาตรา ๕๔ และมาตรา ๗๒ ตรี

พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้จับได้แจ้งแก่นายเสือ ไม่กลัวใคร และนายสิงห์ ไม่กลัวใคร ทราบว่าผู้ถูกจับทั้งสองคนมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้และถ้อยคำของผู้ถูกจับนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ และผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความหรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความถ้าผู้ถูกจับประสงค์จะแจ้งให้ญาติหรือซึ่งผู้ตนไว้วางใจทราบถึงการจับกุมที่สามารถดำเนินการได้โดยสะดวกและไม่เป็นการขัดขวางการจับหรือการควบคุมผู้ถูกจับหรือทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้จับอนุญาตให้ผู้ถูกจับดำเนินการได้ตามสมควรแก่กรณีนายเสือ ไม่กลัวใคร และนายสิงห์ ไม่กลัวใคร ผู้ถูกจับได้รับทราบข้อกล่าวหาและสิทธิของผู้ถูกจับดังกล่าวแล้ว และผู้ถูกจับทั้ง ๒ คน ได้ให้ถ้อยคำว่าผู้ถูกจับทั้ง ๒ คน ทราบว่าที่ดินที่ผู้ถูกจับทั้ง ๒ คนได้ก่อสร้าง แผ้วถางดังกล่าวเป็นป่าตาม พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ และอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติและป่าสงวนแห่งชาติ

เหตุเกิดเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๑ เวลา ๑๒.๔๐ ที่บริเวณป่าเขาหนองบาง หมู่ที่ ๔ ตำบลลิ้นถิ่น อำเภอดงหลวง จังหวัดกาญจนบุรี พิกัดที่ ๐๔๘๐๗๑๘E ๑๖๐๙๓๙๕N ซึ่งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ และป่าสงวนแห่งชาติป่าเขาพระฤาษีและป่าเขาบ่อแร่ดังรายละเอียดปรากฏตามแผนที่สังเขปแสดงบริเวณการจับกุมตรวจยึด และแผนที่เกิดเหตุที่แนบท้ายบันทึกการจับกุมนี้ และในการจับกุมครั้งนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้จับได้ถ่ายรูปไว้เป็นหลักฐาน พร้อมนี้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้จับได้ตรวจยึดจอบจำนวน ๒ เล่ม และ มีด จำนวน ๒ เล่ม โดยอาศัยอำนาจมาตรา ๖๔ ทวิ แห่ง พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ รายละเอียดปรากฏตามบัญชีของกลางที่แนบท้ายบันทึกการจับกุมนี้

พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้จับจะได้นำตัวนายเสือ ไม่กลัวใคร และนายสิงห์ ไม่กลัวใคร ผู้ถูกจับและของกลางไปส่งมอบให้พนักงานสอบสวน สภ.ทองผาภูมิ และกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดต่อไป

ในการจับกุมและตรวจยึดของกลางครั้งนี้ คณะพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้จับได้กระทำไปตามอำนาจหน้าที่ มิได้บังคับ ชูเชิญ หรือทำร้ายร่างกายผู้ถูกจับ และได้เรียกร้องทรัพย์สินเงินทองจากผู้ถูกจับหรือจากผู้หนึ่งผู้ใด รวมทั้งมิได้ทำให้ทรัพย์สินของผู้หนึ่งผู้ใดสูญหาย เสียหายแต่อย่างใด ได้อ่านบันทึกการจับกุมฉบับนี้ให้ผู้ถูกจับทั้ง ๒ คนฟัง และให้ผู้ถูกจับทั้ง ๒ คนอ่านบันทึกการจับกุมนี้แล้ว รับว่าถูกต้องเป็นความจริงและให้ใช้บันทึกการจับกุมนี้เป็นพยานหลักฐานในชั้นพนักงานสอบสวนและชั้นศาลได้ จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้จับ

(ลงชื่อ)

ผู้ถูกจับ

(ลงชื่อ)

ผู้ถูกจับ

(ลงชื่อ)

พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้จับ

(ลงชื่อ) พ.ต.ท.

พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้จับ

ตัวอย่าง บันทึกการตรวจยึด

เขียนที่ บริเวณป่าบ้านในวัง หมู่ที่ ๘
ตำบลบ้านนา กิ่งอำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง
ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาปู่-เขาย่า

วันที่ ๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

บันทึกฉบับนี้ทำขึ้นไว้เพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่า

วันนี้ (๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๑) คณะพนักงานเจ้าหน้าที่ประกอบด้วย..... ได้ร่วมกันออกตรวจปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาปู่-เขาย่า ขณะตรวจมาถึงบริเวณป่าบ้านในวัง หมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านนา กิ่งอำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง ในเขตอุทยานแห่งชาติ เขาปู่-เขาย่า ขณะนั้นเป็นเวลา ๑๓.๕๐ น. ได้ตรวจพบไม้ที่ยังมิได้แปรรูป (ไม้ท่อน) จำนวน ๓ ท่อน กองอยู่ คณะพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบบริเวณใกล้เคียงโดยรอบไม่พบบุคคลหนึ่งบุคคลใดในบริเวณดังกล่าว คณะพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำการตรวจสอบไม้ท่อนทั้ง ๓ ท่อนดังกล่าวไม่ปรากฏร่องรอยดวงตราแต่อย่างใด ไม้ทั้ง ๓ ท่อนอยู่ในสภาพสดใหม่เป็นไม้หลุมพ้อ ซึ่งเป็นไม้หวงห้ามตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ตามพระราชกฤษฎีกา กำหนดไม้หวงห้าม พ.ศ. ๒๕๓๐ ลำดับที่ ๑๕๐ ไม้ท่อนที่ ๑ ยาว ๔.๕๐ เมตร โด ๒๕๕ เซนติเมตร ปริมาตร ๒.๔๒ ม.^๓ ท่อนที่ ๒ ยาว ๔ เมตร โด ๒๒๖ เซนติเมตร ปริมาตร ๑.๖๘ ม.^๓ ท่อนที่ ๓ ยาว ๓.๕๐ เมตร โด ๑๘๔ เซนติเมตร ปริมาตร ๐.๙๐ ม.^๓ รวมปริมาตรทั้งสิ้น ๕.๐๐ ม.^๓ และได้ตรวจสอบตำแหน่งของไม้ท่อนดังกล่าวโดยใช้เครื่องมือตรวจวัดพิกัดจากสัญญาณดาวเทียม (GPS) ปรากฏว่า ไม้ท่อนดังกล่าวอยู่พิกัดที่ ๐๕๙๘๓๖๖E, ๐๘๔๐๐๗๐N ซึ่งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาปู่-เขาย่า และอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าเทือกเขาบรรทัด แปลงที่ ๒ ตอนที่ ๒

คณะพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ร่วมกันพิจารณาแล้ว เห็นว่าการกระทำความผิดเป็นความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ ดังนี้

๑. ฐานเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติ โดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๒๕

๒. ฐานทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายหรือทำให้เสื่อมสภาพซึ่งไม้ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ โดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๑๖ (๒) และมาตรา ๒๔

๓. ฐานทำไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ โดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๓๑ วรรคสอง (๒)

๔. ฐานทำไม้หวงห้ามโดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๗๓ วรรคสอง (๒)

๕. ฐานมีไว้ในครอบครองซึ่งไม้หวงห้ามอันยังมิได้แปรรูป โดยไม่มีรอยตราค่าภาคหลวงหรือรอยตรารัฐบาลขาย โดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ มาตรา ๖๙ วรรคสอง (๒)

เหตุเกิดเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๑ เวลา ๑๓.๕๐ น. ที่บริเวณป่าบ้านในวังหมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านนา กิ่งอำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง พิกัดที่ ๐๕๔๘๓๖๖E, ๐๘๔๐๐๗๐N ซึ่งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาปู่-เขาย่า และป่าสงวนแห่งชาติป่าเทือกเขาบรรทัด แปลงที่ ๒ ตอนที่ ๒ ดังรายละเอียดปรากฏตามแผนที่สังเขปแสดงบริเวณการตรวจยึดและแผนที่เกิดเหตุที่แนบท้ายบันทึกการตรวจยึดนี้ และในการตรวจยึดครั้งนี้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้จับได้ถ่ายรูปไว้เป็นหลักฐาน พร้อมนี้พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจยึดไม้หลุมพอทั้งสามท่อนดังกล่าวเป็นของกลางในคดี โดยใช้ตราประทับไม้ของรัฐบาล ย^{๙๙๙} ด^{๕๕๖๑} และเลขเรียง ประทับที่ด้านหน้าตัดของไม้หลุมพอของกลางทั้งสามท่อน รายละเอียดปรากฏตามบัญชีไม้ของกลางที่แนบท้ายบันทึกการตรวจยึดนี้

พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจยึดจะได้นำไม้ของกลางไปส่งมอบให้พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรศรีนครินทร์ และกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดต่อไป

ในการตรวจยึดไม้ของกลางครั้งนี้ คณะพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจยึดได้กระทำไปตามอำนาจหน้าที่ มิได้ทำให้ทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งผู้ใดสูญหาย หรือเสียหายแต่อย่างใด และได้อ่านบันทึกการตรวจยึดฉบับนี้ให้ผู้เกี่ยวข้องฟังแล้ว รับว่าถูกต้องเป็นความจริง จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้จับ

(ลงชื่อ)

(ลงชื่อ) พ.ต.ท.

พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจยึด

พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจยึด

(รักรักษ์ ยุติธรรม)

บัญชีไม้ของกลาง

แนบท้ายบันทึกการตรวจยึด ฉบับลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๑ บริเวณป่าบ้านในวัง หมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านนา กิ่งอำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง ซึ่งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาปู่-เขาย่า

ลำดับที่	ชนิดไม้	ขนาด(ซม)		จำนวน ท่อน	ปริมาตร ม. ^๓	รูปรอยตรา	หมายเหตุ
		ยาว	โต				
๑	หลุมพอ	๔๕๐	๒๕๘	๑	๒.๔๒	ย๙๙๙	
๒	หลุมพอ	๔๐๐	๒๒๖	๑	๑.๖๘		
๓	หลุมพอ	๓๕๐	๑๘๔	๑	๐.๙๐	ต๕๔๖๑	
เลขเรียง ๑- ๓ ปี ๒๕๕๑			รวม	๓	๕.๐๐		

รวมไม้ของกลาง จำนวน ๓ ท่อนปริมาตร ๕.๐๐ ม.^๓ คิดค่าภาคหลวงทั้งสิ้น ๕๐๐ บาท คิดค่าเสียหายของรัฐ เป็นเงินทั้งสิ้นจำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท

ขอรับรองว่าบัญชีไม้ของกลางจัดทำถูกต้องตามความเป็นจริง จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ) _____ พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจยึด
(นาย เอก เมืองพัทลุง)

(ลงชื่อ) พ.ต.ท. _____ พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจยึด
(รัชต์ ยุติธรรม)

ตัวอย่าง
การบันทึกการตรวจสอบ, แจ้งข้อหา, จับกุม, ตรวจยึด
(ในป่า, บ้าน, โรงงานที่ถูกต้องและไม่ถูกต้อง)

เขียนที่.....(สถานที่ทำบันทึก).....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

บันทึกนี้ทำขึ้นเป็นหลักฐานเพื่อแสดงว่า-

วันนี้(.....) เวลาประมาณ.....น. พนักงานเจ้าหน้าที่ (หรือคณะเจ้าหน้าที่) ซึ่งมี.....(ระบุยศ ชื่อ สกุล ตำแหน่ง ถ้ามีบุคคลจำนวนมาก ระบุเฉพาะหัวหน้าแต่ละฝ่ายที่สำคัญ ส่วนบุคคลที่เหลือให้บันทึกว่า “กับพวกมีรายชื่อลงไว้ท้ายบันทึกนี้”)

- ได้รับคำสั่งจากใคร.....ให้ไปทำอะไร.....ที่ใด.....
- ได้ออกสืบสวนปราบปรามตามกฎหมายใด.....ในเขตรับผิดชอบ.....
- ได้สืบทราบว่.....(กรณีผู้ตรวจปราบปรามสืบทราบด้วยตนเอง)
- ได้รับแจ้งจากสายลับ (ขอปิดนาม) แจ้งเพื่อประสงค์ขอรับเงินสินบนนำจับ แจ้งว่า.....
- คณะเจ้าหน้าที่จึงได้ร่วมกันเดินทางมาที่.....(สถานที่ไปดำเนินการ)

เมื่อได้เดินทางถึงสถานที่ดังกล่าวได้พบกับนายหรือนาง.....เป็นเจ้าของสถานที่.....เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ.....คณะเจ้าหน้าที่จึงได้แสดงตัวเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ แสดงหมายค้น (ถ้ามี) พร้อมทั้งแจ้งความประสงค์ขอทำการตรวจค้น ตรวจสอบสถานที่.....เมื่อนาย, นาง หรือหุ้นส่วนผู้จัดการทราบและเข้าใจดีแล้วได้ยินยอมด้วยความสมัครใจ (ถ้ามีหมายค้นให้บันทึกหลังหมายค้นและให้เจ้าของสถานที่ลงลายมือชื่อรับทราบไว้) ให้คณะเจ้าหน้าที่เข้าทำการตรวจสอบ, ตรวจค้นสถานที่.....โดย นาย, นาง.....หรือหุ้นส่วนผู้จัดการเป็นผู้นำตรวจ (ถ้ามีพยานนำตรวจค้น ตรวจสอบ ให้ระบุชื่อพยานนำตรวจ และให้ลงลายมือชื่อไว้ในบันทึกด้วย) พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดประกอบการตรวจสอบตรวจค้น และ ก่อนที่คณะเจ้าหน้าที่จะดำเนินการตรวจค้นตรวจสอบ คณะเจ้าหน้าที่ได้แสดงความบริสุทธิ์ จนเป็นที่พอใจ นาย, นาง.....หรือหุ้นส่วนผู้จัดการแล้ว

ผลการตรวจค้น ตรวจสอบ ปรากฏรายละเอียดดังนี้-

๑. สถานที่ทำการตรวจค้น ตรวจสอบ..... (สถานที่เกิดเหตุ) ลักษณะสถานที่ตั้งอยู่ที่ใด.....สภาพสถานที่เป็นอย่างไร.....(เช่น เป็นที่ว่างเปล่า บ้าน, ห้างหุ้นส่วน, บริษัท บันทึกให้ละเอียดเท่าที่จะทำได้ เพราะเป็นที่เกิดเหตุ)

๒. สถานที่ตามข้อ ๑. ถ้าเป็นสถานที่ที่ได้รับอนุญาตถูกต้องจากทางราชการ จะต้องมิใช่ใบอนุญาตตั้งโรงงาน, ใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน (ตาม พ.ร.บ.โรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ กรณีเครื่องจักรเกินกว่า ๕ แรงม้าขึ้นไป) ใบอนุญาตตั้งโรงงานแปรรูปไม้ด้วยเครื่องจักร ใบอนุญาตแปรรูปไม้ด้วยแรงคน ใบอนุญาตตั้งโรงค้าไม้แปรรูป ใบอนุญาตค้าครอบครองสิ่งประดิษฐ์ ให้บันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับใบอนุญาตดังกล่าวข้างต้นว่าใบอนุญาตเล่มที่.....เลขที่.....ฉบับที่.....วันที่ออกใบอนุญาต วัน.....เดือน.....ปี พ.ศ. ออก ณ ที่ทำการใด.....ผู้ใดเป็นผู้อนุญาต.....อนุญาตให้ผู้ใด.....ดำเนินการอะไร.....สถานที่ใด.....ใบอนุญาตสิ้นสุดอายุเมื่อใด.....(ให้ตรวจสอบรายละเอียดพร้อมทั้งบันทึกไว้)

และใครเป็นผู้นำหลักฐานใบอนุญาตดังกล่าวข้างต้นมาแสดง ให้บันทึกผู้นำหลักฐานมาแสดงไว้ด้วย (ถ้าเป็นสถานที่ที่ไม่ได้รับอนุญาต จะไม่มีหลักฐานใบอนุญาตดังกล่าวข้างต้นมาแสดงให้ตรวจสอบ)

๓. ขณะเข้าทำการตรวจค้นตรวจสอบสถานที่ตามข้อ ๑, ๒ ข้างต้น สถานที่ดังกล่าวได้ดำเนินการกิจการอะไรหรือทำอะไร.....พบใครบ้างอยู่ในสถานที่.....และกำลังทำหน้าที่อะไร (สอบถามรายละเอียดบุคคลที่พบ บันทึกชื่อ.....นามสกุล.....ที่อยู่.....เป็นเจ้าของ.....เป็นลูกจ้าง.....มีความเกี่ยวข้องกับสถานที่ดังกล่าวอย่างไร.....ทำหน้าที่ใด.....ทำมานานเท่าใด.....(ถ้าเป็นลูกจ้างได้ค่าตอบแทนเป็นค่าจ้างเป็นวัน.....เป็นเดือน ๆ ละเท่าใด.....ให้บันทึกข้อมูลโดยละเอียด)

๔. ตรวจค้น ตรวจสอบสถานที่ (ที่เกิดเหตุ) ตามข้อ ๑, ๒, ๓ ข้างต้นปรากฏพบ

๔.๑ ไม่ท่อน ไม่แปรรูป ตรวจพบที่ใด.....ลักษณะและสภาพเป็นอย่างไร.....(ตรวจสอบชนิดไม้ว่าเป็นไม้หวงห้ามหรือไม่) ทำการวัดขนาด กว้าง ยาว โตะ หนา นับจำนวนท่อน แผ่น /ชิ้น คิดปริมาตร ตรวจสอบรูปรอยตราของเจ้าพนักงานที่ตีประทับไว้ที่หน้าตัดของไม้ (จัดทำบัญชีแต่ละรายการไว้แล้ว ให้ผู้นำตรวจหรือเจ้าของลงชื่อ) แล้วนำมาตรวจเปรียบเทียบกับหลักฐานใบเบิกทาง, หนังสือกำกับ (หรือบัญชีประจำโรงงานกรณีที่เป็นโรงงาน โรงค้าที่ได้รับอนุญาต)

๔.๒ สิ่งประดิษฐ์ ชิ้นส่วนสิ่งประดิษฐ์ ตรวจพบที่ใด.....ลักษณะสภาพเป็นอย่างไร.....ตรวจสอบชนิดไม้ว่าเป็นไม้หวงห้ามหรือไม่ ทำการวัดขนาด กว้าง ยาว สูง นับจำนวนหน่วย/ชิ้น จัดทำบัญชี แต่ละรายการไว้ให้ผู้นำตรวจลงชื่อแล้วนำมาตรวจเปรียบเทียบกับหลักฐานหนังสือกำกับสิ่งประดิษฐ์ฯ (กรณีเป็นโรงค้าที่ได้รับอนุญาตต้องตรวจเปรียบเทียบกับบัญชีประจำโรงค้า) สิ่งประดิษฐ์จะไม่รูปรอยตราพนักงานเจ้าหน้าที่ตีประทับ

๔.๓ เครื่องจักร ติดตั้งอยู่ที่ใด.....อยู่ในลักษณะอย่างไร (ติดตั้งถาวรหรือชั่วคราว) ใช้งานได้หรือไม่.....ใช้ทำหน้าที่ผลิตอะไร.....ตรวจสอบชนิดเครื่องจักรว่าเป็นเครื่องจักรอะไร.....ยี่ห้อ.....สี.....รุ่น.....กำลังแรงม้า.....(๗๕๐ วัตต์ = ๑ แรงม้า) จัดทำบัญชีแต่ละรายการไว้ให้ผู้นำตรวจหรือเจ้าของลงชื่อ

๔.๔ เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์อื่น ๆ เช่น เลื่อยวงเดือน เลื่อยมือ มีด ขวาน ค้อน สิว เหล็กฉาก ตลับเมตร และอื่น ๆ ตรวจสอบชนิดของสิ่งของดังกล่าว จัดทำบัญชีให้ผู้นำตรวจหรือเจ้าของลงชื่อไว้ (กรณีเป็นสถานที่ที่ไม่ได้รับอนุญาตจะต้องยึดเป็นของกลางเพราะเป็นสิ่งของที่มีไว้และได้ใช้ในการกระทำความผิด)

๔.๕ ไม่ท่อน ไม่แปรรูป สิ่งประดิษฐ์ ชิ้นส่วนสิ่งประดิษฐ์ เครื่องจักร เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ตามข้อ ๔.๑ - ๔.๔ ให้จัดทำแผนที่สังเขปแสดงตำแหน่งที่ตั้งว่าอยู่ที่ใด.....ใครเป็นผู้ใช้.....ใช้ทำอะไร.....(ให้เขียนโดยละเอียดตรงกับความเป็นจริง ถ้ากรณีเป็นความผิดแผนที่สังเขปดังกล่าวคือ แผนที่สังเขปแสดงสถานที่เกิดเหตุ และหากสามารถทำได้ให้ถ่ายรูปภาพสิ่งของแต่ละอย่างไว้โดยละเอียดด้วย)

๔.๖ จากการตรวจค้น ตรวจสอบสิ่งของตามข้อ ๔.๑ - ๔.๕ มีผู้ใดแสดงหลักฐานอะไรบ้าง (ถ้ามีให้บันทึกชื่อ ที่อยู่และให้ลงชื่อไว้)

๕. สรุปผลการตรวจค้น ตรวจสอบ ตามข้อ ๑ - ๔ แล้ว คณะเจ้าหน้าที่ได้ร่วมกันพิจารณาแล้ว หากมีความเห็นว่าเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายใด.....พ.ร.บ.ใด.....ผู้ใดบ้างกระทำผิดหรือร่วมกันกระทำผิด (กรณี ๒ คนขึ้นไปถือว่าร่วมกันกระทำผิด) แจ้งข้อหานาย, นาง ว่ากระทำผิดในข้อหา.....สอบถามผู้กระทำผิดหรือผู้ร่วมกระทำผิดให้การว่าอย่างไร(รับสารภาพ, ปฏิเสธ, ภาศเสธ หรือไม่ให้

การใด ๆ) ให้บันทึกไว้โดยละเอียด จึงแจ้งว่าต้องถูกจับ แจ้งสิทธิให้ผู้ถูกจับทราบ พร้อมทั้งแจ้งยึดไม้ท่อน ไม้แปรรูป สิ่งประดิษฐ์ ชิ้นส่วนสิ่งประดิษฐ์ เครื่องจักร เอกสาร (ถ้ามี) สิ่งของและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง และใช้กระทำความผิดเป็นของกลางส่งพนักงานสอบสวน.....ดำเนินคดีต่อไป

๖. ของกลางในคดีตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ ถ้ามีเจ้าหน้าที่ป่าไม้ร่วมดำเนินการ การตรวจยึดไม้ท่อน ไม้แปรรูป ใช้ตรา ต.ประจำตัวของเจ้าหน้าที่ป่าไม้ผู้ใด.....ต.....ย.....ทำการตรวจยึด และของกลางทั้งหมดให้บันทึกว่าได้มอบให้เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ชื่อ.....ตำแหน่ง.....รับไปเก็บรักษาตาม ข้อตกลงระหว่างกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องการปฏิบัติเกี่ยวกับของกลาง คดีความผิดเกี่ยวกับการป่าไม้ ลง ๑ ม.ค. ๒๕๓๒ (ของกลางที่มอบให้เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ยกเว้นอาวุธปืนต้อง ให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้เก็บรักษา) ถ้าไม่มีเจ้าหน้าที่ป่าไม้ร่วมดำเนินการให้แจ้งพนักงานสอบสวนท้องที่ ที่เกิดเหตุตรวจสอบของกลางในสถานที่เกิดเหตุ และนำส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดี

๗. บันทึกการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้ดำเนินการตรวจค้น ตรวจสอบ ว่าได้กระทำไปตามอำนาจ หน้าที่ไม่ได้บังคับ ชูเชิญ หลอกลวง ไม่ได้ทำร้ายร่างกาย ไม่ได้ทำให้ทรัพย์สินอื่นใดของ.....(ผู้ถูกจับ, พยาน) มาเป็นประโยชน์ส่วนตัว หลังการตรวจค้นคณะเจ้าหน้าที่ได้แสดงความบริสุทธิ์ใจจนเป็นที่พอใจ (เจ้าของสถานที่ ผู้นำตรวจ ผู้ถูกจับ พยาน) แล้ว เสร็จสิ้นการตรวจค้น ตรวจสอบเวลาประมาณ.....น.

๘. เหตุเกิดบริเวณ (ระบุสถานที่เกิดเหตุให้ละเอียด) วัน.....เดือน.....ปี.....เวลา ประมาณ.....(กรณีตรวจสอบ ตรวจค้น สถานที่ที่ไปดำเนินการแต่ละวันไม่เสร็จสิ้นให้ทำบันทึก การตรวจสอบแต่ละวันไว้ ซึ่งเมื่อตรวจสอบเสร็จสิ้นอาจจะเป็นหลายวัน เหตุเกิดคือวันแรกที่เริ่มดำเนินการ จนถึงวันที่ดำเนินการเสร็จสิ้น ให้บันทึกว่าเหตุเกิดระหว่างวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ถึงวันที่ เดือน.....พ.ศ. เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน

๙. ได้มอบให้ผู้ใด.....(ระบุชื่อ ตำแหน่ง) เป็นผู้นำบันทึกตรวจสอบจับกุม ของกลาง ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน และให้ผู้ใด...(ระบุชื่อ ตำแหน่ง) เป็นผู้กล่าวหา และได้มอบให้ผู้ใด.....(ระบุ ชื่อ ตำแหน่ง) เป็นพยาน (ผู้กล่าวหา พยาน ต้องเป็นผู้ที่สืบสวนมาก่อน หรือรู้เห็นเหตุการณ์ที่กระทำผิด ดีที่สุด)

๑๐. อ่านบันทึกนี้ให้.....(เจ้าของสถานที่ ผู้ถูกจับ พยาน หรือผู้เกี่ยวข้อง ผู้ตรวจค้น ตรวจสอบ) ฟังเข้าใจดีแล้ว รับว่าถูกต้อง ตรงกับความเป็นจริงทุกประการ จึงร่วมกันลงลายมือชื่อไว้เป็น หลักฐาน

(ลงชื่อ).....ผู้ถูกจับ

(ลงชื่อ).....พนักงานเจ้าหน้าที่/จับกุม/ตรวจยึด

หมายเหตุ กรณีอ่านบันทึกจับกุมให้ผู้ถูกจับหรือพยานที่เกี่ยวข้องฟังแล้วไม่ยอมลงลายมือชื่อ ให้บันทึกต่อท้ายไว้ในบันทึกว่าเพราะเหตุใดไม่ลงลายมือชื่อ

กรณีบริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด หุ่นส่วนผู้จัดการหรือกรรมการผู้จัดการ กระทำผิดต้อง แจ้งข้อหาหุ้นส่วนผู้จัดการ หรือกรรมการผู้จัดการทั้งในฐานะนิติบุคคลและฐานะส่วนตัวร่วมกันกระทำผิด ฐานความผิด.....(ข้อหา)

กรณีมีผู้กระทำความผิดตั้งแต่สองคนขึ้นไปให้ตั้งข้อหาพร้อมกันกระทำความผิด.....(ข้อหา)

มอบสำเนาบันทึกการจับกุมให้ผู้ถูกจับทุกคน ทุกครั้ง

ตัวอย่าง
การบันทึกการตรวจสอบ, แจ้งข้อหา, จับกุม, ตรวจยึด
(ไม้ท่อน, ไม้แปรรูป, สิ่งประดิษฐ์บนรถยนต์)

เขียนที่.....(สถานที่ที่ทำบันทึก).....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

บันทึกนี้ทำขึ้นไว้เป็นหลักฐานเพื่อแสดงว่า.-

วันนี้ (.....) เวลาประมาณ.....น. พนักงานเจ้าหน้าที่ (หรือคณะเจ้าหน้าที่) ซึ่งมี....
(ระบุยศ ชื่อ สกุล ตำแหน่ง ถ้ามีบุคคลจำนวนมาก ระบุเฉพาะหัวหน้าแต่ละฝ่ายที่สำคัญ ส่วนบุคคลที่เหลือ
ให้บันทึกว่า “กับพวกที่มีรายชื่อลงไว้ท้ายบันทึกนี้.-

- ได้รับคำสั่งจากใคร.....ให้ไปทำอะไร.....ที่ใด.....
- ได้ออกสืบสวนปราบปรามตามกฎหมายใด.....ในเขตรับผิดชอบ.....
- ได้สืบทราบที่.....(กรณีผู้ตรวจปราบปรามสืบทราบด้วยตนเอง)
- ได้รับแจ้งจากสายลับ (ขอปิดนาม) แจ้งเพื่อประสงค์ขอรับเงินสินบนนำจับ แจ้งว่า
- เมื่อมาถึง (สถานที่ไปดำเนินการ) ได้พบรถยนต์บรรทุก (หกล้อ, สิบล้อ) หมายเลขทะเบียน.....

(วิ่งหรือจอดอยู่) ที่บริเวณ.....ซึ่งรถยนต์บรรทุกดังกล่าวได้บรรทุก..... (ไม้ท่อน, ไม้แปรรูป, สิ่งประดิษฐ์)
อยู่บนรถ คณะเจ้าหน้าที่จึงได้เรียกให้หยุดเพื่อตรวจสอบ เมื่อรถดังกล่าวหยุดแล้ว คณะเจ้าหน้าที่ได้พบกับ
นาย.....(ทราบชื่อภายหลัง) ซึ่งเป็นผู้ขับขี่และควบคุมรถยนต์บรรทุกคันดังกล่าว คณะเจ้าหน้าที่จึงได้แสดงตัว
พร้อมทั้งแจ้งความประสงค์ขอทำการตรวจสอบ(ไม้ท่อน, ไม้แปรรูป, สิ่งประดิษฐ์) ซึ่งบรรทุก
อยู่บนรถยนต์คันดังกล่าว เมื่อนาย.....ทราบและเข้าใจดีแล้ว ได้ยินยอมด้วยความสมัครใจให้
คณะเจ้าหน้าที่ทำการตรวจ.....(ไม้ท่อน, ไม้แปรรูป, สิ่งประดิษฐ์) โดยนาย.....ได้นำหลักฐานใบเบิกทาง
หรือหนังสือกำกับไม้หรือหนังสือกำกับสิ่งประดิษฐ์เล่มที่.....เลขที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
ออก ณ ที่ทำการ.....ผู้ใดมีชื่อเป็นผู้ควบคุม (ไม้ท่อน, ไม้แปรรูป, สิ่งประดิษฐ์ ตามหลักฐานที่นำ
มาแสดง).....สิ้นสุดอายุการใช้ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....พร้อมหลักฐานที่เกี่ยวข้อง.....
(ถ้ามีระบุไว้ด้วย) แสดงให้คณะเจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบ คณะเจ้าหน้าที่จึงได้ร่วมกันทำการตรวจสอบ
(ไม้ท่อน, ไม้แปรรูป, สิ่งประดิษฐ์) ที่บรรทุกอยู่บนรถคันดังกล่าวข้างต้นโดยนาย.....ผู้ขับขี่และควบคุมเป็น
ผู้นำตรวจสอบ ปรากฏรายละเอียดการตรวจสอบดังนี้.-

๑. ตรวจสอบเอกสารใบเบิกทางหรือหนังสือกำกับไม้แปรรูป หรือหนังสือกำกับสิ่งประดิษฐ์
ตามหลักเกณฑ์การตรวจสอบหลักฐานใบเบิกทางนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่

๒. ตรวจสอบไม้ท่อน ไม้แปรรูป สิ่งประดิษฐ์ โดยจัดทำบัญชีรายละเอียดไว้ และให้ผู้ขับขี่
ควบคุมลงชื่อ

๓. จากการตรวจพบตามข้อ ๑, ๒ ข้างต้น พบความผิดตามกฎหมายใด.....พ.ร.บ.ใด
ผู้ใดบ้างกระทำผิด.....หรือมีผู้ใดบ้างร่วมกระทำผิด.....แจ้งข้อกล่าวหานาย.....กระทำผิด
ข้อหา.....สอบถามผู้กระทำผิดนาย.....ให้การว่า.....(รับสารภาพ, ปฏิเสธ, ภาคเสธ หรือ
ไม่ให้การใด ๆ ให้บันทึกไว้โดยละเอียด) จึงควบคุมตัวเป็นผู้ถูกจับพร้อมทั้งแจ้งยึด.....(ไม้ท่อน, ไม้แปรรูป,

สิ่งประดิษฐ์ และรถยนต์บรรทุกคันหมายเลขทะเบียน.....ซึ่งเป็นยานพาหนะที่ใช้ในการกระทำผิดเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น ใบเบิกทาง, หนังสือกำกับไม้แปรรูป, หนังสือกำกับสิ่งประดิษฐ์ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง) เป็นของกลางส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีต่อไป

บันทึกการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้ดำเนินการตรวจสอบว่าได้กระทำไปตามอำนาจหน้าที่ไม่ได้บังคับ ชูเชิญ หลอกหลวง ไม่ได้ทำร้ายร่างกาย ไม่ได้ทำให้ทรัพย์สินของ...(ผู้ถูกจับ หรือ ผู้ควบคุมนำตรวจ) และไม่ได้เรียกร้องหรือรับเอาทรัพย์สินของ.....(ผู้ถูกจับหรือผู้ควบคุมนำตรวจ) มาเป็นประโยชน์ส่วนตัว เสรีจลัน การตรวจสอบเวลาประมาณ.....น.

เหตุเกิดบริเวณ.....(ระบุสถานที่เกิดเหตุให้ละเอียด)

ได้มอบให้ผู้ใด.....(ระบุชื่อ ตำแหน่ง) เป็นผู้นำบันทึกตรวจสอบ จับกุม และของกลาง ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน และมอบให้ผู้ใด (ระบุชื่อ ตำแหน่ง เป็นผู้กล่าวหา) และได้มอบให้ผู้ใด... (ระบุชื่อ ตำแหน่ง เป็นพยาน)

อ่านบันทึกนี้ให้.....(ผู้ถูกจับ ผู้ควบคุมนำตรวจ) ฟังเข้าใจดีแล้วรับว่าถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ จึงร่วมกันลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ)

ผู้ถูกจับ

(ลงชื่อ)

พนักงานเจ้าหน้าที่/จับกุม/ตรวจยึด

(ลงชื่อ)

พนักงานเจ้าหน้าที่/จับกุม/ตรวจยึด/

บันทึก/อ่าน

หมายเหตุ การตรวจสอบไม้แปรรูป สิ่งประดิษฐ์ บนรถยนต์นั้นมีอุปสรรคข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานเป็นอย่างมาก บางครั้งไม่สามารถตรวจสอบรายละเอียดขนาด จำนวน ไม้แปรรูปและสิ่งประดิษฐ์ได้ เนื่องจากบรรทุกอยู่บนรถยนต์และมีเป็นจำนวนมาก ได้วางต่อกันและวางทับซ้อนกัน หรือบางครั้งสถานที่ที่จะทำการตรวจสอบไม่เอื้ออำนวย เพราะอยู่ริมถนนและมีการจราจรติดขัด ส่วนมากในทางปฏิบัติ จะทำการตรวจสอบเบื้องต้นในที่เกิดเหตุเท่าที่สามารถจะทำได้ ถ้าพบว่าไม้แปรรูป สิ่งประดิษฐ์ ที่มีรายการไม่ตรงตามหลักฐานที่นำมาแสดงบ้าง ไม่ว่าจำนวนเท่าใด ก็จะทำบันทึกตรวจสอบไว้เท่าที่พบเห็น ซึ่งเป็นมูลความผิดเบื้องต้นโดยยังไม่แจ้งข้อหา คณะเจ้าหน้าที่ควรแจ้งเหตุผล และอุปสรรคการตรวจสอบดังกล่าวข้างต้นให้ผู้ขับขี่ควบคุมทราบว่าคุณเจ้าหน้าที่มีความจำเป็นที่จะต้องนำรถยนต์บรรทุกหมายเลขทะเบียน.....ซึ่งบรรทุก.....(ไม้แปรรูป, สิ่งประดิษฐ์) ไปทำการตรวจสอบรายละเอียด ณ สถานที่ทำการของคุณเจ้าหน้าที่.....เมื่อนาย.....ผู้ขับขี่ ควบคุมทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์ของเจ้าหน้าที่ดีแล้ว ได้ยินยอมด้วยความสมัครใจ โดยให้ความร่วมมือให้คุณเจ้าหน้าที่นำรถยนต์บรรทุกดังกล่าวไปทำการตรวจสอบไปทำการตรวจสอบที่.....และนาย.....(ผู้ขับขี่ควบคุม) รับว่าจะไม่เรียกร้องค่าเสียหายใด ๆ ทั้งสิ้น (ให้จัดทำ) บันทึกโดยละเอียดเท่าที่จะทำได้และให้ผู้ขับขี่ควบคุมลงชื่อไว้

สำหรับไม้ท่อน การตรวจสอบบนรถยนต์จะไม่ค่อยมีปัญหาสามารถทำการตรวจสอบได้ แต่ถ้าตรวจสอบแล้วความยาว ความโต ไม่ถูกต้องตรงตามหลักฐานที่นำมาแสดง หรือรูปรอยตราประทับไม่ชัดเจนหรือไม่ครบถ้วน และมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเป็นไม้ที่ได้มาโดยมิชอบ ก็ควรจะทำบันทึกนำไปตรวจสอบรายละเอียด ณ ที่ทำการพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยเรียกผู้ออกหลักฐานมาตรวจสอบยืนยันความถูกต้องต่อไป

วิธีการทำบันทึกการตรวจสอบโรงงานแปรรูปไม้

เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการทำงาน เนื่องจากเป็นงานที่ต้องอาศัยความละเอียด รอบคอบ มีความรัดกุมเป็นพิเศษ และต้องอาศัยพยานหลักฐานหลายอย่างในการที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด และเพื่อเป็นหลักฐานที่จะให้ศาลลงโทษได้ ดังนั้น ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการทำบันทึกจะต้องมีความเข้าใจงานที่จะทำ จะต้องใช้พยานหลักฐานใดบ้าง เพื่อที่จะเป็นหลักฐานในการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดได้ และการทำบันทึกเป็นวิธีการที่ดีที่สุด ที่จะแสดงว่าเจ้าหน้าที่ได้ปฏิบัติไปตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาตามกฎหมาย หรือระเบียบที่ให้อำนาจไว้ ไม่มีการกลั่นแกล้งอย่างใดในการตรวจค้นจับกุมผู้กระทำผิดตามกฎหมาย ป่าไม้นั้น จึงจะเป็นที่จะต้องมีการทำบันทึกในลักษณะบรรยายรายละเอียดให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้ที่ไม่ได้ไปปฏิบัติหน้าที่ด้วย เมื่ออ่านแล้วเกิดความเข้าใจอย่างที่เราเรียกว่า **“มองเห็นภาพได้ชัดเจน”** การทำบันทึกมีหลายอย่าง แล้วแต่เหตุการณ์เรื่องราวที่เกิดขึ้น บางคดีก็จะตรวจพบการกระทำผิดต้องทำบันทึก การตรวจสอบอยู่หลายวัน จึงพบการกระทำผิดเป็นต้น ดังนั้น การทำบันทึกจึงมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติอย่างมาก และการทำบันทึกที่ชัดเจน ละเอียด รอบคอบดีพอจะเป็นเกราะป้องกันต่อผู้ปฏิบัติหน้าที่ในกรณีถูกร้องเรียนหรือฟ้องร้องได้

ในการตรวจสอบโรงงานเมื่อพบการกระทำผิดหรือจะพบการกระทำผิด มี ๒ ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

ลักษณะที่ ๑ การตรวจพบการกระทำผิดในโรงงานหรือโรงค้าที่ไม่มีใบอนุญาตของทางราชการอย่างใด หรือที่เรียกว่า **“โรงงานเถื่อน”** ในลักษณะนี้จะไม่มีการยุ่งยากเท่าใดนัก เพราะเมื่อตั้งเป็นโรงงานแปรรูปไม้หรือโรงค้าไม้แปรรูป โดยไม่มีใบอนุญาตก็เป็นความผิดในตัวอยู่แล้ว ยิ่งตรวจพบไม้แปรรูปหรือสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ฯ ที่มีไว้ในครอบครองโดยไม่มีหนังสือกำกับ หรือใบเบิกทาง หรือเครื่องจักรที่เป็นความผิดตาม พ.ร.บ.โรงงานด้วยแล้ว ก็เป็นความผิดเพิ่มขึ้นอีก โรงงานจำพวกนี้เท่าที่ตรวจพบจะเป็นโรงงานแปรรูปไม้ด้วยเครื่องจักรเพื่อประดิษฐ์กรรม ทำเป็นเครื่องเรือน เครื่องใช้ เช่น ทำเฟอร์นิเจอร์ต่าง ๆ

ในการทำบันทึกการตรวจค้น การจับกุมควรมีรูปแบบและรายละเอียดของบันทึก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

บันทึกการตรวจค้นพบการกระทำผิด / แจ้งข้อหาจับกุม

สถานที่เกิดเหตุ.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

บันทึกฉบับนี้จัดทำขึ้นไว้เพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่า

๑. ตามคำสั่งของ.....(ใคร).....ได้สั่งการให้.....(ใคร).....กับพวกรายชื่อท้ายบันทึกนี้มาทำการตรวจค้นสถานที่ดังกล่าวข้างต้น ตามที่สายลับ (ขอปิดนาม) ประสงค์จะขอรับเงินรางวัล หรือไม่มีสายลับ ก็ใช้ว่า เนื่องจากสืบทราบว่า สถานที่ดังกล่าวเป็นโรงงานแปรรูปไม้ที่ผิดกฎหมาย หรือโรงค้าไม้แปรรูปที่ไม่ได้รับอนุญาต คณะเจ้าหน้าที่ตำรวจ พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ป่าไม้ (ถ้ามี) ปรากฏรายชื่อย้ายบันทึก จึงได้ร่วมกันเดินทางมาถึงที่เกิดเหตุ เมื่อเวลาประมาณ.....น. ของวันนี้ (.....) เมื่อมาถึงได้พบ นาย.....อายุ.....ปี อยู่บ้านเลขที่.....ถนน.....แขวง.....เขต.....กรุงเทพฯ คณะเจ้าหน้าที่ได้แจ้งความประสงค์ให้ทราบจะขอทำการตรวจค้นโรงงาน.....(ฯลฯ) พร้อมแสดงหมายค้นของศาล.....นาย.....ได้รับทราบหมายค้นและลงลายมือชื่อในหมายค้นแล้ว ยินดีให้เจ้าหน้าที่ทำการตรวจค้น โดยแจ้งให้ทราบว่า เป็นเจ้าของสถานที่ดังกล่าว (หรือลูกจ้าง หรือหัวหน้าคนงาน) ก่อนการตรวจค้น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้สอบถามรายละเอียดเบื้องต้นจากนาย.....ได้ความโดยสรุปว่า

๒. สถานที่เกิดเหตุเลขที่ดังกล่าว เป็นตึกแถว ๓ ชั้น ๑ คูหา มีความกว้าง ๔ เมตร ลึก ๑๕ เมตร ด้านหน้าประตูทางเข้าหันไปทางทิศตะวันออก อยู่ติดถนน.....สถานที่ดังกล่าวได้ตั้งเป็นโรงงานแปรรูปไม้ด้วยเครื่องจักรมานานประมาณ ๘ เดือนแล้ว และไม่มีใบอนุญาตของทางราชการแต่อย่างใด (บางรายแจ้งว่าได้ไปยื่นเรื่องขออนุญาตแล้ว แต่ยังไม่ได้รับใบอนุญาต ได้ขอคู่มือหลักฐานในการไปยื่นเรื่องหรือใบเสร็จค่าธรรมเนียม ก็ไม่มีแสดง เช่นนี้ถือว่าไม่มีใบอนุญาตด้วย บางรายมีใบอนุญาตตั้งโรงงานแปรรูปไม้ด้วยเครื่องจักร แต่ไม่มีใบอนุญาตค้าหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการค้าซึ่งสิ่งประดิษฐ์เครื่องใช้หรือสิ่งอื่นใดบรรดาที่ทำด้วยไม้หวงห้าม เช่นนี้ต้องพิจารณาเป็นราย ๆ ไป) ดังนั้น คณะเจ้าหน้าที่จึงได้ให้นาย.....และนาย.....เป็นผู้นำตรวจค้น โดยเจ้าหน้าที่ทุกคนได้แสดงความบริสุทธิ์ให้ดูจนเป็นที่พอใจแล้ว ผลการตรวจค้นมีรายละเอียดดังนี้

๒.๑ บริเวณชั้นล่างของตึกแถว

- ตรวจพบไม้สักแปรรูปวางอยู่มุมห้องด้านในทางทิศตะวันตกและวางอยู่ตามบริเวณที่ตั้งเครื่องจักรทั้ง ๓ เครื่อง นับได้รวม.....แผ่น ปริมาตรรวม.....ลูกบาศก์เมตร (ได้จัดทำบัญชีแสดงรายละเอียด ขนาดของไม้สักแปรรูปไว้แล้ว)

- ตรวจพบไม้กระยาเลยหวงห้ามแปรรูปวางกองอยู่ทั่ว ๆ ไปในชั้นล่างตรวจนับได้รวม.....แผ่น ปริมาตร.....ลูกบาศก์เมตร (ได้จัดทำบัญชีแสดงรายละเอียดขนาดของไม้กระยาเลยหวงห้ามแปรรูปไว้แล้ว)

- ตรวจพบเครื่องจักร ๓ เครื่อง พร้อมด้วยอุปกรณ์การแปรรูปไม้ที่บริเวณเครื่องจักรทั้ง ๓ เครื่อง มีกองขี้เลื่อยและเศษไม้ตกอยู่ที่พื้นทั่วไป และได้ทดลองให้เดินเครื่องจักรทั้ง ๓ เครื่อง ปรากฏใช้งานได้จะให้เจ้าหน้าที่กรมโรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรมมาตรวจสอบกำลังเครื่องจักรต่อไป (ได้จัดทำแผนที่ตั้งเครื่องจักรและรายละเอียดต่าง ๆ ไว้แล้ว)

๒.๒ บริเวณชั้นที่สองของตึกแถว ตรวจพบสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใด บรรดาที่ทำด้วยไม้หวงห้ามเป็นพวก โต๊ะ เก้าอี้ ทำด้วยไม้สัก ตรวจนับได้ รวม.....ชิ้น/หน่วย (ได้จัดทำบัญชีแสดงรายละเอียดของสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ ฯลฯ ไว้แล้ว)

๒.๓ บริเวณชั้นที่สามของตึกแถว ตรวจพบเป็นห้องพักของคนงาน รวม ๕ ห้อง

๒.๔ ในขณะที่เข้าทำการตรวจค้นครั้งนี้ได้พบคนงานที่กำลังทำการแปรรูปไม้ด้วยเครื่องจักรมี

(๑) นาย.....อายุ.....ปี อยู่บ้านเลขที่.....ซอย.....ถนน.....แขวง.....เขต.....กรุงเทพฯ กำลังใช้เครื่องจักรตัดแต่งไม้แปรรูปเพื่อทำเป็นขาโต๊ะ

(๒) นาย.....อายุ.....ปี อยู่บ้านเลขที่.....ซอย.....ถนน.....แขวง.....เขต.....กรุงเทพฯ กำลังใช้กบไสไม้แปรรูปเพื่อทำส่วนประกอบของแขนเก้าอี้

(๓) ฯลฯ

๓. คณะเจ้าหน้าที่ได้แจ้งให้ นาย.....กับพวกรวม ๓ นาย ทราบว่า จากหลักฐานต่าง ๆ ที่ตรวจพบ แสดงให้เห็นว่าสถานที่ดังกล่าวเป็นโรงงานแปรรูปไม้ โดยใช้เครื่องจักร (หรืออื่น ๆ) ซึ่งจะต้องมีใบอนุญาตของทางราชการ ซึ่งนาย.....ยอมรับสารภาพว่าไม่มีใบอนุญาตใด ๆ ของทางราชการที่จะนำมาแสดงได้ ดังนั้น คณะเจ้าหน้าที่ได้ร่วมกันพิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำของนาย.....กับพวกเป็นความผิดฐาน

๓.๑

๓.๒

๓.๓ ฯลฯ.....

จึงได้แจ้งข้อกล่าวหาดังกล่าวข้างต้นให้ผู้ถูกจับทราบ พร้อมแจ้งสิทธิและนำผู้ถูกจับทั้ง ๓ นาย ไปสอบสวนดำเนินคดีต่อไป

๔. สำหรับไม้สักแปรรูป, ไม้กระยาเลยหวงห้ามแปรรูป, สิ่งประดิษฐ์ และเครื่องจักรรวม ๓ เครื่อง พร้อมด้วยอุปกรณ์การแปรรูปไม้ที่ได้จัดทำบัญชีไว้แล้วนั้น ได้มอบให้นาย.....เจ้าพนักงานป่าไม้.....ที่มาร่วมปฏิบัติหน้าที่ด้วยรับไปเก็บรักษาไว้ตามข้อตกลงระหว่างกระทรวงมหาดไทยกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การปฏิบัติเกี่ยวกับของกลางในคดีความผิดเกี่ยวกับการป่าไม้ ลง ๑ มกราคม ๒๕๓๒ ซึ่งได้มีการส่งมอบเป็นที่เรียบร้อยแล้วในวันที่ทำการตรวจค้นจับกุมนี้

๕. ถ้าเป็นกรณี ไม่มีเจ้าหน้าที่ป่าไม้ไปร่วมดำเนินการด้วยหรือไปรับมอบของกลางตามข้อ ๔ ไม่ได้ หรือเป็นเวลาเย็นค่ำแล้ว การขนย้ายกระทำไม่ได้ เนื่องจากไม่มียานพาหนะหรือไม่สะดวกในการขนย้ายจำเป็นต้องรอวันรุ่งขึ้นเช่นนี้ จะต้องจัดตำรวจอยู่เฝ้าของกลางและทำบันทึกขออายัดของกลางไว้ในที่เกิดเหตุก่อน โดยให้เจ้าของสถานที่เป็นผู้รับอายัด แล้วในวันรุ่งขึ้นจึงทำบันทึกมอบของกลางให้เจ้าหน้าที่ป่าไม้รับไปเก็บรักษาตามข้อ ๔. ต่อไป

๖. เพื่อให้คดีมีพยานหลักฐานแน่นหนา ต้องมีการถ่ายรูปสถานที่เกิดเหตุ เพื่อให้ทราบว่าเครื่องจักร ๓ เครื่องตั้งอยู่บริเวณใด เศษไม้ กองขี้เลื่อย มีมากน้อยแค่ไหนอย่างไร การที่มีเศษไม้มาก

และชี้เลื่อยมาก น่าจะเป็นหลักฐานแสดงว่า ผู้ต้องหาได้กระทำผิดมาเป็นเวลานาน คดีบางรายผู้ต้องหาปฏิเสธ ถ้าได้จัดทำหลักฐานต่าง ๆ ไว้ดีและถาวรรูปที่เกิดเหตุไว้ ศาลมักจะลงโทษทุกรายไป

๗. คดีตั้งโรงงานแปรรูปไม้ด้วยเครื่องจักรโดยไม่มีใบอนุญาต ส่วนมากสถานที่เกิดเหตุมักจะเป็นตึกแถวที่ผู้ต้องหาได้เช่าจากผู้อื่น ควรจะต้องคัดทะเบียนบ้านมาตรวจสอบดูว่าใครเป็นเจ้าของสถานที่ เพราะบางทีนายทุนอาจจะเป็นเจ้าของตึกแถวเอง

๘. สุดท้ายก็บันทึกว่า ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายในวันนี้ ได้ปฏิบัติหน้าที่ไปตามอำนาจหน้าที่ ไม่มีการกลั่นแกล้ง ช่มชู้ หรือเรียกร้องเอาผลประโยชน์ใด ๆ ไม่มีการเอาทรัพย์สินอื่นใดไปเป็นประโยชน์ส่วนตน นอกจากได้นำของกลางไปดำเนินคดี และไม่มีการทำร้ายร่างกายผู้หนึ่งผู้ใด การปฏิบัติหน้าที่ได้กระทำอย่างเปิดเผยต่อหน้านาย.....และคนงานที่เกิดเหตุ เมื่อเสร็จสิ้นการตรวจค้นได้แสดงความบริสุทธิ์ให้นาย.....และนาย.....ผู้นำตรวจค้นดูแล้วจนเป็นที่พอใจ จึงเสร็จสิ้นการดำเนินการเมื่อเวลา.....ของวัน.....ได้อ่านบันทึกฉบับนี้ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายฟังแล้ว รับว่าถูกต้องตามความเป็นจริง จึงได้ลงชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ลงชื่อ ผู้ถูกจับที่ ๑ / เจ้าของตึก / รับทราบข้อหา
(.....) และรับบันทึกจับกุมแล้ว

ลงชื่อ ผู้ถูกจับที่ ๒ / รับทราบข้อหา
(.....) และรับบันทึกจับกุมแล้ว

ลงชื่อ ผู้ถูกจับที่ ๓ / รับทราบข้อหา
(.....) และรับบันทึกจับกุมแล้ว

ลงชื่อ สว.....กก...../ ตรวจค้น / แจ้งข้อหา
(.....)

ลงชื่อ เจ้าพนักงานป่าไม้ ๕ / ร่วมตรวจค้น /
(.....) รับของกลางไปเก็บรักษา

ลักษณะที่ ๒ การตรวจพบการกระทำผิดในโรงงานหรือร้านค้าที่มีใบอนุญาตของทางราชการ

ถูกต้อง

การเข้าตรวจค้นโรงงานหรือร้านค้าที่มีใบอนุญาตนี้ จะต้องมีการสืบสวนจนทราบการกระทำผิดที่แน่นอนและชัดเจนเสียก่อน เพราะสถานที่ที่เข้าตรวจค้นเป็นสถานที่ที่ได้รับอนุญาตจากทางราชการ หากไม่มีการสืบสวนมาก่อน เมื่อเข้าไปตรวจค้นและไม่พบการกระทำผิดหรือความผิดใด จะทำให้ผู้รับอนุญาตต้องเสียเวลาในการชี้แจงและให้รายละเอียดต่าง ๆ กับเจ้าหน้าที่ ทำให้อาจมองภาพพจน์ของเจ้าหน้าที่ไปในทางไม่ดี หรืออาจกล่าวหาเจ้าหน้าที่ว่ากลั่นแกล้ง ซึ่งนำไปสู่การฟ้องร้องกันในที่สุดได้ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจที่จะเข้าตรวจค้นโรงงานหรือร้านค้าจึงควรที่จะได้มีการสืบสวนมาก่อนแล้ว และมีหลักฐานน่าเชื่อว่าสถานที่ดังกล่าวมีไม้แปรรูปหรือสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ฯ หรือสิ่งอื่นใดที่มีไว้เป็นความผิดต่อกฎหมายป่าไม้แล้ว จึงควรเข้าทำการตรวจค้น

ในการเข้าทำการตรวจค้นโรงงานหรือร้านค้าที่ได้รับอนุญาตนี้ จะต้องกระทำด้วยความรอบคอบ มีความละเอียดในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุอย่างดี มีเป้าหมายในการตรวจสอบ มีความรู้ว่าจะต้องตรวจสอบอะไร และเริ่มตรงจุดไหนก่อน พร้อมทั้ง จะต้องแบ่งกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ช่วยกันในการตรวจสอบ โดยทุกคนจะต้องทราบว่าตนมีหน้าที่อะไร ทั้งนี้เพื่อให้การตรวจสอบได้ดำเนินไปอย่างรวดเร็วพอสมควร ไม่ล่าช้าเกินควร จนอาจทำให้เจ้าของโรงงานหรือร้านค้าที่ถูกตรวจสอบเกิดความสงสัยว่าเจ้าหน้าที่กำลังกลั่นแกล้งหรือหน่วงเหนี่ยวเพื่อหวังผลประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใดหรือไม่ ดังนั้น ในการปฏิบัติงานจะต้องแจ้งความประสงค์ในการตรวจสอบให้เจ้าของโรงงานหรือร้านค้าได้ทราบอย่างชัดเจนเสียก่อนด้วย และในการปฏิบัติหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าในการตรวจค้นหรือตรวจสอบจะต้องอยู่ดูแลควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจผู้ใต้บังคับบัญชาตลอดเวลาที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ เพราะหากมีปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติหน้าที่อย่างใดจะได้ให้คำแนะนำ และเข้าแก้ไขได้ทันที่ นอกจากนี้ผู้บังคับบัญชาจะต้องอยู่คอยช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชาว่างานที่ได้มอบหมายให้ไปปฏิบัตินั้นได้ทำถูกต้องหรือไม่ และเสร็จสิ้นเรียบร้อยหรือยัง บางครั้งการตรวจสอบโรงงานหรือร้านค้าบางแห่งเป็นสถานที่กว้างขวาง และมีไม้ที่จะต้องตรวจจำนวนมาก การตรวจสอบจะต้องใช้เวลาหลายวัน เจ้าหน้าที่รวมทั้งผู้บังคับบัญชาจะต้องใช้ความอดทนในการปฏิบัติหน้าที่ตลอดเวลา เพื่อให้งานได้ลุล่วงสำเร็จไป มีคดีจำนวนมากที่ต้องใช้เวลาในการตรวจสอบหลายวันจึงจะพบการกระทำผิด ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าการเข้าตรวจสอบโรงงานหรือร้านค้าจะต้องมีหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงาน ต้องมีความรอบรู้ มีความละเอียด และมีความอดทนอย่างมาก จึงจะสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงสมความมุ่งหมายของทางราชการได้

บันทึกการตรวจค้นพบการกระทำผิด / แจ้งข้อหาจับกุม

สถานที่เกิดเหตุ.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บันทึกฉบับนี้ทำขึ้นไว้เพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่า

๑. ตามคำสั่งของ.....(ใคร).....ได้สั่งการให้.....(ใคร).....กับพวกรายชื่อท้ายบันทึกนี้ มาทำการตรวจค้นสถานที่ดังกล่าวข้างต้น ตามที่มีสายลับ (ขอปิดนาม) ประสงค์จะขอรับเงินรางวัล หรือ ถ้าไม่มีสายลับก็ใช้ว่า ตามที่ได้สืบสวนทราบว่า สถานที่ดังกล่าวมีไม้แปรรูปที่ได้มาโดยผิดกฎหมายซุกซ่อน อยู่ (หรือ มีสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ฯ เป็นวงกบ และบานประตูหน้าต่าง ที่ได้มาโดยผิดกฎหมายซุกซ่อนอยู่ หรือ ฯลฯ อย่างใดอย่างหนึ่ง) คณะเจ้าหน้าที่ตำรวจพร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ป่าไม้ (ถ้ามี) ปรากฏชื่อท้ายบันทึก ได้ร่วมกันเดินทางมาถึงที่เกิดเหตุเลขที่ดังกล่าวข้างต้นเมื่อเวลาประมาณ.....น. ของวันนี้ (.....) เมื่อมาถึงได้พบ นาย.....อายุ.....ปี อยู่บ้านเลขที่.....ถนน.....แขวง.....เขต.....กรุงเทพฯ คณะเจ้าหน้าที่ ได้แจ้งความประสงค์ให้ทราบว่า จะขอทำการตรวจค้น เพื่อพบไม้สักแปรรูปที่ได้มาโดยผิดกฎหมาย (หรือ อย่างหนึ่งอย่างใดที่ต้องการไปตรวจค้น) พร้อมแสดงหมายค้นของศาล.....นาย.....ได้ทราบ ความประสงค์และหมายค้นแล้ว ยินดีให้เจ้าหน้าที่ทำการตรวจค้น โดยได้ให้รายละเอียดเบื้องต้นก่อน ทำการตรวจค้นดังนี้

๒. ที่เกิดเหตุเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด (หรือบริษัท หรือโรงงาน หรือร้านค้า..... ฯลฯ) ชื่อ..... ตั้งอยู่เลขที่.....ถนน.....แขวง.....เขต.....กรุงเทพฯ มีนาย.....เป็นหุ้นส่วน ผู้จัดการ (หรือกรรมการผู้จัดการ หรือเจ้าของโรงงาน หรือเจ้าของร้านค้า...) ดำเนินกิจการตั้งโรงงานแปรรูป ไม้โดยใช้เครื่องจักร (หรือตั้งโรงค้าไม้แปรรูป หรือ..... ฯลฯ) โดยการซื้อไม้แปรรูปมาทำวงกบและทำบานประตู - หน้าต่าง ออกจำหน่าย โดยได้ดำเนินกิจการมาประมาณ.....ปี และมีใบอนุญาตของทางราชการดังนี้

๒.๑ ใบอนุญาตตั้งโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักรเล่มที่.....ฉบับที่.....ลง วันที่.....อนุญาตให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด.....โดย นาย (นาง).....หุ้นส่วนผู้จัดการ ตั้งโรงงาน แปรรูปไม้ โดยใช้เครื่องจักรมีกำลัง.....แรงม้า เพื่อประดิษฐ์กรรมทำวงกบประตู-หน้าต่าง ไม้คิ้ว ไม้บัว และเครื่องเรือน เครื่องใช้ในครัวเรือน โดยใช้ไม้แปรรูป ตั้งอยู่ที่เลขที่.....ถนน.....แขวง.....เขต.....กรุงเทพฯ ใบอนุญาตให้ได้ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.

๒.๒ ใบอนุญาตค้าหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการค้าซึ่งสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ฯ เล่มที่.....ลงวันที่.....อนุญาตให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด.....โดย นาย (นาง).....หุ้นส่วน ผู้จัดการ ค้า หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการค้าซึ่งสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ฯ ที่เลขที่.....ถนน.....แขวง.....เขต.....กรุงเทพฯ ใบอนุญาตใช้ได้ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.

๒.๓ ใบอนุญาตตั้งโรงงานของกระทรวงอุตสาหกรรม เลขที่.....ลงวันที่.....อนุญาตให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด.....ประกอบกิจการ.....ตั้งโรงงาน ณ เลขที่.....

๒.๔ ใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน ก็จะมีรายละเอียดทำนองเดียวกันข้อ ๒.๓ แต่จะมีเพิ่มเติมตรงกำลังแรงม้าของเครื่องจักรและวันที่ใบอนุญาตมีผลใช้บังคับอยู่

๒.๕ บางแห่งมีใบอนุญาตตั้งโรงค้าไม้แปรรูปอยู่ด้วย ก็ลงหลักฐานทำนองเดียวกัน

๓. จากนั้น นาย (นาง).....หุ้นส่วนผู้จัดการพร้อมด้วย นาย..... อายุ.....ปี อยู่บ้านเลขที่ ถนน.....แขวง.....เขต.....กรุงเทพฯ ซึ่งเป็น ผู้จัดการโรงงาน (หรือหัวหน้าคนงาน หรือผู้รับผิดชอบในส่วนที่จะไปตรวจสอบ.....หรือ.....ฯลฯ) ได้พา คณะเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบภายในโรงงาน ผลการตรวจสอบมีรายละเอียดดังนี้

๓.๑ โรงงานที่ตรวจสอบมีลักษณะเป็นโกดังชั้นเดียว ด้านหน้าโรงงานอยู่ติดกับ ถนน.....เป็นทิศเหนือ มีความกว้างประมาณ ๒๕ เมตร ด้านในโรงงานอยู่ทิศใต้ ด้านทิศ ตะวันออกของโรงงานอยู่ติดกับ.....(ซอย).....หรือที่ดินว่างเปล่า หรือบ้านเลขที่) วัดได้ประมาณ ๔๐ เมตร และด้านทิศตะวันตกของโรงงานอยู่ติดกับ.....วัดได้ประมาณ ๔๐ เมตร ลักษณะโรงงานเป็น สี่เหลี่ยมผืนผ้า ตัวโรงงานทั้ง ๔ ด้านเป็นรั้วสังกะสีทึบ หลังคาโรงงานเป็นสังกะสี โครงทำด้วยไม้ มีความสูง ประมาณ.....เมตร ทางเข้าโรงงานมีด้านหน้าด้านเดียว (ทิศเหนือ)

๓.๒ ภายในโรงงานตรวจพบเครื่องจักร รวม.....เครื่อง ติดตั้งอยู่ในสภาพใช้งานได้ และ นาย (นาง).....ผู้นำตรวจสอบแจ้งว่า เครื่องจักรใช้งานได้ทุกเครื่อง บริเวณเครื่องจักร ทุกเครื่องตรวจพบกองขี้เลื่อยและเศษไม้ตกอยู่ที่พื้นใต้เครื่องจักรจำนวนมาก ได้จัดทำแผนที่แสดง ที่ตั้งเครื่องจักรไว้แล้วและจะได้แจ้งให้เจ้าหน้าที่กรมโรงงานกระทรวงอุตสาหกรรมมาตรวจสอบวัดกำลัง เครื่องจักรต่อไป

๓.๓ ตรวจพบมีคนงานกำลังทำงานอยู่ในโรงงานจำนวน.....คน โดยคนงานกำลัง ประกอบวงกบ ประตูหน้าต่างอยู่ และทำการแปรรูปไม้อยู่ โดยใช้เครื่องจักรตามข้อ ๓.๒ ได้จัดทำบัญชี รายชื่อและที่อยู่ของคนงานไว้ส่วนหนึ่งแล้ว

๓.๔ ได้ตรวจพบไม้สักแปรรูปทางด้านทิศใต้ของโรงงานวางกองซ้อนกันอยู่เป็นจำนวนมาก ลักษณะของไม้สักแปรรูปมีลักษณะมีเดือยที่หัวไม้ และบางแผ่นมีรูเดือยอยู่บริเวณใกล้กับหัวไม้ ลักษณะของ เดือยที่พบจะสั้นและรูเดือยจะแคบ ดูลักษณะแล้วไม่แข็งแรงเหมือนเดือยและรูเดือยโดยทั่วไป นอกจากนี้ ที่ผิวของไม้และรอยตัดที่บริเวณหน้าตัดจะไม่เรียบเหมือนไม้ที่แปรรูปจากโรงเลื่อยโดยทั่วไป แต่มีลักษณะ เหมือนไม้ที่กลลอบแปรรูปโดยใช้เครื่องเลื่อยที่มีกำลังต่ำ จึงเห็นผิวไม้และรอยตัดที่หน้าไม้เป็นชั้น ๆ ได้ชัดเจน นอกจากนี้ขนาดของไม้ที่กองอยู่ในบริเวณเดียวกันมีขนาดไม่เท่ากัน เล็กบ้างใหญ่บ้าง บางแผ่น บิดงอ บางแผ่น มีรอยไฟไหม้ดำ น่าเชื่อว่าเป็นไม้ที่ได้ถูกลลอบแปรรูปโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ดังนั้น เจ้าหน้าที่จึงสอบถามนาย (นาง) หุ้นส่วนผู้จัดการถึงหลักฐานการได้ไม้สักแปรรูปจำนวนนี้ ได้รับแจ้งว่า ไม่มีหลักฐานหนังสือกำกับหรือใบเบิกทางมาแสดง เนื่องจากได้รับซื้อไว้นานแล้วจากผู้ที่น่ามา เสนอขาย ซึ่งมีราคาถูกกว่าท้องตลาดจึงรับซื้อไว้เพื่อใช้ทำวงกบและบานประตู-หน้าต่าง เจ้าหน้าที่จึงได้ตรวจวัด และจัดทำบัญชีไม้สักแปรรูปในส่วนนี้ไว้ เป็นไม้สักแปรรูปจำนวน.....แผ่น ปริมาตร.....ลูกบาศก์เมตร ซึ่งนาย (นาง).....หุ้นส่วนผู้จัดการได้แสดงเอกสารหนังสือกำกับไม้แปรรูป รวม ๑๒ ฉบับ มี

(๑) เล่มที่.....เลขที่.....ลงวันที่

(๒) เล่มที่.....เลขที่.....ลงวันที่

ฯลฯ

(ถ้าเป็นกรณีหนังสือกำกับมีจำนวนมากเป็น ๕๐ ฉบับ หรือ ๑๐๐ ฉบับ ก็ให้ลงแต่จำนวนฉบับไว้ และ ให้นาย (นาง).....หุ้นส่วนผู้จัดการลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานในหนังสือกำกับก็ได้)

ไม้กระยาเลยหวงห้ามแปรรูปนี้ เจ้าหน้าที่จะได้ทำการตรวจสอบหลักฐานตามหนังสือ กำกับที่น่ามาแสดงกับบัญชีที่เจ้าหน้าที่ตรวจวัดและจัดทำขึ้น

๓.๖ ตรวจพบสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ฯ ที่เป็นวงกบและบานประตูหน้าต่างวางอยู่ใน
โรงงาน ดังนี้.-

(๑) บานประตูไม้สัก.....บาน

(๒) บานหน้าต่างไม้สัก.....บาน

(๓) วงกบไม้สัก.....วง

เจ้าหน้าที่ได้จัดทำบัญชีสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ฯ ในส่วนนี้แล้ว และ นาย (นาง).....
แจ้งว่าโรงงานได้ผลิตขึ้นเอง ซึ่งจะได้ตรวจสอบเปรียบเทียบกับหลักฐานทางบัญชีของโรงงานต่อไป

๔. คณะเจ้าหน้าที่ขอตรวจสอบหลักฐานสมุดบัญชีประจำโรงงาน ซึ่งนาย (นาง).....
หุ้นส่วนผู้จัดการได้นำมาแสดงมี

๔.๑ สมุดบัญชีแสดงสถิติไม้ท่อนและไม้แปรรูป จำนวนเดือน มกราคม ๒๕.....จำนวน
๑ เล่ม มีหลักฐานในหน้าที่.....ชนิดไม้สัก ยอดยกมาแต่เดือนก่อน จำนวน.....แผ่น ปริมาตร.....
ลูกบาศก์เมตร มีหลักฐานจำหน่าย จำนวน.....แผ่น ปริมาตร.....ลูกบาศก์เมตร คงเหลือไม้สักแปรรูป
สิ้นเดือนมกราคม ๒๕...จำนวน แผ่น ปริมาตร.....ลูกบาศก์เมตร ซึ่งจะได้ตรวจสอบเปรียบเทียบกับบัญชี
ที่ตรวจวัดได้จากโรงงานต่อไป

๔.๒ สมุดบัญชีรับและจำหน่ายไม้แปรรูป ๑ เล่ม

๔.๓ สมุดบัญชีรับ จำหน่าย หรือนำเคลื่อนที่และสถิติคงเหลือสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ฯ
(บัญชีแบบ ๑) จำนวน ๑ เล่ม ได้ลงหลักฐานสิ้นเดือน มกราคม ๒๕... มีสิ่งประดิษฐ์ที่ยกยอดมาจากเดือน
ธันวาคม ๒๕๓๔ จำนวน.....รายการ (๒๐ แผ่น) ซึ่งจะได้ทำการเปรียบเทียบกับบัญชีรายการสิ่งประดิษฐ์
ที่ตรวจวัดได้จากที่เกิดเหตุ

๔.๔ สมุดบัญชีหลักฐานเอกสารแสดงการรับ จำหน่าย หรือนำเคลื่อนที่สิ่งประดิษฐ์
เครื่องใช้ฯ ฯลฯ (บัญชีแบบ ๒) รวม ๒ เล่ม ซึ่งเป็นหลักฐานแสดงการจำหน่ายสิ่งประดิษฐ์ที่ได้จำหน่ายออกไป
ลงหลักฐานในสมุดวันสุดท้ายวันที่.....เดือน.....พ.ศ.

๔.๕ หนังสือกำกับสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ (๓ ตอน) จำนวน ๑ เล่ม

๔.๖ เอกสารต่าง ๆ ที่ห้างหุ้นส่วน.....ได้นำมาแสดงและลงหลักฐานไว้

๔.๗ คณะเจ้าหน้าที่ได้รับสมุดบัญชีต่าง ๆ ตามข้อ ๔.๑ - ๔.๖ ไว้แล้ว โดยนาย
(นาง).....หุ้นส่วนผู้จัดการยินดีให้เจ้าหน้าที่นำไปตรวจสอบหลักฐานทางบัญชีต่อไป และนาย
(นาง).....หุ้นส่วนผู้จัดการได้ลงลายมือชื่อในหน้าสุดท้ายของสมุดบัญชีทุกชนิดเพื่อเป็นหลักฐาน
ว่าทางห้างหุ้นส่วน.....ได้จัดทำบัญชีหรือออกหลักฐานเอกสารวันสุดท้ายเป็นวันที่เท่าใดไว้แล้ว

๕. คณะเจ้าหน้าที่ได้ร่วมกันพิจารณากรณีตรวจพบไม้สักแปรรูปที่น่าเชื่อว่าเป็นไม้ที่ถูกลักลอบ
แปรรูปโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายและนาย (นาง).....หุ้นส่วนผู้จัดการได้แจ้งว่า ไม้สักแปรรูปจำนวนนี้
ไม่มีหลักฐานหนังสือกำกับหรือใบเบิกทางที่จะใช้ควบคุม (รายละเอียดตามข้อ ๓.๔) ซึ่งได้ตรวจวัด
และจัดทำบัญชีเป็นไม้สักแปรรูปจำนวน.....แผ่น ปริมาตร.....ลูกบาศก์เมตร จึงมีความเห็นว่าการที่
ห้างหุ้นส่วนจำกัด.....โดย นาย (นาง).....หุ้นส่วนผู้จัดการ ได้มีไม้สักแปรรูปไว้ในครอบครอง
โดยไม่มีเอกสารหนังสือกำกับไม้แปรรูปหรือใบเบิกทางของพนักงานเจ้าหน้าที่กำกับไว้เป็นหลักฐานเช่นนี้
การกระทำของห้างหุ้นส่วนจำกัด.....โดยนาย (นาง).....หุ้นส่วนผู้จัดการ จึงมี
ความผิดทั้งในฐานะตัวแทนนิติบุคคลและในฐานะส่วนตัวในความผิดฐาน “เป็นผู้รับอนุญาตร่วมกัน
มีไม้สักแปรรูปไว้ในครอบครองในสถานที่ที่ได้รับอนุญาตของตน โดยไม่มีหนังสือกำกับไม้แปรรูป
หรือใบเบิกทางของพนักงานเจ้าหน้าที่กำกับไว้เป็นหลักฐาน” อันเป็นความผิดตาม พ.ร.บ.ป่าไม้

พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๕๑, ๗๒ ทวิ” จึงได้แจ้งข้อกล่าวหาดังกล่าวให้นาย (นาง).....หุ้นส่วนผู้จัดการทราบ
ทั้งในฐานะเป็นตัวแทนนิติบุคคลและในฐานะส่วนตัว พร้อมแจ้งสิทธิให้ผู้ถูกจับกุมทราบ จากนั้นจะได้
นำตัวไปสอบสวนดำเนินคดีต่อไป

๖. เจ้าหน้าที่ตำรวจได้มอบไม้สีกแปรรูปของกลาง จำนวน.....แผ่น ปริมาตร.....ม.^๓
ให้นาย.....เจ้าพนักงานป่าไม้ ๕ ที่มาร่วมปฏิบัติหน้าที่ด้วย รับไปเก็บรักษาไว้ตาม
ข้อตกลงระหว่างกระทรวงมหาดไทยกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การปฏิบัติเกี่ยวกับของกลางในคดี
ความผิดเกี่ยวกับการป่าไม้

๗. สำหรับไม้สีกแปรรูป, ไม้กระยาเลยหวงห้ามแปรรูป และสิ่งประดิษฐ์ที่ตรวจพบอยู่ใน
โรงงาน เจ้าหน้าที่ตำรวจได้จัดทำบัญชีไว้แล้ว จะได้นำไปเปรียบเทียบกับหลักฐานทางบัญชีที่ห้างหุ้นส่วน
นำมาแสดงต่อไป และเจ้าหน้าที่ได้แจ้งให้นาย (นาง).....หุ้นส่วนผู้จัดการทราบว่าขออายัด
ไม้แปรรูป และสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ฯ ทั้งหมดไว้ในที่เกิดเหตุ เพื่อรอผลการตรวจสอบ ห้ามมิให้เคลื่อนย้าย
จำหน่าย จ่ายโอน หรือทำให้เกิดความเสียหายใด ๆ ซึ่งนาย (นาง).....หุ้นส่วนผู้จัดการ ได้ทราบการ
อายัดแล้ว และแจ้งว่ายินดีที่ให้เจ้าหน้าที่อายัดเพื่อรอการตรวจสอบและไม่ทำให้เกิดความเสียหายใด ๆ
ต่อห้างหุ้นส่วนจำกัด.....หรือผู้หนึ่งผู้ใด และในการตรวจสอบ นาย (นาง).....หุ้นส่วนผู้จัดการ
จะได้จัดพนักงานบัญชีของห้างฯ ร่วมชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ ของเอกสารที่แสดงด้วย โดยจะเริ่ม
การตรวจสอบตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ. จนกว่าจะแล้วเสร็จ

๘. คณะเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายได้ร่วมปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจค้นครั้งนี้ไปตามอำนาจหน้าที่ ไม่มี
การกลั่นแกล้ง ข่มขู่ หรือเรียกร้องเอาผลประโยชน์ใด ๆ ไม่มีการเอาทรัพย์สินใดไปเป็นประโยชน์ส่วนตน
ไม่มีการทำให้ทรัพย์สินใด ๆ สูญเสียหาย ไม่มีการทำร้ายร่างกายผู้หนึ่งผู้ใด การปฏิบัติหน้าที่ได้กระทำการ
เปิดเผยต่อหน้านาย (นาง).....หุ้นส่วนผู้จัดการ ในการตรวจสถานที่เกิดเหตุเจ้าหน้าที่ได้ทำการ
ถ่ายภาพโรงงาน เครื่องจักร กองไม้แปรรูป สิ่งประดิษฐ์ กองขี้เลื่อย ฯลฯ ไว้เป็นหลักฐานทางคดีด้วยแล้ว
และเสร็จสิ้นการดำเนินการเวลา.....น. ของวันเดียวกัน

ได้อ่านบันทึกฉบับดังกล่าวนี้ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายและผู้ถูกจับฟังแล้ว รับว่าถูกต้องตามความ
เป็นจริงจึงได้ให้ลงชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ลงชื่อ.....ผู้ถูกจับที่ ๑ ในฐานะนิติบุคคล / ส่วนตัว
(.....) / รับทราบข้อหา/อายัด

ลงชื่อ.....ผกก.๑ บก.ปทส. / แจ้งข้อหา / แจ้งอายัด
(.....)

ลงชื่อ.....เจ้าพนักงานป่าไม้ ๕ / ร่วมจับกุม-แจ้ง
(.....) ข้อหา / รับไม้ของกลางจากตำรวจและ
มอบให้เจ้าหน้าที่ป่าไม้รับไปเก็บรักษา

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่ป่าไม้ / รับไม้ของกลาง
(.....)

ตัวอย่างบันทึกการอาัย

เขียนที่บริเวณหลักกิโลเมตรที่ ๔ ถนนแม่ปะ-วังแก้ว
หมู่ที่ ๔ ตำบลแม่ปะ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

วันที่ ๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

บันทึกฉบับนี้ทำขึ้นไว้เพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่า

วันที่ (๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๑) คณะพนักงานเจ้าหน้าที่ ประกอบด้วย.....ได้ร่วมกัน
ออกตรวจปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ในท้องที่รับผิดชอบ ขณะตรวจมาถึง
บริเวณหลักกิโลเมตรที่ ๔ ของถนนแม่ปะ-วังแก้ว หมู่ที่ ๔ ตำบลแม่ปะ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ขณะนั้น
เป็นเวลา ๑๖.๐๐ น. ได้พบรถยนต์บรรทุกสิบล้อ ฮีโน่ หมายเลขทะเบียน กส ๕๕๕๕ กรุงเทพมหานคร
บรรทุกไม้ที่ยังมีได้แปรรูป (ไม้ท่อน) จอดอยู่ริมถนน มีชายหนึ่งคนนั่งอยู่ในรถตำแหน่งคนขับ คณะพนักงาน
เจ้าหน้าที่ จึงได้แสดงตนเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป่าไม้พุทธศักราช ๒๔๘๔ ขอตรวจสอบ
ชายคนดังกล่าวทราบชื่อภายหลังว่าชื่อนายชั้นเชิง ฤทธิ์แพรวพราว อายุ ๔๐ ปี สัญชาติไทย อยู่บ้านเลขที่
๙๙๙๙ หมู่ที่ ๒ ตำบลแม่ปะ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบไม้ท่อนที่บรรทุก
อยู่บนรถยนต์บรรทุกสิบล้อดังกล่าว ปรากฏว่าเป็นไม้ประดู่ จำนวน ๑๐ ท่อน

พนักงานเจ้าหน้าที่ได้สอบถามนายชั้นเชิง ฤทธิ์แพรวพราว ว่าไม้ท่อนดังกล่าวเป็นของผู้ใด
นายชั้นเชิง ฤทธิ์แพรวพราว แจ้งว่าไม้ท่อนดังกล่าวเป็นของตน พนักงานเจ้าหน้าที่จึงขอดูใบเบิกทาง
หรือหลักฐานการได้มาของไม้ท่อนดังกล่าว นายชั้นเชิง ฤทธิ์แพรวพราว แจ้งว่าไม่มีใบเบิกทางหรือหลักฐาน
การได้มาของไม้ท่อนแต่อย่างใด เนื่องจากไม้ท่อนดังกล่าวเป็นไม้ที่ตัดจากที่ดินตามหนังสือรับรอง
การทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก) ของตนเอง โดยนายชั้นเชิง ฤทธิ์แพรวพราว ได้แสดงสำเนาเอกสารสิทธิ์ที่ดิน
น.ส.๓ ก เลขที่ ๑๒๓๔ เล่มที่ ๑๙๙ ข หน้า ๑๓ เลขที่ดิน ๑๕๑ หมายเลข ๗๔๑๒๓ แผ่นที่ ๑๘๙ หมู่ที่ ๙
ตำบลแม่ปะ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีชื่อนายชั้นเชิง ฤทธิ์แพรวพราว เป็นเจ้าของ พนักงานเจ้าหน้าที่
จึงได้สอบถามนายชั้นเชิงฯ และ นายชั้นเชิงฯ ได้ให้ถ้อยคำตอบคำถามของพนักงานเจ้าหน้าที่ ดังนี้

๑. **ถาม.** ไม้ประดู่ จำนวน ๑๐ ท่อนดังกล่าว ตัดมาจากที่ใด ผู้ใดเป็นผู้ตัดโค่นใช้เครื่องมือ
อะไรตัด และตัดโค่นเมื่อใด

ตอบ. ไม้ประดู่ จำนวน ๑๐ ท่อนดังกล่าวตัดจากที่ดิน น.ส.๓ ก เลขที่ ๑๒๓๔ เล่มที่ ๑๙๙ ข
หน้า ๑๓ เลขที่ดิน ๑๕๑ หมายเลข ๗๔๑๒๓ แผ่นที่ ๑๘๙ หมู่ที่ ๙ ตำบลแม่ปะ อำเภอแม่สอด
จังหวัดตาก ซึ่งเป็นที่ดินข้าฯ โดยนายสมรัก ฤทธิ์แพรวพราว ซึ่งเป็นน้องชายของข้าฯ ได้ช่วยกันตัดโค่น
โดยใช้เลื่อยโซ่ยนต์การตัดโค่น-บันทึกตอน เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

๒. **ถาม.** ไม้ประดู่จำนวน ๑๐ ท่อนดังกล่าว ตัดจากต้นประดู่จำนวนกี่ต้น และขณะนี้
ตอของต้นประดู่ดังกล่าวยังอยู่หรือไม่ อย่างไร เลื่อยโซ่ยนต์ที่ใช้ตัดโค่นเป็นของผู้ใด และในขณะต้นโค่น-
บันทึกตอน ต้นประดู่ดังกล่าวมีผู้ใดพบเห็นหรือไม่ อย่างไร สามารถนำพนักงานเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบได้หรือไม่

ตอบ. ไม้ประดู่ จำนวน ๑๐ ท่อนดังกล่าวตัดจากต้นประดู่จำนวน ๙ ต้น และขณะนี้
ตอของต้นประดู่ทั้ง ๙ ตอยังอยู่ครบถ้วน สำหรับเลื่อยโซ่ยนต์ที่ใช้ตัดโค่นเป็นของข้าฯ เอง ขณะนี้เก็บไว้ที่
บ้านของข้าฯ เลขที่ ๙๙๙๙ หมู่ที่ ๙ ตำบลแม่ปะ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก และในขณะตัดโค่น-บันทึกตอน
ต้นประดู่ดังกล่าว นางศรีปรางค์ ฤทธิ์แพรวพราว ภรรยาของข้าฯ ซึ่งอยู่ที่บ้านได้เห็นการตัดโค่น-บันทึกตอน

รวมทั้งชาวบ้านที่อยู่ข้างเคียงกับที่ดินแปลงดังกล่าวก็ได้เห็นการตัดโค่นซึ่งซ้ำๆ สามารถนำพนักงานเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบได้

คณะพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ร่วมกันตรวจสอบไม้ท่อนทั้ง ๑๐ ท่อนดังกล่าวแล้วปรากฏว่าเป็นไม้ประดู่อยู่ในสภาพสดใหม่ เปลือกไม้ยังสดมาก มียางไหล น่าจะตัดมาแล้วไม่เกิน ๒-๓ วัน ไม่ปรากฏร่องรอยดวงตราที่ไม้แต่อย่างใด ด้านหน้าตัดทั้งสองด้านของไม้ทุกท่อนเป็นรอยตัดจากเลื่อยโซ่ยนต์ พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ร่วมกันพิจารณาแล้ว เห็นว่าจากลักษณะและสภาพของไม้ประดู่ทั้ง ๑๐ ท่อนดังกล่าว มีเหตุอันสมควรสงสัยว่า อาจเป็นไม้ที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ พนักงานเจ้าหน้าที่จึงได้แจ้งให้นายชั้นเชิง ฤทธิ์แพรวพราว ทราบว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ขออายัดไม้ประดู่ทั้ง ๑๐ ท่อน และรถยนต์บรรทุกสิบล้อคันดังกล่าวไว้เพื่อทำการตรวจสอบต่อไป ซึ่งในการอายัดครั้งนี้พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจวัดขนาด ความยาว-โต และปริมาตรของไม้ประดู่ทั้ง ๑๐ ท่อน ได้ปริมาตรทั้งสิ้น ๖.๒๒ ม.^๓ และได้ถ่ายรูปไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งใช้ตราประทับของรัฐบาล กสผส ๓๕๖๑ และเลขเรียงประทับที่ด้านหน้าตัดของไม้ประดู่ทั้ง ๑๐ ท่อน รายละเอียดปรากฏตามบัญชีไม้ที่อายัดแนบท้ายบันทึกการอายัดนี้ เหตุเกิดเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๑ เวลา ๑๘.๑๐ น. ที่บริเวณหลักกิโลเมตรที่ ๔ ถนนแม่ปะ-วังแก้ว หมู่ที่ ๔ ตำบลแม่ปะ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ดังรายละเอียดปรากฏตามแผนที่สังเขปแสดงบริเวณที่ตรวจอายัดที่แนบท้ายบันทึกนี้ ในการนี้พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ใช้กระดาดจำลองรูปพื้นที่หน้าตัดโค่นของท่อนไม้ประดู่ทั้ง ๑๐ ท่อน ไว้เป็นหลักฐาน

นายชั้นเชิง ฤทธิ์แพรวพราว ได้รับทราบการอายัดไม้ประดู่จำนวน ๑๐ ท่อน และรถยนต์บรรทุกสิบล้อดังกล่าวแล้ว รับว่าจะไม่นำไม้ประดู่และรถยนต์บรรทุกสิบล้อที่ถูกอายัดเคลื่อนที่หรือเคลื่อนย้ายก่อนได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้อายัด พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้อายัดจะได้นำบันทึกการอายัดฉบับนี้ ไปแจ้งความต่อพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรแม่สอด ไว้เป็นหลักฐานโดยเร็ว สำหรับการตรวจสอบนั้น เนื่องจากขณะนี้ใกล้มืดแล้วไม่สะดวกในการทำการตรวจสอบ พนักงานเจ้าหน้าที่จึงแจ้งให้นายชั้นเชิงฯ ทราบว่าจะทำการตรวจสอบในวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๑ เวลาประมาณ ๐๘.๐๐ น. จึงขอให้นายชั้นเชิงฯ นำพนักงานเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบ ณ ที่ดินไม้ประดู่ดังกล่าวขึ้นอยู่ นายชั้นเชิงฯ รับทราบและแจ้งว่ายินดีจะนำพนักงานเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบต่อไป

ในการตรวจสอบอายัดไม้ประดู่จำนวน ๑๐ ท่อนและรถยนต์บรรทุกสิบล้อครั้งนี้ คณะพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบและอายัด ได้กระทำไปตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายมิได้บังคับ ชูเชิญ หรือทำร่างกายผู้ถูกอายัด และมีได้เรียกร้องทรัพย์สินเงินทองจากผู้ถูกอายัดหรือจากผู้หนึ่งผู้ใด รวมทั้งมิได้ทำให้ทรัพย์สินของผู้หนึ่งผู้ใดสูญหาย เสียหายแต่อย่างใด และได้อ่านบันทึกการอายัดฉบับนี้ให้ผู้ถูกอายัดฟัง และให้ผู้ถูกอายัดอ่านบันทึกแล้ว รับว่าถูกต้องเป็นความจริง จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้อายัด

(ลงชื่อ)

(นายชั้นเชิง ฤทธิ์แพรวพราว)

(ลงชื่อ)

(นายวิทย์ เก่งวิทยายุทธ)

(ลงชื่อ)

(นายนิติ รักพนาไพร)

(ลงชื่อ) พ.ต.ท.

(รักษ ยุติธรรม)

ผู้ถูกอายัด

พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้อายัด

พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้อายัด

พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้อายัด

การแจ้งข้อกล่าวหาตามลักษณะการกระทำผิดที่ตรวจพบ ได้รวบรวมไว้เพื่อสะดวกต่อผู้ปฏิบัติ ดังนี้

ลักษณะที่ ๑ กรณีเป็นโรงงานแปรรูปไม้หรือโรงค้ำไม้แปรรูปที่ไม่ได้รับอนุญาต (โรงงานเถื่อน) ตั้งข้อหาดังนี้

ตั้งข้อหา “ภายในเขตควบคุมการแปรรูปไม้ ตั้งโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักร (หรือตั้งโรงค้ำไม้แปรรูป) โดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่” อันเป็นความผิดตาม พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๔๘, ๗๓

สำหรับโรงงานแปรรูปไม้ หรือโรงค้ำไม้แปรรูปที่ไม่มีใบอนุญาตนี้ เมื่อตรวจพบไม้แปรรูปหรือสิ่งประดิษฐ์ หรือเครื่องจักรที่ผิดกฎหมายก็ต้องกล่าวหาเพิ่มเติมดังนี้

๑.๑ ถ้ามี ไม้สีกแปรรูปไว้ในครอบครองโดยไม่มีหลักฐานหนังสือกำกับหรือใบเบิกทางแสดงการได้มา

ตั้งข้อหา “ภายในเขตควบคุมมีไม้สีกแปรรูปไว้ในความครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่” อันเป็นความผิดตาม พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๔๔ ม.๔๘, ๗๓

๑.๒ ถ้ามี ไม้กระยาเลยหวงห้ามแปรรูปเกินกว่า ๐.๒๐ ม.^๓ โดยไม่มีหลักฐานหนังสือกำกับหรือใบเบิกทางแสดงการได้มา

ตั้งข้อหา “ภายในเขตควบคุมมีไม้กระยาเลยหวงห้ามแปรรูปไว้ในความครอบครองเกินกว่า ๐.๒๐ ลูกบาศก์เมตร โดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่” อันเป็นความผิดตาม พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๔๔ ม.๔๘, ๗๓

๑.๓ มีสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ฯ ไว้ในครอบครองโดยไม่มีหนังสือกำกับสิ่งประดิษฐ์

ตั้งข้อหา “ภายในเขตควบคุม ค้าหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการค้าซึ่งสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดบรรดาที่ทำด้วยไม้หวงห้าม ที่มีชนิดไม้ ขนาด หรือปริมาณเกินกว่าที่รัฐมนตรีกำหนดโดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่” อันเป็นความผิดตาม พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๔๔ ม.๕๓ ตี, ๗๓ ทวิ

๑.๔ ถ้ามีเครื่องจักรที่มีกำลังรวมกันเกินกว่า ๕ แรงม้า นอกจากจะผิดตามข้อ ๑ แล้ว ยังเป็นความผิดตาม พ.ร.บ.โรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ อีกด้วย

ตั้งข้อหา “ตั้งโรงงานและประกอบกิจการโรงงานโดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่” อันเป็นความผิดตาม พ.ร.บ.โรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๒

ลักษณะที่ ๒ กรณีเป็นโรงงานแปรรูปไม้ หรือโรงค้ำไม้แปรรูปที่ได้รับอนุญาตจากกรมป่าไม้ ถูกต้องแต่มีไม้แปรรูป สิ่งประดิษฐ์ หรือเครื่องจักร โดยผิดกฎหมาย จะตั้งข้อหาดังนี้

๒.๑ ถ้ามี ไม้สีกแปรรูปไว้ในครอบครองโดยไม่มีหลักฐานหนังสือกำกับหรือใบเบิกทางแสดงการได้มา

ตั้งข้อหา “เป็นผู้รับอนุญาต มีไม้สีกแปรรูปไว้ในความครอบครองในสถานที่ที่ได้รับอนุญาต โดยไม่มีหนังสือกำกับไม้แปรรูป หรือใบเบิกทางของพนักงานเจ้าหน้าที่กำกับไว้เป็นหลักฐาน” อันเป็นความผิดตาม พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๔๔ ม.๕๑, ๗๒ ทวิ

๒.๒ ถ้ามี ไม้กระยาเลยหวงห้ามแปรรูปเกินกว่า ๐.๒๐ ม.^๓ ไว้ในครอบครองโดยไม่มีหลักฐานหนังสือกำกับหรือใบเบิกทางแสดงการได้มา

ตั้งข้อหา “เป็นผู้รับอนุญาต มีไม้กระยาเลยหวงห้ามแปรรูปไว้ในครอบครองเกินกว่า ๐.๒๐ ม.^๓ ไว้ในสถานที่ได้รับอนุญาต โดยไม่มีหนังสือกำกับไม้แปรรูปหรือใบเบิกทางของพนักงานเจ้าหน้าที่กำกับไว้เป็นหลักฐาน” อันเป็นความผิดตาม พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๔๔ ม.๕๑, ๗๒ ทวิ

๒.๓ มีสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดบรรดาที่ทำด้วยไม้หวงห้าม โดยไม่มีหลักฐานหนังสือกำกับแสดงการได้มา

ตั้งข้อหา “เป็นผู้รับอนุญาตค้า หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการค้าซึ่งสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดบรรดาที่ทำด้วยไม้หวงห้าม กระทำการค้า หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการค้าซึ่งสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดบรรดาที่ทำด้วยไม้หวงห้ามในสถานที่ได้รับอนุญาต โดยไม่มีหลักฐานโดยชอบตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้” อันเป็นความผิดตาม พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๕๓ ตี, ๕๘, ๗๓ ทวิ และข้อกำหนดฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๒๖) ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๒๖ ข้อ ๒

๒.๔ กรณี ตรวจพบเครื่องจักรมีกำลังแรงม้าเกินกว่าที่ได้รับอนุญาต จะเป็นความผิดทั้ง พ.ร.บ.ป่าไม้ และ พ.ร.บ.โรงงานด้วย

ตั้งข้อหา ผิดตาม พ.ร.บ.ป่าไม่ว่า “เป็นผู้รับอนุญาต ขยายโรงงานโดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่” อันเป็นความผิดตาม พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๔๔ ม.๕๘, ๗๓ ทวิ และข้อกำหนดฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๓๒) ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๓๒ ข้อ ๕

ตั้งข้อหา ผิดตาม พ.ร.บ.โรงงานว่า “เป็นผู้รับอนุญาต ขยายโรงงานโดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่” อันเป็นความผิดตาม พ.ร.บ.โรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔, ๕, ๘, ๑๒, ๔๓, ๔๔

การสืบสวนปราบปรามความผิดเกี่ยวกับเลื่อยโซยนต์ ตามพระราชบัญญัติเลื่อยโซยนต์ พ.ศ. ๒๕๔๕
มาทำความรู้จัก “เลื่อยโซยนต์” ตามกฎหมาย

ตามมาตรา ๓ แห่ง พ.ร.บ.เลื่อยโซยนต์ พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดไว้ว่า

“เลื่อยโซยนต์” หมายความว่า เครื่องมือสำหรับใช้ตัดไม้หรือแปรรูปไม้ที่มีฟันเลื่อยติดกับโซ่ ซึ่งขับเคลื่อนด้วยกำลังเครื่องจักรกล และให้หมายความรวมถึงส่วนหนึ่งส่วนใดที่เป็นส่วนประกอบของเครื่องมือดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีกำหนดในกฎกระทรวง

กฎกระทรวง กำหนดลักษณะเลื่อยโซยนต์และส่วนประกอบของเลื่อยโซยนต์ พ.ศ. ๒๕๕๕ (เดิม ๒๕๕๑)

เลื่อยโซยนต์ หมายความว่า

(๑) เครื่องมือสำหรับใช้ตัดไม้หรือแปรรูปไม้ที่มีฟันเลื่อยติดกับโซ่ ซึ่งขับเคลื่อนด้วยกำลังเครื่องจักรกลที่ผลิตและประกอบสำเร็จรูปเพื่อการใช้งาน ที่มีต้นกำลังเกินกว่า ๑ แรงม้า โดยมีแผ่นบังคับโซ่ที่มีขนาดความยาวเกินกว่า ๑๒ นิ้ว (เดิม ๒ แรงม้า)

(๒) ส่วนหนึ่งส่วนใดที่เป็นส่วนประกอบของเครื่องมือตาม (๑) ดังต่อไปนี้

(ก) เครื่องจักรกลต้นกำลังที่มีการออกแบบตัวเครื่องและอุปกรณ์ประกอบตัวเครื่องให้มีลักษณะหรือสภาพเพื่อนำมาประกอบเป็นเครื่องมือ (๑) โดยเฉพาะที่มีต้นกำลังเกินกว่า ๑ แรงม้า

(ข) แผ่นบังคับโซ่ ที่มีขนาดความยาวเกินกว่า ๑๒ นิ้ว

สรุปเลื่อยโซยนต์ตามกฎหมาย

๑. เป็นเลื่อยโซยนต์แบบใดก็ได้ ทั้งชุดที่มีต้นกำลังเกินกว่า ๑ แรงม้า และแผ่นบังคับโซ่ความยาวเกินกว่า ๑๒ นิ้ว หรืออันใดอันหนึ่ง

๒. เฉพาะเครื่องจักรกลต้นกำลังที่ออกแบบไว้ในลักษณะเลื่อยโซยนต์ที่มีต้นกำลังเกินกว่า ๑ แรงม้า

๓. เฉพาะตัวแผ่นบังคับโซ่ที่มีขนาดความยาวเกินกว่า ๑๒ นิ้ว

หมายเหตุ ถ้ากำลังตั้งแต่ ๑ แรงม้าลงมา และแผ่นบังคับโซ่ตั้งแต่ ๑๒ นิ้วลงมา ไม่ถือว่าเป็นเลื่อยโซยนต์ตามกฎหมาย ไม่อยู่ภายใต้การควบคุมบังคับตามกฎหมายว่าด้วยเลื่อยโซยนต์ ไม่ต้องขออนุญาตใด ๆ ทั้งสิ้น

การกำหนดการกระทำความผิดและบทกำหนดโทษ

เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยเลื่อยโซยนต์ ได้กำหนดการกระทำความผิดและบทกำหนดโทษไว้ มีทั้งโทษจำคุก โทษปรับ และโทษทั้งจำทั้งปรับไว้ และรับเลื่อยโซยนต์ ดังนั้นจะต้องทราบการกระทำความผิดและบทกำหนดโทษไว้ให้ชัดเจน เพื่อใช้ดำเนินการเมื่อเกิดการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยเลื่อยโซยนต์ได้ดังต่อไปนี้

๑. กรณีผู้ใดมี ผลิต หรือนำเข้าเลื่อยโซยนต์ โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง มีความผิดตาม มาตรา ๑๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และศาลสั่งรับเลื่อยโซยนต์นั้น

๒. กรณีผู้ได้รับใบอนุญาตให้มี ผลิต หรือนำเข้าเลื่อยโซยนต์เปลี่ยนแปลงเลื่อยโซยนต์ให้มีกำลังเครื่องจักรเพิ่มขึ้นจากที่ระบุไว้ในใบอนุญาต โดยไม่ขออนุญาต ตามมาตรา ๔ วรรคสอง มีความผิดตามมาตรา ๑๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท และต้องแก้ไขให้เลื่อยโซยนต์นั้นมีความปลอดภัยเท่าที่ขออนุญาตไว้เดิมภายในเวลาที่ศาลกำหนด หากไม่ปฏิบัติตามศาลจะสั่งรับเลื่อยโซยนต์นั้น

๓. การนำเลื่อยโซยนต์ไปใช้นอกพื้นที่ตามที่ใบอนุญาตให้มีเลื่อยโซยนต์ไว้หรือเปลี่ยนแปลงพื้นที่โดยไม่ขออนุญาต ตามมาตรา ๖ มีความผิดตามมาตรา ๑๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๔. กรณีผู้ได้รับใบอนุญาตให้มีเลื่อยโซยนต์นำหรือให้ผู้อื่นนำเลื่อยโซยนต์ของตนไปใช้นอกพื้นที่ที่ได้รับอนุญาต โดยไม่ขออนุญาต ตามมาตรา ๘ มีความผิดตามมาตรา ๑๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

๕. ผู้มีเลื่อยโซยนต์ต้องมีใบอนุญาตหรือสำเนาภาพถ่ายใบอนุญาต ภาพถ่ายใบอนุญาตสำหรับเลื่อยโซยนต์เครื่องนั้น เพื่อแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทันที หากไม่สามารถแสดงได้ทันที ตามมาตรา ๗ มีความผิดตามมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

๖. กรณีผู้ได้รับใบอนุญาตให้ผลิตเลื่อยโซยนต์ไม่จัดทำบัญชีและหมายเลขแสดงหน่วยการผลิต ตามมาตรา ๔ วรรคสี่ มีความผิดตามมาตรา ๑๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และศาลสั่งรับเลื่อยโซยนต์นั้น

๗. ผู้ได้รับซ่อมแซมเลื่อยโซยนต์เป็นธุรกิจเพื่อสินจ้าง โดยมีได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนเลื่อยโซยนต์ ตามมาตรา ๑๐ มีความผิดตามมาตรา ๒๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

๘. กรณีผู้ได้รับใบอนุญาตให้มีเลื่อยโซยนต์ตาย ทายาทหรือผู้จัดการมรดกจะต้องแจ้งการตายและการครอบครองเลื่อยโซยนต์ต่อนายทะเบียนเลื่อยโซยนต์ตามใบอนุญาต ภายใน ๖๐ วัน นับจากวันที่ทราบการตายของผู้ได้รับอนุญาต หากไม่แจ้งการตายของผู้ได้รับใบอนุญาต ตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง มีความผิดตามมาตรา ๒๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

๙. ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตให้มี ผลิต หรือนำเข้าเลื่อยโซยนต์เป็นนิติบุคคล และนิติบุคคลนั้นเลิกกัน ผู้ชำระบัญชีจะต้องนำส่งเลื่อยโซยนต์แก่นายทะเบียนเลื่อยโซยนต์เพื่อเก็บรักษาตลอดระยะเวลาที่ยังคงทำการชำระบัญชีนั้น หากผู้ชำระบัญชีไม่แจ้งต่อนายทะเบียน ตามมาตรา ๑๒ มีความผิดตาม มาตรา ๒๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

บทที่ ๗

แนวทางการทำสำนวนการสอบสวนคดี ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. การสอบสวน (ป.วิ.อาญา) หมายความว่า การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ ดังนั้นการสอบสวนเพื่อจะได้ข้อเท็จจริง ได้มาจากสิ่งต่อไปนี้

- การสอบสวนจึงเป็นการดำเนินการของพนักงานสอบสวน เพื่อให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถกระทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหาและเพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำความผิดและเพื่อพิสูจน์ความผิดตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๓

- ได้หลักฐานจากการสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานเอกสารที่เกี่ยวข้องจากผู้กล่าวหา หรือผู้เสียหาย พยานบุคคล พยานเอกสาร พยานผู้เชี่ยวชาญ พยานวัตถุ พยานหลักฐานซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าผู้ต้องหามีความผิด พนักงานสอบสวนย่อมรวบรวมนำมาประกอบการสอบสวนได้ทุกกรณี แต่ในการทำสำนวนการสอบสวนคดีทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นกฎหมายพิเศษในการสอบสวน จะมีระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ข้อบังคับ กฎกระทรวง หลากหลายเข้ามาเกี่ยวข้องกับการสอบสวน ดังนั้น จำเป็นจะต้องวางพื้นฐานความรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้นักเรียนได้เข้าใจก่อน จึงจะบรรยายถึงหลักการในการทำสำนวนคดีดังกล่าว

๒. ปัจจุบันการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งในด้านธุรกิจการทำไม้ การค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ ธุรกิจการไม่หินระเบิดหิน ขุดตักบ่อดินลูกรัง การลักลอบตัดทราย การบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อเข้าทำประโยชน์ธุรกิจต่างๆ เช่น รีสอร์ท สนามกอล์ฟ มักถูกดำเนินการหรือสนับสนุนโดยกลุ่มนายทุน ผู้มีอิทธิพล หรือได้รับแรงผลักดันช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นในการปฏิบัติการกิจด้านการป้องกันปราบปรามของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีกองตำรวจป่าไม้ เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่สืบสวนสอบสวนและปราบปราม การบ่อนทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชาติ ตลอดจนคนอำนาจของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ในการเอื้ออำนวยผลประโยชน์ให้กับกลุ่มผู้ประกอบการที่ผิดกฎหมายดังที่ประจักษ์แก่สังคมมาแล้ว เช่น กรณีการออกเอกสารสิทธิ การแปรรูปไม้โดยมิชอบ หรือการร่วมดำเนินการออกไปเบิกทางนำไม้หรือของป่าออกนอกพื้นที่อันเป็นเท็จ และการลักลอบตัดไม้สักในประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นบริเวณพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ และเขตวนอุทยานแห่งชาติ แล้วนำไปยังประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อทำการสวมหลักฐานเอกสารแสดงที่มาของไม้ แล้วนำมาชำระภาษีศุลกากรเพื่อนำเข้ามาในราชอาณาจักรไทยอีกครั้ง โดยมีขั้นตอนการดำเนินการที่ซับซ้อนและมีผู้ร่วมกระทำความผิดหลายฝ่าย อันส่งผลกระทบต่อประเทศไทยได้รับความเสียหายทั้งในด้านทรัพยากรธรรมชาติ ที่บริเวณพื้นที่ป่าที่เป็นเขตป่าต้นน้ำลำธาร ต้องถูกทำลายเรื่อยมา รวมทั้งยังส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจของชาติ เกี่ยวกับการทำหลักฐานเท็จเพื่อชำระภาษีนำเข้าไม้เข้ามาดังกล่าว ซึ่งกองตำรวจป่าไม้ได้ดำเนินการจับกุมตัวผู้กระทำความผิด ซึ่งประกอบไปด้วยเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองและเจ้าพนักงานป่าไม้ จำนวน

หลายนาย และทำการสืบสวนสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานฟ้องดำเนินคดีตามกฎหมายจนมีผลทำให้ผู้กระทำความผิดได้ถูกพิจารณาลงโทษไปแล้วหลายราย อันนับได้ว่าเป็นคดีสำคัญระดับชาติและเป็นที่น่าสนใจติดตามของสื่อมวลชนตลอดมา เช่น คดีไม้แม่ปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน คดีป่าท่าชนะ คดีเกี่ยวกับการออกเอกสิทธิ์ในที่ดิน (ส.ป.ก.๔-๐๑) โดยมีชอบ และคดีป่าสาละวิน เป็นต้น

๓. ความหมายของ “สิ่งแวดล้อม” หมายถึง ทุกสิ่งที่อยู่ล้อมรอบตัวเราทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้นครอบคลุมถึงสิ่งที่เป็รูปรธรรม หรือสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment) เช่น ดิน น้ำ อากาศ สิ่งก่อสร้าง และสิ่งที่เป็นามธรรม เช่น ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ความเชื่อ สิ่งแวดล้อม จึงมีมากมายมหาศาล ซึ่งล้วนแต่มีอิทธิพลเกี่ยวโยงถึงกันเป็นปัจจัยเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน สิ่งแวดล้อมจึงเป็นวงจร และวัฏจักรที่เกี่ยวข้องกันไปทั้งระบบ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งมนุษย์เป็นผู้ใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมทั้งมวล หากมนุษย์เข้าไปใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมในทางหนึ่งทางใดมากเกินไป ผลกระทบจากปัจจัยหนึ่งจะมีส่วนเสริมสร้างหรือทำลายอีกส่วนหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ ทำให้สมดุลของสิ่งแวดล้อมเสียไป ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์เอง

สาเหตุของการเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม การที่สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป จนอาจเกิดอันตรายต่อสุขภาพ ทรัพย์สิน ชีวิต หรือสังคม ทำให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณของสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพ กายภาพ และสิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม

สถานการณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติจะปรากฏใน ๒ ลักษณะคือ

๓.๑ การนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่จำกัดมาใช้อย่างไม่ประหยัด จนเกิดรอยร้าวขาดแคลน

๓.๒ ภาวะมลพิษอันเป็นผลจากคุณภาพสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง โดยการปะปนหรือปนเปื้อนของสารหรือพลังงานในปริมาณที่อาจเป็นอันตรายหรือเกิดความเสียหายได้

แนวทางการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม จะเห็นได้ว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกับมนุษย์ ชุมชน และสังคม ซึ่งเป็นปัญหาหนึ่งที่รวมอยู่ในกระบวนการทางด้านการพัฒนา ซึ่งจากระยะเวลาที่ผ่านมาได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่า การพัฒนาโดยไม่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมไม่อาจทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขได้ สำหรับปัญหาภาวะมลพิษก็เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สัมพันธ์กับคุณภาพของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพซึ่งมีความเสื่อมลงเรื่อย ๆ ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่เราจะต้องจัดการป้องกันปราบปรามผู้ละเมิด และทำลายทรัพยากรธรรมชาติ หรือก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม อันส่งผลกระทบกระเทือนต่อความเป็นอยู่ของประชาชน เพื่อให้สังคมสามารถดำรงอยู่ได้อย่างปกติสุขต่อไปในอดีต มนุษย์อยู่ภายใต้อิทธิพลของธรรมชาติ ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เป็นไปในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป อยู่ในวิสัยที่ธรรมชาติสามารถรองรับได้ ปัจจุบันมนุษย์มุ่งเอาประโยชน์จากธรรมชาติแต่เพียงฝ่ายเดียว ในไม่ช้าทรัพยากรธรรมชาติที่มีขอบเขตจำกัดก็จะถูกทำลายสูญสิ้นไปในที่สุด ซึ่งสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมมี ๒ ประการ คือ

๓.๓ การเพิ่มขึ้นของประชากร ที่มีแนวโน้มสูงขึ้นมากในอัตราทวีคูณทำให้ความต้องการบริโภคทรัพยากรเพิ่มมากขึ้นในทุกด้าน

๓.๔ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและขยายตัวทางเศรษฐกิจ ที่ช่วยส่งเสริมให้สามารถนำทรัพยากรมาใช้ได้ง่ายขึ้นและมากขึ้น

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงหมายถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างฉลาด ต้องเป็นประโยชน์มนุษย์อย่างมากที่สุดและใช้ประโยชน์ได้ยาวนานที่สุด โดยมี

จุดมุ่งหมายเพื่อรักษาไว้ซึ่งปัจจัยสำคัญของระบบสิ่งแวดล้อมที่มีต่อมนุษย์และการพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งแนวทางในการเข้ามามีส่วนร่วมในการปกป้องดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมนั้นสามารถกระทำได้หลายวิธี อาทิ การให้ความรู้ การปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ การจัดตั้งองค์กรเพื่อวางแผนควบคุมและบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม การกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม การศึกษา และการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม หรือการนำมาตรการทางกฎหมายมาเป็นเครื่องมือในการควบคุมจัดระเบียบสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นวิธีที่ได้รับความนิยมในต่างประเทศ สำหรับปรับปรุงฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น

มาตรการทางกฎหมายในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม การใช้กฎหมายเพื่อควบคุมปัญหาสิ่งแวดล้อมจะประสบความสำเร็จหรือไม่ มากน้อยเพียงใดขึ้นกับเงื่อนไขหลายประการ ได้แก่

- กฎหมายต้องทันสมัยและแก้ไขปัญหาได้ครอบคลุมและทั่วถึง
- มีการบังคับใช้กฎหมาย โดยหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ
- ประชาชนต้องมีความเข้าใจ และให้ความร่วมมือ

รวมความแล้วมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมจัดระเบียบสิ่งแวดล้อม หรือกฎหมายสิ่งแวดล้อมก็คือ กฎ ข้อบังคับ หรือบทบัญญัติที่ว่าด้วยการดูแลรักษาสภาพแวดล้อม ทั้งสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติและสภาพแวดล้อมมนุษย์ ขอบเขตครอบคลุมถึงกฎหมายทุกลักษณะที่เกี่ยวกับการป้องกันการแก้ไขปัญหามลพิษ การอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพพลานามัย สภาพความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ตลอดจนการยกระดับคุณภาพชีวิตในสังคม โดยหลักพื้นฐานของกฎหมายสิ่งแวดล้อมนั้น บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิหน้าที่ตามกฎหมายโดยเท่าเทียมกัน ในการส่งเสริมและรักษาสภาพแวดล้อม ซึ่งมีวิวัฒนาการมาจากหลักกฎหมาย เรื่องเตือรื้อนราคาญ และการละเมิดที่มุ่งให้สิทธิและความคุ้มครองต่อเอกชน ต่อมาได้พัฒนามาสู่การให้ความคุ้มครองต่อมหาชน ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงค่านิยมในการดำรงชีวิตจากการมุ่งเน้นวัตถุมหาสู่การมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิต

ข้อพิพาทปัญหาสิ่งแวดล้อม

ข้อพิพาทปัญหาสิ่งแวดล้อมนั้น เกิดขึ้นได้เมื่อผู้เสียหายได้รับผลร้ายจากมลพิษ ที่เกิดจากแหล่งกำเนิดมลพิษกับเกิดจากกระบวนการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรม ผลร้ายนี้อาจจะเกิดแก่ชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน สุขภาพอนามัยของผู้เสียหาย ซึ่งจะมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับความรุนแรงของมลพิษที่ได้รับ และความเสียหายที่เกิดขึ้นนี้อาจแยกประเภทของผู้เสียหายเป็น **ประชาชน** หรือ **รัฐ**

เมื่อประชาชนได้รับความเสียหายจากมลพิษของสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นก่อให้เกิดแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย สุขภาพ หรือทรัพย์สินของคนแล้ว บุคคลผู้ก่อให้เกิดมลพิษอาจจะต้องรับผิดชอบทั้งในทางแพ่งและทางอาญา หากว่าการกระทำนั้นเข้าองค์ประกอบของความผิดทางอาญาที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ว่า การกระทำนั้นเป็นความผิดและได้กำหนดโทษเอาไว้ และในขณะเดียวกันทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหายด้วย และส่วนใหญ่แล้วความเสียหายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจะมีความผิดทั้งทางแพ่งและทางอาญาในขณะเดียวกัน ซึ่งผู้เสียหายจะเรียกร้องให้ผู้ก่อมลพิษรับผิดชอบได้ทั้งทางแพ่งและทางอาญา

เมื่อมีความเสียหายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นต่อรัฐ รัฐจะเป็นผู้เสียหายได้ ๒ กรณี คือ

กรณีแรก มลพิษที่เกิดขึ้นจากสิ่งแวดล้อมทำให้ประชาชนได้รับความเสียหายต่อชีวิตร่างกาย ซึ่งส่วนใหญ่กฎหมายถือว่าเป็นความผิดที่ไม่อาจจะยอมความหรือเลิกคดีกันได้ และแม้ว่าผู้เสียหายจะได้ตกลงยินยอมไม่เอาความกับผู้กระทำผิดก็ตาม แต่รัฐก็ไม่ยินยอมยังคงต้องนำตัวผู้กระทำความผิดไปลงโทษทางอาญาจนได้ เพราะกฎหมายถือว่ารัฐเป็นผู้เสียหายด้วย

กรณีสอง มลพิษเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐโดยตรง ซึ่งอาจจะเป็นความผิดทั้งทางอาญาและทางแพ่ง กล่าวคือทางอาญาเมื่อผู้ก่อให้เกิดมลพิษได้กระทำการฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติของกฎหมายที่ได้บัญญัติเฉพาะให้รัฐเท่านั้น เป็นผู้เสียหายโดยที่ประชาชนไม่มีสิทธิที่จะฟ้องร้องเกี่ยวกับความผิดประเภทนี้ได้เลย เนื่องจากกฎหมายถือว่ารัฐเท่านั้นเป็นผู้เสียหาย เช่น ความผิดเนื่องจากการปล่อยน้ำทิ้งที่ไม่ได้มาตรฐานลงสู่แหล่งน้ำ ซึ่งถือว่าเป็นความผิดที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมายหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๕๔๖ แก้ไขปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นต้น และจากการกระทำเช่นนี้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสาธารณสมบัติของแผ่นดินตาม **มาตรา ๑๓๐๔** แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ รัฐก็อาจจะเรียกร้องให้ผู้ก่อมลพิษชดใช้ค่าเสียหายในทางแพ่งให้แก่รัฐได้โดยอาศัย **มาตรา ๙๗** แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำความผิดหรือละเว้นการกระทำด้วยประการใดโดยมิชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการทำลาย หรือทำให้สูญหายหรือเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นของรัฐหรือสาธารณสมบัติของแผ่นดิน มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายให้แก่รัฐตามมูลค่าทั้งหมดของทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลาย สูญหายหรือเสียหายไปนั้น” “กล่าวโดยสรุปเมื่อมีความเสียหายเนื่องจากมลพิษของสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นส่วนใหญ่ นอกจากผู้ก่อมลพิษจะต้องรับผิดชอบในทางอาญา คือ ต้องรับโทษตามกฎหมายแล้ว ยังจะต้องรับโทษในทางแพ่ง คือ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายด้วย แต่สำหรับความรับผิดชอบทางอาญาจะต้องมีการฟ้องคดี และศาลเท่านั้นที่จะวินิจฉัยชี้ขาดว่าจำเลยได้กระทำความผิดและต้องรับโทษหรือไม่ ซึ่งถือว่าเป็นข้อพิพาททางอาญา ส่วนความรับผิดชอบในทางแพ่งฝ่ายผู้เสียหายจะต้องเรียกร้องสิทธิเพื่อให้ผู้ก่อให้เกิดความเสียหายชดใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือค่าเสียหาย หรือทำการอื่นใดเพื่อให้ผู้เสียหายได้รับประโยชน์ตามสิทธิของตนที่ควรจะได้รับสิทธิเรียกร้อง ในลักษณะนี้ถือว่าเป็นสิทธิเรียกร้องในทางแพ่ง และหากผู้ก่อให้เกิดความเสียหายปฏิบัติตามข้อเรียกร้อง ก็จะไม่มีการฟ้องคดีเกิดขึ้น แต่ถ้าผู้ก่อให้เกิดความเสียหายไม่ยอมปฏิบัติตามข้อเรียกร้อง ข้อพิพาทเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในทางแพ่งจะเกิดขึ้น

การพิจารณาถึงการบังคับใช้กฎหมายนั้น จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงประเด็นหลัก ๓ ประการ คือ

๑. เนื้อหาสาระของกฎหมายที่จะต้องครอบคลุมไปถึงวัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ของกฎหมาย และมาตรการและวิธีการต่าง ๆ ที่กฎหมายนั้นจะนำมาใช้

๒. องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐที่บังคับใช้กฎหมาย ซึ่งการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้นั้น จะคำนึงถึงความเกี่ยวพันระหว่างองค์กรในด้านการสอดประสาน และความขัดแย้ง ตลอดจนความซ้ำซ้อนขององค์กรหรือหน่วยงานหลักตามกฎหมายนั้น ๆ กับองค์กรหรือหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งของรัฐ และของเอกชนในลักษณะของความมีสหสัมพันธ์ (Correlation) และปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ต่อกัน

๓. มาตรการการลงโทษ (Sanction) ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะความผิดที่เกิดขึ้นจากการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายนั้น ๆ ในการบังคับใช้กฎหมายนั้น องค์กรจะมีบทบาทสำคัญในการนำกฎหมายนั้น ๆ มาใช้บังคับ การใช้บังคับนั้นมาจากทฤษฎีการให้อำนาจรัฐ “Police Power” ซึ่งหมายถึงอำนาจของรัฐในการรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน คำว่า “Police Power” มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า “Polis” หรือ “Police” หมายถึง เมืองหรือนคร เพราะฉะนั้น Police Power จึงเป็นการใช้อำนาจของเมืองหรือนครหรือรัฐ ซึ่งอำนาจรัฐนี้ได้มาจากประชาชนที่มอบอำนาจของแต่ละคนให้แก่ผู้แทนของเขา เพื่อใช้อำนาจแทนพวกเขาในการรักษาไว้

ซึ่งความมั่นคงของรัฐหรือนคร ความสงบสุขและความเป็นระเบียบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ในรัฐหรือนครนั้น ๆ โดยมีวิธีการใช้อำนาจรัฐในรูปแบบของการออกกฎหมายในระดับต่าง ๆ การใช้อำนาจรัฐจะต้องอยู่บนพื้นฐานประโยชน์สุขของประชาชน และปกครองรัฐโดยใช้หลักนิติธรรม (rule law) โดยคำนึงถึงความถูกต้องและยุติธรรมของสังคมเป็นส่วนใหญ่ การใช้อำนาจได้พัฒนาไปตามสภาวะของการเปลี่ยนแปลงของบ้านเมือง โดยเฉพาะในยุคสมัยของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ประชาชนอยู่ในสภาพที่ไม่สามารถที่จะคุ้มครองผลประโยชน์ของตนเองได้อย่างเต็มที่ การใช้อำนาจรัฐจึงได้แผ่ขยายไปถึงการคุ้มครองผลประโยชน์ของประชาชนด้วย อาทิเช่น การพัฒนาเมือง การประกันสังคม การป้องกัน การผูกขาด การป้องกันการถูกฉ้อโกงจากการกักขังเงินของประชาชน การประกันภัย กิจการหลักทรัพย์ การคุ้มครองผู้บริโภค และการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

ในการบังคับใช้กฎหมายจึงเป็นกรอบ หรือขอบเขตแห่งการใช้อำนาจรัฐ ซึ่งการบังคับใช้กฎหมายจำแนกได้ ๒ แนวทาง คือ **แนวทางของการบังคับและควบคุม (Command and Control)** เช่น การออกคำสั่ง การกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมถึงการดำเนินคดีเมื่อมีการละเมิดกฎหมาย ทั้งนี้ เพื่อผลในการบังคับให้ประชาชนต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และกติกาที่กฎหมายกำหนดไว้อีกแนวทางหนึ่ง คือ **การลงโทษและการให้รางวัล (Stick and Carrot)** เช่น การตรวจสอบและเฝ้าระวัง (Monitoring and Inspection) การส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อผลในการให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย ทั้งนี้ โดยมีองค์กรภาครัฐเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายนั้น ๆ

๔. รูปแบบของการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ

(ก) บุกรุกโดยไม่มีการยึดถือครอบครองแต่เป็นการทำลาย เช่น การลักลอบตัดไม้ ขุดตักลูกรัง ดิน หิน กรวด หวาย ลักลอบขุดหินในเชิงพาณิชย์ เป็นต้น

(ข) บุกรุกเพื่อทำให้ป่าหมดสภาพกลายเป็นป่าเสื่อมโทรม นำไปปลูกพืชไร่ สร้างที่อยู่อาศัย สร้างเงื่อนไขเพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิในที่ดินในภายหลัง เช่น ส.ท.ก. ส.ป.ก.๔-๐๑ เป็นต้น

(ค) บุกรุกแบบถาวร โดยร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินในพื้นที่ป่าไม้โดยมิชอบ

(ง) อาศัยข้อบกพร่องของกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับมาใช้เป็นฉากบังหน้า เช่น ขออนุญาตทำเหมืองแร่ ตาม พ.ร.บ.แร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ แต่เจตนาที่แท้จริงแล้วต้องการระเบิดหิน และขุดย่อยหินขาย เป็นต้น

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น ประมวลกฎหมายที่ดิน, กฎหมายต่าง ๆ เกี่ยวกับป่าไม้ ซึ่งได้แก่ พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔, พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔, พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และ พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕, พ.ร.บ.แร่ พ.ศ. ๒๕๑๐, พ.ร.บ.การปฏิรูปเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ พ.ร.บ.โรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕, การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นต้น

๕. ขั้นตอนในการดำเนินคดีเกี่ยวกับป่าไม้

๕.๑ การตรวจสอบ ประเภทพื้นที่ป่า, ลักษณะเฉพาะ, เงื่อนไขทางกฎหมายอื่น, จำนวนเนื้อที่ที่ถูกแผ้วถางทำลาย

๕.๒ รูปแบบของการกระทำความผิด ทำไม้หรือแปรรูป, ทำไร่เลื่อนลอยหรือการเกษตร, ทำให้หมดสภาพป่า (ป่าเสื่อมโทรม), ยึดถือครอบครองเพื่อสร้างเงื่อนไข

๕.๓ แนวทางการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐาน ความผิดเกี่ยวกับผู้ลักลอบตัดไม้ทำลายป่า

■ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔, พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗, พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔, พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕, พ.ร.บ.สวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕

หน้าที่ของพนักงานสอบสวนเมื่อรับแจ้งความร้องทุกข์แล้วให้รับดำเนินการ ดังนี้-

(๑) เดินทางไปยังสถานที่เกิดเหตุ

(๒) ให้รับเรียกหรือยึดเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับไม้ของกลาง ก่อนที่จะสูญหายหรือถูกแก้ไข หรือถูกทำลาย เช่น ตราประจำตัวของเจ้าหน้าที่ป่าไม้ที่ระบุว่าประทับไม้ของกลาง หากเป็นโรงงานแปรรูปไม้ ก็จะต้องเรียกบัญชีไม้ของโรงงาน หรือหลักฐานอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับไม้ของกลาง

(๓) ในบางกรณีที่ต้องอาศัยหลักฐานจากการพิสูจน์โดยตัวน หากเป็นของใหญ่หรือจำนวนมาก ไม่สะดวกในการนำส่งผู้ชำนาญหรือผู้เชี่ยวชาญได้ ก็ให้ติดต่อนำผู้ชำนาญหรือผู้เชี่ยวชาญไปตรวจพิสูจน์ ณ ที่สิ่งของนั้นตั้งอยู่โดยตัวน ในระหว่างการรอกการพิสูจน์ให้รักษาของกลางหรือหลักฐานที่จะต้องพิสูจน์ ไว้มิให้สูญหาย บุกสลาย หรือถูกทำลายไว้

(๔) รับสอบสวนผู้กล่าวหา พยาน และผู้ต้องหา (ถ้ามี) โดยมีซักข่าหากผู้ต้องหาหรืออ้าง พยานหลักฐาน เช่น ใบเบิกทางหลักฐานในการทำไม้ในที่ดินกรรมสิทธิ์ (น.ส.๓) หรือใบมอบอำนาจสัญญาเช่า หรือข้อต่อสู้อื่นๆ เช่น

■ กรณีไม้ของกลางไม่มีรอยตราของพนักงานป่าไม้ประทับ ก็ต่อสู้ว่าได้ตัดหัวไม้ที่มี รอยตราของพนักงานป่าไม้ ออก

■ กรณีไม้ท่อนซึ่งอ้างว่าเป็นไม้ท่อนโคน แต่หน้าตัดเรียบ ซึ่งไม่น่าจะเป็นไปได้ก็ต่อสู้ว่า ได้ตัดหน้าตัดด้านโคนออกจึงไม่มีรอยถอนเสี้ยน

■ กรณีนำใบเบิกทางฉบับอื่นมาสวมไม้ของกลางทั้ง ๆ ที่ขนาดโตรอบความยาวของไม้ ไม่ตรงกัน

■ กรณีได้รับอนุญาตให้ทำไม้ในเขตอนุญาต เช่น ในที่ดินกรรมสิทธิ์ แต่ลักลอบตัดไม้ นอกแปลงที่ไม่ได้รับอนุญาตหรือตัดในป่าสงวนแห่งชาติ แล้วอ้างว่ารอยตราประทับที่ไม้ของกลาง เป็นรอยตราของพนักงานป่าไม้ถูกต้อง

จากกรณีดังกล่าว พนักงานสอบสวนไม่จำเป็นต้องยอมรับข้ออ้างนั้นทันที ผู้สอบสวนจะต้องรับ ซิงไหวพริบสอบสวนหรือพิสูจน์หรือข้ออ้างของผู้ต้องหาเสียแต่ในขั้นต้น หรือป้องกันมิให้ผู้ต้องหา มีโอกาส ซักซ้อมพยานทำให้เสียความเที่ยงธรรมในคดี ถึงแม้ว่าในบางครั้งจะต้องตรวจสอบสภาพพื้นที่ป่าหรือพิสูจน์ ต่อไม้ในป่าก็ต้องกระทำ

(๑) กรณีจับกุมไม้ผิดกฎหมายได้นอกโรงงานแปรรูปไม้ พนักงานสอบสวนจะต้องพยายาม สอบสวนหาเหตุผลหรือพยานหลักฐานเชื่อมโยงว่าเป็นของโรงงานแปรรูปไม้ เพื่อรวมการสอบสวนเป็น คดีเดียวกัน เช่น รอยตราที่ประทับที่หน้าตัดกับไม้ซึ่งยึดได้ ณ ที่หมอนไม้นอกโรงงานหรือโรงเลื่อยที่ยึดได้ กับในโรงเลื่อยเป็นรอยตราเดียวกันกับไม้นอกโรงงาน หรือเห็นได้ว่าเส้นทางชักลากไม้เข้าสู่โรงเลื่อยในทาง เดียวกัน หรือพยานบุคคลผู้พบเห็น เป็นต้น

(๒) ให้ประสานงานกับผู้จับกุม ผู้ชำนาญการหรือผู้เชี่ยวชาญและผู้เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด เพื่อช่วยกันค้นหาพยานหลักฐาน ดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดให้รับโทษ นอกจากนี้พนักงานสอบสวนต้อง ตระหนักอยู่เสมอว่า คดีการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าเป็นคดีสำคัญ สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีนโยบาย ที่จะปราบปรามโดยเฉียบขาด จะต้องนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษให้จงได้

๕.๔ ขั้นตอนในการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน ในแต่ละลักษณะความผิด มีดังนี้.-

ความผิดเกี่ยวกับการทำไม้

๑. พนักงานสอบสวนจะต้องสอบสวนผู้ต้องหาได้ขออนุญาตและได้รับอนุญาตให้ทำไม้หรือไม่
๒. สอบสวนการทำไม้ทำอะไร
๓. ทำจากป่าไหน ชื่อป่าอะไร เป็นป่าสงวนแห่งชาติหรือบริเวณวนอุทยานแห่งชาติ หรือไม่
๔. ป่านั้นอยู่ในเขตพื้นที่หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัดอะไร
๕. ไม้ที่ทำเป็นไม้หวงห้ามหรือไม่ เป็นไม้หวงห้ามประเภทใด ชนิดใด ขนาดใด จำนวนเท่าไร ปริมาตรเท่าไร
๖. จับและยึดของกลางได้เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำไม้อะไรบ้าง
๗. เริ่มทำไม้แต่ วัน เดือน ปีใด และถูกจับกุมเมื่อใด
๘. สำเนาพระราชกฤษฎีกา กำหนดไม้หวงห้าม พร้อมบัญชีไม้หวงห้ามรวมสำนวนไว้ด้วย (พระราชกฤษฎีกากำหนดไม้หวงห้าม พ.ศ. ๒๕๓๐)
 - การทำไม้หวงห้ามต้องขออนุญาตและได้รับอนุญาตตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๒๔ พ.ศ. ๒๕๑๘ ลง ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๑๘

ความผิดเกี่ยวกับไม้ท่อนไว้ในครอบครอง

๑. พนักงานสอบสวนจะต้องสอบสวนผู้ต้องหาขออนุญาต และได้รับอนุญาตให้มีไม้ท่อนไว้ในครอบครองหรือไม่
๒. มีจำนวนกี่ต้น หรือกี่ท่อน ขนาดใด ปริมาตร เท่าไร
๓. มีรูปรอยตราใด ๆ ของพนักงานเจ้าหน้าที่ประทับหรือไม่
๔. ได้ไม้ท่อนนั้นมาอย่างไร มีใบเบิกทางหรือหนังสือรับรองหรือไม่ในกรณีผู้ต้องหาโต้แย้งหรืออ้างว่าไม้ท่อนที่มีไว้ในครอบครองเป็นไม้ที่ทำหรือได้มาจากที่ดินกรรมสิทธิ์ให้ดำเนินการ ดังนี้
๕. ผู้ต้องหาหนังสือรับรองการทำไม้ชนิดอื่นนอกจากไม้สัก ไม้ยาง ที่ทำจากไม้ในที่ดินกรรมสิทธิ์เคลื่อนย้ายไปใช้ส่วนตัว ซึ่งเจ้าพนักงานออกให้หรือไม่
๖. ตรวจสอบชนิดไม้ จำนวนไม้ ในหนังสือรับรองกับไม้ของกลาง
๗. ตรวจสอบคำขอและเรื่องราวการขอทำไม้ในที่ดินกรรมสิทธิ์จากอำเภอที่ที่ดิน ไม้ท่อนนั้นขึ้นอยู่
๘. ติดต่อประสานงานกับพนักงานเจ้าหน้าที่ป่าไม้อำเภอ ป่าไม้จังหวัด หรือป่าไม้เขต แล้วแต่กรณี ออกไปตรวจสอบต่อไม้ในที่ดินกรรมสิทธิ์นั้น ๆ ว่าประเภท ชนิด ขนาด รูปรอยตราที่ต่อไม้ ตรงกับไม้ท่อนของกลางและเรื่องราวที่ยื่นขอไว้หรือไม่ แล้วบันทึกผลการตรวจสอบโดยละเอียด พร้อมแผนที่สังเขป และถ่ายภาพประกอบไว้เป็นหลักฐาน
๙. กรณีที่ดินกรรมสิทธิ์นั้น ๆ มีเขตพื้นที่ติดต่อกับเขตพื้นที่แนวป่า ควรติดต่อประสานงานกับพนักงานที่ดินจังหวัด หรือที่ดินอำเภอ แล้วแต่กรณี ออกไปร่วมทำการรังวัดที่ดินกรรมสิทธิ์นั้นด้วย เพื่อต้องการทราบว่า ต่อไม้ที่ผู้ต้องหานำชี้ และตรวจสอบอยู่ในเขตพื้นที่ป่าหรือไม่

๑๐. กรณีที่มีการนำตอไม้จากป่าหรือแห่งอื่นมาสวมในที่ดินกรรมสิทธิ์ ควรนำดินที่ติดอยู่กับรากของตอไม้ที่นำมาสวมนั้น ๆ กับดินที่อยู่ในบริเวณที่ตอไม้ นั้น ๆ สวมอยู่ ส่งไปให้เจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญกรมทรัพยากรธรณี ทำการตรวจพิสูจน์ด้วย

๑๑. ผลการตรวจพิสูจน์ไม้ท่อนของกลางกับตอไม้ในที่ดินกรรมสิทธิ์ หรือในป่าที่ตรวจพบได้ผลอย่างไร (กรณีที่มีการพิสูจน์)

๑๒. ต้องพยายามหาพยานหลักฐานยืนยันหรือพิสูจน์ให้ได้ว่า เป็นไม้ท่อนที่ทำหรือนำ หรือได้มาจากป่า

๑๓. สำเนาพระราชกฤษฎีกากำหนดไม้หวงห้ามพร้อมบัญชีไม้หวงห้ามรวมสำนวนไว้ (ใบเบิกทางตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๓ พ.ศ. ๒๔๙๘ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๔๙๘ หนังสือรับรอง ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ มท.๐๓๐๙/ว.๗๕๐ ลง ๒ สิงหาคม ๒๕๒๐ เรื่อง การนำไม้ชนิดอื่น ๆ นอกจากไม้สักไม้อย่าง ที่ทำจากไม้ในที่ดินกรรมสิทธิ์เคลื่อนย้ายไปใช้ประโยชน์)

ความผิดเกี่ยวกับการแปรรูปไม้

๑. พนักงานสอบสวนจะต้องสอบสวนผู้ต้องหา ขออนุญาตและได้รับอนุญาตให้ทำการแปรรูปไม้ ประเภทใด เพื่อการใด หรือไม่

๒. ทำการแปรรูปไม้ในเขตควบคุมการแปรรูปไม้หรือไม่

๓. ทำการแปรรูปไม้จากไม้ท่อนหรือกระทำอย่างไร

๔. ทำการแปรรูปไม้ด้วยเครื่องจักรหรือแรงคน

๕. ไม้ที่นำมาแปรรูป และทำการแปรรูปนั้น เป็นไม้หวงห้ามประเภทใด ชนิดใด

๖. ไม้ที่ทำการแปรรูปแล้ว มีจำนวนเท่าไร ขนาดเท่าไร ปริมาตรเท่าไร

๗. มีรูปรอยตราใด ๆ ของพนักงานเจ้าหน้าที่ประทับหรือไม่

๘. จับและยึดเครื่องมือ เครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ เป็นของกลางบ้าง

๙. สำเนาประกาศกระทรวงเกษตรฯ เรื่อง กำหนดเขตควบคุมการแปรรูปไม้ ฉบับลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๔๙๙ รวมสำนวนไว้

(การแปรรูปไม้ต้องขออนุญาตและได้รับอนุญาต ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๒๕ พ.ศ. ๒๕๑๙ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๙)

ความผิดเกี่ยวกับการมีไม้แปรรูปไว้ในครอบครอง

๑. พนักงานสอบสวนจะต้องสอบสวนผู้ต้องหาขออนุญาตและได้รับอนุญาตให้มีไม้แปรรูปไว้ในความครอบครองหรือไม่

๒. เป็นไม้แปรรูปที่แปรรูปด้วยเครื่องจักรหรือแรงคน

๓. เป็นไม้หวงห้ามประเภท ชนิด ขนาดใด จำนวนปริมาตรเท่าไร

๔. มีรูปรอยดวงตราใด ๆ ของพนักงานเจ้าหน้าที่ประทับ หรือไม่

๕. ไม้แปรรูปนั้น ๆ มีใบเบิกทางหรือหนังสือกำกับไม้แปรรูปหรือไม่

๖. ถ้าเป็นโรงงานแปรรูปไม้ หรือโรงค้าไม้แปรรูป มีบัญชี ๕ เล่ม หรือ ๓ เล่ม แล้วแต่กรณีหรือไม่

๗. กรณีผู้ต้องหาโต้แย้งหรืออ้างว่าเป็นไม้แปรรูปที่ได้มาจากการทำไม้ในที่ดินกรรมสิทธิ์ ก็ให้ดำเนินการทำนองเดียวกันกับการสอบสวนความผิดเกี่ยวกับไม้ท่อน

๘. กรณีผู้ต้องหาได้โต้แย้งหรืออ้างว่าไม้แปรรูปได้มาจากโรงงานแปรรูปไม้ หรือโรงค้าไม้แปรรูป โดยมีใบเบิกทาง หรือหนังสือกำกับไม้แปรรูปแสดง ให้ตรวจสอบไม้แปรรูปของกลางกับรายการไม้แปรรูป ซึ่งปรากฏท้ายใบเบิกทาง หรือหนังสือกำกับไม้แปรรูปนั้น ๆ ว่า ชนิด จำนวน ขนาด ปริมาตร รอยตราถูกต้องตรงกันหรือไม่ ในกรณีสงสัย ให้นำใบเบิกทางไปตรวจสอบกับต้นซัวใบเบิกทาง ณ อำเภอ ที่ออกให้ หรือนำหนังสือกำกับไม้แปรรูป ไปตรวจสอบกับหนังสือกำกับไม้แปรรูปฉบับที่เก็บไว้ในโรงงานแปรรูปไม้ หรือโรงค้านั้น ๆ และตรวจสอบจากบัญชี ๕ เล่ม ของโรงงานแปรรูปไม้ หรือบัญชี ๓ เล่ม ของโรงค้าไม้แปรรูป แล้วแต่กรณีโดยมิชักช้า ผลการตรวจสอบเป็นประการใด ให้ทำบันทึกไว้โดยละเอียด ถ้ามีความจำเป็นจะต้องยึดเอาเอกสารที่ทำการตรวจสอบหรือถ่ายภาพเอกสารนั้น ๆ ไว้ ประกอบการดำเนินคดีก็ให้ดำเนินการต่อไป

(หนังสือกำกับไม้แปรรูป ตามประกาศกรมป่าไม้ เรื่อง อนุญาตให้ผู้รับอนุญาตตั้งโรงงานแปรรูปไม้ หรือโรงค้าไม้แปรรูปออกหนังสือกำกับไม้แปรรูป ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๐๓ การมีไม้แปรรูปไว้ในครอบครองต้องขออนุญาต และรับอนุญาตตามกฎหมายกระทรวง ฉบับวันที่ ๒๕ พ.ศ. ๒๕๑๙ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๙)

ความผิดเกี่ยวกับแผ้วถางป่า

๑. พนักงานสอบสวนจะต้องสอบสวนผู้ต้องหาขออนุญาตให้ทำการแผ้วถางป่าหรือไม่
๒. ป่านั้นชื่อป่าอะไร เป็นป่าอะไร เป็นป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ หรือวนอุทยานแห่งชาติหรือไม่
๓. ป่านั้นอยู่ในเขตพื้นที่หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัดอะไร
๔. ป่านั้นถูกแผ้วถางเป็นพื้นที่หรือเนื้อที่เท่าไร มีสิ่งใดเสียหายบ้าง
๕. สิ่งต่าง ๆ ที่เสียหายอย่างไร คิดเป็นค่าเสียหายเท่าใด รวมค่าเสียหายเท่าใด
๖. เริ่มแผ้วถางป่าแต่เมื่อไร ถูกจับกุมเมื่อไร แผ้วถางป่าเพื่อวัตถุประสงค์อะไร
๗. จับและยึดเครื่องมือ เครื่องใช้อะไรเป็นของกลางบ้าง
๘. สำเนาเอกสารหลักฐานที่แสดงว่าพื้นที่ที่ถูกแผ้วถางยังมีสภาพเป็นป่า พร้อมแผนที่รวมสำนวนไว้

(การแผ้วถางป่าต้องขออนุญาต และรับอนุญาตตามกฎหมายกระทรวงเกษตรฯ ฉบับที่ ๑๖ พ.ศ. ๒๔๙๘ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๔๙๘)

ความผิดเกี่ยวกับการเก็บหาของป่าหวงห้าม

๑. พนักงานสอบสวนจะต้องสอบสวนผู้ต้องหาขออนุญาตและรับอนุญาตให้เก็บหาของป่าหวงห้ามหรือไม่
๒. ของป่าหวงห้ามที่เก็บหานั้น เป็นของป่าชนิดใด
๓. มีวิธีการเก็บหาอย่างไร
๔. เก็บหาในป่า ชื่ออะไร เป็นป่าอะไร เป็นป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ หรือวนอุทยานแห่งชาติ หรือไม่
๕. ป่าที่เก็บหาของป่าหวงห้ามนั้นอยู่ในเขตพื้นที่หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัดอะไร
๖. ของป่าหวงห้ามที่เก็บหานั้น มีชนิด จำนวน ปริมาณ เท่าไร

๗. เข้าไปเก็บหาแต่เมื่อไร ถูกจับกุมเมื่อไร
๘. จับและยึดได้เครื่องมือ เครื่องใช้อะไรบ้าง
๙. สำเนาเอกสารหลักฐานที่แสดงว่าพื้นที่ที่เก็บหาของป่า ยังมีสภาพเป็นป่า พร้อมแผนที่สังเขป รวมสำนวนไว้ (การเก็บของป่าหวงห้าม ต้องขออนุญาตและรับอนุญาตตามกฎหมายกระทรวงเกษตรฯ ฉบับที่ ๑๙ พ.ศ. ๒๕๐๗ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๐๗)

ความผิดเกี่ยวกับมีของป่าหวงห้ามไว้ในครอบครองเกินกว่าปริมาณที่กำหนด

๑. พนักงานสอบสวนจะต้องสอบสวนผู้ต้องหาขออนุญาต และรับอนุญาตให้มีของป่าหวงห้ามชนิดนั้น ๆ ไว้ในครอบครอง หรือไม่
๒. เป็นของป่าหวงห้ามชนิดใด ปริมาณเท่าไร จำนวนเท่าไร
๓. ได้ของป่าหวงห้ามชนิดนั้น ๆ มาอย่างไร ตั้งแต่เมื่อไร มีไว้เพื่อวัตถุประสงค์ใด
๔. สำเนาประกาศของกระทรวงเกษตรฯ เรื่อง กำหนดปริมาณของป่าหวงห้ามที่ให้มีไว้ในครอบครองโดยไม่ต้องขออนุญาต ตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๒๒ รวมสำนวนไว้ด้วย

ความผิดเกี่ยวกับสิ่งประดิษฐ์, เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดที่ทำด้วยไม้หวงห้าม

๑. พนักงานสอบสวนจะต้องสอบสวนผู้ต้องหาขออนุญาตและรับอนุญาตค้าสิ่งประดิษฐ์ฯ หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการค้า หรือไม่
๒. สิ่งประดิษฐ์นั้น ๆ เป็นอย่างไร จำนวนเท่าไร ขนาดใด ปริมาณเท่าไร ทำด้วยไม้ชนิดใด ประเภทใด
๓. มีไว้เพื่อการค้าหรือไม่
๔. สิ่งประดิษฐ์ฯ นั้น ๆ ได้มาอย่างไร แต่เมื่อไร
๕. จดทะเบียนพาณิชย์หรือทะเบียนการค้าหรือไม่
๖. สำเนาทะเบียนพาณิชย์หรือทะเบียนการค้า รวมสำนวนไว้
๗. สำเนาประกาศกระทรวงเกษตรฯ เรื่อง กำหนดเขตควบคุมสิ่งประดิษฐ์ฯ

ความผิดเกี่ยวกับการนำไม้และของป่าเคลื่อนที่

๑. พนักงานสอบสวนจะต้องสอบสวนไม้หรือของป่าที่นำเคลื่อนที่ นำมาจากที่ใด และจะนำเคลื่อนที่ไปที่ใด
๒. มีใบเบิกทางกำกับหรือไม่ กรณีไม้แปรรูป ถ้าไม่มีใบเบิกทางกำกับ มีหนังสือกำกับไม้แปรรูปหรือไม่ กรณีไม้ที่ทำหรือได้มาจากที่ดินกรรมสิทธิ์ มีหนังสือรับรองจากอำเภอ หรือจังหวัดหรือไม่ กรณีเป็นไม้ที่เคยอยู่ในสภาพเป็นสิ่งปลูกสร้าง หรือเคยอยู่ในสภาพเป็นเครื่องใช้ และพ้นจากสภาพดังกล่าวมาแล้ว (ไม้เรือนเก่าหรือเครื่องใช้) มีหนังสืออนุญาตจากเจ้าพนักงาน (อธิบดีกรมป่าไม้ ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้รับมอบหมาย) หรือไม่ ถ้ามี ออกให้ วัน เดือน ปีใด หมดกำหนด วัน เดือน ปีใด
๓. ไม้หรือของป่านั้น ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ถ้าเป็นไม้ที่ชอบด้วยกฎหมาย มีรูปรอยตราใดของพนักงานเจ้าหน้าที่ประทับหรือไม่ ถ้ามีรอยประทับที่ใด ตรวจสอบประเภท ชนิด ขนาด จำนวน ปริมาตร ตรงกับเอกสารที่นำมาแสดงหรือไม่

๔. ถ้าไม้หรือของปานั้น ๆ ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย พนักงานสอบสวนก็ดำเนินคดีฐานนำไม้หรือ ของป่าเคลื่อนที่โดยไม่มีใบเบิกทางกำกับ (กรณีไม่มีใบเบิกทางกำกับ)

๕. ถ้าการสอบสวนปรากฏว่า พบความผิดอย่างอื่น พนักงานสอบสวนจะต้องสอบสวนดำเนินคดีไปตามความผิดที่สอบสวนพบการกระทำผิดนั้น ๆ

การสอบสวนคดีที่ไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิด และไม่มีผู้ใดโต้แย้งกรรมสิทธิ์ในไม้ของกลาง

๑. ถ้าไม้ของกลางเป็นไม้สักหรือไม้อย่าง ที่มีการตัดฟันโดยมิได้รับอนุญาตให้มอบไม้ของกลางทั้งหมดให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ป่าไม้, อำเภอบ, หรือป่าไม้จังหวัด หรือป่าไม้เขต แล้วแต่กรณี นำไปเก็บรักษาไว้

๒. ไม้ของกลางที่เป็นไม้หวงห้ามอื่น ๆ นอกจากไม้สักและไม้อย่าง พนักงานสอบสวนจะต้องประกาศโฆษณาหาเจ้าของผู้มืกรรมสิทธิ์ในไม้นั้น โดยปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ ที่ทำการของพนักงานสอบสวน บ้านกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และที่พบไม้นั้นอยู่ไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน และให้นำสำเนาประกาศติดสำเนาไว้

๓. ให้แจ้งการสอบสวน ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๔๐ ภายใน ๓ เดือน นับแต่วันตรวจพบ

การสอบสวนผู้เสียหายหรือผู้ชำนาญ หรือผู้รู้

๑. ในกรณีที่ต้องการทราบว่า ไม้ของกลางเป็นไม้หวงห้ามหรือไม่ ชนิดอะไร จำนวน ขนาด ปริมาตรเท่าไร พนักงานสอบสวนจะต้องสอบสวนพนักงานเจ้าหน้าที่ป่าไม้อำเภอ ป่าไม้จังหวัด ป่าไม้เขต แล้วแต่กรณีประกอบไว้เป็นหลักฐาน

๒. ในกรณีต้องการทราบว่า ไม้ของกลางตัดมาจากไม้ต้นหรือตอเดียวกันที่ตรวจพบ หรือตามผู้ต้องหาอ้างหรือไม่ หรือเป็นไม้เก่าหรือไม่ใหม่ หรือเป็นไม้ที่ถูกนำมาสวมกับหลักฐานที่ผู้ต้องหาอ้าง หรือนำมาแสดงหรือไม่ พนักงานสอบสวนจะต้องสอบสวนผู้ชำนาญพิสูจน์เนื้อไม้ของกรมป่าไม้ ซึ่งจดทะเบียนต่อศาล เป็นผู้ชี้ขาดประกอบไว้

การสอบสวนนิติบุคคลกระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายป่าไม้

๑. กรณีนิติบุคคลกระทำความผิด นอกจากพนักงานสอบสวนจะดำเนินคดีกับตัวแทนนิติบุคคลนั้น ๆ ด้วย โดยกล่าวหาว่า ร่วมกันกระทำความผิด เช่น ห้างหุ้นส่วนจำกัดสายฟ้า หรือบริษัทสายฟ้า จำกัด มีนายสงคราม มหาชัย เป็นผู้จัดการ ผู้ต้องหาที่ ๑ นายสงคราม มหาชัย ผู้ต้องหาที่ ๒ ร่วมกันทำไม้หวงห้าม โดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย เป็นต้น

๒. กรณีผู้รับมอบอำนาจหรือรับมอบฉันทะจากนิติบุคคลให้ดำเนินกิจการแทนนิติบุคคลนั้น ๆ กระทำความผิด นอกจากจะดำเนินคดีกับผู้รับมอบอำนาจหรือผู้รับมอบฉันทะกระทำความผิดแล้ว จะต้องดำเนินคดีกับนิติบุคคล และตัวแทนนิติบุคคลดังกล่าวด้วย โดยกล่าวหาว่าร่วมกันกระทำความผิดตามความผิดนั้น ๆ ด้วย

๓. การสอบสวนนิติบุคคลกระทำความผิด ควรให้ปรากฏดังนี้

๓.๑ สารสำคัญเกี่ยวกับการกระทำความผิดในคดีนั้น ๆ ตามที่ปรากฏการกระทำความผิดแต่ละคดีความผิดดังกล่าวแล้ว

๓.๒ ชื่อนิติบุคคล สถานที่ตั้งนิติบุคคล ตัวแทนนิติบุคคล คณะกรรมการผู้จัดการ หรือหุ้นส่วนผู้จัดการ

๓.๓ วัตถุประสงค์การดำเนินกิจการของนิติบุคคลนั้น ๆ

๓.๔ นิติบุคคลนั้น ๆ ได้จดทะเบียนตามกฎหมายหรือไม่
๓.๕ กรณีจดทะเบียนตามกฎหมาย มีเอกสารหลักฐานอะไรมาแสดงบ้าง เช่น ทะเบียนพาณิชย์ หนังสือบริคณห์สนธิ ฯลฯ

๓.๖ หนังสือมอบอำนาจ (กรณีมอบอำนาจให้ผู้อื่นดำเนินการแทนนิติบุคคล)

๓.๗ สำเนาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับนิติบุคคลนั้น รวมสำนวนไว้

๖. การดำเนินคดีเกี่ยวกับการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

๖.๑ การตรวจสอบการกระเบิดและย่อยหิน

(๑) การตรวจสอบใบอนุญาต

■ ใบอนุญาตประกอบกิจการกระเบิดและย่อยหินตามประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา ๙

■ ใบอนุญาตให้เข้าทางป่า/ใบอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวน

แห่งชาติ

■ ใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน

■ ใบอนุญาตให้มีและใช้วัตถุระเบิด

(๒) การตรวจสอบพื้นที่

■ เนื้อที่อนุญาต (ให้เจ้าหน้าที่ที่ดินรังวัดตรวจสอบ)

■ ตำแหน่งพื้นที่ที่อนุญาต (ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบประกอบกับระวาง

รูปถ่ายทางอากาศ)

■ กำหนดขอบเขต ส่วนที่เป็นพื้นที่อนุญาต และส่วนที่ถูกระเบิดไปแล้ว

■ บันทึกถ้อยคำลูกจ้างคนงานผู้ควบคุมทุกคน ให้ฟังได้ว่าทำหน้าที่อะไร

รับจ้างผู้ใด (โยงให้ถึงผู้อยู่เบื้องหลังผู้ใช้ ผู้ร่วมกระทำผิด หรือผู้สนับสนุน) มีเครื่องมือเครื่องใช้ระเบิดหินอะไรบ้าง อยู่ที่ใด เครื่องจักรแต่ละประเภทใช้ทำงานอะไร และเป็นของผู้ใดต้องบันทึกให้ละเอียด เพื่อใช้เป็นแนวทางการพิจารณาขอให้ศาลยึด

๖.๒ การดำเนินคดี

(๑) ระเบิดหินเกินพื้นที่อนุญาต

(๒) ระเบิดหินผิดพื้นที่อนุญาต

(๓) ลักลอบระเบิดหินโดยไม่ได้รับอนุญาต

(๔) ลักลอบระเบิดหินโดยยื่นคำขออนุญาตเป็นฉาบบังหน้า

๖.๓ การสอบสวนเพื่อพิสูจน์ทราบ

(๑) ผู้กระทำผิด

■ ผู้ขออนุญาต

■ ผู้ควบคุมงาน

■ ลูกจ้าง

(๒) เครื่องมือเครื่องใช้ในการกระทำผิด

(๓) เนื้อที่

■ เนื้อที่ที่ถูกระเบิดหินทั้งหมด

- เนื้อที่ที่ได้รับอนุญาต
- เนื้อที่ที่ระบุดินเนื้อที่อนุญาต

(๔) ตำแหน่ง

- ตำแหน่งพื้นที่ที่อนุญาต
- ตำแหน่งพื้นที่ที่ถูกลบระบุดิน

- ประเภทที่ดิน

- ที่หวงห้าม
- ป่าสงวนแห่งชาติ
- อุทยานแห่งชาติ
- ฯลฯ

- จำนวนปริมาตรดินที่ถูกระบุดิน

- อายุความไม่เกิน ๒๕ ไร่ อายุความ ๑๐ ปี, ให้สอบย้อนหลัง ๑๐ ปี โดยสอบ

ให้ได้ข้อเท็จจริง เพื่อให้การบรรยายฟ้อง ไม่เป็นฟ้องเคลือบคลุมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๘ (๕)

๗. บทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบระบุดิน ย่อยหิน และขุดตักบ่อดินลูกรัง

๗.๑ พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔

มาตรา ๕๔ “ห้ามมิให้ผู้ใด ก่อกำสร้าง แฝงถางหรือเผาป่าหรือกระทำการใดๆ อันเป็นการทำลายป่า หรือเข้ายึดถือครอบครองป่าเพื่อตนเองหรือผู้อื่น เว้นแต่จะกระทำภายในเขตที่ได้ จําแนกไว้เป็นประเภทเกษตรกรรม และรัฐมนตรีได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา หรือโดยได้รับใบอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง”

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๗๒ ตริ “ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๕ หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีความผิดตามมาตรานี้ ถ้าได้กระทำให้เป็นเนื้อที่เกิน ๒๕ ไร่ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๒ ปี ถึง ๑๕ ปี และปรับตั้งแต่ ๑ หมื่นบาท ถึง ๑ แสนบาท

ในกรณีที่มีคำพิพากษาชี้ขาดว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามมาตรานี้ ถ้าปรากฏว่าบุคคลนั้นได้ยึดถือครอบครองป่าที่ตนได้กระทำความผิด ศาลมีอำนาจที่จะสั่งให้ผู้กระทำความผิด คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทนและบริวาร ของผู้กระทำความผิดออกไปจากป่านั้นได้ด้วย

๗.๒ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗

มาตรา ๑๔ “ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใดยึดถือครอบครองทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในที่ดิน ก่อกำสร้าง แฝงถาง เผาป่า ทำไม้ เก็บหาของป่าหรือกระทำการใดๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติเว้นแต่

(๑) ทำไม้หรือเก็บหาของป่า ตามมาตรา ๑๕ เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๖ ทวิ หรือมาตรา ๑๖ ตริ กระทำการตามมาตรา ๑๗ ใช้ประโยชน์ตามมาตรา ๑๘ หรือกระทำการตามมาตรา ๑๙ หรือมาตรา ๒๐

(๒) ทำไม้หวงห้ามหรือเก็บหาของป่าหวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๓๑ “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๔ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงห้าหมื่นบาท ในกรณีความผิดตามมาตรา ๓๑ นี้ ถ้าได้กระทำเป็นเหตุที่เกียติสับห้าไร่หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่

(๑) ไม้สัก ไม้ยาง ไม้สนเขาหรือไม้หวงห้ามประเภท ข ตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ หรือ

(๒) ไม้อื่นที่เป็นต้นหรือเป็นท่อนอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสองอย่างรวมกันเกียติสับต้นหรือท่อนหรือรวมปริมาตรไม้เกินสี่ลูกบาศก์เมตร หรือ

(๓) ต้นน้ำลำธาร

ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท

ในกรณีที่มิใช่คำพิพากษาชี้ขาดว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามมาตรา ๓๑ นี้ ถ้าปรากฏว่าบุคคลนั้นยึดถือหรือครอบครองที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำผิด คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทนและบริวารของผู้กระทำผิดออกจากเขตป่าสงวนแห่งชาติได้”

๗.๓ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔

มาตรา ๑๖ “ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใด

(๑) ยึดถือครอบครองที่ดิน รวมตลอดถึงกันสร้าง แผ้วถางหรือเผาป่า

(๒) เก็บหา นำออกไป ทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพ ซึ่งไม้ ยางไม้ น้ำมันยาง น้ำมันสน แร่หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น

(๓) นำสัตว์ออกไป หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายแก่สัตว์

(๔) ทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายหรือทำให้เสื่อมสภาพแก่ดิน หิน กรวด หรือทราย

(๕) เปลี่ยนแปลงทางน้ำหรือทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง ท่วมท้นหรือเหือดแห้ง

(๖) ปิดหรือทำให้กีดขวางแก่ทางน้ำหรือทางบก

(๗) เก็บหา นำออกไป ทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพ ซึ่งกล้วยไม้ น้ำผึ้ง ครั่ง ถ่านไม้ เปลือกไม้ หรือมูลค้างคาว

(๘) เก็บ หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายแก่ดอกไม้ ใบไม้หรือผลไม้

(๙) นำยานพาหนะเข้าออกหรือขับขี่ยานพาหนะในทางที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

(๑๐) นำอากาศยานขึ้นลงในที่ที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่”

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๒๔ “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๖(๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๕) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๗.๔ ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗

มาตรา ๙ “ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการเหมืองแร่และการป่าไม้ที่ดินของรัฐนั้น ถ้ามิได้มีสิทธิครอบครอง หรือมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่แล้วห้ามมิให้บุคคลใด

(๑) เข้าไปยึดถือ ครอบครอง รวมตลอดถึงการก่อสร้าง หรือเผาป่า

(๒) ทำด้วยประการใด ให้เป็นการทำลาย หรือทำให้เสื่อมสภาพที่ดิน เช่น ที่กรวด หรือที่ทราย ในบริเวณรัฐมนตรีประกาศหวงห้ามในราชกิจจานุเบกษา หรือ

(๓) ทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดอันเป็นอันตรายแก่ทรัพยากรในที่ดิน”

บทบัญญัติของมาตรานี้ จะเห็นได้ว่าเมื่อมีการใช้ประมวลกฎหมายที่ดินแล้ว เราถือว่าที่ดินของรัฐนั้น ถ้าบุคคลใดไม่มีสิทธิครอบครองอยู่ก่อนแล้ว ถือว่าเป็นที่หวงห้ามทั้งสิ้น โดยรัฐไม่จำเป็นต้องดำเนินการหรือทำวิธีการหวงห้ามที่ดินนั้นอีก อย่างเช่นแต่ก่อนซึ่งต้องออกพระราชกฤษฎีกาหวงห้ามที่ดินนั้นไว้เพื่อใช้ประโยชน์ของทางราชการ หรือว่าได้มีการหวงห้ามไว้โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในสมัยก่อนการหวงห้ามที่ดินตามมาตรา ๙ นี้ จะต้องอยู่ในบังคับของกฎหมายว่าด้วยการเหมืองแร่ และการป่าไม้ กรณีนี้หมายความว่า ถ้าหากว่ากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเหมืองแร่ และการป่าไม้ได้กำหนดวิธีการเกี่ยวกับที่ดินของรัฐไว้เป็นพิเศษอย่างไร ก็ต้องดำเนินการตามกฎหมายนั้น ไม่อยู่ในบังคับของมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๐๘ ทวิ “นับตั้งแต่วันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดตามวรรคหนึ่งได้กระทำแก่ที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ร่วมกัน หรือที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดตามวรรคสองได้กระทำเป็นเนื้อที่เกินกว่าห้าสิบไร่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่คำพิพากษาว่าผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา ๙ ศาลมีอำนาจสั่งในคำพิพากษาให้ผู้กระทำความผิด คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของผู้กระทำความผิดออกไปจากที่ดินนั้นด้วย

บรรดาเครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ซึ่งบุคคลได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดดังกล่าวให้ริบเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่”

๗.๕ พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๗ “ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้โรงงานตามประเภท ชนิดหรือขนาดใด เป็นโรงงานจำพวกที่ ๑ โรงงานจำพวกที่ ๒ หรือ โรงงานจำพวกที่ ๓ แล้วแต่กรณี โดยคำนึงถึงความจำเป็นในการควบคุมดูแล การป้องกันเหตุเดือดร้อนรำคาญ การป้องกันความเสียหาย และการป้องกันอันตราย ตามระดับความรุนแรงของผลกระทบที่จะมีต่อประชาชนหรือสิ่งแวดล้อม โดยแบ่งออกเป็นดังนี้

(๑) โรงงานจำพวกที่ ๑ ได้แก่ โรงงานประเภท ชนิด และขนาดที่สามารถประกอบกิจการโรงงานได้ทันทีตามความประสงค์ของประกอบกิจการโรงงาน

(๒) โรงงานจำพวกที่ ๒ ได้แก่ โรงงานประเภท ชนิด และขนาดที่เมื่อจะประกอบกิจการโรงงานต้องแจ้งให้ผู้อนุญาตทราบก่อน

(๓) โรงงานจำพวกที่ ๓ ได้แก่ โรงงานประเภท ชนิด และขนาดที่การตั้งโรงงานจะต้องได้รับใบอนุญาตก่อนจึงจะดำเนินการได้

เมื่อมีประกาศของรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๒ (๑) ให้โรงงานที่กำหนดในประกาศดังกล่าวเป็นโรงงานจำพวกที่ ๓ ด้วย ”

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๘ “ ผู้ใดประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ โดยไม่แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ”

ประกอบ กฎกระทรวงฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความใน พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประเภทหรือชนิดของโรงงาน ลำดับที่ ๓

“ โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับหิน กรวด ทราย ดิน สำหรับใช้ในการก่อสร้างอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้ ”

(๑) การโม่ บด หรือย่อยหิน	โรงงานทุกขนาดเป็นโรงงานจำพวกที่ ๓
(๒) การขุดหรือลอก กรวดทรายหรือดิน	โรงงานทุกขนาดเป็นโรงงานจำพวกที่ ๒
(๓) การร่อนหรือคัดกรวดหรือทราย	โรงงานเครื่องจักรไม่เกิน ๒๐ แรงม้า เป็นโรงงานจำพวกที่ ๑, โรงงานเครื่องจักรไม่เกิน ๕๐ แรงม้า และไม่จัดอยู่ในพวกที่ ๑ เป็นโรงงานจำพวกที่ ๒ และโรงงานเครื่องจักรเกิน ๕๐ แรงม้า เป็นโรงงานจำพวกที่ ๓
(๔) การตุบทราย	โรงงานทุกขนาดเป็นโรงงานจำพวกที่ ๓
(๕) การลำเลียงหิน กรวด ทราย หรือดิน ด้วยระบบสายพาน ”	โรงงานทุกขนาดเป็นโรงงานจำพวกที่ ๒

๗.๖ พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๐

หมวด ๓ การขออนุญาตและการออกใบอนุญาต

มาตรา ๑๕ “ ห้ามมิให้ผู้ใดส่งเข้ามา นำเข้ามา ผลิต หรือมีซึ่งยุทธภัณฑ์ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากปลัดกระทรวงกลาโหม

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง จะกำหนดเงื่อนไขไว้ในใบอนุญาตก็ได้

การอนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ”

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๒ “ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ”

๗.๗ พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๐๙

มาตรา ๗ “ ห้ามมิให้ผู้ใดทำ ซื่อ มี ใช้ ส่ง หรือนำเข้า ซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ ”

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๗๒ “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๗ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท”

๘. ความผิดเกี่ยวกับการทำอุตสาหกรรมแร่

๘.๑ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ (แก้ไขปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๗) “แร่” หมายความว่า ทรัพยากรธรณีที่เป็นอนินทรีย์วัตถุ มีส่วนประกอบทางเคมี กับลักษณะทางฟิสิกส์ แฉก แฉก หรือเปลี่ยนแปลงได้เล็กน้อย ไม่ว่าจะต้องกลึง หรือหลอม ก่อนใช้หรือไม่ และหมายความรวมถึง ตลอดถึง ถ่านหิน หินน้ำมัน หิน อ่อนโลหะ และตะกั่ว ที่ได้จากโลหะกรรม น้ำเกลือใต้ดิน หรือทราย ซึ่งกฎหมายกำหนดเป็นดินอุตสาหกรรม หรือ ทรายอุตสาหกรรม แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงน้ำ เกลือสินเธาว์ ลูกแร่ หิน ดินหรือทราย

๘.๒ ประเภทอุตสาหกรรมแร่

ประเภทของแร่

- แร่	มี	๕๔	ชนิด
- โลหะ	มี	๖	ชนิด
- ตะกั่ว	มี	๑๐	ชนิด

ประเภทของหินประดับ (ตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๒๑ พ.ศ. ๒๕๑๖ ออกตามความใน พ.ร.บ.แร่ ๒๕๑๐) ดังนี้

๑. หินกรวดมน
๒. หินกรวดเหลี่ยม
๓. หินแกรนิต
๔. หินทรายเวอร์ทีน
๕. หินนาถกระสวย
๖. หินไนส์
๗. หินบะซอลต์
๘. หินปูน
๙. หินชนวน

ประเภทของหินอุตสาหกรรม

๑. หินปูนเพื่ออุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ เพื่ออุตสาหกรรมทางเคมี เพื่ออุตสาหกรรมแคลเซียม คาร์ไบด์ หรือเพื่อทำปูนขาวสำหรับอุตสาหกรรมฟอกหนัง หรืออุตสาหกรรมน้ำตาล
 - a หินดินดาน เพื่ออุตสาหกรรมปูนซีเมนต์
 - b โคลมิติดิลโลมัสโตน
 - c หินเพอร์ไลน
 - d หินฟอสเฟต

ประเภทของดินอุตสาหกรรม

๑. ดินเหนียว
๒. ดินเบา หรือ ไดอะตอมไมต์ หรือไดอะตอมเมเชียสเอิร์ธ

๓. ดินสอพอง หรือดินมาร์ล
๔. ดินขาว
๕. บอลเคลย์

ประเภทการทำเหมืองอุตสาหกรรม

๑. เหมืองเรือขุด
๒. เหมืองสูบ
๓. เหมืองฉีด
๔. เหมืองแล่น
๕. เหมืองหอบ
๖. เหมืองปล่อง
๗. เหมืองอุโมงค์
๘. เหมืองเจาะจั่น
๙. เหมืองอย่างอื่นที่อธิบดีเห็นชอบ

๘.๓ ขั้นตอนการทำเหมืองในเขตพื้นที่ป่าไม้, ป่าสงวนแห่งชาติ, อุทยานแห่งชาติ

และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า พื้นที่ประทานบัตร

- ใบประทานบัตร อนุญาตทำเหมืองแร่ (กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงอุตสาหกรรม)
- การขออนุญาตใช้พื้นที่ป่าฯ (กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์)
- แผนที่แสดงพื้นที่ที่ได้รับอนุญาต
- เครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ในการทำเหมืองแร่และคนงาน
- ใบอนุญาตมี, ใช้ หรือ เก็บวัตถุระเบิด (กระทรวงกลาโหม, กระทรวงมหาดไทย)
- การตั้งโรงงาน (กระทรวงอุตสาหกรรม)
- โรงงานถลุงแร่ ร่อนแร่ ล้างแร่โลหะกรรม
- โครงการทำเหมืองแร่ และแผนผัง มีรายละเอียดดังนี้
 ๑. ลักษณะพื้นที่ภูมิประเทศ ในเขตคำขอประทานบัตร
 ๒. ลักษณะของแหล่งแร่ ชนิดของแร่
 ๓. วิธีการทำเหมืองแร่และการแต่งแร่
 ๔. แผนที่ถูกต้องตามมาตราส่วน
 ๕. แบบรูปทำนบ ประตูละบายน้ำ
 ๖. ชนิด ขนาด จำนวน เครื่องจักรและอุปกรณ์ รวมทั้งจำนวนคนงาน
 ๗. วิธีการชักน้ำมาใช้ในการทำเหมืองแร่
 ๘. วิธีการเก็บขังน้ำขุ่นข้น หรือมูลดินทราย และวิธีระบายน้ำ
 ๙. แนวข้างทางหลวง ทางสาธารณะ

๑๐. ก่อนเปิดทำเหมือง ผู้ถือประทานบัตร ต้องนำพนักงานเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบการเตรียมการเพื่อการทำเหมืองที่ได้รับอนุญาตเสียก่อน เมื่อได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากกรมทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ให้เปิดการทำเหมืองแล้วจึงจะเปิดการทำเหมืองได้

๑๑. ผู้ถือประทานบัตรต้องกรอกรายการให้ถูกต้องตามความเป็นจริง
๑๒. ต้องส่งแผนที่ประจำเดือนแสดงการทำเหมืองตามความเป็นจริง

ต่อทรัพยากรท้องที่

๘.๔ การดำเนินการกับผลผลิตแร่

การซื้อขาย ผู้รับอนุญาตต้องปฏิบัติดังนี้

๑. ต้องรับซื้อแร่ ตามชนิด จำนวน และน้ำหนักที่ระบุในเอกสารที่ออกให้ตามความในมาตรา ๙๘ แห่ง พ.ร.บ.แร่ ฯ
๒. ต้องเก็บแร่ ในสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต ซื้อแร่ หรือสถานที่เก็บแร่ที่ได้รับอนุญาต
๓. ต้องกรอกรายการรับมอบแร่ พร้อมลงลายมือชื่อกำกับในการรับมอบแร่
๔. ต้องกรอกรายการในบัญชีตามแบบพิมพ์ ที่กรมทรัพยากรกำหนด
๕. ต้องยื่นรายงานประจำเดือนแสดงรายการซื้อแร่ และจำนวนแร่คงเหลือตามแบบพิมพ์
๖. ต้องเก็บรักษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการซื้อแร่ไว้ ณ สถานที่ซื้อแร่ หรือสถานที่เก็บแร่
๗. ต้องให้ข้อเท็จจริง และรายละเอียดเกี่ยวกับการซื้อแร่ พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่

การขายแร่ ผู้ที่มีสิทธิขายแร่ ตามมาตรา ๙๙ (๑), (๒), (๔) และ (๕) แห่ง พ.ร.บ.แร่ ฯ แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๑๖ ต้องปฏิบัติดังนี้

๑. ต้องมอบเอกสาร ตามมาตรา ๙๘ (๑) (๒) หรือ (๓)
๒. ต้องแสดงใบอนุญาตร่อนแร่ แก่ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่
๓. ต้องกรอกรายการในบัญชีตามแบบพิมพ์ ของกรมทรัพยากรธรณี กำหนด
๔. ต้องยื่นรายงานประจำเดือนแสดงรายการขายแร่ และจำนวนแร่คงเหลือ
๕. ต้องให้ข้อเท็จจริงและรายละเอียดเกี่ยวกับการขายแร่ พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่

การเก็บแร่ ผู้รับอนุญาตต้องปฏิบัติดังนี้

๑. การเก็บแร่ในสถานที่เก็บแร่ ต้องแสดงบริเวณที่กองแร่แต่ละกอง พร้อมทั้งจัดให้มีป้ายข้อความเป็นสถานที่เก็บแร่ชนิดใด ของผู้ใด
๒. ต้องไม่ยอมให้บุคคลอื่นเก็บแร่ในสถานที่เก็บแร่ที่ได้รับอนุญาต
๓. ต้องกรอกรายการในบัญชีตามแบบพิมพ์ของกรมทรัพยากรธรณี กำหนด ทุกครั้งที่น่าแร่มาเก็บหรือนำแร่ออกจากสถานที่เก็บ
๔. ต้องยื่นรายงานประจำเดือน แสดงการนำแร่เข้ามาเก็บนำแร่ออก และจำนวนคงเหลือ แสดงการนำแร่เข้ามาเก็บ นำแร่ออก และจำนวนคงเหลือในสถานที่เก็บแร่
๕. ต้องเก็บรักษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเก็บแร่ไว้ ณ สถานที่เก็บแร่
๖. ต้องให้ข้อเท็จจริงและรายละเอียดเกี่ยวกับการเก็บแร่ พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่

การครอบครองแร่ มีหลักเกณฑ์ ดังนี้

๑. ต้องแสดงสถานที่เก็บแร่ในครอบครอง พร้อมทั้งจัดให้มีป้ายข้อความว่า กองใดเป็นแร่ชนิดใดกำกับไว้ให้ชัดเจน
๒. ต้องกรอกรายการตามแบบพิมพ์ของกรมทรัพยากรธรณี กำหนดทุกครั้งที่มีการจำหน่าย โอนแร่ในครอบครอง

๓. ต้องยื่นรายงานประจำเดือน แสดงการมีแร่ไว้ในครอบครอง จำหน่าย จำนวน แร่คงเหลือ ตามแบบพิมพ์ที่กรมทรัพยากรธรณี กำหนด ต่อทรัพยากรธรณีท้องถิ่น ภายในวันที่ ๕ ของเดือน ถัดไป

๔. ต้องเก็บรักษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการมีแร่ไว้ในครอบครอง ณ สถานที่ระบุไว้ในใบอนุญาต

๕. ต้องให้ข้อเท็จจริง รายละเอียดเกี่ยวกับการครอบครองแร่ พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่

การขนแร่ มีหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังนี้

๑. ต้องขนแร่ไปตามเส้นทางที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตขนแร่

๒. ต้องนำใบอนุญาตขนแร่ต้นฉบับ กำกับไปพร้อมกับการขนแร่

๓. การพักแร่ระหว่างทางจะพักได้เฉพาะในสถานที่และภายในระหว่างเวลาที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตขนแร่

๔. ต้องให้ข้อเท็จจริง รายละเอียดเกี่ยวกับการขนแร่ พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่

๕. ในกรณีผู้รับใบอนุญาตขนแร่ ไม่อาจส่งมอบแร่ ณ สถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตขนแร่ เพื่อให้ผู้รับมอบรับบันทึกและลงลายมือชื่อกำกับไว้ในใบอนุญาตขนแร่

๘.๕ บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๓ “ห้ามมิให้ผู้ใดทำเหมืองในที่ใด ไม่ว่าที่ซึ่งทำเหมืองนั้นจะเป็นสิทธิ์ของบุคคลหรือไม่ เว้นแต่จะได้รับประทานบัตรชั่วคราว หรือประทานบัตร”

มาตรา ๑๒๙ “ห้ามมิให้ผู้ใดนำเข้า หรือส่งออกนอกราชอาณาจักรซึ่งแร่ ที่อยู่ในความควบคุมใน พ.ร.บ.แร่ เว้นแต่ได้รับอนุญาต”

มาตรา ๑๓๕ “ผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา ๔๓ หรือมาตรา ๙๑ ต้องระวางโทษ จำคุกตั้งแต่ ๒ - ๗ ปี ปรับตั้งแต่ ๓๐๐,๐๐๐ - ๕๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๑๕๒ “ผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา ๑๒๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี ปรับตั้งแต่ ๕ - ๑๐ เท่า ของมูลค่าแร่ตามราคาที่กำหนดในกฎกระทรวง”

๙. การดำเนินการและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดูแลทราย

๙.๑ ขั้นตอนการขออนุญาต ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๒๓ ลง ๑ กันยายน ๒๕๒๓

(๑) ผู้ขออนุญาตจะดำเนินการดูแลทรายได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณาอนุญาตให้ดูแลทรายประจำจังหวัด (ก.พ.ด.) ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และได้รับอนุญาตจากจังหวัด

(๒) ผู้ยื่นคำขอตามแบบ ท.ด.๖๔ พร้อมแผนที่ต่อนายอำเภอ หรือปลัดอำเภอ ผู้เป็นหัวหน้ากิ่งอำเภอ

(๓) ให้นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอ หัวหน้ากิ่ง, หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายออกไปทำการตรวจสอบพื้นที่ ตามแบบ ท.ด.๖๗ ถ้าเห็นควรอนุญาตให้ประกาศ ๓๐ วัน ถ้าไม่มีการคัดค้าน ให้ส่งเรื่องชี้แจงไปจังหวัดและจังหวัดประชุมคณะกรรมการร่วม

(๔) หลักเกณฑ์ในการพิจารณาอนุญาตให้ค้ำนึ่งถึงด้านวิชาการ สภาพธรรมชาติของลำน้ำ (คณะกรรมการพิจารณาตุณฑราย ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด, อัยการ, นายอำเภอ, ประมง, ชลประทาน, ตำรวจ, ที่ดิน, อุตสาหกรรม)

การพิจารณาในการขออนุญาตของกรมเจ้าท่า (แบบ ข.๒) พ.ศ. ๒๕๒๓ ให้ยื่นคำร้องเพื่อทำการขุดลอกร่องน้ำ ทางเรือเดิน เพื่อตุณฑรายไปใช้ประโยชน์ต่อสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาค

หลักเกณฑ์ในการพิจารณา

(๑) ต้องตุณฑรายกลางแม่น้ำ

(๒) ความกว้างของพื้นที่จะต้องพิจารณาเท่าที่จำเป็น

(๓) ด้านความยาวที่ขนานกับแม่น้ำ

- ในระยะ ๑ กม. (เหนือ-ใต้) ต้องไม่มีสะพาน เขื่อน หรือสิ่งก่อสร้างงานชลประทานที่เป็นหัวงานสำคัญ

- ห่างจากตลิ่งบนฝั่งไม่น้อยกว่า ๕๐ เมตร สำหรับแม่น้ำที่มีความกว้างน้อยกว่า ๑๒๐ เมตร ความลึก จะพิจารณาจากชนิดของดิน

- ต้องไม่มีอุปสรรคหรืออันตรายต่อการเดินเรือ

๙.๒ ขอบเขตอำนาจความรับผิดชอบ

ในส่วนการอนุญาตให้ดำเนินการ จะประกอบด้วยกฎหมายและระเบียบ คือตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอนุญาตให้ตุณฑราย พ.ศ. ๒๕๒๓ เกี่ยวข้องกับประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๙ ครั้งละ ๑ ปี, ตาม พ.ร.บ.การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๑๒๐ มีระยะเวลาครั้งละ ๖ เดือน และใบแจ้งประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ ของกระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยในการควบคุม ดูแลกำกับ มีกรมเจ้าท่าเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ

๙.๓ บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๐๘ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน “นับตั้งแต่วันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดตามวรรคหนึ่งได้กระทำแก่ที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ร่วมกัน หรือที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดตามวรรคสองได้กระทำเป็นเนื้อที่เกินกว่าห้าสิบไร่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๔๔ แห่ง พ.ร.บ.โรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ “ผู้ใดประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ โดยไม่แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๑๒๐ แห่ง พ.ร.บ.การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖ “กระทำการขุดลอกแก้ไข หรือกระทำประการใด ๆ อันเป็นการเปลี่ยนแปลงช่องทางเรือเดิน แม่น้ำ ลำคลอง ทะเลสาบ หรือทะเลภายในน่านน้ำไทย (เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากกรมเจ้าท่า) ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ห้าพันถึงห้าหมื่นบาท”

๙.๔ ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติ

ขั้นตอนการอนุญาต ให้ถือระเบียบของกระทรวงมหาดไทย, ตาม พ.ร.บ.ต่าง ๆ ที่กรมเจ้าท่าใช้ประกอบการปฏิบัติในปัจจุบัน มิได้ก่อให้เกิดปัญหาในการขออนุญาต ส่วนอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมดูแลนั้น คงขาดอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ในการที่จะไปทำการตรวจสอบ

การควบคุม ดูแลกำกับ ไม่สามารถที่จะควบคุมดูแลได้ว่าผู้รับอนุญาตได้ดูแลรักษาอยู่ในเขตพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตหรือไม่ เพราะความลึกของแม่น้ำไม่สามารถที่จะทำการตรวจสอบได้ว่าผู้รับอนุญาตได้ปฏิบัติตามระเบียบที่ได้รับอนุญาต จึงไม่สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งก่อให้เกิดการเสียหายแก่ทรัพย์สินของทางราชการ และของราษฎรที่อยู่ใกล้เคียงได้

อำนาจในการลงโทษ เมื่อผู้รับอนุญาตได้กระทำความผิดตามกฎหมายหรือระเบียบข้อกำหนดในการอนุญาตแล้ว นอกจากมีโทษทางอาญา, ทางปกครอง เห็นควรให้ชุดใช้ทรัพย์สินที่ได้กระทำให้ทรัพย์สินของทางราชการและของราษฎรเสียหาย ซึ่งเกิดจากการดูแลรักษาของผู้รับอนุญาต ให้เพิ่มโทษทางอาญา พร้อมกับชุดใช้ค่าเสียหายในทรัพย์สิน

๙.๕ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

ขั้นตอนการอนุญาต การอนุญาตเห็นควรให้ราษฎรที่อยู่ข้างเคียงกับพื้นที่ได้รับอนุญาตมีความคิดเห็นร่วมพิจารณาในการอนุญาต เพื่อมิให้เกิดการเสียหายแก่ทรัพย์สิน หรือเกิดปัญหาในภายหลัง

การควบคุม ดูแลกำกับ เห็นควรให้ กรมเจ้าท่า, ที่ดิน, ทรัพยากรธรณีจังหวัด เป็นผู้ควบคุมดูแลอย่างเคร่งครัด เพื่อมิให้เกิดการเสียหายหรือสร้างความเดือดร้อนให้กับราษฎร หรือผู้สัญจรทางเรือ

อำนาจในการลงโทษ กฎหมายได้บัญญัติไว้เหมาะสมในการลงโทษทางอาญา และลงโทษทางปกครองอยู่แล้ว

การปรับปรุงสภาพพื้นที่หลังจากเลิกขุด ตัก และดูดทราย การดูดทรายบนบกเห็นควรไม่ให้มีการอนุญาต และในการอนุญาตในกรณีที่จะต้องนำทรายไปใช้ในด้านอุตสาหกรรม หรือการพัฒนา เมื่อทำการดูดทรายแล้ว เห็นควรจะต้องมีการขุดกลบไว้ในสภาพเดิม เพื่อกันการทรุดตัวของดิน และให้สภาพพื้นดินอยู่ในสภาพเดิม

๑๐. การกระทำผิดเกี่ยวกับเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน

๑๐.๑ สภาพวิกฤติของเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน

ที่ดินเป็นทรัพยากรของชาติอันมีค่าอย่างยิ่ง จำเป็นจะต้องอนุรักษ์ไว้เป็นแหล่งพลังงานแห่งชาติที่สำคัญในอนาคต และวางแผนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสมให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาประเทศ การเจริญเติบโตของชาติในอดีตจนถึงปัจจุบันมีความผูกพันอย่างใกล้ชิด ระหว่างการลงทุนใช้ที่ดินในธุรกิจ ทุกประเภทกับสถาบันทางการเงินโดยเฉพาะธนาคาร การแก่งแย่งทรัพยากรที่ดินได้เกิดขึ้นอย่างรุนแรงมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ จนถึงปัจจุบันและมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงในการขยายขอบเขตในอนาคต เป็นไปตามความคาดหมายของนักวิชาการหลายกลุ่มที่ได้ทำการวิจัยและพยากรณ์ไว้

โดยลำพังการออกเอกสารสิทธิ์ในที่ดินตามกฎหมาย ระเบียบ บันทึกรับจองที่ดิน สั่งการตลอดจนมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องโดยชอบ ยังไม่สามารถสนองตอบตามความต้องการในการแก่งแย่งทรัพยากรที่ดินของกลุ่มผลประโยชน์หลากหลายในชาติได้ เพราะมีจำนวนจำกัดตามสิทธิ์โดยชอบธรรมตามกฎหมาย ซึ่งมีจำนวนเฉพาะสำหรับประชากรของประเทศไทยในสมัยนั้นเพียง ๑๘ ล้านคนเท่านั้น ซึ่งได้มีการสร้างหลักฐานอันเป็นเท็จเพื่อให้ได้เงื่อนไขสำคัญครบถ้วนในการออกเอกสารสิทธิ์ทุกประเภท

ไม่ว่าจะเป็น ส.ค.๑, ส.ค.๒, ส.ค.๓, น.ส. ๒, น.ส. ๓, น.ส. ๓ ก. หรือโฉนดที่ดิน (น.ส.๔) โดยมีความร่วมมือกันระหว่างผู้ขอรับเอกสารสิทธิ กับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องเอกสารสิทธิที่เกิดขึ้นในลักษณะเฉพาะที่มีความจำเป็นที่ผู้ขอเอกสารสิทธิจะต้องบุกรุกเข้าไปทำลายสภาพป่า ยึดถือครอบครองทำประโยชน์ในเขตป่าไม้ และที่ดินของรัฐทุกประเภท ทำการจับจองพื้นที่อันเป็นที่ดินของรัฐ และสร้างเงื่อนไขออกเอกสารสิทธิเพื่อให้ได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ในที่ดิน และใช้ลงทุนดำเนินธุรกิจในรูปแบบต่าง ๆ สร้างความร่ำรวยและฐานทางสังคม โดยไม่ได้คำนึงถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและอนาคตของประเทศ ผลที่ปรากฏในปัจจุบันก็คือ ป่าจำนวนมากถูกบุกรุกทำลายจนเสื่อมสภาพความสมบูรณ์ของธรรมชาติ ทัศนียภาพและสภาพนิเวศน์วิทยา ตลอดจนที่ดินของรัฐประเภทที่สาธารณประโยชน์ประชาชนใช้ร่วมกัน ก็ถูกบุกรุกเข้าทำลายยึดครองเกือบหมดสิ้นจนเป็นอันตรายต่อภาคเกษตรกรรมถึงขั้นวิกฤตและที่ดินอันกำหนดหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของทางราชการ ก็ถูกบุกรุกเข้าทำลายสภาพถือครองหาประโยชน์จนไม่สามารถวางแผนการใช้ที่ดินเขตหวงห้ามในราชการ เพื่อการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสม เพียงเพื่อสนองความต้องการของกลุ่มผลประโยชน์ในการกักตุนที่ดิน และสร้างหลักฐานกรรมสิทธิ์ไว้ให้มากที่สุด เพื่อการดำเนินธุรกิจโดยใช้ที่ดินเป็นทุนต่อไปในอนาคต โดยมีได้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินทั้งหมดอย่างจริงจัง เป็นเหตุให้เขตป่าไม้และที่ดินของรัฐถูกทำลายไปเป็นเนื้อที่มหาศาล โดยเปล่าประโยชน์เสียหายทั้งทางเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมทางนิเวศวิทยาของชาติ

จนปัจจุบันนี้มีการใช้ประโยชน์จากที่ดินกรรมสิทธิ์มากขึ้น อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากวิวัฒนาการและการพัฒนาการดำเนินการด้านธุรกิจที่ดิน ภาพที่ปรากฏในสังคมชนบทก็คือ ภูเขา ต้นน้ำ ลำธาร ป่าไม้ หนองน้ำ และที่สาธารณประโยชน์ถูกใช้ประโยชน์ในเชิงธุรกิจอย่างกว้างขวางในรูปของที่ดินกรรมสิทธิ์ เพื่อการพักผ่อนและผลประโยชน์ เช่น สนามกอล์ฟ รีสอร์ท บ้านพักผ่อน ฯลฯ ชุมชนเกิดความตื่นตัวและพัฒนาเป็นกระแสของการอนุรักษ์ดูแลประโยชน์ของชุมชนนั้น ๆ อย่างรุนแรงกว้างขวางทั่วประเทศ ส่งผลให้เกิดการร้องเรียนให้มีการตรวจสอบเอกสารสิทธิในพื้นที่ปัญหาซึ่งชุมชนนั้นทราบดีว่าเคยเป็นที่หวงห้าม ป่าไม้ หรือที่สาธารณประโยชน์ แต่กลับถูกนำมาออกเอกสารสิทธิเป็นจำนวนมากทั่วประเทศ การตรวจสอบอย่างจริงจังโดยส่วนราชการหลายฝ่าย และใช้เทคนิควิธีสมัยใหม่พบว่า เอกสารสิทธิหลายประเภทจำนวนมากเป็นเอกสารสิทธิที่ออกโดยมิชอบ มีการรวบรวมพยานหลักฐานร้องทุกข์กล่าวโทษดำเนินคดีกับผู้ขอเอกสารสิทธิและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนดำเนินการเพิกถอน ส่งผลกระทบต่อบรรยากาศการลงทุนในธุรกิจประเภทนี้เป็นอย่างมาก ดังที่ปรากฏเป็นข่าวทางสื่อมวลชนอย่างต่อเนื่องตลอดมา

๑๐.๒ สภาพปัญหาในการบริหารที่ดินเชิงปฏิบัติการ

กรมที่ดิน เป็นหน่วยงานหลักของกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษา และดำเนินการคุ้มครองป้องกัน ตลอดจนบริหารงานเกี่ยวกับที่ดิน อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินกรรมสิทธิ์ แต่ปรากฏว่าหลังจากประมวลกฎหมายที่ดิน ได้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๗ โดยลำดับมาจนถึงปัจจุบัน ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานที่ดินทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่ดินสาธารณประโยชน์ที่พลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกับที่ดินรกร้างว่างเปล่าที่ดินกรรมสิทธิ์ และพื้นที่ป่าได้เกิดขึ้นอย่างมากมาย หลากหลายรูปแบบ เป็นปัญหาที่เรื้อรังและทวีความรุนแรงขยายขอบเขต ยังหาข้อยุติในเชิงปฏิบัติอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรมไม่ได้ ตัวอย่างเช่น การใช้เอกสารการแจ้งการครอบครอง (ส.ค.๑) ปลอม เป็นหลักฐานในการออกเอกสารสิทธิในที่ดินการปลอมเอกสารสิทธิ เช่น น.ส.๒, น.ส.๓ เข้าบุกรุกยึดถือครอบครองที่ดินของรัฐและพื้นที่ป่า การออกเอกสารสิทธิกับที่ดินของรัฐและพื้นที่ป่าโดยมิชอบ และการเพิกถอนเอกสารสิทธิที่ออกโดยมิชอบ เป็นต้น

๑๐.๓ ปัญหาที่ดินของรัฐ

ที่ดินของรัฐไม่ว่าจะเป็นที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ที่ดินรกร้างว่างเปล่า ที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน ที่ดินใช้ประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะที่ดินสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน หรือที่ดินอันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินธรรมดา (รัฐถือสิทธิ์เช่นเดียวกับเอกชนทั่วไป) ที่ดินของรัฐดังกล่าว แล้วมีจำนวนมากกระจายอยู่ทั่วประเทศ ทุกอำเภอ และจังหวัด ยังมีได้ดำเนินการขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ไว้เป็นหลักฐาน ตลอดจนยังไม่ได้ตรวจสอบรังวัด ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงให้ชัดเจน เป็นเหตุให้นายทุนอิทธิพลบุกรุกเข้ายึดครอบครองเอาตามใจชอบ แล้วหาประโยชน์ในหลากหลายวิธีการคือ ลักลอบ ขูดตัก ดิน ลูกรัง ทราย หิน นำไปใช้ประโยชน์อันเป็นการทำลายสภาพที่ดินของรัฐโดยมิชอบ บุกรุกเข้ายึดถือครอบครองทำประโยชน์เชิงเกษตรเป็นฉาบบังหน้า เพื่อให้ได้รับสิทธิการปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.๔-๐๑) ซึ่งแผ่ขยายทั่วประเทศ สร้างหลักฐานอ้างอิงอันเป็นเท็จแล้วออกเอกสารสิทธิ์กับที่ดินของรัฐดังกล่าว ปัญหาในที่ดินของรัฐดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ที่ดินของรัฐอย่างใหญ่หลวง ซึ่งกรมที่ดินเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารทั่วประเทศ เป็นเหตุให้ไม่สามารถใช้ที่ดินของรัฐในการบริหารราชการของส่วนราชการสำคัญในภูมิภาค และการใช้ประโยชน์ร่วมกันของราษฎรในชุมชนปัญหาเรื้อรังนี้มีแนวโน้มแผ่ขยายวงกว้างและทวีความรุนแรงในการแก่งแย่งที่ดินของรัฐ ซึ่งมาตรการในการแก้ไขปัญหการบุกรุกที่ดินของรัฐในปัจจุบันยังไม่สามารถคลี่คลายได้อย่างเป็นรูปธรรม

๑๐.๔ ปัญหาเอกสารแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑)

เอกสารแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.) เป็นเอกสารที่เกิดขึ้นตามเงื่อนไขแห่งประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ โดยมีการจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ประมาณปลายเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๘ เป็นส่วนใหญ่ เพื่อนำไปใช้เป็นหลักฐานเดิมอ้างอิงในการพิสูจน์ไต่สวน การออกเอกสารสิทธิ์ประเภทอื่น เช่น น.ส.๓, น.ส.ก. และโฉนดที่ดิน เอกสาร (ส.ค.๑) เป็นเอกสารสำคัญที่ใช้เป็นหลักฐานในการออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินตลอดมา แม้ในปัจจุบันจากการตรวจสอบเชิงปฏิบัติเกี่ยวกับการออกเอกสารสิทธิ์ในที่ดินโดยมิชอบ ตลอดจนการอ้างสิทธิครอบครองบนที่ดินปัจจุบันอาจะวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นจากเอกสารการแจ้งการครอบครอง (ส.ค.๑) ได้ดังนี้

(๑) การแก้ไขตัวเลขและข้อความในเอกสาร การแจ้งการครอบครอง (ส.ค.๑) เช่น แก้ไขตัวเลขเกี่ยวกับ หมู่ที่ เนื้อที่ ระบุรูปที่ดิน เลขที่ ส.ค.๑ และการแก้ไขข้อความเกี่ยวกับผู้แจ้ง ลักษณะการทำประโยชน์ ลักษณะการได้มา ผู้ครอบครองข้างเคียง ลายมือชื่อผู้แจ้ง อันเป็นการปลอมเอกสารสิทธิ์ มีทั้งกรณีปลอมเอกสารแจ้งการครอบครอง (ส.ค.๑) ฉบับผู้แจ้ง และฉบับเจ้าพนักงานเก็บรักษา

(๒) นอกจากนี้การแก้ไขตัวเลขและข้อความในสมุดทะเบียนแจ้งการครอบครองที่ดินซึ่งเก็บรักษาไว้ ณ สำนักงานที่ดินอำเภอ และกรมที่ดิน เพื่อให้เกิดความสมจริงกับการปลอม

(๓) การเอาเอกสารการแจ้งการครอบครอง (ส.ค.๑) ฉบับจริง (ซึ่งอาจเป็นทั้งฉบับ) ผู้แจ้งหรือฉบับเจ้าพนักงานมาใช้อ้างอิงเป็นหลักฐานเดิมเพื่อออกเอกสารสิทธิ์ในพื้นที่อันเป็นเท็จ

(๔) การอ้างอิงเอกสารการแจ้งการครอบครอง (ส.ค.๑) เป็นหลักฐานเดิมในการออกเอกสารสิทธิ์ประเภทอื่นซ้ำโดยไม่จำหน่ายออกจากทะเบียน กล่าวคือ มีการอ้างอิงเอกสารการแจ้งการครอบครอง (ส.ค.๑) ฉบับเดิมไปเป็นหลักฐานเดิม ในการออกเอกสารสิทธิ์ในพื้นที่อื่นซ้ำแล้วซ้ำอีก (ทางภาคเหนือเรียกว่า “ส.ค.๑ มี ๒ ขา” หรือ “๔ ขา”)

(๕) เอกสารการแจ้งการครอบครอง (ส.ค.๑) ไม่มีการตรวจสอบควบคุมการจำหน่ายให้ถูกต้องอย่างแท้จริงว่ามีการใช้เป็นหลักฐานเดิมออกเอกสารสิทธิ์ไปแล้วเท่าใด คงเหลือจำนวนเท่าใด เอกสารสิทธิ์ที่ออกไปแล้วกับ ส.ค.๑ ที่ยังเหลืออยู่มีจำนวนถูกต้องสัมพันธ์กันหรือไม่

(๖) มีการอ้างใช้เอกสาร ส.ค.๑ เป็นหลักฐานในการออกเอกสารสิทธิ ทั้ง น.ส.๒, น.ส.๓ ก. และโฉนดที่ดินกับพื้นที่ป่า ป่าสงวนแห่งชาติ และอุทยานแห่งชาติเฉพาะที่กรมป่าไม้ ไม่ได้แจ้งให้กรมที่ดินและผู้ว่าราชการจังหวัดเพิกถอนมีจำนวนเกินกว่า ๑๕๐,๐๐๐ แปลง ข้อมูลจำนวนดังกล่าวนี้ยังมิได้รวมถึงการออกเอกสารสิทธิกับที่ดินของรัฐโดยมิชอบอีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งไม่มีจำนวนที่ชัดเจน เพราะกระจายอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ ก็ยังมิได้มีการดำเนินการสอบสวน และเพิกถอนให้ได้ข้อยุติอย่างจริงจัง โดยเฉพาะยังมิได้มีการดำเนินคดีกับเจ้าพนักงานผู้เกี่ยวข้องซึ่งทุจริตในการออกเอกสารดังกล่าว **คาดว่าจะนำไปสู่ความยุ่งยากทวีความรุนแรงในอนาคตอันใกล้**

๑๐.๕ ปัญหาบัญชีการแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๒ ส.ค.๓)

บัญชีรับแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๒) และใบแจ้งความประสงค์ จะได้สิทธิในที่ดิน (ส.ค.๓) เป็นเอกสารที่เกิดขึ้นตามเงื่อนไขแห่งมาตรา ๒๗ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ มิได้เป็นหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน แต่เป็นหลักฐานว่ายังประสงค์จะได้สิทธิในที่ดินในพื้นที่มีการสำรวจเพื่อออกเอกสารสิทธิ ซึ่งผู้ครอบครองที่ดินและเจ้าพนักงานที่ดินใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงในการพิสูจน์สอบสวน เพื่อออกเอกสารสิทธิ เช่น น.ส.๓ ก. และโฉนดที่ดินปัญหาที่เกิดขึ้นอันสืบเนื่องมาจากการแจ้งการครอบครองในบัญชี ส.ค.๒ และใบแจ้งความประสงค์ฯ ส.ค.๓ ได้จัดทำและเก็บรักษาไว้ ณ สำนักงานที่ดินอำเภอ เท่านั้น ไม่มีสารบบควบคุมโดยจังหวัด หรือกรมที่ดิน จึงปรากฏว่ามีการครอบครองที่ดินตามบัญชี ส.ค.๒ และใบแจ้งความประสงค์ฯ ส.ค.๓ อันเป็นเท็จเป็นจำนวนมาก เพื่อความประสงค์ใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงในการออกเอกสารสิทธิโดยมิชอบในอนาคตต่อไป ในปัจจุบันก็ยังมิได้มีการสำรวจว่ามีรายการแจ้งการครอบครองที่ดินตามบัญชี ส.ค.๒ และใบแจ้งความประสงค์ ส.ค.๓ เหลืออยู่อีกจำนวนเท่าใดที่ยังไม่ได้ออกเอกสารสิทธิและมีที่ดินจะต้องออกเอกสารให้ในเงื่อนไขดังกล่าวจริงหรือไม่ ข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากการตรวจพบแล้วได้การอ้างบัญชี ส.ค.๒ ออกเอกสารสิทธิกับพื้นที่ป่า ป่าสงวนแห่งชาติ และอุทยานแห่งชาติ เช่น กรณีออกเอกสารสิทธิ น.ส.๓ ก. ที่ เกาะกะทะ อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

๑๐.๖ ปัญหาการระเบิดและย่อยหินในพื้นที่ป่า และที่ดินของรัฐ

ในปัจจุบันอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาอนุญาต ให้ทำการระเบิดและย่อยหินเชิงพาณิชย์ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๙ เป็นของกรมที่ดินโดยความเป็นจริงที่เขาหรือภูเขา ซึ่งเป็นแหล่งระเบิดและย่อยหิน มีสภาพเป็นทั้งที่ดินของรัฐประเภทที่หวงห้าม และเป็นป่าตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ การใช้ประโยชน์ในที่เขาหรือภูเขาในหน้าที่ควบคุมดูแลของกรมที่ดิน มิได้ดำเนินการตรวจสอบ ควบคุมดูแลอย่างจริงจังเป็นเหตุให้ภูเขา ซึ่งเป็นที่ดินของรัฐถูกทำลายเป็นจำนวนมาก เกิดความเสียหายต่อทัศนียภาพ สภาวะสิ่งแวดล้อม และแผนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ อาจวิเคราะห์ประเด็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นดังต่อไปนี้

(๑) การรังวัดกำหนดเนื้อที่-ตำแหน่งพื้นที่อนุญาตไม่ได้สิทธิยึดโยง และสร้างหมุดหลักฐานที่ชัดเจน เป็นเหตุให้มีการลักลอบระเบิดหินออกนอกพื้นที่อนุญาตไร้ขอบเขต แม้กระทั่งในปัจจุบันเจ้าพนักงานที่ดินผู้ทำการรังวัดก็ยังไม่สามารถตรวจสอบยืนยันเนื้อที่-ตำแหน่งพื้นที่อนุญาตที่ชัดเจนถูกต้องได้ ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างใหญ่หลวงทั้งประเทศ และยังไม่มียุทธศาสตร์กำหนดที่ทันสมัยสามารถตรวจสอบควบคุมได้อย่างสมบูรณ์ (เมื่อเปรียบเทียบกับกรอบอนุญาตของกรมทรัพยากรธรณี)

(๒) การคำนวณเพื่อจัดเก็บค่าธรรมเนียมและภาษีโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้เกี่ยวข้อง ก็มีได้มีระบบและวิธีการที่ถูกต้องชัดเจนรัดกุม เป็นเหตุให้รัฐสูญเสียผลประโยชน์ของชาติอันพึงได้เป็นจำนวนมาก

(๓) ในปัจจุบันได้ตรวจพบว่ามีกระเปิดและย้อยหินจากภูเขา โดยใช้คำขออนุญาตเป็นฉลากบังหน้าและใช้อิทธิพลในท้องถิ่น หรือชุมชนนั้น ๆ เป็นจำนวนมากทั้งประเทศ อย่างเปิดเผยและโล่งแจ้งไม่เกรงกลัวต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมืองทั่วประเทศ แต่กลับไม่มีเจ้าหน้าที่ฝ่ายใดเข้าดำเนินการรักษาผลประโยชน์ของชาติอย่างจริงจังโดยเฉพาะมีการปิดความรับผิดชอบระหว่างอำเภอกับเจ้าหน้าที่ที่ดิน

๑๐.๗ ปัญหาสารบบออกเอกสารสิทธิ์ที่ออกโดยมิชอบสอยหาย

เมื่อมีกรณีร้องเรียนหรือปรากฏว่าเจ้าพนักงานที่ดินออกเอกสารสิทธิ์โดยมิชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นเอกสารสิทธิ์ประเภท น.ส.๓, น.ส.๓ ก. หรือโฉนดที่ดินก็ตามหน่วยงานที่ทำการตรวจสอบ จำเป็นจะต้องตรวจสอบถูกต้องในสารบบการออกเอกสารสิทธิ์ ปรากฏว่าสารบบการออกเอกสารสิทธิ์มีปัญหาดังกล่าวสูญหายเป็นจำนวนมาก เป็นเหตุให้ไม่สามารถตรวจสอบให้ได้ข้อมูลในความต้องการของเอกสารสิทธิ์ดังกล่าว ได้ส่งผลให้ไม่สามารถคลี่คลายปัญหาความเสียหายของชาติในกรณีที่มีการออกเอกสารสิทธิ์กับที่ดินของรัฐ พื้นที่ป่า การทำเอกสารสารบบการออกเอกสารสิทธิ์สูญหายนี้ มักจะเป็นข้อแก้ตัวของเจ้าพนักงานที่ดินผู้เกี่ยวข้องจะกล่าวอ้างอยู่เสมอ เพื่อไม่ให้อำนาจตรวจสอบหรือดำเนินคดีกับเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมาย แสดงให้เห็นว่ากรมที่ดินมิได้มีมาตรการในการควบคุมตรวจสอบ ดูแล สารบบการออกเอกสารสิทธิ์อันเป็นเอกสารสำคัญที่รอบคอบ รัดกุม

ในการสอบสวนคดีทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย ได้มีหนังสือ ด่วนมากที่ มท ๐๒๐๗/๒๕๘๑ ลง ๒๖ ก.ค. ๒๕๓๒ แจ้งให้อธิบดีกรมตำรวจ (ตำแหน่งในขณะนั้น) ปฏิบัติตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๒๓ และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๒๕ ข้อ ๑๒.๔ ข้อ ๑๒.๕ และข้อ ๑๒.๖ แล้วแต่กรณี ถึงแม้ว่าสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะมีพระราชกฤษฎีกาโอนกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย ไปจัดตั้งเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติแล้วก็ตาม สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้รับแจ้งจากปลัดกระทรวงมหาดไทย ว่าให้ถือปฏิบัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ฝ่ายปกครอง ที่ร่วมกับพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจ สอบสวนคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๒๓ เช่นเดิม และ ตร. ได้มีหนังสือที่ ๐๐๐๔.๖/๙๘๙๒ ลง ๑๔ ก.ย. ๒๕๔๒ กำชับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนต่อไปจนกว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น คือ

๑. การควบคุมการสอบสวนคดีอาญาเกี่ยวกับป่าไม้และทรัพยากร

ของชาติอื่น ๆ

๑.๑ เมื่อมีคดีอาญาเกี่ยวกับป่าไม้และทรัพยากรของชาติอื่น ๆ เกิดขึ้นในท้องที่ใด ให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนในท้องที่นั้นรับรายงานปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี เพื่อรับทราบหรือพิจารณาสั่งการ

๑.๒ ในกรณีที่คดีใด ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี พิจารณาเห็นว่าควรมีการตรวจสอบ กำกับดูแลการสอบสวนก็ให้พิจารณาดำเนินการได้ เช่น เรียกสำนวนการสอบสวนมาพิจารณาให้คำแนะนำหรือเร่งรัดการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนให้เป็นผลดีและเป็นไปในทางที่ชอบที่เหมาะสมได้

ในกรณีนี้ หากผู้บังคับบัญชาของตำรวจตั้งแต่องค์ผู้กำกับการตำรวจภูธรขึ้นไป แล้วแต่กรณี เมื่อได้มาสอบถาม เร่งรัด ควบคุม ตรวจสอบ แนะนำให้พนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจดำเนินการใด ๆ ถ้าจะเป็นการขัดแย้งหรือไม่เป็นไปในแนวทางที่ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอนายอำเภอ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งการไว้ ให้หารือเพื่อขอความเห็นชอบจากพนักงานฝ่ายปกครองดังกล่าว ที่ได้สั่งการไว้ก่อน

๑.๓ ในกรณีที่คดีเกิดขึ้นเป็นคดีใหญ่หรือสำคัญและการดำเนินการตามข้อความดังกล่าวข้างต้นจะไม่ได้ผล ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอเข้าควบคุมการสอบสวน เป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๒๓ และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๒๕ ข้อ ๑๒.๔ ข้อ ๑๒.๕ และข้อ ๑๒.๖ แล้วแต่กรณีในการนี้ ผู้บังคับบัญชาของตำรวจตั้งตำรวจผู้กำกับการตำรวจภูธรขึ้นไปแล้วแต่กรณี จะเข้าไปเกี่ยวข้องควบคุมสำนวนการสอบสวนในเรื่องคดีเกี่ยวกับป่าไม้และทรัพยากรของชาติอื่น ๆ ในลักษณะสั่งการในสำนวนการสอบสวนเป็นผู้รับผิดชอบคดีไม่ได้ เว้นแต่จะเข้าไปช่วยสอบถามเร่งรัด แนะนำให้พนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจดำเนินการตามกระบวนการสอบสวนให้เกิดความเรียบร้อยรวดเร็ว มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน เงื่อนไข เงื่อนไข หรือคำสั่งของพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองซึ่งเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนได้สั่งการไว้

๒. การให้พนักงานอัยการเข้าร่วมเป็นที่ปรึกษาการสอบสวนในคดีอาญาเกี่ยวกับป่าไม้และทรัพยากรของชาติอื่น ๆ

เพื่อให้การควบคุมการสอบสวนเป็นไปด้วยความถูกต้องเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ เมื่อมีคดีอาญาเกี่ยวกับป่าไม้และทรัพยากรของชาติอื่น ๆ เกิดขึ้นในท้องที่ใด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี ใช้ดุลพินิจที่จะปรึกษาหารือกับพนักงานอัยการประจำท้องที่เพื่อดำเนินการ ๑.๑ หรือ ๑.๒ หรือ ๑.๓ แล้วแต่กรณีได้ หากพิจารณาเข้าควบคุมการสอบสวน โดยเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวน ตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๒๓ และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๒๕ ข้อ ๑๒.๔ ข้อ ๑๒.๕ และข้อ ๑๒.๖ ให้แจ้งพนักงานอัยการท้องที่ทราบ เพื่อให้พนักงานอัยการเข้าร่วมเป็นที่ปรึกษาในการควบคุมการสอบสวนนั้น

๓. พนักงานฝ่ายปกครองจับกุมหรือร่วมจับกุม การกระทำผิดในคดีเกี่ยวกับป่าไม้และทรัพยากรของชาติอื่น ๆ

เมื่อพนักงานฝ่ายปกครองได้จับกุมหรือร่วมในการจับกุมในคดีการกระทำผิดเกี่ยวกับป่าไม้และทรัพยากรของชาติอื่น ๆ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอเข้าควบคุมการสอบสวน โดยเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๒๓ และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๒๕ ข้อ ๑๒.๔ ข้อ ๑๒.๕ และข้อ ๑๒.๖ แล้วแต่กรณีในทุกคดี

ของกลางในคดีความผิดเกี่ยวกับการป่าไม้

เนื่องจากของกลางในคดีความผิดเกี่ยวกับการป่าไม้ มีลักษณะพิเศษในการเก็บรักษาของกลาง การคืนของกลางต่างกับของกลางในคดีอาญาทั่วไป พนักงานสอบสวนหรือผู้จับกุมตรวจยึดจะต้องปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ลงวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๓๒ เรื่อง การปฏิบัติเกี่ยวกับของกลางในคดีความผิดเกี่ยวกับการป่าไม้โดยเคร่งครัด มิฉะนั้นท่านอาจจะต้องถูกตั้งกรรมการสอบสวนหรือถูกดำเนินคดีอาญา

การเก็บรักษาของกลาง

ของกลางที่ตรวจยึดได้ในคดีความผิดเกี่ยวกับการป่าไม้ทุกชนิด ยกเว้นของกลางที่เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืนฯ มอบให้กรมป่าไม้รับไปดูแลรักษาและจัดการตามระเบียบของกระทรวงเกษตร

และสหกรณ์โดยเร็ว (ป่าไม้อำเภอ ป่าไม้จังหวัด ป่าไม้เขต และหัวหน้าหน่วยป้องกันรักษาป่า ซึ่งตำแหน่งเหล่านี้ได้เปลี่ยนชื่อใหม่แล้ว แต่ทางปฏิบัติก็ยังคงเหมือนเดิม)

สำหรับของกลางที่เป็นอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนและวัตถุระเบิด ให้ส่งมอบพนักงานสอบสวนรับไปเก็บรักษาและดำเนินการตามข้อบังคับการเก็บรักษาของกลาง กระทรวงมหาดไทยและระเบียบการเก็บรักษาของกลางของกรมตำรวจ

ของกลางตามข้อตก

ได้แก่ บรรดาไม้ ของป่า สิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้หรือสิ่งอื่นใด บรรดาที่ทำด้วยไม้ สัตว์ป่า ซากสัตว์ เครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ที่ตรวจยึดได้ในคดีความผิดเกี่ยวกับการป่าไม้

การจำหน่ายหรือทำลายของกลางระหว่างคดี

ของกลางที่ตรวจยึดได้ในคดีความผิดเกี่ยวกับการป่าไม้ ยกเว้นของกลางที่เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืนฯ ก็สามารถดำเนินการได้ในกรณีที่เป็นการของเสียง่าย หรือถ้ารอจนถึงที่สุดจะเป็นการเสี่ยงต่อความเสียหายหรือค่าใช้จ่ายเกินส่วนกับค่าของกลางให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลรักษาของกลางขอความเห็นชอบจากพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการผู้รับผิดชอบคดีนั้น เพื่อดำเนินการจำหน่ายหรือทำลายในระหว่างคดีแล้วแต่กรณี ตามระเบียบของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยให้ร่วมกับพนักงานสอบสวนจัดการบันทึกรายละเอียด ดำเนินรูปพรรณ ตลอดจนร่องรอยหลักฐานต่าง ๆ เกี่ยวกับของกลางนั้นไว้ก่อน เมื่อจำหน่ายแล้ว ได้เงินจำนวนสุทธิเท่าใดให้ถือไว้แทนของกลางนั้น

การสอบสวนดำเนินคดี

พนักงานสอบสวนจะต้องดำเนินการสอบสวนดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับการป่าไม้ให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็ว

ในคดีที่ไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำหรือรู้ตัวผู้กระทำผิด แต่ผู้กระทำผิดหลบหนีไป และไม่มีผู้ใดได้แจ้งกรรมสิทธิ์ในของกลางนั้น ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีประกาศโฆษณาหาเจ้าของผู้มิกรรมสิทธิ์ โดยประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ ที่ทำการของพนักงานสอบสวน ที่ทำการกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน และที่พบหรือที่ตรวจยึดของกลางนั้นไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน เมื่อพ้นกำหนดแล้วไม่มีผู้ใดอ้างกรรมสิทธิ์ ให้พนักงานสอบสวนแจ้งเจ้าหน้าที่ป่าไม้ผู้รับผิดชอบดูแลรักษาของกลางนั้นทราบ เพื่อดำเนินการตามระเบียบต่อไป

ในกรณีไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำผิดให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสืบสวน และงดการสอบสวนโดยปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เกี่ยวกับการสืบสวนและงดการสอบสวน ซึ่งใช้บังคับในขณะนั้น

การคืนของกลางต้องได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ก่อนจึงจะคืนได้

ของกลางที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจยึดได้ตามมาตรา ๖๔ ทวิ แห่ง พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ ถ้ามีผู้ร้องขอคืนในระหว่างคดีให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีแจ้งให้ป่าไม้เขตหรือป่าไม้จังหวัดท้องที่ผู้รักษาของกลาง แล้วแต่กรณีพิจารณาเสนอกรมป่าไม้เพื่อดำเนินการขออนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ตามมาตรา ๖๔ ตริ แห่ง พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ เมื่อได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แล้ว จึงจะคืนให้เจ้าของหรือผู้มีสิทธิ์ได้

ของกลางที่ไม่สามารถนำออกจากสถานที่ตรวจยึด

ในกรณีไม่สามารถนำของกลางออกจากสถานที่ตรวจยึดได้ ให้บันทึกเหตุผลไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งแจ้งให้พนักงานสอบสวนทราบและรายงานผู้บังคับบัญชาโดยเร็ว ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจยึดหรือผู้รับของกลางจะต้องทำบัญชีรายละเอียดเกี่ยวกับของกลางนั้น

ระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๓๓ ว่าด้วยการปฏิบัติเกี่ยวกับของกลางในคดีความผิดเกี่ยวกับการป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๓๓

ผู้ดูแลรักษาของกลางนำของกลางไปใช้ประโยชน์หรือยินยอมให้ผู้อื่นนำของกลางไปใช้ประโยชน์จะต้องรับผิดชอบทางแพ่งและทางอาญา

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๕ วรรคท้ายบัญญัติว่า “สิ่งของใดยึดไว้จนกว่าคดีถึงที่สุด เมื่อเสร็จแล้วก็คืนให้แก่ผู้ต้องหาหรือแก่ผู้อื่น” ของกลางในคดีเมื่อมีการดำเนินการคดีถึงที่สุด ศาลจะมีคำสั่งให้รับหรือคืนของกลาง ก็ต้องปฏิบัติตามที่ศาลสั่งในกรณีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือมิได้ขอให้ศาลสั่งรับของกลาง ในกรณีเช่นนี้ถือว่าคดีเสร็จต้องคืนของกลางแก่ผู้ต้องหาหรือผู้มีสิทธิเรียกร้องขอคืนสิ่งของนั้น

ในกรณีที่ผู้ดูแลรักษาของกลางนำของกลางไปใช้ประโยชน์หรือยินยอมให้ผู้อื่นนำของกลางไปใช้ประโยชน์ ของกลางชำรุดหรือสูญหาย จะต้องรับผิดชอบในทางแพ่งฐานละเมิดต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐, ๔๓๘ และอาจต้องรับผิดในทางอาญาตามมาตรา ๑๔๒, ๑๕๑, ๑๕๗, ๑๘๔, ๑๘๕

- ฐานทำให้เสียหายทำลายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์สินใดอันเจ้าพนักงานได้ยึดรักษาไว้ด้วย (ม.๑๔๒)
- ฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่รักษาทรัพย์ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริตอันเป็นการเสียหายแก่เจ้าของทรัพย์นั้น (ม.๑๕๑)
- ฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติโดยมิชอบหรือโดยทุจริต (ม.๑๕๗)
- ฐานทำให้สูญหายหรือไร้ประโยชน์ ซึ่งพยานหลักฐานในการกระทำความผิด (ม.๑๘๔)
- ฐานทำให้เสียหาย ทำลาย หรือทำให้สูญหายหรือไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์ที่ศาลให้รักษาไว้ในการพิจารณาคดี (ม.๑๘๕)

การยึดและริบของกลางในคดี

ในการตรวจยึดและริบของกลางในคดี พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ มาตรา ๗๔, ๗๕ ทวิ พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๓๕ พ.ร.บ.อุทยานฯ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๒๙

- ม.๗๔ “บรรดาไม้และของป่าอันได้มาหรือมีไว้เนื่องจากการกระทำความผิด ต่อพระราชบัญญัตินี้และสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ และสิ่งอื่นใด บรรดาที่ทำด้วยไม้หวงห้ามที่มีไว้ เนื่องจากการกระทำความผิดตามมาตรา ๕๓ ตริ ให้ริบเสียทั้งสิ้น”

- ม.๗๔ ทวิ “บรรดาเครื่องมือ เครื่องใช้สัตว์พาหนะ ยานพาหนะหรือเครื่องจักรกลใด ๆ ซึ่งบุคคลได้ใช้ในการกระทำความผิดหรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิด มาตรา ๑๑, ๔๘, ๕๔ หรือ ๖๙ ให้ริบเสียทั้งสิ้นไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่

- ม.๓๕ “บรรดาไม้ ของป่า เครื่องมือ เครื่องใช้ อาวุธ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ซึ่งบุคคลใช้หรือได้มาโดยการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รับเสียทั้งสิ้น โดยไม่คำนึงถึงว่าเป็นของผู้กระทำความผิด และมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาของศาลหรือไม่”

- ม.๒๙ “ บรรดาอาวุธ เครื่องมือ เครื่องใช้และยานพาหนะใด ๆ ซึ่งบุคคลได้ใช้ในการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๖(๑) ฐานแผ้วถาง หรือเผาป่าหรือตามมาตรา ๑๖ (๒) ฐานทำให้เป็นอันตรายต่อสัตว์ หรือตามมาตรา ๑๖(๔) ฐานทำให้เป็นอันตรายหรือเสื่อมสภาพแก่ดิน หิน กรวดหรือทราย ให้รับเสียทั้งสิ้น โดยไม่ต้องคำนึงว่าเป็นของผู้กระทำความผิดและมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาของศาลหรือไม่”

จะเห็นว่ากฎหมายการป่าไม้ทุกฉบับให้รับบรรดาไม้ของป่า เครื่องมือ เครื่องใช้ อาวุธ สัตว์พาหนะ เครื่องมือ อุปกรณ์ในการกระทำความผิดให้รับเสียทั้งสิ้น โดยไม่ต้องคำนึงว่าเป็นของผู้กระทำความผิด และมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ และการคืนของกลางในคดีต้องได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เจตนารมณ์ที่กฎหมายบัญญัติไว้เช่นนี้ก็เพื่อปราบปรามการกระทำความผิด ผู้ทำลายทรัพยากรป่าไม้ แต่มีข้อยกเว้นว่าทรัพย์สินเหล่านี้เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด เจ้าของที่แท้จริงขอคืนได้ ซึ่งบัญญัติไว้ใน ป.อาญา ทำให้ผู้กระทำความผิดใช้ช่องว่างของกฎหมายไม่เกรงกลัวในการที่กระทำความผิด

- ม.๓๓ “ในการรับทรัพย์สิน นอกจากศาลจะมีอำนาจริบตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้วให้ศาลมีอำนาจสั่งให้รับทรัพย์สินต่อไปนี้อีกด้วยคือ

(๑) ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือ

(๒) ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้มาโดยได้กระทำความผิด

เว้นแต่ทรัพย์สินเหล่านี้เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด

- ม.๓๖ “ในกรณีที่ศาลสั่งให้ริบตามมาตรา ๓๓ หรือมาตรา ๓๔ ไปแล้ว หากปรากฏภายหลังโดยคำเสนอของเจ้าของแท้จริงว่า ผู้เป็นเจ้าของแท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วย ในการกระทำความผิดก็ให้ศาลสั่งให้คืนทรัพย์สิน ถ้าทรัพย์สินนั้นยังคงมีอยู่ในความครอบครองของเจ้าพนักงาน แต่คำเสนอของเจ้าของแท้จริงนั้นจะต้องกระทำต่อศาลภายในหนึ่งปี นับแต่คำพิพากษาถึงที่สุด”

ดังนั้น ในการตรวจ สืบสวน สอบสวน จะต้องหาพยานหลักฐานว่าใครเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในตัวทรัพย์สินที่เป็นของกลาง เจ้าของทรัพย์สินของกลางนั้น มีส่วนรู้เห็นหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดหรือไม่ ถ้ามีการเช่า ยืมหรือเช่าซื้อ ต้องสอบสวนในประเด็นดังกล่าวให้ชัดเจน และต้องรีบดำเนินการโดยเร็ว เพื่อป้องกันผู้กระทำความผิดไปสร้างพยานหลักฐานย้อนหลัง เพื่อมาขอของกลางคืน

อีกกรณีหนึ่งคือ การสอบสวนคดีทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลโดยทั่วไปแล้ว ยังมีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดอีกด้วย ดังนั้น เมื่อพนักงานสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนแล้วพบว่า มีเจ้าหน้าที่ของรัฐร่วมกระทำความผิดด้วย พนักงานสอบสวนจะต้องปฏิบัติตามระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยแนวทางปฏิบัติในการดำเนินคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๖ กล่าวคือ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๘๙ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้เสียหายได้ร้องทุกข์หรือมีผู้กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีใช้บุคคลตามมาตรา ๖๖ อันเนื่องมาจากได้กระทำการตามมาตรา ๘๘ ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่มีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ เพื่อดำเนินการตามบทบัญญัติ

ภาคผนวก

ผนวก ก

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.)
ได้คัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย พื้นที่วิกฤต ที่มีปัญหาการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า
บุกรุกแผ้วถางป่า ลักลอบล่า / ค้าสัตว์ป่า
จำนวน ๑๔๘ แห่ง ครอบคลุมพื้นที่ ๓๐ จังหวัด ดังนี้

ภาค	จังหวัด	พื้นที่วิกฤต	จำนวน (แห่ง)	หมายเหตุ
ภ.๑		ไม่มีพื้นที่วิกฤต		
ภ.๒	จันทบุรี	อุทยานแห่งชาติเขาสีห้าชั้น	๑	ภ.๒ รวม ๓ จังหวัด
		ต.ช้างข้าม อ.นายายอาม	๔	
		ต.บางกระไชย อ.แหลมสิงห์	๑	
		ต.บางกะจะ อ.เมือง	๑	
		ต.บางชัน อ.ขลุง	๓	
	ฉะเชิงเทรา	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน	๑	
	ตราด	ต.ชำราก อ.เมือง	๑	
		ต.วังกระแจะ อ.เมือง	๑	
		ต.หนองโสน อ.เมือง	๑	
		ต.ห้วยน้ำขาว อ.เมือง	๑	
ภ.๓	ชัยภูมิ	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว	๑	ภ.๓ รวม ๖ จังหวัด
	นครราชสีมา	ป่าครบุรี ต.บ้านใหม่ ต.จระเข้หิน ต.โคกกระชาย อ.ครบุรี	๑	
		ป่าเขาภูหลวง ต.วังน้ำเขียว ต.ระเริง ต.วังหมี อ.วังน้ำเขียว	๑	
		ป่าเขาภูหลวง ต.คลองม่วง ต.วังกระทะ อ.ปากช่อง	๑	
		ป่าเขาภูหลวง ต.ภูหลวง ต.ลำนางแก้ว ต.ตะขบ อ.ปักธงชัย	๑	
		อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	๑	
	บุรีรัมย์	ป่าดงใหญ่ ต.โนนดินแดง ต.ลำนางรอง อ.โนนดินแดง	๑	
	ศรีสะเกษ	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าพนมดงรัก	๑	
		เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยศาลา	๑	

ภาค	จังหวัด	พื้นที่วิกฤต	จำนวน (แห่ง)	หมายเหตุ
	สุรินทร์	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยทับทัน-ห้วยศาลา	๑	
	อุบลราชธานี	อุทยานแห่งชาติภูจอง – นายอย	๑	
ภ.๔	สกลนคร	อุทยานแห่งชาติภูผายล	๑	ภ.๔ รวม ๑ แห่ง
ภ.๕	เชียงราย	ต.วารี อ.แม่สรวย	๑	ภ.๕ รวม ๕ จังหวัด
		ต.ป่าตึง อ.แม่จัน	๑	
		ต.เวียง อ.เวียงป่าเป้า	๑	
		ต.บ้านแซว อ.เชียงแสน	๑	
		ต.ริมโขง อ.เชียงของ	๑	
		ต.ปอ อ.เวียงแก่น	๑	
		ต.แม่ลอย ต.จั่ว อ.เทิง	๑	
		ต.เชียงเคี่ยน ต.ปล้อง อ.เทิง	๑	
		ต.ตาดควัน อ.พญาเม็งราย	๑	
		ต.ห้วยชมพู อ.เมือง	๑	
		ต.แม่สลองนอก ต.แม่สลองใน	๑	
		ต.เทอดไทย อ.แม่ฟ้าหลวง	๑	
		ต.ผางาม อ.เวียงชัย	๑	
	เชียงใหม่	อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดำ	๑	
		เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่เลา-แม่สะ	๑	
		ต.บ้านจันทร์ อ.กัลยาณิวัฒนา	๑	
		ต.แม่แรม อ.แม่ริม	๑	
		ต.นาเกียน อ.อมก๋อย	๑	
		ต.ปิงโค้ง อ.เชียงดาว	๑	
		ต.แม่ทะลบ อ.ชัยปราการ	๑	
		ต.แม่แฝกใหม่ อ.สันทราย	๑	
	แม่ฮ่องสอน	อุทยานแห่งชาติสาละวิน	๑	
		เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มน้ำปาย	๑	
		เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสาละวิน	๑	
	ลำปาง	อุทยานแห่งชาติถ้ำผาไท	๑	
	แพร่	อุทยานแห่งชาติแม่ยม	๑	

ภาค	จังหวัด	พื้นที่วิกฤต	จำนวน (แห่ง)	หมายเหตุ
ภ.๖	ตาก	อุทยานแห่งชาติน้ำตกพาเจริญ	๑	ภ.๖ รวม ๓ จังหวัด
		อุทยานแห่งชาติแม่เงา	๑	
		เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่ดิน	๑	
		เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอัมผาง	๑	
		ป่าสงวนแห่งชาติท่าสองยาง ต.แม่ต้าน ต.แม่หละ อ.ท่าสองยาง	๑	
		ป่าสงวนแห่งชาติแม่ระมาด ต.ชนะเจือ อ.แม่ระมาด	๑	
		ป่าสงวนแห่งชาติป่าช่องแคบ-แม่โกนเกน ต.ช่องแคบ อ.พบพระ	๑	
		ป่าสงวนแห่งชาติแม่สวด ต.พระธาตุผาแดง อ.แม่สวด	๑	
		ป่าสงวนแห่งชาติแม่กลอง-อัมผาง อ.อัมผาง	๑	
		ป่าสงวนแห่งชาติแม่ท้อห้วยตาก ฝ่งขวา ต.ท้องฟ้า อ.บ้านตาก	๑	
		ป่าสงวนแห่งชาติสามหมื่น ต.แม่ดิน อ.แม่ระมาด	๑	
	กำแพงเพชร	อุทยานแห่งชาติแม่वंศ์	๑	
	อุทัยธานี	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง	๑	
ภ.๗	กาญจนบุรี	อุทยานแห่งชาติไทรโยค	๑	ภ.๗ รวม ๒ จังหวัด
		อุทยานแห่งชาติลำคลอง	๑	
		เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ	๑	
		ประจวบคีรีขันธ์		
	ประจวบคีรีขันธ์	ป่าคลองเพลีน ต.ร้อนทอง อ.บางสะพาน	๑	
		ป่าบ้านดงไม้งาม ต.ชัยเกษม อ.บางสะพาน	๑	
		ป่าบ้านเขาวงศ์ ต.ชัยเกษม อ.บางสะพาน	๑	
		บ้านวังยาว หมู่ที่ ๑ ต.ทองมงคล อ.บางสะพาน	๑	
		ป่าหุบห้วยโศด ต.ทรายทอง อ.บางสะพานน้อย	๑	
		ป่าศรีล้อม ต.ช้างแร้ง อ.บางสะพานน้อย	๑	
		ป่าบ้านบ่อกบ ต.ไชยราช อ.บางสะพานน้อย	๑	
ภ.๘	ชุมพร	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่ากรมหลวงชุมพร ด้านทิศใต้	๑	ภ.๘ รวม ๖ จังหวัด
		เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่ากรมหลวงชุมพร ด้านทิศเหนือ	๑	
		เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าควนแม่ยายหม่อน	๑	
		ต.ชุมโค อ.ปะทิว	๑	

ภาค	จังหวัด	พื้นที่วิกฤต	จำนวน (แห่ง)	หมายเหตุ
		ต.ตะโก อ.ทุ่งตะโก	๑	
		ต.ทุ่งคา อ.เมือง	๒	
		ต.บางน้ำจืด อ.หลังสวน	๒	
		ต.บางมะพร้าว อ.หลังสวน	๑	
		ต.ปากแพรก อ.สวี	๒	
		ต.วิสัยเหนือ อ.เมือง	๑	
		ต.ปากคลอง อ.ปะทิว	๔	
	ระนอง	อุทยานแห่งชาติน้ำตกหงาว	๑	
		เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งระยะ - นาสัก	๑	
		ต.บางริน อ.เมือง	๑	
		ต.หงาว อ.เมือง	๑	
		ต.กำพวน อ.สุขสำราญ	๒	
	สุราษฎร์ธานี	อุทยานแห่งชาติแก่งกรุง	๑	
	กระบี่	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาประ-บางคราม	๑	
		ต.เกาะลันตาใหญ่ อ.เกาะลันตา	๑	
		ต.เพขลา อ.คลองท่อม	๑	
		ต.เกาะกลาง อ.เกาะลันตา	๓	
		ต.เกาะลันตาใหญ่ อ.เกาะลันตา	๒	
		ต.คลองท่อมใต้ อ.คลองท่อม	๑	
		ต.ตลิ่งชัน อ.เหนือคลอง	๑	
		ต.ทรายขาว อ.คลองท่อม	๑	
		ต.บ้านลั่นตาน้อย อ.เกาะลันตา	๑	
		ต.เหนือคลอง อ.เหนือคลอง	๒	
		ต.แหลมสัก อ.อ่าวลึก	๒	
		ต.อ่าวลึกใต้ อ.อ่าวลึก	๒	
		ต.อ่าวเล็กน้อย อ.อ่าวลึก	๒	
		ต.ห้วยน้ำขาว อ.คลองท่อม	๑	
		ต.หนองทะเล อ.เมือง	๑	
		ต.คลองประสงค์ อ.เมือง	๑	
		ต.ไสไทย อ.เมือง	๒	

ภาค	จังหวัด	พื้นที่วิกฤต	จำนวน (แห่ง)	หมายเหตุ
	พังงา	ต.เกาะยาวใหญ่ อ.เกาะยาว	๑	
	ภูเก็ต	ต.สาคร ต.เทพกษัตรี ต.เชิงทะเล อ.ถลาง	๑	
		ต.วิชิต ต.ฉลอง ต.รัษฎา ต.เกาะแก้ว อ.เมือง	๑	
		ต.กระทุ้ง ต.ป่าตอง อ.กระทุ้ง	๑	
		ต.เกาะแก้ว อ.เมือง	๑	
		ต.ปากคลอง อ.ถลาง	๑	
		ต.ไม้ขาว อ.ถลาง	๒	
		ต.รัษฎา อ.เมือง	๓	
		ต.วิชิต อ.เมือง	๕	
ภ.๙	ตรัง	อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม	๑	ภ.๙ รวม ๔ จังหวัด
		เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัด	๑	
		ต.เขาไม้แก้ว อ.สิเกา	๒	
		ต.ท่าข้าม อ.ปะเหลียน	๑	
		ต.ทุ่งกระบือ อ.ย่านตาขาว	๑	
		ต.บางสัก อ.กันตัง	๒	
		ต.ลิพัง อ.ปะเหลียน	๑	
	พัทลุง	อุทยานแห่งชาติเขาปู่-เขาย่า	๑	
	สงขลา	ป่าสงวนแห่งชาติเขาวังพา อ.คลองหอยโข่ง	๑	
	สตูล	ต.ขนคลาน อ.ทุ่งหว้า	๑	
		ต.คลองขุด อ.เมือง	๕	
		ต.ควนขัน อ.เมือง	๑	
		ต.เจ๊ะบิลัง อ.เมือง	๒	
		ต.ตำมะลัง อ.เมือง	๕	
		ต.ท่าแพ อ.ท่าแพ	๑	
		ต.ท่าเรือ อ.ท่าแพ	๒	
		ต.ทุ่งบุหลัง อ.ทุ่งหว้า	๒	
		ต.ทุ่งหว้า อ.ทุ่งหว้า	๓	
		ต.นาทอน อ.ทุ่งหว้า	๒	
		ต.ปากน้ำ อ.ละงู	๔	
		ต.ปยู อ.เมือง	๓	

ภาค	จังหวัด	พื้นที่วิกฤต	จำนวน (แห่ง)	หมายเหตุ
		ต.ละงู อ.ละงู	๒	
		ต.แหลมสน อ.ละงู	๕	
		ต.กำแพง อ.ละงู	๓	

ภาคผนวก ข

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง

- แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป่าไม้
พุทธศักราช ๒๔๘๔
- แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๐๗
- แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสวนป่า
พุทธศักราช ๒๕๓๕
- แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเลื่อยโซ่ยนต์
พุทธศักราช ๒๕๔๕

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อม

เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป่าไม้

พุทธศักราช ๒๕๕๔

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๕๕๔ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๕๕ พระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๕๕ พ.ศ. ๒๕๕๕ และพระราชกฤษฎีกาโอนกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตร และสหกรณ์ ไปเป็นกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปรับปรุงอำนาจ หน้าที่และกิจการของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๕๕๔ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ แต่งตั้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้

๑.๑ กระทรวงมหาดไทย

- (๑) รองผู้ว่าราชการจังหวัด
- (๒) ปลัดจังหวัด
- (๓) ปลัดอำเภอ
- (๔) นายกเทศมนตรี

- (๕) รองนายกเทศมนตรี
- (๖) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
- (๗) รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
- (๘) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
- (๙) กำนัน
- (๑๐) ผู้ใหญ่บ้าน

๑.๒ กระทรวงกลาโหม

๑.๒.๑ ข้าราชการทหารในสังกัด สำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุด

- (๑) รองเสนาธิการ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา
- (๒) ผู้ช่วยเสนาธิการ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา
- (๓) ผู้อำนวยการกองยุทธการ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา
- (๔) ผู้บังคับหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา
- (๕) หัวหน้ากองผลิตปศุสัตว์ ศูนย์ขยายพันธุ์สัตว์ หน่วยบัญชาการ

ทหารพัฒนา

๑.๒.๒ ข้าราชการทหารในสังกัด กองทัพบก

- (๑) แม่ทัพภาค ทุกภาค
- (๒) รองแม่ทัพภาค ทุกภาค
- (๓) ผู้บัญชาการกองพล ทุกกองพล
- (๔) รองผู้บัญชาการกองพล ทุกกองพล
- (๕) ผู้บังคับการกรม ทุกกรม
- (๖) รองผู้บังคับการกรม ทุกกรม

- (๗) ผู้บังคับกองพัน ทุกกองพัน
- (๘) รองผู้บังคับกองพัน ทุกกองพัน
- (๙) ผู้บังคับกองร้อย ทุกกองร้อย
- (๑๐) ผู้บังคับหมวด ทุกหมวด

๑.๒.๓ ข้าราชการทหารในสังกัด กองทัพเรือ

- (๑) ผู้บังคับการเรือ
- (๒) ผู้ควบคุมเรือ
- (๓) ผู้บังคับหน่วยทหารเรือตามที่กองทัพเรือจะกำหนด

๑.๓ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

- (๑) เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกตำแหน่ง

๑.๔ กรุงเทพมหานคร

- (๑) ผู้อำนวยการสำนักเทศกิจ
- (๒) รองผู้อำนวยการสำนักเทศกิจ
- (๓) ผู้อำนวยการกองตรวจการเทศกิจ ผู้อำนวยการกองบังคับการเทศกิจ
- (๔) หัวหน้าฝ่ายในกองตรวจการเทศกิจ หัวหน้าฝ่ายในกองบังคับการ

เทศกิจในสังกัดสำนักเทศกิจ

- (๕) นิติกร เจ้าพนักงานปกครอง พนักงานปกครอง เจ้าหน้าที่ปกครอง

ระดับ ๓ ขึ้นไปในกองตรวจการเทศกิจและกองบังคับการเทศกิจในสังกัดสำนักเทศกิจ

- (๖) ผู้อำนวยการเขต
- (๗) ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต
- (๘) หัวหน้าฝ่ายเทศกิจในสำนักงานเขต

(๙) เจ้าพนักงานปกครอง พนักงานปกครอง และเจ้าหน้าที่ปกครอง
ระดับ ๓ ขึ้นไปในฝ่ายเทศกิจ ในสังกัดสำนักงานเขต

เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ มีอำนาจหน้าที่ในการ
ป้องกัน จับกุม ปรามปรามผู้กระทำความผิด และยึดของกลางตามกฎหมายดังกล่าวภายในเขตท้องที่รับผิดชอบ

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๗

สุวิทย์ คุณกิตติ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อม

เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ

ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชกฤษฎีกาโอนกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไปเป็นกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปรับปรุงอำนาจหน้าที่และกิจการของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๔๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ แต่งตั้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้

๑.๑ กระทรวงมหาดไทย

- (๑) รองผู้ว่าราชการจังหวัด
- (๒) ปลัดจังหวัด
- (๓) ปลัดอำเภอ
- (๔) นายกเทศมนตรี

- (๕) รองนายกเทศมนตรี
- (๖) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
- (๗) รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
- (๘) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
- (๙) กำนัน
- (๑๐) ผู้ใหญ่บ้าน

๑.๒ กระทรวงกลาโหม

๑.๒.๑ ข้าราชการทหารในสังกัด สำนักบัญชาการทหารสูงสุด

- (๑) รองเสนาธิการ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา
- (๒) ผู้ช่วยเสนาธิการ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา
- (๓) ผู้อำนวยการกองยุทธการ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา
- (๔) ผู้บังคับหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา
- (๕) หัวหน้ากองผลิตปศุสัตว์ ศูนย์ขยายพันธุ์สัตว์ หน่วยบัญชาการ

ทหารพัฒนา

๑.๒.๒ ข้าราชการทหารในสังกัด กองทัพบก

- (๑) แม่ทัพภาค ทุกภาค
- (๒) รองแม่ทัพภาค ทุกภาค
- (๓) ผู้บัญชาการกองพล ทุกกองพล
- (๔) รองผู้บัญชาการกองพล ทุกกองพล
- (๕) ผู้บังคับการกรม ทุกกรม
- (๖) รองผู้บังคับการกรม ทุกกรม

- (๓) ผู้บังคับกองพัน ทุกกองพัน
- (๔) รองผู้บังคับกองพัน ทุกกองพัน
- (๕) ผู้บังคับกองร้อย ทุกกองร้อย
- (๑๐) ผู้บังคับหมวด ทุกหมวด

๑.๒.๓ ข้าราชการทหารในสังกัด กองทัพเรือ

- (๑) ผู้บังคับการเรือ
- (๒) ผู้ควบคุมเรือ
- (๓) ผู้บังคับหน่วยทหารเรือตามที่กองทัพเรือจะกำหนด

๑.๓ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

- (๑) เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกตำแหน่ง

เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกัน จับกุม ปรามปรามผู้กระทำความผิด และยึดของกลางตามกฎหมายดังกล่าวภายในเขตท้องที่รับผิดชอบ

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๗

สุวิทย์ คุณกิตติ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อม

เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชกฤษฎีกาโอนกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไปเป็นกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปรับปรุงอำนาจหน้าที่และกิจการของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๔๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ แต่งตั้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้

๑.๑ กระทรวงมหาดไทย

- (๑) รองผู้ว่าราชการจังหวัด
- (๒) ปลัดจังหวัด
- (๓) ปลัดอำเภอ
- (๔) นายกเทศมนตรี
- (๕) รองนายกเทศมนตรี

- (๖) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
- (๗) รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
- (๘) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
- (๙) กำนัน
- (๑๐) ผู้ใหญ่บ้าน

๑.๒ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

- (๑) เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกตำแหน่ง

เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกัน จับกุม ปราบปรามผู้กระทำความผิด และยึดของกลางตามกฎหมายดังกล่าวภายในเขตท้องที่รับผิดชอบ

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๗

สุวิทย์ คุณกิตติ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อม

เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ

เลื่อยโซ่ยนต์ พ.ศ. ๒๕๔๕

โดยที่เป็นการสมควรแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเลื่อยโซ่ยนต์ พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชกฤษฎีกาโอนกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไปเป็นกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปรับปรุงอำนาจหน้าที่และกิจการของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๔๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติเลื่อยโซ่ยนต์ พ.ศ. ๒๕๓๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ แต่งตั้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้

๑.๑ กระทรวงมหาดไทย

- (๑) รองผู้ว่าราชการจังหวัด
- (๒) ปลัดจังหวัด
- (๓) ปลัดอำเภอ
- (๔) นายกเทศมนตรี

- (๕) รองนายกเทศมนตรี
- (๖) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
- (๗) รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
- (๘) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
- (๙) กำนัน
- (๑๐) ผู้ใหญ่บ้าน

๑.๒ กระทรวงกลาโหม

๑.๒.๑ ข้าราชการทหารในสังกัด สำนักบัญชาการทหารสูงสุด

- (๑) รองเสนาธิการ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา
- (๒) ผู้ช่วยเสนาธิการ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา
- (๓) ผู้อำนวยการกองยุทธการ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา
- (๔) ผู้บังคับหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา
- (๕) หัวหน้ากองผลิตปศุสัตว์ ศูนย์ขยายพันธุ์สัตว์ หน่วยบัญชาการ

ทหารพัฒนา

๑.๒.๒ ข้าราชการทหารในสังกัด กองทัพบก

- (๑) แม่ทัพภาค ทุกภาค
- (๒) รองแม่ทัพภาค ทุกภาค
- (๓) ผู้บัญชาการกองพล ทุกกองพล
- (๔) รองผู้บัญชาการกองพล ทุกกองพล
- (๕) ผู้บังคับการกรม ทุกกรม
- (๖) รองผู้บังคับการกรม ทุกกรม

- (๗) ผู้บังคับกองพัน ทุกกองพัน
- (๘) รองผู้บังคับกองพัน ทุกกองพัน
- (๙) ผู้บังคับกองร้อย ทุกกองร้อย
- (๑๐) ผู้บังคับหมวด ทุกหมวด

๑.๒.๓ ข้าราชการทหารในสังกัด กองทัพเรือ

- (๑) ผู้บังคับการเรือ
- (๒) ผู้ควบคุมเรือ
- (๓) ผู้บังคับหน่วยทหารเรือตามที่กองทัพเรือจะกำหนด

๑.๓ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

- (๑) เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกตำแหน่ง

๑.๔ กรุงเทพมหานคร

- (๑) ผู้อำนวยการสำนักเทศกิจ
- (๒) รองผู้อำนวยการสำนักเทศกิจ
- (๓) ผู้อำนวยการกองตรวจการเทศกิจ ผู้อำนวยการกองบังคับการเทศกิจ
- (๔) หัวหน้าฝ่ายในกองตรวจการเทศกิจ หัวหน้าฝ่ายในกองบังคับการ

เทศกิจในสังกัดสำนักเทศกิจ

- (๕) นิติกร เจ้าพนักงานปกครอง พนักงานปกครอง เจ้าหน้าที่ปกครอง

ระดับ ๓ ขึ้นไปในกองตรวจการเทศกิจและกองบังคับการเทศกิจในสังกัดสำนักเทศกิจ

- (๖) ผู้อำนวยการเขต
- (๗) ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต
- (๘) หัวหน้าฝ่ายเทศกิจในสำนักงานเขต

(๙) เจ้าพนักงานปกครอง พนักงานปกครอง และเจ้าหน้าที่ปกครอง
ระดับ ๓ ขึ้นไปในฝ่ายเทศกิจ ในสังกัดสำนักงานเขต

เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเลื่อยโซ่ยนต์ พ.ศ. ๒๕๔๕ มีอำนาจหน้าที่
ในการป้องกัน จับกุม ปราบปรามผู้กระทำความผิด และยึดของกลางตามกฎหมายดังกล่าวภายในเขตท้องที่
รับผิดชอบ

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๗

สุวิทย์ คุณกิตติ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม

ภาคผนวก ค

การคำนวณค่าเสียหายพื้นที่ป่า

การคำนวณค่าเสียหายพื้นที่ป่า

๑. กรณีป่าพื้นที่ต้นน้ำ

ประเมินค่าเสียหายไร่ละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนห้าหมื่นบาท)

๒. กรณีที่มีใช้ป่าต้นน้ำลำธาร

สำนักวิชาการป่าไม้ประเมินค่าเสียหายที่พื้นที่ป่าถูกบุกรุก ขนาดเล็กระหว่าง ๕-๑๐ ไร่ ประเมินค่าเสียหายไร่ละ ๖๘,๒๔๔.๒๒ บาท (หกหมื่นแปดพันสองร้อยสี่สิบบาทยี่สิบสองสตางค์)

๓. กรณีป่าชายเลน

สามารถประเมินได้โดยคิดจากสภาพป่าที่สมบูรณ์ ประมาณไร่ละ ๑๑๘,๓๓๐ บาท (หนึ่งแสนหนึ่งหมื่นแปดพันสามร้อยสามสิบบาท)

ภาคผนวก ง

การวัดไม้แปรรูป ไม้ท่อน
การคำนวณปริมาตรไม้

การคำนวณปริมาตรไม้

การคำนวณปริมาตรไม้ ให้คำนวณเป็นลูกบาศก์เมตร มีหลักเกณฑ์ดังนี้

๑. ไม้ที่ยังมิได้แปรรูป (ไม้ท่อน) การคำนวณไม้ที่ยังมิได้แปรรูป (ไม้ท่อน) ใช้ตารางเลขสำเร็จหาปริมาตรไม้ (ที่กรมป่าไม้กำหนด)

- การวัดความยาว ให้วัดส่วนที่ยาวที่สุด (วัดเป็นเมตร)
 - การวัดความโต ให้วัดเส้นรอบวงตรงกึ่งกลางท่อน (วัดเป็นเดซิเมตร)
- การใช้ตารางเลขสำเร็จให้ปัดเศษของความยาวและความโตดังนี้

- เศษของความยาว
๑-๒๔ ซม. ปัดทิ้ง, ๒๕-๗๔ ซม. ปัดเป็น ๑/๒ เมตร, ๗๕-๙๙ ซม. ปัดเป็น ๑ เมตร
- เศษของความโต
๑-๔ ซม. ปัดทิ้ง, ๕-๙ ซม. ปัดเป็น ๑ เดซิเมตร

๒. ไม้แปรรูป

- ไม้แผ่น หรือไม้เหลี่ยม ใช้สูตร กว้าง x ยาว x หนา x จำนวน

(ถ้าวัดเป็นเซนติเมตร เมื่อคูณกันแล้วได้จำนวนเท่าใด เอา ๑,๐๐๐,๐๐๐หาร หน่วยจะเป็นลูกบาศก์เมตร

เช่น ไม้แปรรูป กว้าง ๒๐ ซม. ยาว ๑๐๐ ซม. หนา ๔ ซม. จำนวน ๑๐๐ แผ่น
จะได้ปริมาตร เท่ากับ $20 \times 100 \times 4 \times 100$ หารด้วย ๑,๐๐๐,๐๐๐ คือ ๐.๘ ลูกบาศก์เมตร

- ไม้เสาตากกลม ใช้สูตร $0.0๘ \times (\text{เส้นรอบวง})^2 \times \text{ยาว}$

ตารางเลขสำเ็จหาปริมาณมาตรไม้เป็นลูกบาศก์เมตร
สำหรับไม้ซุงหรือไม้ท่อนที่มีความยาวตั้งแต่ 1/2 ถึง 20 เมตร ขนาดโตรรอบตั้งแต่ 1 ถึง 50 เซนติเมตร

ความยาวเป็น เมตร	ขนาดโตรอบเป็นเซนติเมตร																																																		ความยาวเป็น เมตร
	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50									
1/8	0.03	0.04	0.05	0.06	0.07	0.08	0.09	0.10	0.11	0.13	0.14	0.16	0.18	0.21	0.23	0.25	0.27	0.29	0.31	0.33	0.36	0.38	0.41	0.43	0.46	0.49	0.52	0.54	0.57	0.61	0.64	0.67	0.70	0.74	0.77	0.81	0.84	0.88	0.92	0.96	0.99	2	0.003183								
1	0.06	0.08	0.10	0.11	0.13	0.16	0.18	0.20	0.23	0.26	0.29	0.32	0.35	0.39	0.42	0.46	0.50	0.54	0.58	0.62	0.67	0.72	0.76	0.81	0.87	0.92	0.97	1.03	1.09	1.15	1.21	1.27	1.34	1.41	1.54	1.61	1.68	1.76	1.83	1.91	1.99	3	0.012732								
1 1/8	0.10	0.12	0.14	0.17	0.20	0.23	0.27	0.31	0.34	0.39	0.43	0.48	0.53	0.58	0.63	0.69	0.75	0.81	0.87	0.94	1.00	1.07	1.15	1.22	1.30	1.38	1.46	1.55	1.63	1.72	1.82	1.91	2.01	2.11	2.21	2.31	2.42	2.53	2.64	2.75	2.87	2.98	4	0.021732							
2	0.13	0.16	0.19	0.23	0.27	0.31	0.36	0.41	0.46	0.52	0.57	0.64	0.70	0.77	0.84	0.92	0.99	1.08	1.16	1.25	1.34	1.43	1.53	1.63	1.73	1.84	1.95	2.06	2.18	2.30	2.42	2.55	2.68	2.81	2.94	3.08	3.22	3.37	3.52	3.67	3.82	3.98	5	0.019894							
2 1/8	0.16	0.20	0.24	0.29	0.34	0.39	0.45	0.51	0.57	0.64	0.72	0.80	0.88	0.96	1.05	1.15	1.24	1.34	1.45	1.56	1.67	1.79	1.91	2.04	2.17	2.30	2.44	2.56	2.72	2.87	3.03	3.18	3.34	3.51	3.68	3.85	4.03	4.21	4.39	4.58	4.78	4.97	6	0.028648							
3	0.19	0.24	0.29	0.34	0.41	0.47	0.54	0.61	0.69	0.77	0.86	0.95	1.05	1.16	1.26	1.38	1.49	1.61	1.74	1.87	2.01	2.15	2.29	2.44	2.60	2.76	2.92	3.09	3.27	3.45	3.63	3.82	4.01	4.21	4.41	4.62	4.83	5.05	5.27	5.50	5.73	5.97	7	0.038993							
3 1/8	0.23	0.28	0.34	0.40	0.47	0.55	0.63	0.71	0.80	0.90	1.01	1.11	1.23	1.35	1.47	1.60	1.73	1.89	2.03	2.18	2.34	2.51	2.68	2.85	3.03	3.22	3.41	3.61	3.81	4.02	4.24	4.46	4.68	4.91	5.15	5.39	5.64	5.89	6.15	6.42	6.69	6.96	8	0.050929							
4	0.26	0.32	0.39	0.46	0.54	0.62	0.72	0.81	0.92	1.03	1.15	1.27	1.40	1.54	1.68	1.83	1.99	2.15	2.32	2.50	2.68	2.86	3.06	3.26	3.47	3.68	3.90	4.13	4.36	4.60	4.84	5.09	5.35	5.61	5.89	6.16	6.45	6.74	7.03	7.33	7.64	7.96	9	0.064458							
4 1/8	0.29	0.36	0.43	0.52	0.61	0.70	0.81	0.92	1.03	1.16	1.29	1.43	1.58	1.73	1.89	2.06	2.24	2.42	2.61	2.81	3.01	3.22	3.44	3.67	3.90	4.14	4.39	4.64	4.90	5.17	5.45	5.73	6.02	6.32	6.62	6.93	7.25	7.57	7.91	8.25	8.60	8.95	10	0.079577							
5	0.32	0.40	0.48	0.57	0.67	0.78	0.90	1.02	1.15	1.29	1.44	1.59	1.75	1.93	2.10	2.29	2.49	2.69	2.90	3.12	3.35	3.58	3.82	4.07	4.33	4.60	4.87	5.16	5.45	5.75	6.05	6.37	6.69	7.02	7.36	7.70	8.06	8.42	8.79	9.17	9.55	9.95	50	1.989432							
5 1/8	0.35	0.44	0.53	0.63	0.74	0.86	0.98	1.12	1.26	1.42	1.58	1.75	1.93	2.12	2.32	2.52	2.74	2.96	3.19	3.43	3.68	3.94	4.21	4.48	4.77	5.06	5.36	5.67	5.99	6.32	6.66	7.00	7.36	7.72	8.09	8.47	8.86	9.26	9.67	10.08	10.51	10.94	51	2.069805							
6	0.39	0.48	0.58	0.69	0.81	0.94	1.07	1.22	1.36	1.55	1.72	1.91	2.11	2.31	2.53	2.75	2.98	3.23	3.48	3.74	4.02	4.30	4.59	4.89	5.20	5.52	5.85	6.19	6.54	6.89	7.26	7.64	8.03	8.42	8.83	9.24	9.67	10.10	10.55	11.00	11.46	11.94	52	2.151770							
6 1/8	0.42	0.52	0.63	0.74	0.87	1.01	1.16	1.32	1.49	1.68	1.87	2.07	2.28	2.50	2.74	2.98	3.23	3.50	3.77	4.06	4.35	4.66	4.97	5.30	5.63	5.98	6.34	6.70	7.08	7.47	7.87	8.28	8.70	9.12	9.56	10.01	10.47	10.95	11.43	11.92	12.42	12.93	53	2.235326							
7	0.45	0.56	0.67	0.80	0.94	1.09	1.25	1.43	1.61	1.80	2.01	2.23	2.46	2.70	2.95	3.21	3.48	3.77	4.06	4.37	4.68	5.01	5.35	5.70	6.07	6.44	6.82	7.22	7.63	8.04	8.47	8.91	9.36	9.83	10.30	10.78	11.28	11.79	12.31	12.83	13.37	13.93	54	2.320474							
8	0.52	0.64	0.77	0.92	1.08	1.25	1.43	1.63	1.84	2.06	2.30	2.55	2.81	3.08	3.37	3.67	3.98	4.30	4.64	4.99	5.35	5.73	6.12	6.52	6.93	7.36	7.80	8.25	8.72	9.16	9.68	10.19	10.70	11.23	11.77	12.32	12.89	13.47	14.06	14.67	15.29	15.92	56	2.495544							
8 1/8	0.55	0.68	0.82	0.97	1.14	1.33	1.52	1.73	1.95	2.19	2.44	2.71	2.98	3.27	3.58	3.90	4.23	4.57	4.93	5.30	5.69	6.09	6.50	6.93	7.37	7.82	8.29	8.77	9.26	9.77	10.29	10.82	11.37	11.93	12.51	13.10	13.70	14.31	14.94	15.58	16.24	16.91	57	2.585466							
9	0.58	0.72	0.87	1.03	1.21	1.40	1.61	1.83	2.07	2.32	2.59	2.86	3.16	3.47	3.79	4.13	4.48	4.84	5.22	5.61	6.02	6.45	6.88	7.33	7.80	8.28	8.77	9.28	9.80	10.34	10.89	11.46	12.04	12.63	13.24	13.87	14.50	15.15	15.82	16.50	17.20	17.90	58	2.676980							
9 1/8	0.61	0.76	0.91	1.09	1.28	1.48	1.70	1.94	2.18	2.45	2.73	3.02	3.33	3.66	4.00	4.35	4.72	5.11	5.51	5.93	6.36	6.80	7.27	7.74	8.23	8.74	9.28	9.80	10.35	10.92	11.50	12.10	12.71	13.34	13.98	14.64	15.31	16.00	16.70	17.42	18.15	18.90	59	2.770085							
10	0.64	0.80	0.96	1.15	1.34	1.56	1.79	2.04	2.30	2.58	2.87	3.18	3.51	3.85	4.21	4.58	4.97	5.38	5.80	6.24	6.69	7.16	7.65	8.15	8.67	9.20	9.75	10.31	10.89	11.49	12.10	12.73	13.38	14.04	14.71	15.41	16.11	16.84	17.58	18.33	19.11	19.89	60	2.864782							
10 1/8	0.68	0.84	1.01	1.20	1.41	1.64	1.88	2.14	2.41	2.71	3.02	3.34	3.68	4.04	4.42	4.81	5.22	5.65	6.09	6.55	7.03	7.52	8.03	8.56	9.10	9.66	10.24	10.83	11.44	12.07	12.71	13.37	14.05	14.74	15.45	16.18	16.92	17.68	18.46	19.25	20.06	20.89	61	2.961071							
11	0.71	0.88	1.06	1.26	1.48	1.72	1.97	2.24	2.53	2.84	3.16	3.50	3.86	4.24	4.63	5.04	5.47	5.92	6.38	6.86	7.36	7.88	8.41	8.96	9.53	10.12	10.72	11.34	11.98	12.64	13.31	14.01	14.71	15.44	16.19	16.95	17.73	18.52	19.34	20.17	21.02	21.88	62	3.058951							
11 1/8	0.74	0.92	1.11	1.32	1.55	1.79	2.06	2.34	2.64	2.97	3.30	3.66	4.04	4.43	4.84	5.27	5.72	6.19	6.67	7.17	7.70	8.24	8.79	9.37	9.97	10.58	11.21	11.86	12.53	13.21	13.92	14.64	15.38	16.14	16.92	17.72	18.53	19.36	20.22	21.08	21.97	22.88	63	3.158422							
12	0.77	0.95	1.16	1.38	1.61	1.87	2.15	2.44	2.76	3.09	3.45	3.82	4.21	4.62	5.05	5.50	5.97	6.46	6.96	7.49	8.03	8.59	9.18	9.78	10.40	11.04	11.70	12.38	13.07	13.79	14.52	15.28	16.05	16.84	17.66	18.49	19.34	20.21	21.09	22.00	22.93	23.87	64	3.259486							
12 1/8	0.81	0.99	1.20	1.43	1.68	1.95	2.24	2.55	2.87	3.22	3.59	3.98	4.39	4.81	5.26	5.73	6.22	6.72	7.25	7.80	8.37	8.95	9.56	10.19	10.83	11.50	12.19	12.89	13.62	14.36	15.13	15.92	16.72	17.55	18.39	19.26	20.14	21.05	21.97	22.92	23.88	24.87	65	3.362140							
13	0.84	1.03	1.25	1.49	1.75	2.03	2.33	2.65	2.99	3.35	3.73	4																																							

ผนวก จ

ตารางปริมาณของป่าที่ครอบครองได้โดยไม่ต้องขออนุญาต

ปริมาณของป่าหวงห้ามที่มีไว้ในครอบครอง โดยไม่ต้องขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

ลำดับที่	ชื่อของป่าหวงห้าม ตามพระราชกฤษฎีกา กำหนดของป่าหวงห้าม พ.ศ. ๒๕๓๐	ปริมาณที่มีไว้ในครอบครอง เพื่อใช้สอยในครัวเรือนแห่งตน	หมายเหตุ
๑	กล้วยไม้ป่าทุกชนิด	๒๐ ต้น	
๒	จันทน์แดง จันทน์ผา	๑ กิโลกรัม	
๓	ชันทุกชนิด	๓๐ กิโลกรัม	
๔	ชันไม้กฤษณา และกฤษณา	๑/๒ กิโลกรัม	
๕	ชันไม้จันทน์หอม	๑ กิโลกรัม	
๖	ฝาง จ้าย	๓ กิโลกรัม	
๗	ถ่านไม้ทุกชนิด	๑๓๐ กิโลกรัม	
๘	น้ำมันยาง	๒๐ ลิตร	
๙	ใบลาน	๑๐๐ ใบ	
๑๐	เปลือกไม้ ของไม้ต่อไปนี้ (๑) ก่อ มะกอก กอ ค้อ (๒) กัดลิ้น ขี้าย มะเฟืองป่า แก้วสาร ลำไยป่า พญาไก่อเถื่อน (๓) ตะเคียนทอง ตะเคียนใหญ่ เคียน แคน (๔) เคี่ยม (๕) บง ยางบง หมี่ ไก่อ (๖) หมี่เหม็น อีเหม็น (๗) พะยอม ยอม ขะยอม พยอมดง (๘) มะหาด หาด หาดหนูน หาดส้าน (๙) สีเสียดเปลือก ทองสุก หนานหิน เลือดนก (๑๐) อบเชย เทพทาโร จวง จวงหอม กาบูรต้น ชำตัน ตะไคร้ต้น พลุตัน สมุลแว้ง ฮางแกง ฮังไก่อ เชียด กะเชียด กะดารา มหาปราบ	๑๐ กิโลกรัม ๓๐ กิโลกรัม ๓๐ กิโลกรัม ๓๐ กิโลกรัม ๑๐ กิโลกรัม ๑๐ กิโลกรัม ๓๐ กิโลกรัม ๓๐ กิโลกรัม ๑๐ กิโลกรัม ๑๐ กิโลกรัม	
๑๑	เฟิร์นกระเช้าสีดา ขายผ้าสีดา และห่อข้าวสีดา	๑๐ ต้น	
๑๒	ยางขนุนนก	๑๐ กิโลกรัม	
๑๓	ยางเยลูดง	๑๐ กิโลกรัม	
๑๔	ยางรัก	๑๐ กิโลกรัม	
๑๕	ยางสน	๑๐ กิโลกรัม	
๑๖	รากเฟิร์นออสมันดา	๕ กิโลกรัม	
๑๗	ลำต้นและรากเฟิร์นต้น	๕ กิโลกรัม	
๑๘	หวายทุกชนิด	๑๐ กิโลกรัม	

ภาคผนวก ฉ

ตัวอย่างหลักฐานการได้มาของไม้

- หนังสือกำกับไม้แปรรูป
- ใบเบิกทางนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่
- หนังสือแจ้งผ่านด่านป่าไม้

หากนำไม้แปรรูปเคลื่อนที่ออกนอกเขตอำเภอต้องขอใบ
เบิกทางจากอำเภอ หรือถ้าจะนำไปในเขตอำเภอนั้นก่อน

๓. (ตอนปลายใช้กำกับไม้แปรรูปที่นำเคลื่อนที่)

หนังสือกำกับไม้แปรรูป

เล่มที่ 29 ฉบับที่ ๐๘ ชื่อในทางการพาณิชย์ หจก. วี. เอส. เอช. บางกอก

วันที่ 2 (เวลา 10.15 น.) เดือน เมษายน พ.ศ. 2534

ข้าพเจ้า หจก. วี. เอส. เอช. บางกอก ผู้รับอนุญาตตั้ง โรงครัวไม้แปรรูป

โดย นาย วิจิตร แสงสุวรรณ ปริมาณกำลัง แรงม้า ๗ ที่ จ. นนทบุรี

ตำบล หนองจอก อำเภอ เมือง จังหวัด นนทบุรี

ตามใบอนุญาตที่ทำการ อำเภอเมืองนนทบุรี เมื่อวันที่ 11 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2531 เลขที่ 23

เมื่อวันที่ 29 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2534 ได้จำหน่ายไม้แปรรูป

จำนวน 296 แผ่น ปริมาตร 10.796 ลูกบาศก์เมตร ตามรายการทำหนังสือ

กับไม้แปรรูปนี้ให้แก่ บริษัท ไทยไทย นำเคลื่อนที่จากโรงงานแปรรูปไม้หรือ

โรงครัวไม้แปรรูปแห่งที่ไปอยู่ที่ ตำบลเมืองนนทบุรี ตำบล ใน จังหวัด นนทบุรี

อำเภอ เมือง จังหวัด นนทบุรี โดยทาง รถยนต์

ในความควบคุมของ นายบุญจันทร์ วิริยะบุตร บก. 80-3618

ไม้แปรรูปจำนวนนี้ได้มาตามใบเบิกทางหรือหนังสือกำกับไม้แปรรูปดังต่อไปนี้

(๑) ใบเบิกทางที่ทำการ อำเภอเมือง น.น. เมื่อวันที่ 2007 เลขที่ 45 ลงวันที่ 22 เดือน มีนาคม พ.ศ. 34

(๒) ใบเบิกทางที่ทำการ " เมื่อวันที่ 2007 เลขที่ 6 ลงวันที่ 1 เดือน มีนาคม พ.ศ. 34

(๓) ใบเบิกทางที่ทำการ " เมื่อวันที่ " เลขที่ " ลงวันที่ " เดือน " พ.ศ. "

(๔) หนังสือกำกับไม้แปรรูปของ " เมื่อวันที่ " ฉบับที่ " ลงวันที่ " เดือน " พ.ศ. "

(๕) หนังสือกำกับไม้แปรรูปของ " เมื่อวันที่ " ฉบับที่ " ลงวันที่ " เดือน " พ.ศ. "

(๖) หนังสือกำกับไม้แปรรูปของ " เมื่อวันที่ " ฉบับที่ " ลงวันที่ " เดือน " พ.ศ. "

หนังสือกำกับไม้แปรรูปฉบับนี้ใช้กำกับไม้แปรรูประหว่างนำเคลื่อนที่ได้ไม่เกิน ๒๔ ชั่วโมง นับตั้งแต่วันที่

วันและเวลาที่ออกหนังสือกำกับไม้แปรรูปนี้ จนถึงวันที่ 3 (เวลา 15 น.) เดือน เมษายน พ.ศ. 34

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าไม้แปรรูปเหล่านี้ เป็นไม้ที่ได้มาโดยรอบด้วยพระราชบัญญัติป่าไม้ ทั้งได้

ลงบัญชีไม้แปรรูปที่รับและบัญชีไม้แปรรูปที่จำหน่ายหรือนำเคลื่อนที่เป็นการถูกต้องตามบัญชีจำหน่าย

หรือนำเคลื่อนที่ หน้า 50 เลขลำดับที่ 5

และได้ลงลายมือชื่อกำกับลงในบัญชีจำหน่าย หรือนำเคลื่อนที่ไว้เป็นหลักฐานแล้ว

(ลายมือชื่อ)

วิจิตร

แสงสุวรรณ

ผู้โอนหรือผู้รับมอบอำนาจ

ผู้รับโอนหรือผู้แทน

ผู้ควบคุมหรือนำไม้เคลื่อนที่

รายการไม้แปรรูปที่ยังคงมีชื่อกำกับไม้แปรรูป เดิมที่ 29 ฉบับที่ ๐๘

ตั้งวันที่ 2 เดือน เมษายน พ.ศ. 2534

ลำดับที่	ชนิดไม้แปรรูป	จำนวน	ขนาด (ซ.ม.)			ปริมาณ คิดเป็นลูก เมตรที่เมตร	รูปพรรณ หรือชื่อ ที่ใช้เปรียบเทียบ	หมายเหตุ
			ยาว	กว้าง	โคนหรือ หนา			
1.	ไม้ระก้าไม้งาแปรรูป	16	200	12	5	0.122		
2.		11	250			0.165		
3.		9	300			0.162		
4.		9	350			0.189	ป.พ.๓	
5.		14	150	25	5	0.262		
6.		12	200			0.300	6041	
7.		21	250			0.656	3722	
8.		13	300			0.487		
9.		22	350			0.962	๓.	
10.		26	400			1.300	๗๒๕๐	
11.		14	450			0.787		
12.		4	500			0.250		
13.		14	150	30	5	0.315		
14.	แปรรูปไม้สัก	26	200			0.780		
15.		28	250			1.050		
16.	ไม้ ๒ ชั้น ๒๕๕๖	26	300			1.๑๗๐		
17.		17	350			0.8๑๒		
18.		12	400			0.720		
19.	ไม้ขมิ้น วรรณวิ	500				0.075		
20.	เหล็กเส้นเบอร์ ๖	1	350			0.082		
รวมทั้งสิ้น			296			10.796	ม ^๓	

(แสดงรายการไม้ที่หัก)

(แสดงรายการไม้ที่หัก)

11/11/2011 11:11:11 AM

คำขวัญไว้พบบ่อยมาก

- 2 LAM. 2534

๖ ศึกษาศาสตร์

44	20
----	----

0/100

20

ด้วยวิธีของดาร์วิน

8300/5291

10074

4/22/2017

ไปซื้อ

2

201

47. 80

1. Mathematics

ต่อ ไป

2000

1998

โดยทางรถไฟ

ทดสอบ และสามารถ

WFOV 100

2

AMBL

5. 結論

CONFIDENTIAL

ENVIRONMENT

0.000000

74.00

1

ทรัพย์ากรธรรมช'

หมายเหตุ : ให้ศึกษาค้นคว้าที่ไม่ต้องการออก

บัญชีรายการไม้หรือขล่งป่า

ชนิดไม้ หรือ ชื่อป่า	จำนวน	ขนาด			ปริมาตร เป็น ลูกบาศก์ เมตร	รูปร่างควาหรือ เครื่องหมายที่ ไม้หรือฉลอป่า	หมายเหตุ
		ยาว	กว้าง	โต หรือ หนา			
ไม้เนื้อแข็ง ๒๙๖					๑๐.๒๙	ป.ม.๓ ๒๙	
รายการไม้แปรรูปที่ปรากฏตาม หนังสือที่ กษ ๖๐๖/๒๕๒๓ เล่มที่ ๒๙ หน้า ๒ เดือน ๑๑ ค.ศ. ๒๕๒๓ จำนวนเนื้อไม้ที่แปรรูปตามบัญชี							
(นางจรรยาภรณ์ สอนธนา) พนักงานจ้างประจำ ผู้รับใช้ (นายสุวิชัย สอนธนา) เจ้าพนักงานไม้ ผู้ตรวจ							
รวมทั้งสิ้น	๒๙๖	๑๐๐			๑๐.๒๙	ป.ม.๓ ๒๙	

[illegible]

ตราประทับบ้านไร่

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
จังหวัด...
อำเภอ...
ตำบล...
เลขที่...
วันที่...
เจ้าพนักงาน...

ด้านป่าไม้บ้านไผ่
ตรวจชำระภาษีคองแล้ว
 ใช้ตรา พ. ๕๐๐ ล้าน ๖๕๕๕ ประกษา
 จำนวนเงิน ๓๑๒ บาท/เดือน ปริมาณ ๒๕๕๕ ม.
 เดือน ๓-๓ ปี ๒๕๕๕ ๐๔.๕๐ บาท
 ๐๕๕๕๐๕๕๕
 ๐๕๕๕๐๕๕๕
 ๐๕๕๕๐๕๕๕
 ๐๕๕๕๐๕๕๕

หนังสืออนุญาตให้นำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่ผ่านด่านป่าไม้

เลขที่ 15844

ที่ทำการ ด่านป่าไม้บ้านไผ่

เลขที่ 45

วันที่

เดือน

3 เม.ย. 2534

พ.ศ.

อนุญาตให้

อพยพสัตว์

สัตว์ป่า

อายุ

มี

สัตว์ป่า

สัตว์ป่า

สัตว์ป่า

อนัน

หมู่ที่ 3

ตำบล/แขวง

บ้านไผ่

อำเภอ/เขต

บ้านไผ่

จังหวัด

ขอนแก่น

รถบรรทุก

เลขหมายโทรศัพท์

นำไม้หรือของป่า คือ

ไม้สัก

จำนวน 296

ท่อน/ชิ้น

ปริมาตร

10.745

ลักษณะสัตว์ ตามใบเบิกทาง/หนังสือกำกับไม้แปรรูป

เล่มที่

เลขที่

ลงวันที่

เดือน 7 เม.ย. 2534

พ.ศ.

เคลื่อนที่ผ่านด่านป่าไม้

บ้านไผ่

ในวันที่

เดือน

เวลา

02.30 น.

(ลายมือชื่อ)

ตำแหน่ง

อนุญาต

หมายเหตุ :

ให้ใช้กระดาษความถี่ไม่ต่ำกว่า 200

ผนวก ข

แนวทางการตรวจสอบควบคุมการดำเนินงานของโรงงานแปรรูปไม้
โรงค้ำไม้แปรรูป การแปรรูปไม้เพื่อการค้า และการค้าหรือมีไว้ในครอบครอง
เพื่อการค้าซึ่งสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดบรรดาที่ทำด้วยไม้หวงห้าม

แนวทางการตรวจสอบควบคุมการดำเนินงานของโรงงานแปรรูปไม้
โรงค้ำไม้แปรรูป การแปรรูปเพื่อการค้ำ (ชั่วคราว) และการค้ำหรือมีไว้
ในครอบครองเพื่อการค้ำ ซึ่งสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใด
บรรดาที่ทำด้วยไม้หวงห้าม

การตรวจสอบควบคุมกิจการด้านอุตสาหกรรมไม้ กรมป่าไม้ได้กำหนดระเบียบให้ถือเป็นแนวทางปฏิบัติดังนี้

๑. กิจการที่ต้องตรวจสอบ

- ๑.๑ ผู้รับอนุญาตตั้งโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักร
- ๑.๒ ผู้รับอนุญาตตั้งโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้แรงคน
- ๑.๓ ผู้รับอนุญาตตั้งโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักรเพื่อประดิษฐ์กรรม
- ๑.๔ ผู้รับอนุญาตตั้งโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้แรงคนเพื่อประดิษฐ์กรรม
- ๑.๕ ผู้รับอนุญาตทำการแปรรูปไม้เพื่อการค้ำ (ชั่วคราว)
- ๑.๖ ผู้รับอนุญาตตั้งโรงค้ำไม้แปรรูป
- ๑.๗ ผู้รับใบอนุญาตค้ำหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการค้ำซึ่งสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดบรรดาที่ทำด้วยไม้หวงห้าม

๒. การตรวจสอบโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักร

๒.๑ ตรวจสอบการดำเนินงานของผู้รับอนุญาตว่าถูกต้องตรงตามหลักการอนุญาตหรือไม่ ดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ที่ได้รับอนุญาตเพียงใด และถ้าผู้รับอนุญาตไม่อยู่ได้จัดให้มีตัวแทนเป็นลายลักษณ์อักษรควบคุม ดูแลกิจการหรือไม่

๒.๒ ตรวจสอบชนิด ขนาดกำลังแรงม้าของเครื่องจักรกล ต้นกำลังตรงตามที่ได้รับอนุญาตหรือไม่

๒.๓ ตรวจสอบเครื่องเลื่อยหรืออุปกรณ์ที่ใช้แปรรูป ที่ติดตั้งอยู่ในบริเวณโรงงานว่าเป็นเครื่องจักรชนิดใด ประเภทใด จำนวนเท่าใด ตำแหน่งที่ตั้งตรงตามแผนผังเครื่องจักรที่ได้รับอนุญาตหรือไม่

๒.๔ ตรวจสอบอาณาเขตโรงงานว่า แนวเขตและสถานที่ติดต่อข้างเคียงถูกต้องตรงตามที่ระบุในใบอนุญาตหรือไม่ ผู้รับอนุญาตได้จัดทำหลักเขตไว้ถูกต้องเพียงใด ปิดแผนที่แสดงอาณาเขตโรงงานและผังเครื่องจักรไว้ที่โรงงานหรือไม่ การเก็บไม้แปรรูป การกองไม้ท่อนอยู่ในบริเวณโรงงานที่ได้รับอนุญาตหรือไม่

๒.๕ ตรวจสอบไม้ท่อนที่กำลังเข้าทำการแปรรูป (เปิดปึก) และที่กองอยู่ในบริเวณโรงงานว่ามีหลักฐานใบเบิกทางแสดงการนำเคลื่อนที่เข้ามาในโรงงานถูกต้องหรือไม่ ชนิดไม้ท่อน ขนาดความยาว ความโต ปริมาตร จำนวนถูกต้องตามใบเบิกทางหรือไม่ ใบเบิกทางมีหลักฐานแสดงการตรวจสอบผ่านด่านป่าไม้ระหว่างทาง และแจ้งเข้าด่านป่าไม้ท้องถิ่น (ในกรณีโรงงานตั้งอยู่ในเขตด่านป่าไม้) ครบถ้วนหรือไม่ และได้นำไม้ท่อนดังกล่าวลงบัญชีตามระเบียบเรียบร้อยเพียงใด

๒.๖ ตรวจสอบบัญชีไม้ประจำโรงงานว่า รายละเอียดไม้ท่อน ไม้แปรรูป ถูกต้องสัมพันธ์กันเพียงใด สต็อกไม้ท่อนตรงกับบัญชีหรือไม่ สต็อกไม้แปรรูปมีปริมาณใกล้เคียงกับยอดไม้ในบัญชีเพียงใด ถ้าตรวจพบว่าไม้ในสต็อกมีปริมาณน้อยกว่ายอดตามหลักฐานทางบัญชี ให้สอบสวนข้อเท็จจริงให้ชัดเจน หากเป็นความผิดพลาดทางบัญชีซึ่งมิใช่เป็นการทุจริต เช่น บวก-ลบตัวเลขผิด กรอกตัวเลขสับสน ฯลฯ ก็ให้ผู้รับอนุญาตแก้ไขบัญชีให้ถูกต้องและรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ แต่หากเป็นความผิดพลาดในกรณีอื่นที่ส่อไปในทางทุจริต เช่น การรับไม้แปรรูปจากไม้ท่อนไม่ตรงตามข้อเท็จจริง มีการจำหน่ายไม้แปรรูปออกจากโรงงานโดยไม่ออกหนังสือกำกับไม้แปรรูป ไม่ลงรายการรับหรือแทงบัญชีจำหน่ายไม้ท่อน ไม้แปรรูปให้ตรงตามข้อเท็จจริง ได้สลักหลังใบเบิกทางแสดงการแปรรูปหรือแทงจำหน่ายไม้แปรรูปไม่ตรงกับความจริง ฯลฯ ซึ่งเป็นการผิดข้อกำหนดกฎกระทรวง ให้พิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ให้รายงานผู้บังคับบัญชาพิจารณาลงโทษทางปกครองอีกทางหนึ่งด้วย

๒.๗ ตรวจสอบต้นขั้วหนังสือกำกับไม้แปรรูปกับบัญชีจำหน่ายไม้แปรรูป ว่าถูกต้องเพียงใด การเขียนหนังสือกำกับไม้แปรรูป มีรายละเอียดสาระสำคัญครบถ้วนถูกต้องตรงกับบัญชีจำหน่ายไม้แปรรูปหรือไม่ การอ้างอิงหลักฐานเดิม (หลักฐานใบเบิกทางนำไม้ท่อนเข้าโรงงาน) ถูกต้องเพียงใด

๒.๘ ในกรณีที่โรงงานแปรรูปไม้มีหมอนไม้อยู่นอกโรงงาน จะต้องตรวจสอบด้วยว่าได้ขอรับอนุญาตแล้วหรือไม่ หากเป็นสถานที่ที่ได้รับอนุญาตอยู่แล้ว ได้จัดทำหลักเขตแบ่งป้ายแสดงชื่อผู้รับอนุญาตไว้ให้เห็นได้โดยชัดเจนเพียงใด ไม้ท่อนที่กองอยู่มีหลักฐานถูกต้องหรือไม่

(การตรวจสอบตามข้อ ๒.๑ ถึง ๒.๘ เป็นการตรวจสอบตามเงื่อนไขข้อกำหนด ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๓๒) และแก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อกำหนด ฉบับที่ ๑๙ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ว่าด้วยการควบคุมการแปรรูปไม้ และกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๕ (พ.ศ. ๒๕๑๙) ว่าด้วยการแปรรูปไม้และมีไม้แปรรูป)

๒.๙ ตรวจสอบใบคู่มือคนงานถูกต้องหรือไม่

๒.๑๐ ในกรณีที่ตรวจพบข้อบกพร่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งมีไม่เป็นการทุจริต ไม่ผิดกฎหมาย ไม่ผิดข้อกำหนดกฎกระทรวง และไม่เกิดผลเสียหายต่อทางราชการ ก็ให้อยู่ในดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่จะดำเนินการต่อไป

๒.๑๑ สำหรับในกรณีที่เป็นการผิดที่จะต้องกล่าวโทษดำเนินคดีตามกฎหมาย จะต้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ทุกราย ห้ามมิให้ละเว้น หรือวินิจฉัยชี้ขาดเสียเองโดยมิได้ผ่านกระบวนการยุติธรรม นอกจากจะพิจารณาโทษทางกฎหมายแล้ว ก็ต้องพิจารณาโทษทางปกครองอีกสถานหนึ่งด้วย

๒.๑๒ โรงงานรายใดที่ถูกลงโทษสั่งพักใช้ใบอนุญาต ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ มาตรา ๕๙ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบว่า เครื่องจักรกลต้นกำลังได้ใช้โซ่ลาม หรือใช้ลวดผูกมัดประทับตราครั้งหรือตะกั่วเป็นหลักฐานแล้ว หรือแผ่นกระดาศปิดเงื่อนไขลงลายมือชื่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือไม่ มีการลักลอบทำการแปรรูปไม้หรือไม่ หากตรวจสอบพบการกระทำผิดก็ให้จับกุมดำเนินคดีโดยเฉียบขาด

๒.๑๓ โรงงานแปรรูปไม้ที่ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือที่ยังไม่ได้รับการพิจารณาให้ต่ออายุใบอนุญาตประจำปี ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ท้องที่ที่มันตรวจตราควบคุมอย่าให้มีการลักลอบทำการแปรรูปไม้โดยเด็ดขาด หากเป็นเจ้าหน้าที่ป่าไม้หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่นจากส่วนกลางมาตรวจพบเข้า เจ้าหน้าที่

ห้องที่ซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบควบคุมจะต้องรับผิดชอบ และกรมป่าไม้จะพิจารณาโทษเจ้าหน้าที่สถานหนัก โดยไม่รับข้ออ้างใด ๆ ทั้งสิ้น (หนังสือกรมป่าไม้ ที่ กษ ๐๗๐๔/ว. ๒๕๘๘ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ และ ที่ กษ ๐๗๐๔๕๗๐๙ ลงวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๑๘)

๒.๑๔ ให้ตรวจสอบโรงงานแปรรูปไม้ทุกประเภทว่าได้ทำการแปรรูปไม้ระหว่าง พระอาทิตย์ตกถึงพระอาทิตย์ขึ้นโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่ หากพบการกระทำผิดให้จับกุมดำเนินคดี ตามความตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ ๒๕๘๔ (หนังสือกรมป่าไม้ ที่ กษ ๐๗๐๔/๑๒๔๐๙ ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๑๑)

๒.๑๕ ให้เจ้าหน้าที่ระดับอำเภอและจังหวัดแห่งท้องที่หมั่นตรวจตราโรงงานแปรรูปไม้ ในท้องที่โดยสม่ำเสมอ หรืออย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง ว่าโรงงานได้ปฏิบัติและดำเนินกิจการถูกต้อง ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ กฎกระทรวง และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับกิจการตามที่ได้รับอนุญาตเพียงใด หรือไม่

๒.๑๖ การตรวจสอบโรงงานแปรรูปไม้ของพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อเสร็จสิ้นให้บันทึก การตรวจและผลการตรวจสอบให้ละเอียดที่สุดเท่าที่สามารถจะบันทึกไว้เป็นหลักฐานตามระเบียบกรมป่าไม้ ว่าด้วยการควบคุมการแปรรูปไม้

๓. การตรวจสอบโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้แรงคน

๓.๑ ตรวจสอบว่า โรงงานแปรรูปไม้โดยใช้แรงคน ได้นำเครื่องจักรกลใดมาใช้แปรรูปไม้บ้าง ถ้าตรวจพบให้กล่าวโทษดำเนินคดีกับผู้รับอนุญาตโดยทันที และพร้อมกันนั้นให้พิจารณาลงโทษ ทางปกครองสถานหนักอีกสถานหนึ่งด้วย

๓.๒ การตรวจสอบโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้แรงคน นอกจากที่ได้กล่าวตามข้อ ๓.๑ แล้ว ก็จะต้องตรวจสอบตามหลักเกณฑ์นี้ข้อ ๒.๑, ๒.๔, ๒.๕, ๒.๖, ๒.๗, ๒.๘, ๒.๙, ๒.๑๐, ๒.๑๑, ๒.๑๓, ๒.๑๔, ๒.๑๕ และ ๒.๑๖

๔. การตรวจสอบโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักร เพื่อประติษฐานกรรม

๔.๑ การตรวจสอบโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักรเพื่อประติษฐานกรรม คงดำเนินการ เช่นเดียวกับการตรวจสอบโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักร และให้ทำการตรวจสอบด้วยว่า ได้มีการ จำหน่าย จ่าย โอนไม้แปรรูป หรือผลิตภัณฑ์ไม้ที่ยังไม่พ้นสภาพไม้แปรรูปออกจากโรงงานบ้างหรือไม่ หรือมีการจำหน่าย จ่าย โอนสิ่งประดิษฐ์อื่นใดนอกเหนือไปจากที่ได้รับอนุญาตบ้างหรือไม่

สำหรับการจำหน่าย จ่าย โอนไม้แปรรูป หรือผลิตภัณฑ์ที่ยังไม่พ้นสภาพไม้แปรรูป ออกจากโรงงาน จะจำหน่ายได้แต่เฉพาะโรงงานที่ได้รับอนุญาตให้สีกบ เซาะร่อง ซอยไม้ หรือผ่านกรรมวิธี ตามที่ได้ระบุไว้ในใบอนุญาต หรือตามหลักฐานการอนุญาตเท่านั้น ตัวอย่างเช่น โรงงานไส ซอยไม้แปรรูป โรงงานทำไม้ปาร์เกต์ ไม้โมเสค โรงงานอบอัดน้ำยาไม้ ฯลฯ เป็นต้น และการจำหน่ายก็ต้องออกหนังสือ กำกับไม้แปรรูปหรือใบเบิกทางแล้วแต่กรณี เป็นหลักฐานการนำเคลื่อนที่เช่นเดียวกับการจำหน่ายไม้แปรรูป ทั่วไป

๔.๒ ตรวจสอบว่าโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักรเพื่อประติษฐานกรรม ได้นำไม้หวงห้าม มาใช้ผลิตวัตถุสำเร็จรูป (สิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้) หรือไม่ ถ้าใช้ไม้ดังกล่าวโรงงานมีใบอนุญาตให้ค้าหรือมี ไว้ในครอบครองเพื่อการค้าซึ่งสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดบรรดาที่ทำด้วยไม้หวงห้ามแล้วหรือไม่

การแปรรูปไม่เป็นสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ ฯลฯ ได้จัดลงบัญชีจำหน่ายไม้แปรรูป ตามข้อกำหนด ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๓๒) ว่าด้วยการควบคุมการแปรรูปไม้ และแก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อกำหนด ฉบับที่ ๑๙ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ถูกต้องเพียงใด และการจำหน่ายวัสดุสำเร็จรูปหรือสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ดังกล่าวออกจากโรงงานได้ออกหนังสือกำกับสิ่งประดิษฐ์ และจัดทำบัญชีสิ่งประดิษฐ์ไว้ถูกต้องเพียงใด ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๒๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐) ว่าด้วยการค้าหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการค้าซึ่งสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดบรรดาที่ทำด้วยไม้หวงห้าม

๕. การตรวจสอบโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้แรงคนเพื่อประดิษฐ์กรรม

ตรวจสอบว่าโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้แรงคนเพื่อประดิษฐ์กรรม ได้นำเครื่องจักรกลใดมาใช้ ในการแปรรูปบ้างหรือไม่ และให้ตรวจสอบตามหลักเกณฑ์นี้ข้อ ๒.๑, ๒.๔, ๒.๕ (เฉพาะในกรณีที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ไม้ท่อน) ๒.๖, ๒.๘, ๒.๙, ๒.๑๐, ๒.๑๑, ๒.๑๒, ๒.๑๓, ๒.๑๔, ๒.๑๕, ๒.๑๖ และข้อ ๔ (แล้วแต่กรณี)

๖. การตรวจสอบการแปรรูปไม้เพื่อการค้า (ชั่วคราว)

การแปรรูปไม้เพื่อการค้า (ชั่วคราว) ในทางปฏิบัติจะอนุญาตให้แต่เฉพาะขอทำการแปรรูปไม้เพื่อการค้าโดยใช้แรงคนเป็นครั้งคราวเท่านั้น ส่วนขอทำไม้แปรรูปเพื่อการค้า (ชั่วคราว) โดยเครื่องจักร กรมป่าไม้ไม่มีนโยบายที่จะอนุญาตให้แก่ผู้ใด การตรวจสอบให้ตรวจสอบตามหลักเกณฑ์นี้ข้อ ๒.๑, ๒.๔, ๒.๕, ๒.๖, ๒.๗, ๒.๘, ๒.๙, ๒.๑๐, ๒.๑๑, ๒.๑๒, ๒.๑๓, ๒.๑๔, ๒.๑๕ และ ๒.๑๖

๗. การตรวจสอบโรงค้าไม้แปรรูป

การตรวจสอบโรงค้าไม้แปรรูปให้ตรวจสอบตามหลักเกณฑ์นี้ข้อ ๒.๑, ๒.๔, (ตรวจเฉพาะแนวเขต) ๒.๖, ๒.๗, ๒.๘, ๒.๑๐, ๒.๑๑, ๒.๑๓, (ตรวจสอบว่ามีการลักลอบค้าไม้แปรรูปหรือไม่) ๒.๑๕, และ ๒.๑๖ นอกจากนั้นจะต้องตรวจสอบใบเบิกทาง หรือหนังสือกำกับไม้แปรรูปที่รับเข้าด้วยว่า ได้ผ่านการตรวจสอบของด่านป่าไม้ระหว่างทาง และแจ้งเข้าด่านป่าไม้ท้องที่ (ในกรณีที่โรงค้าไม้แปรรูปตั้งอยู่ในเขตด่านป่าไม้) ถูกต้องครบถ้วนเพียงใด และในกรณีที่โรงค้าไม้แปรรูปรายใด ค้าสิ่งประดิษฐ์ที่ทำด้วยไม้หวงห้ามตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ต้องมีใบอนุญาตค้าสิ่งประดิษฐ์ และจะต้องทำบัญชีสิ่งประดิษฐ์อีกส่วนหนึ่งด้วย

๘. การตรวจสอบกิจการของผู้ค้าสิ่งประดิษฐ์

ให้ตรวจสอบว่ามีใบอนุญาตค้าหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการค้าซึ่งสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดบรรดาที่ทำด้วยไม้หวงห้ามหรือไม่ สิ่งประดิษฐ์ที่รับเข้ามีหลักฐานหนังสือกำกับควบคุมถูกต้องเพียงใด หลักฐานดังกล่าวมีร่องรอยการแก้ไขปลอมแปลงหรือไม่ และหากสงสัยหลักฐานฉบับใดก็ให้เก็บหลักฐานนั้นส่งไปตรวจสอบกับต้นทาง การทำบัญชีแสดงรายการรับเข้าและจำหน่ายออกถูกต้องสัมพันธ์กันเพียงใด การจำหน่าย จ่าย โอนสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ ได้ออกหนังสือกำกับสิ่งประดิษฐ์ระบุชนิด ขนาด จำนวนถูกต้องเพียงใด หรือไม่ สิ่งประดิษฐ์ที่เหลืออยู่ตรงตามบัญชีหรือไม่ ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๒๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐) ว่าด้วยการค้าหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการค้าซึ่งสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดบรรดาที่ทำด้วยไม้หวงห้าม

๙. ในกรณีตรวจพบไม้ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอยู่ภายในสถานที่ประกอบการ นอกจากจะพิจารณาดำเนินคดีทางกฎหมายและพิจารณาลงโทษทางปกครองแล้ว เมื่อได้รับมอบไม้ของกลางจากพนักงานสอบสวนให้นำไม้ของกลางที่ตรวจพบไปเก็บรักษาไว้ที่ว่าการอำเภอหรือสำนักงานป่าไม้จังหวัดหรือสำนักงานป่าไม้เขตโดยเร็วที่สุด และให้อยู่ในความดูแลรักษาของเจ้าหน้าที่ จนกว่ากรมป่าไม้จะสั่งการหรือศาลสั่งเป็นอย่างอื่น (หนังสือกรมป่าไม้ ที่ กส ๐๘๐๔/๒๔๙๑ ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑)

๑๐. เมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจพบการกระทำผิดให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยเฉียบขาด เช่น กล่าวโทษดำเนินคดี และรายงานผู้บังคับบัญชา เพื่อพิจารณาลงโทษสั่งพักใช้ใบอนุญาต อันเป็นโทษทางปกครองอีกทางหนึ่ง พร้อมกับเสนอความเห็นว่าจะต้องพิจารณาเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ ซึ่งเป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วยหรือไม่

๑๑. นอกจากการตรวจสอบกิจการดังกล่าวข้างต้นแล้ว หากมีผู้ขอรับอนุญาตทำการแปรรูปไม้มิใช่เพื่อการค้า หรือขออนุญาตมีไม้แปรรูปไว้ในครอบครองตามกฎหมายกระทงฉบับที่ ๒๕ (พ.ศ. ๒๕๑๙) ว่าด้วยการแปรรูปและมีไม้แปรรูป ก็จะต้องตรวจสอบว่าได้ดำเนินการถูกต้องตามที่ได้รับอนุญาตหรือไม่

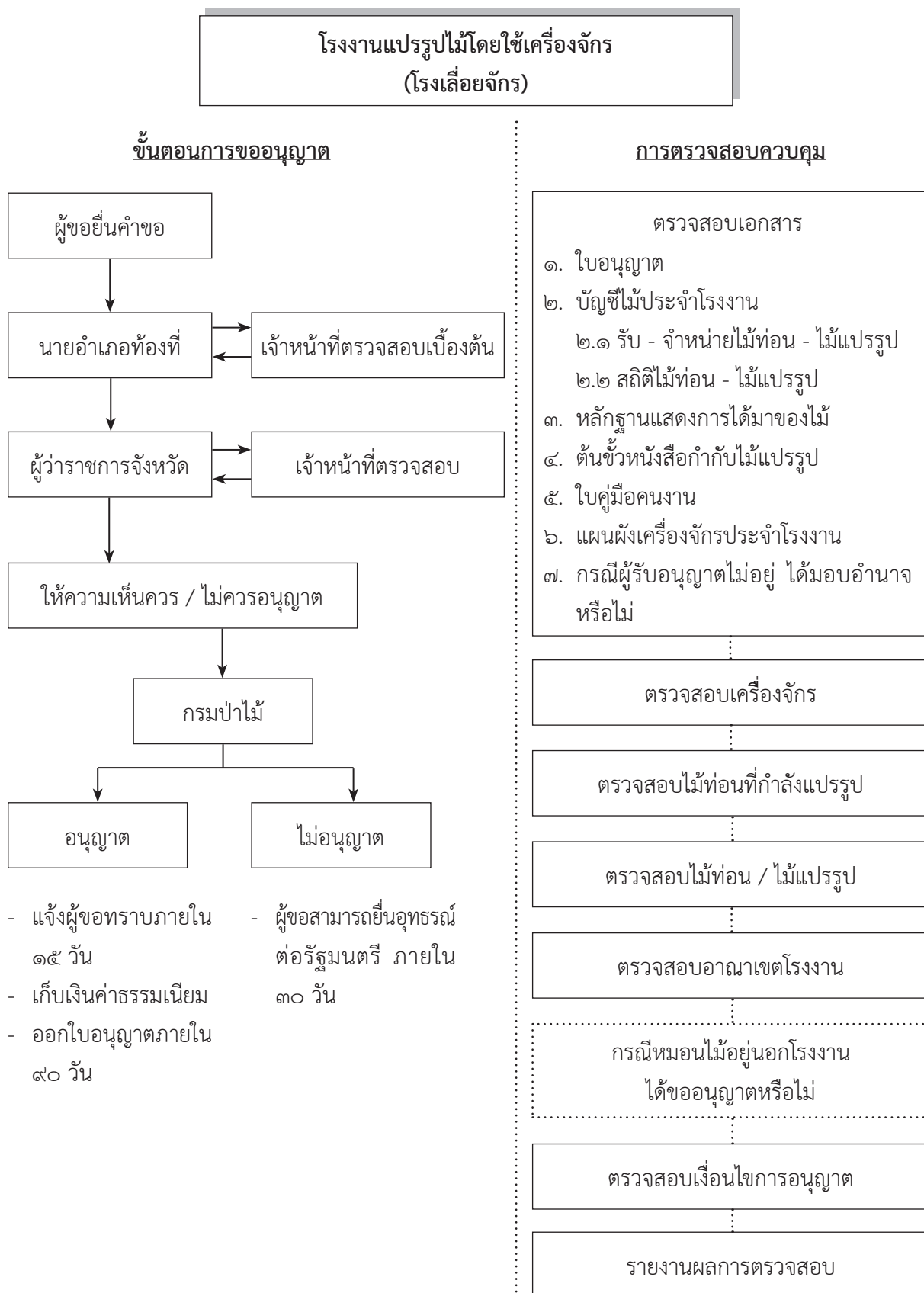
ภาคผนวก ซ

ตารางแสดงขั้นตอนการขออนุญาตและการตรวจสอบควบคุม
ด้านอุตสาหกรรมไม้

- โรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักร (โรงเลื่อยจักร)
- โรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักรเพื่อประดิษฐ์กรรม
- โรงค้าไม้แปรรูป
- การค้าสิ่งประดิษฐ์

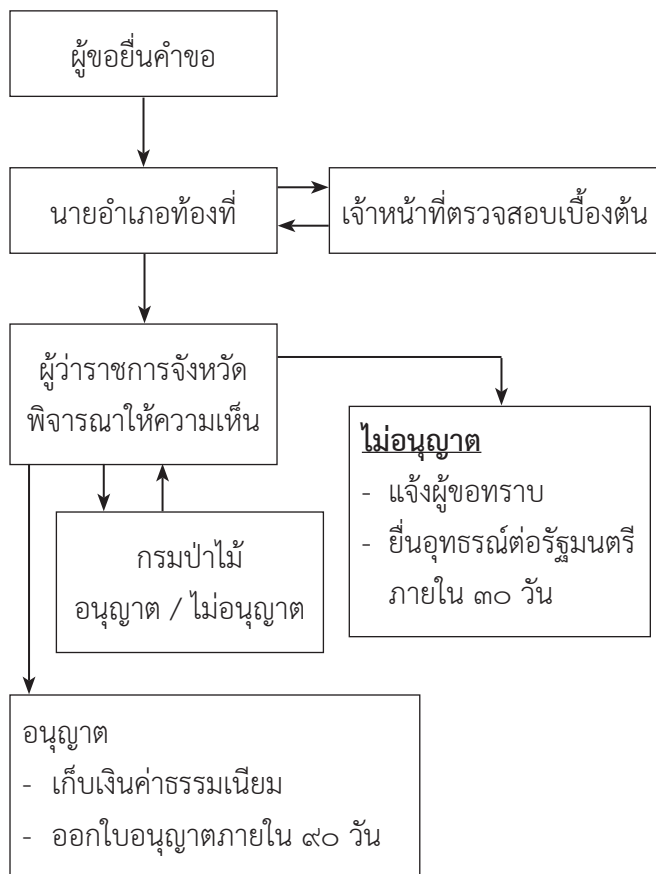
สรุปขั้นตอน

การขออนุญาตและการตรวจสอบควบคุมการดำเนินงานด้านอุตสาหกรรมไม้

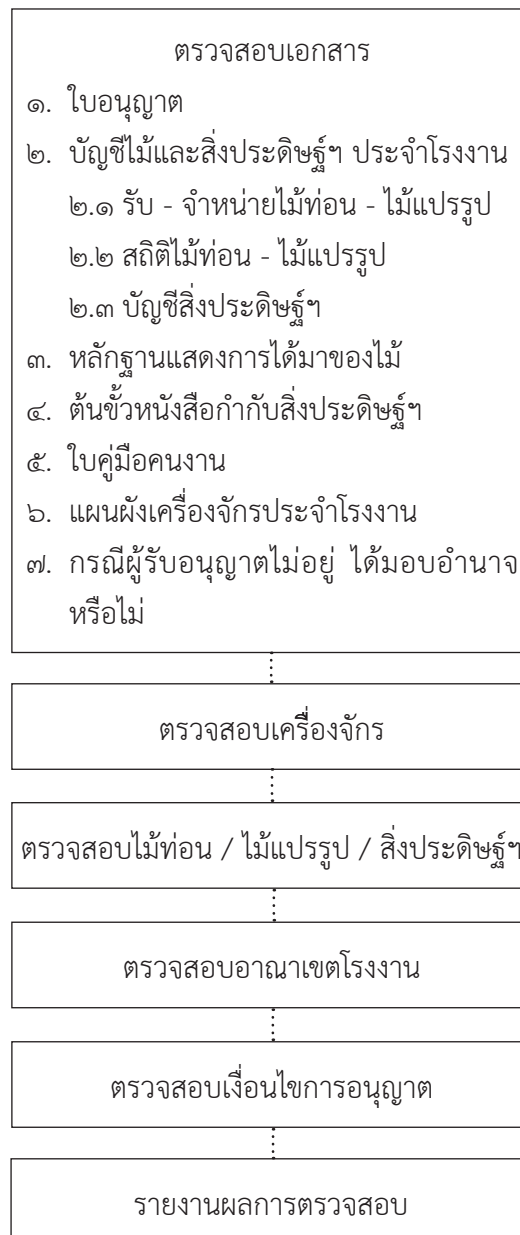

โรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักร เพื่อประติษฐานกรรม

ขั้นตอนการขออนุญาต

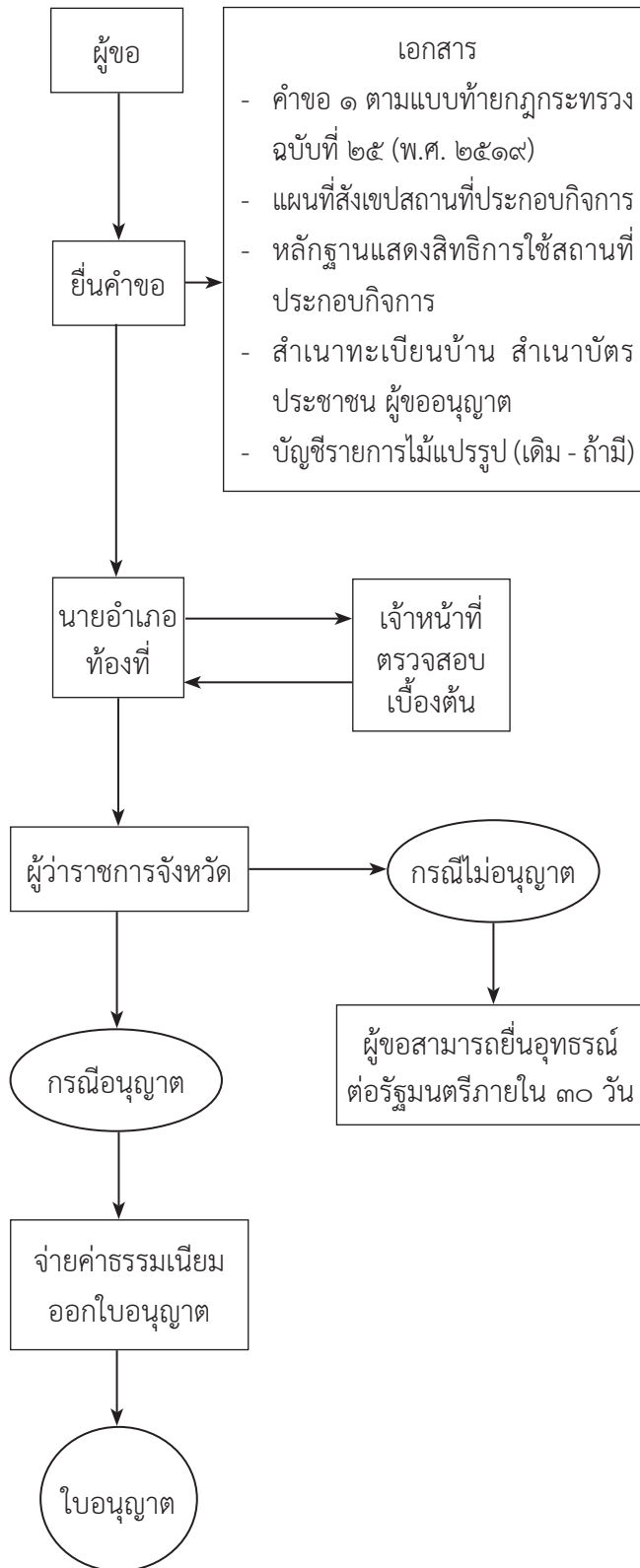

การตรวจสอบควบคุม

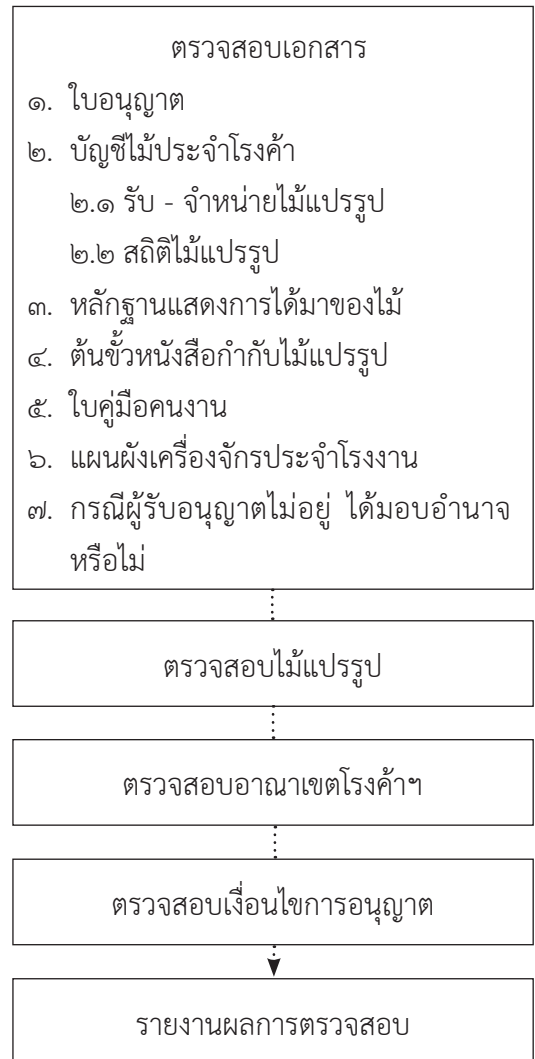

โรงค้าไม้แปรรูป

ขั้นตอนการขออนุญาต

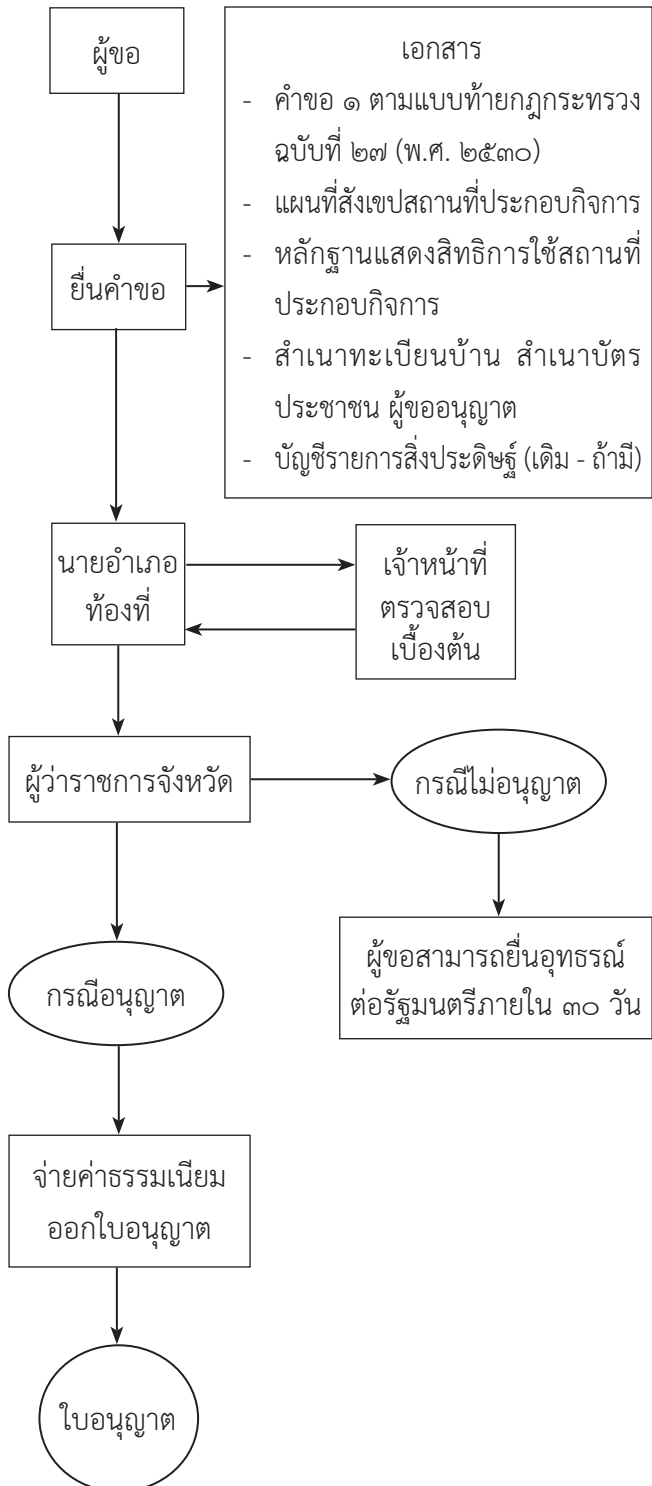

การตรวจสอบควบคุม

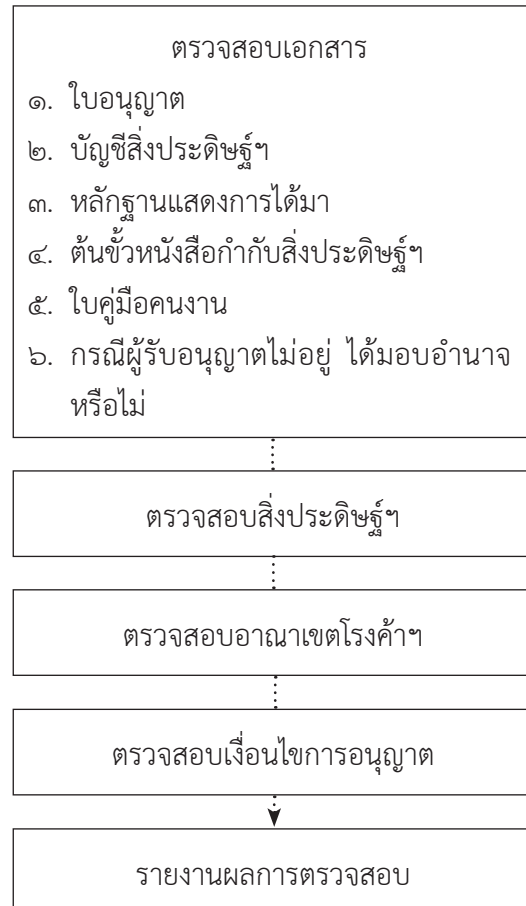

การขออนุญาตค้าหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการค้า
ซึ่งสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใด
บรรดาที่ทำด้วยไม้หวงห้าม

ขั้นตอนการขออนุญาต

การตรวจสอบควบคุม

ภาคผนวก ณ

ความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้และสิ่งแวดล้อม

ตารางฐานความผิดที่เกี่ยวข้องกับการป่าไม้และสิ่งแวดล้อม
 ความผิดตาม พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๔๔

ฝ่าฝืนตามมาตรา	ฐานความผิด	บทกำหนดโทษมาตรา	อัตราโทษ (ไม่เกิน)		อายุความ
			ปรับ (บาท)	จำคุก	
มาตรา ๑๑ (บทหนัก)	ครอบครองไม้หวงห้ามอันยังมิได้แปรรูป (ไม้ซุงหรือไม้ท่อน) ทำไม้หวงห้ามโดยไม่ได้รับอนุญาต ผู้รับอนุญาตทำไม้ต้นที่ไม่ร่อยถราอนุญาต ผู้รับอนุญาตทำไม้ต้นที่ต่ำกว่าขนาดจำกัด ตัดไม้ต้นที่ฝั่งจับกำลังอยู่ (ต้นยวนฝั่ง)	มาตรา ๖๙ มาตรา ๗๓	๕๐,๐๐๐	๕ ปี	๑๐ ปี
			๕๐,๐๐๐- ๒๐๐,๐๐๐	๑-๒๐ ปี	๒๐ ปี
มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๓๑			๕๐,๐๐๐	๕ ปี	๑๐ ปี
			๕๐,๐๐๐	๕ ปี	๑๐ ปี
			๕๐,๐๐๐	๕ ปี	๑๐ ปี
			๕๐,๐๐๐	๕ ปี	๑๐ ปี
มาตรา ๔๘ (บทหนัก)	แปรรูปไม้โดยไม่ได้รับอนุญาตตั้งโรงงานแปรรูปไม้โดยไม่ได้รับอนุญาต ครอบครองไม้สักแปรรูป (ไม้จำกัดจำนวน) ครอบครองไม้หวงห้าม แปรรูปชนิดอื่น จำนวนเกิน ๐.๒๐ ลูกบาศก์เมตร โดยไม่ได้รับอนุญาต	มาตรา ๗๓			

ฝ่าฝืนตามมาตรา	ฐานความผิด	บทกำหนดโทษมาตรา	อัตราโทษ (ไม่เกิน)		อายุความ
			ปรับ (บาท)	จำคุก	
มาตรา ๕๔ (บาทหนัก)	กันสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือเข้ายึดถือครอบครองป่าโดยไม่ได้รับอนุญาต	มาตรา ๗๒ ตี	๕๐,๐๐๐	๕ ปี	๑๐ ปี
มาตรา ๕๑ (บาทหนัก)	ผู้รับอนุญาตตั้งโรงงานแปรรูปไม้หรือตั้งโรงค้าไม้แปรรูป หรือผู้รับอนุญาตทำการแปรรูปไม้ชั่วคราว ครอบครองไม้ไว้ในสถานที่ได้รับอนุญาตโดยมิชอบ (๕ ประการ)	มาตรา ๗๒ ทวิ	๑๐,๐๐๐-๑๐๐,๐๐๐	๒ - ๑๕ ปี	๑๐ ปี
มาตรา ๒๙	เก็บหาของป่าหวงห้ามโดยไม่ได้รับอนุญาต	มาตรา ๗๑ ทวิ	๑๐,๐๐๐	๑ ปี	๕ ปี
มาตรา ๒๙ ทวิ	ค้าของป่าหวงห้ามโดยไม่ได้รับอนุญาต ครอบครองของป่าหวงห้ามเกินปริมาณกำหนด		๑๐,๐๐๐	๑ ปี	๕ ปี
มาตรา ๓๙	นำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่โดยไม่เบี่ยงเบนทาง		๑๐,๐๐๐	๑ ปี	๕ ปี
มาตรา ๓๙ ตี	นำไม้สักที่เคยเป็นสิ่งปลูกสร้างแล้ว (บ้านเรือนเก่า) เกินกว่า ๕ ปี ออกนอกเขตจังหวัดโดยไม่ได้รับอนุญาต		๑๐,๐๐๐	๑ ปี	๕ ปี

ความผิดตาม พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๔๔

ฝ่าฝืนตามมาตรา	ฐานความผิด	บทกำหนดโทษมาตรา	อัตราโทษ (ไม่เกิน)		อายุความ
			ปรับ (บาท)	จำคุก	
มาตรา ๔๐	นำไม้หรือของป่าเข้าเขตดำนป่าไม้ ไม่แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนด	มาตรา ๓๒	๑๐,๐๐๐	๑ ปี	๕ ปี
มาตรา ๔๓	เก็บไม้ให้ล้อยโดยไม่ได้รับอนุญาต		๑๐,๐๐๐	๑ ปี	๕ ปี
มาตรา ๕๓	ผู้รับอนุญาตตั้งโรงงานแปรรูปไม้หรือตั้งโรงค้าไม้แปรรูป ไม่อำนวยความสะดวกและตอบคำถามแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ไปตรวจ		๑๐,๐๐๐	๑ ปี	๕ ปี
มาตรา ๔๑	นำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่ผ่านด่านป่าไม้ในเวลากลางคืน โดยไม่ได้รับอนุญาต		๕๐,๐๐๐	๕ ปี	๑๐ ปี
มาตรา ๕๒	ผู้รับอนุญาตตั้งโรงงานแปรรูปไม้ ทำการแปรรูปไม้ในเวลากลางคืน		๕๐,๐๐๐	๕ ปี	๑๐ ปี
มาตรา ๗๐	รับไม้หรือของป่า หรือซ่อนเร้น หรือพาไปเสียให้พ้นซึ่งตนรู้อยู่แล้วว่าเป็นไม้หรือของป่าผิดกฎหมาย มีความผิดเสมือนตัวการ	มาตรา ๓๒	ระดับตัวการ		
มาตรา ๕๓ ตี	คำสั่งประติษฐาน ที่ทำโดยไม่หวังห้าม โดยไม่ได้รับอนุญาต	มาตรา ๓๓ ทวิ	๕,๐๐๐ - ๕๐,๐๐๐	๖ เดือน - ๕ ปี	๑๐ ปี
มาตรา ๕๘	ผู้รับอนุญาตไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ หรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของรัฐมนตรี		๕,๐๐๐ - ๕๐,๐๐๐	๖ เดือน - ๕ ปี	๑๐ ปี
มาตรา ๑๔ (บทหนัก)	ยึดถือครอบครอง ทำประโยชน์ ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทำไม้เก็บหาของป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติโดยไม่ได้รับอนุญาต	มาตรา ๓๑	๕,๐๐๐ - ๕๐,๐๐๐ ๒๐,๐๐๐ - ๑๕๐,๐๐๐	๖ เดือน - ๕ ปี ๒ - ๑๕ ปี	๑๐ ปี ๒๐ ปี

ความผิดตาม พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗

ฝ่าฝืนตามมาตรา	ฐานความผิด	บทกำหนดโทษมาตรา	อัตราโทษ (ไม่เกิน)		อายุความ
			ปรับ (บาท)	จำคุก	
มาตรา ๒๔	ผู้รับใบอนุญาตหรือหนังสืออนุญาตตาม พ.ร.บ.ป่าสงวนฯ ไม่จัดให้คนงานหรือผู้แทนมีใบคู่มือคนงาน	มาตรา ๓๒	๑,๐๐๐	-	๑ ปี
มาตรา ๓๓	ทำไม้หลักเขตหรือป้ายป่าสงวนฯ เสียหาย	มาตรา ๓๓ ทวิ	๓๐,๐๐๐	๓ ปี	๑๐ ปี
มาตรา ๑๘ (๑) (๒)	ไม่ปฏิบัติตามระเบียบของอธิบดีกรมป่าไม้		๕,๐๐๐	๖ เดือน	๕ ปี
มาตรา ๓๔	ตัดค่าส่งพนักงานเจ้าหน้าที่ส่ง ตามมาตรา ๒๕ (๑) หรือ (๒) รับไม้หรือของป่า หรือซ่อนเร้น หรือพาไปเสียให้พ้น ซึ่งตนรู้อยู่แล้วว่าเป็นไม้หรือของป่าผิดกฎหมาย มีความผิดเสมือนด้วยการ		๕,๐๐๐	๖ เดือน	๕ ปี

ความผิดตาม พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔

ฝ่าฝืนตามมาตรา	ฐานความผิด	บทกำหนดโทษมาตรา	อัตราโทษ (ไม่เกิน)		อายุความ
			ปรับ (บาท)	จำคุก	
มาตรา ๑๖	ยึดถือ ครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง หรือเผาป่า	มาตรา ๒๔	๒,๐๐๐	๕ ปี	๑๐ ปี
มาตรา ๑๖ (๒)	เก็บหา นำออกไป ทำอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพซึ่งไม้ ยางไม้ น้ำมันยาง น้ำมันสน แร่ หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น		๒,๐๐๐	๕ ปี	๑๐ ปี
มาตรา ๑๖ (๓)	นำสัตว์ออกไป หรือทำอันตรายแก่สัตว์		๒,๐๐๐	๕ ปี	๑๐ ปี
มาตรา ๑๖ (๑๔)	ทำให้เป็นอันตรายหรือเสื่อมสภาพแก่ดิน หิน กรวด หรือทราย		๒,๐๐๐	๕ ปี	๑๐ ปี
มาตรา ๑๖ (๑๕)	เปลี่ยนแปลงทางน้ำหรือทำให้น้ำท่วมท้น หรือเหือดแห้ง		๒,๐๐๐	๕ ปี	๑๐ ปี
มาตรา ๑๖ (๖)	ปิดหรือทำให้กีดขวางแก่ทางน้ำ ทางบก	มาตรา ๒๕	๑,๐๐๐	๑ เดือน	๑ ปี
มาตรา ๑๖ (๗)	เก็บหา หรือนำออกไป ทำอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพซึ่งกล้วย ฝรั่ง ครั่ง ถ่านไม้ เปลือกไม้ หรือมูลค้างคาว		๑,๐๐๐	๑ เดือน	๑ ปี
มาตรา ๑๖ (๘)	นำยานพาหนะเข้าออกหรือขั้วขียนพาหนะในทางที่ไม่ได้จัดไว้เพื่อการนั้น		๑,๐๐๐	๑ เดือน	๑ ปี
มาตรา ๑๖ (๑๐)	นำอากาศยานขึ้นลงในที่มิได้จัดไว้		๑,๐๐๐	๑ เดือน	๑ ปี
มาตรา ๑๖ (๑๑)	นำหรือปล่อยปศุสัตว์เข้าไป		๑,๐๐๐	๑ เดือน	๑ ปี
มาตรา ๑๗	ทำให้หลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอุทยานแห่งชาติเคลื่อนที่ สลับเลื่อน เสียหาย หรือไร้ประโยชน์	มาตรา ๒๕	๑,๐๐๐	๑ เดือน	๑ ปี

ความผิดตาม พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔

ฝ่าฝืนตามมาตรา	ฐานความผิด	บทกำหนดโทษมาตรา	อัตราโทษ (ไม่เกิน)		อายุความ
			ปรับ (บาท)	จำคุก	
มาตรา ๑๘	ผู้เข้าไปในเขตอุทยานไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งสั่งตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด	มาตรา ๒๕	๑,๐๐๐	๑ เดือน	๑ ปี
มาตรา ๑๖ (๘)	เก็บหรือทำอันตรายแก่ดอกไม้ ใบไม้ หรือผลไม้		๕๐๐	-	๑ ปี
มาตรา ๑๖ (๑๒)	นำสัตว์เลี้ยง หรือสัตว์พาหนะเข้าไปโดยไม่ได้รับอนุญาต		๕๐๐	-	๑ ปี
มาตรา ๑๖ (๑๓)	เข้าไปดำเนินการเพื่อหาผลประโยชน์โดยไม่ได้รับอนุญาต		๕๐๐	-	๑ ปี
มาตรา ๑๖ (๑๔)	ปิดประกาศโฆษณาหรือตีเขียน		๕๐๐	-	๑ ปี
มาตรา ๑๖ (๑๕)	นำเครื่องมือล่าสัตว์หรืออาวุธเข้าไปโดยไม่ได้รับอนุญาต		๕๐๐	-	๑ ปี
มาตรา ๑๖ (๑๖)	ยิงปืน หรือทำให้เกิดระเบิด หรือจุดดอกไม้เพลิง	มาตรา ๒๕	๕๐๐	-	๑ ปี
มาตรา ๑๖ (๑๗)	ส่งเสียงอื้อฉาว หรือกระทำการรบกวนรำคาญแก่คน หรือสัตว์		๕๐๐	-	๑ ปี
มาตรา ๑๖ (๑๘)	ทิ้งขยะมูลฝอยไม่ถูกต้อง		๕๐๐	-	๑ ปี
มาตรา ๑๖ (๑๙)	ทิ้งสิ่งที่เป็นเชื้อเพลิง		๕๐๐	-	๑ ปี

ความผิดตาม พ.ร.บ.แร่ พ.ศ. ๒๕๑๐

ฝ่าฝืนตามมาตรา	ฐานความผิด	บทกำหนดโทษมาตรา	อัตราโทษ (ไม่เกิน)		อายุความ
			ปรับ (บาท)	จำคุก	
มาตรา ๒๕	สำรวจในที่ใด ๆ โดยไม่มีใบอนุญาตสำรวจแร่	มาตรา ๑๓๓ ตีรี	๑๐,๐๐๐	๑ ปี	๑๐ ปี
มาตรา ๔๓	ทำเหมืองแร่โดยไม่มีประทานบัตรชั่วคราวหรือประทานบัตร	มาตรา ๑๓๕	๓๐,๐๐๐	๓ ปี	
มาตรา ๙๒	ซื้อแร่เพื่อประกอบธุรกิจ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากทรัพยากรธรณีประจำท้องถิ่น	มาตรา ๑๔๓	๕,๐๐๐	๖ เดือน	
มาตรา ๙๙	ขายแร่ เว้นแต่เป็นผู้ถือประทานบัตรฯ		๕,๐๐๐	๖ เดือน	
มาตรา ๑๐๑	เก็บแร่ในทางธุรกิจโดยไม่ได้รับอนุญาต เว้นแต่เป็นแร่ที่ครอบครองได้ตามมาตรา ๑๐๕		๕,๐๐๐	๖ เดือน	
มาตรา ๑๐๕	มีแร่ไว้ในครอบครองเกิน ๒ กิโลกรัม โดยไม่ได้รับอนุญาต	มาตรา ๑๔๘	๑-๕ เท่าของมูลค่าแร่	-	
มาตรา ๑๐๘	ขนแร่โดยไม่ได้รับอนุญาต เว้นแต่เป็นแร่ที่ได้รับการยกเว้นตามมาตรา ๑๐๓ ทวี		มูลค่าแร่	-	
มาตรา ๑๑๔	แต่งแร่ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากทรัพยากรธรณีประจำท้องถิ่นหรือผู้ถือประทานบัตร ซึ่งแต่งแร่ภายในเขตเหมืองแร่	มาตรา ๑๔๙	๒,๐๐๐	-	
มาตรา ๑๒๐	ประกอบโลหกรรมแร่ที่อยู่ในความควบคุม พ.ร.บ.แร่ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม		๒,๐๐๐	-	
มาตรา ๑๒๙	ส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักร แร่ที่อยู่ในความควบคุมตาม พ.ร.บ.นี้ได้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม	มาตรา ๑๕๒	๕ - ๑๐ เท่าของมูลค่าแร่	๑๐ ปี	

ลำดับ	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
๑.	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับการบินหรือใบยาสูบ	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๕๐ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๕๐ แรงม้า
๒.	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับผลิตผลเกษตรกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังนี้ ๑. การต้ม นึ่ง หรืออบพืช หรือเมล็ดพืช ๒. การกะเทาะเมล็ด หรือเปลือกเมล็ดพืช ๓. การอัดบ่อ หรือใบยาสูบ ๔. การหีบหรืออัดฝ้าย หรือการปั่น หรืออัดนุ่น ๕. การเก็บรักษาหรือลำเลียงพืช เมล็ดพืช หรือผลิตผลจากพืชในไซโล โกดัง หรือคลังสินค้า ฯลฯ ๑๑. การฟักไข่โดยใช้ตู้อบ	- - - - -	เครื่องจักรไม่เกิน ๕๐ แรงม้า เครื่องจักรไม่เกิน ๕๐ แรงม้า เครื่องจักรไม่เกิน ๕๐ แรงม้า - -	เครื่องจักรเกิน ๕๐ แรงม้า เครื่องจักรเกิน ๕๐ แรงม้า เครื่องจักรเกิน ๕๐ แรงม้า โรงงานทุกขนาด โรงงานทุกขนาด
๓.	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับหิน กรวด หทราย หรือดิน สำหรับใช้ในการก่อสร้างอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง ดังนี้ ๑. การไม่ บด หรือย่อยหิน ๒. การชุด หรือลอก กรวด หทราย หรือดิน โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับหิน กรวด หทราย หรือดิน สำหรับใช้ในการก่อสร้างอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง ดังนี้ (ต่อ) ๓. การร่อน หรือคัดกรวด หรือหทราย ๔. การดูดทราย ๕. การลำเลียงหิน กรวด หรือดิน ด้วยระบบสายพานลำเลียง	- - เครื่องจักรไม่เกิน ๕๐ แรงม้า - -	- โรงงานทุกขนาด เครื่องจักรไม่เกิน ๕๐ แรงม้าและ ไม่จำกัดอยู่ในพวกที่ ๑ - เครื่องจักรไม่เกิน ๕๐ แรงม้า	โรงงานทุกขนาด - เครื่องจักรเกิน ๕๐ แรงม้า โรงงานทุกขนาด -

บัญชีท้ายกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความใน พ.ร.บ.โรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

ลำดับ	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
๔.	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับไม้ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังนี้ ๑. การเลื่อย ไซ ซอย เซาะร่อง หรือการแปรรูปไม้ด้วยวิธีอื่นที่คล้ายคลึงกัน ๒. การทำวงกบ ขอบประตู ขอบหน้าต่าง บานหน้าต่าง บานประตู หรือส่วนประกอบที่ทำด้วยไม้ของอาคาร ๓. การทำไม้วีเนียร์ หรือไม้อัดทุกชนิด ๔. การทำฝอยไม้ การบด ปั่น หรือย่อยไม้ ๕. การถนอมเนื้อไม้ หรือการอบไม้ ๖. การเผาถ่านจากไม้	- - - - -	- - - - -	โรงงานทุกขนาด โรงงานทุกขนาด โรงงานทุกขนาด โรงงานทุกขนาด โรงงานทุกขนาด โรงงานทุกขนาด
๕.	โรงงานผลิตภาชนะบรรจุ หรือเครื่องใช้จากไม้ ฝา อ้อ กก หรือฝักตบชวา	คนงานไม่เกิน ๒๐ คน	คนงานไม่เกิน ๕๐ คน และ ไม้จำกัดอยู่ในพวกที่ ๑	คนงานเกิน ๕๐ คน
๖.	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากไม้หรือไม้ก๊อกอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังนี้ ๑. การทำภาชนะบรรจุ เครื่องมือ หรือเครื่องใช้จากไม้ รวมถึงชิ้นส่วนของผลิตภัณฑ์ดังกล่าว ๒. การทำรองเท้า ชิ้นส่วนของรองเท้า หรือหุ่นรองเท้าจากไม้ ๓. การแกะสลักไม้ ๔. การทำการอบรูปหรือการอบกระจากจากไม้	- - คนงานไม่เกิน ๒๐ คน -	- - คนงานไม่เกิน ๕๐ คน และไม้จำกัดอยู่ในพวกที่ ๑ -	โรงงานทุกขนาด โรงงานทุกขนาด คนงานเกิน ๕๐ คน โรงงานทุกขนาด โรงงานทุกขนาด

สรุปมาตรการกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดต่อสิ่งแวดล้อม

ลำดับ	กฎหมาย/มาตรา	สิ่งแวดล้อมทางน้ำ	สิ่งแวดล้อมทางอากาศ	สิ่งแวดล้อมทางเสียงและความสั่นสะเทือน	สิ่งแวดล้อมจากขยะและสิ่งปฏิกูล	สิ่งแวดล้อมจากของเสียและสารอันตราย
๑	พ.ร.บ.การขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒		๗๑, ๗๒, ๘๓, ๑๔๘	๗๑, ๗๒, ๘๓, ๑๔๘		
๒	พ.ร.บ.การจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓	๑๖				
๓	พ.ร.บ.การชลประทานหลวง พ.ศ. ๒๔๘๕	๔, ๒๗, ๒๘, ๓๗, ๓๙			๔, ๒๘, ๓๗	
๔	พ.ร.บ.การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖	๑๑๙, ๑๑๙ ทวิ, ๒๐๔		๓, ๑๒๒, ๑๒๓ - ๑๒๖	๑๑๙, ๑๑๙ ทวิ, ๒๐๔	๑๑๙, ๑๑๙ ทวิ, ๒๐๔
๕	พ.ร.บ.การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕	๕, ๒๕-๒๘, ๓๑-๓๓, ๓๕, ๗๓, ๗๔, ๗๖	๕, ๒๕-๒๘, ๓๑-๓๓, ๓๕, ๗๓, ๗๔, ๗๖	๕, ๒๕-๒๘, ๓๑-๓๓, ๓๕, ๗๓, ๗๔, ๗๖	๔, ๕, ๒๕-๒๘, ๓๑-๓๓, ๓๕, ๕๐, ๗๓, ๗๔, ๗๖	๕, ๒๕-๒๘, ๓๑-๓๓, ๓๕, ๗๓, ๗๔, ๗๖
๖	พ.ร.บ.ควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. ๒๕๓๕	๔, ๑๐			๔, ๑๐	
๗	พ.ร.บ.ควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ. ๒๔๙๓			๓, ๔, ๕, ๖, ๘, ๙		
๘	พ.ร.บ.ควบคุมโรคกัณท์ พ.ศ. ๒๔๙๕					๓, ๕, ๖, ๙, ๑๑
๙	พ.ร.บ.ควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๐					๔, ๑๔, ๑๕, ๑๙, ๒๑, ๒๔, ๒๕, ๒๘-๓๐, ๔๑-๕๐
๑๐	พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒	๕, ๘	๘, ๓๒, ๖๕	๕, ๘	๘	
๑๑	พ.ร.บ.คุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. ๒๕๓๕		๓-๑๔			
๑๒	พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑			๑๐๑, ๑๖๖		
๑๓	พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒		๖, ๑๐ ทวิ, ๒๐, ๑๔๘, ๑๕๒	๖, ๙, ๑๐ ทวิ, ๑๓, ๑๔, ๙๙, ๑๔๘, ๑๕๐, ๑๕๒	๒๐, ๑๑๓, ๑๒๘, ๑๔๘, ๑๕๐, ๑๕๒	๑๐ ทวิ, ๑๗, ๑๕๒, ๑๕๘
๑๔	พ.ร.บ.จัดวางการรถไฟและทางหลวง พ.ศ. ๒๔๙๔				๘๒	

ลำดับ	กฎหมาย/มาตรา	สิ่งแวดล้อมทางน้ำ	สิ่งแวดล้อมทางอากาศ	สิ่งแวดล้อมทางเสียงและความสั่นสะเทือน	สิ่งแวดล้อมจากขยะและสิ่งปฏิกูล	สิ่งแวดล้อมจากของเสียและสารอันตราย
๑๕	พ.ร.บ.ทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕				๔, ๔๕, ๗๑	
๑๖	พ.ร.บ.เทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖				๕๐, ๕๓, ๕๖, ๕๗	
๑๗	พ.ร.บ.น้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐	๕, ๖, ๑๖, ๓๖ ทวี				
๑๘	พ.ร.บ.ประมง พ.ศ. ๒๔๙๐	๑๙, ๖๒ ทวี				
๑๙	พ.ร.บ.ปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔	๔, ๗๕, ๑๐๘				๔, ๗๕, ๑๐๘
๒๐	พ.ร.บ.ปุ๋ย พ.ศ. ๒๕๑๘					๓, ๑๑, ๑๒, ๒๐, ๒๗, ๓๐, ๓๑, ๔๒, ๔๔, ๔๘, ๕๖-๗๒
๒๑	พ.ร.บ.พลังงานปรมาณูเพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๐๔					๓, ๑๒-๑๔, ๒๑-๒๔
๒๒	พ.ร.บ.มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑		๑๕, ๑๗			
๒๓	พ.ร.บ.รถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒		๕, ๗, ๕๘	๕, ๗, ๕๘		
๒๔	พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘				๘๙, ๙๐	
๒๕	พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒				๖๒, ๖๗	
๒๖	พ.ร.บ.รักษาคคลอง ร.ศ.๑๒๑	๖			๖	
๒๗	พ.ร.บ.รักษาคคลอง ประปา พ.ศ. ๒๕๒๖	๔, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๙, ๒๒			๔, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๙, ๒๒	
๒๘	พ.ร.บ.รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕	๔, ๒๓, ๓๐, ๓๓, ๕๗			๔, ๘, ๑๓, ๑๘, ๑๙, ๒๖, ๒๙, ๓๐, ๓๑-๓๓, ๕๔-๕๗	

ลำดับ	กฎหมาย/มาตรา	สิ่งแวดล้อมทางน้ำ	สิ่งแวดล้อมทางอากาศ	สิ่งแวดล้อมทางเสียงและความสั่นสะเทือน	สิ่งแวดล้อมจากขยะและสิ่งปฏิกูล	สิ่งแวดล้อมจากของเสียและสารอันตราย
๒๙	พ.ร.บ.แร่ พ.ศ. ๒๕๑๐	๔, ๖๒, ๖๓, ๖๗, ๖๘, ๑๓๘				๖๙, ๗๑, ๑๓๗, ๑๓๘
๓๐	พ.ร.บ.โรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕	๘, ๔๕	๕, ๘, ๔๕	๖, ๘, ๔๕	๖, ๘, ๔๕	๖, ๘, ๔๕
๓๑	พ.ร.บ.วัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕	๔, ๑๗, ๒๐, ๕๙-๖๖, ๖๙				๔, ๑๗, ๒๐, ๕๙-๖๖, ๖๙
๓๒	พ.ร.บ.ว่าด้วยการเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๓๔					๓, ๖-๙, ๑๒-๔๑, ๔๓, ๔๔, ๔๘-๕๓
๓๓	พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕	๓๘, ๔๒, ๕๔				
๓๔	พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕	๓๒, ๕๕, ๖๙, ๗๐-๗๗, ๘๐, ๙๒, ๑๐๐, ๑๐๔-๑๐๗, ๑๑๐-๑๑๑, ๑๑๑-๑๑๑	๑๑, ๓๒, ๕๕, ๖๔-๖๘, ๙๒, ๑๐๐-๑๐๓, ๑๑๑	๓๒, ๕๕, ๖๔-๖๘, ๙๒, ๑๐๐-๑๐๓, ๑๑๑	๓๘, ๗๘, ๗๙, ๑๐๐	๗๘, ๗๙, ๑๐๐
๓๕	พ.ร.บ.สภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗				๖๗	
๓๖	พ.ร.บ.องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐				๔๕	
๓๗	พ.ร.บ.อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงฯ พ.ศ. ๒๕๔๐					๖, ๗, ๓๘, ๔๓, ๔๗, ๕๑, ๗๒, ๗๔, ๗๗, ๘๐
๓๘	พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔	๑๖, ๒๔			๑๖, ๒๗	
๓๙	ประมวลกฎหมายอาญา	๒๓๗, ๓๘๐, ๓๙๖		๓๗๐, ๓๗๒, ๓๗๖	๓๘๐, ๓๙๖	๒๓๗
๔๐	ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๖ วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๑๔		ข้อ ๑	ข้อ ๑		

ภาคผนวก ญ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปราม
การทำลายทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม

หน่วยงานในสังกัดกรมป่าไม้

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	สถานที่ตั้ง	โทรศัพท์
๑.	นายชลธิศ สุรัสวดี	อธิบดีกรมป่าไม้	ชั้น ๒ อาคารเทียมคมกฤส	๐-๒๙๔๐-๖๓๑๔ ต่อ ๕๑๙๙, ๕๑๗๓
๒.	นายจเรศักดิ์ นันตะวงษ์	รองอธิบดีกรมป่าไม้	ชั้น ๒ อาคารเทียมคมกฤส	๐-๒๕๖๑-๔๒๙๒, ๐-๒๕๖๑-๕๔๒๑ ต่อ ๕๑๗๑
๓.	นายสมศักดิ์ เร่งเพียร	ผู้ตรวจราชการกรมป่าไม้	ชั้น ๒ อาคารเทียมคมกฤส	๐-๒๕๖๑-๔๒๙๒-๓, ๐-๒๕๗๙-๒๗๙๘ ต่อ ๕๑๙๒
๔.	นางอำนวยการพร ชลดำรงกุล	ผู้ตรวจราชการกรมป่าไม้	ชั้น ๒ อาคารเทียมคมกฤส	๐-๒๕๖๑-๔๒๙๒-๓ ต่อ ๕๐๒๐
๕.	นายอรรถพล เจริญชันษา	ผอ.สำนักป้องกันรักษาป่า และควบคุมไฟป่า	ชั้น ๑ อาคารเทียมคมกฤส	๐-๒๕๗๙-๘๒๓๖ ต่อ ๕๗๘๑, ๕๐๕๑
๖.	นายสักรินทร์ ปัญญาใจ	ผอ.ส่วนป้องกันและปราบปราม ภาคเหนือ	หมู่ที่ ๘ บ้านแม่เกาะหลวง ต.แม่เกาะ อ.แม่เกาะ จ.ลำปาง	๐๘-๙๘๕๐-๗๕๕๑
๗.	นายภูษิต หิรัญพุกษ์	ผอ.ส่วนป้องกันและปราบปราม ภาคกลาง	เขาอีโต้ จ.ปราจีนบุรี	๐๙-๙๓๙๓-๘๘๖๘
๘.	นายศุภชัย สุกใส	ผอ.ส่วนป้องกันและปราบปราม ภาคใต้	๘๘๐ หมู่ ๒ ต.เหนือคลอง อ.เหนือคลอง จ.กระบี่	๐๘-๑๙๕๙-๕๓๓๗
๙.	นายสำรวย สุดเฉลียว	ผู้อำนวยการส่วนป้องกันและ ปราบปรามภาคตะวันออก เฉียงเหนือ	ต.กุดรัง อ.กุดรัง จ.มหาสารคาม	๐๘-๑๙๗๔-๑๘๙๒
๑๐.	นายธีรยุทธ สมตน	ผอ.สำนักจัดการที่ดินป่าไม้	ชั้น ๒ อาคารถนอมเปรมรัศมี	๐๒-๕๖๑๔-๒๙๒๓ ต่อ ๕๗๓๒, ๕๗๕๗
๑๑.	นายธรรมบุญ อัครพันธ์	ผู้อำนวยการสำนักการอนุญาต	ชั้น ๑ อาคารเทียมคมกฤส	๐-๒๕๗๙-๕๗๘๖, ๐๘-๔๗๕๑-๒๘๑๕ ต่อ ๕๒๐๙
๑๒.	นายเจริญ มากสมบูรณ์	ผอ.ส่วนอนุญาตไม้และของป่า	ชั้น ๑ อาคารเทียมคมกฤส	๐-๒๕๗๙-๒๓๙๑ ต่อ ๕๒๐๖
๑๓.	นายประยุทธ เสียวยิ้ม	ผอ.ส่วนใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าไม้	ชั้น ๑ อาคารเทียมคมกฤส	๐-๒๙๔๐-๗๓๘๓ ต่อ ๕๒๑๗
๑๔.	นายมนตรี นุชอนงค์	ผอ.ส่วนอนุญาตอุตสาหกรรมไม้	ชั้น ๑ อาคารเทียมคมกฤส	๐-๒๕๗๙-๔๘๕๒ ต่อ ๕๒๐๒
๑๕.	นายสุพจน์ ภูรัตนโอภา	ผอ.ส่วนอนุญาตเลี้ยงสัตว์	ชั้น ๑ อาคารเทียมคมกฤส	๐-๒๕๗๙-๒๓๙๑ ต่อ ๕๒๐๖
๑๖.	นายสมชาย เปรมพาณิชย์กุล	ผู้อำนวยการสำนักจัดการ ทรัพยากรป่าไม้ที่ ๑ เชียงใหม่	๑๖๔/๑ ถ.เจริญประเทศ ต.ช้างคลาน อ.เมือง	๐-๕๓๘๒-๐๗๗๘
๑๗.	นายสมศักดิ์ เจียมสงวนวงศ์	ผู้อำนวยการสำนักจัดการ ทรัพยากรป่าไม้ที่ ๒ (เชียงราย)	๗๙๘ ถ.สิงห์โคก ต.เวียง อ.เมือง จ.เชียงราย ๕๗๐๐๐	๐-๕๓๗๑-๑๔๔๕
๑๘.	นายชูเกียรติ พงศ์ศิริวรรณ	รก.ผอ.สำนักจัดการทรัพยากร ป่าไม้ที่ ๓ (ลำปาง)	๓๐ ถนนท่ามะโอ ต.เวียงเหนือ อ.เมือง จ.ลำปาง ๕๒๑๐๐	๐-๕๔๒๒-๓๒๘๘
๑๙.	-	ผู้อำนวยการสำนักจัดการ ทรัพยากรป่าไม้ที่ ๔ (ตาก)	ตำบลปามะม่วง อำเภอเมือง จังหวัดตาก ๖๓๐๐๐	๐-๕๕๕๑-๑๗๖๓

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	สถานที่ตั้ง	โทรศัพท์
๒๐.	นายสุเทพ ปวเรศวิทยาพร	ผู้อำนวยการสำนักจัดการ ทรัพยากรป่าไม้ที่ ๕ (สระบุรี)	๑๑๑ หมู่ ๑ ต.พุแค อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.สระบุรี	๐๘-๔๗๕๑-๒๘๑๒ ต่อ ๐-๓๖๓๔-๗๔๙๗
๒๑.	นายสุชุม มิตต์สสา	ผู้อำนวยการสำนักจัดการ ทรัพยากรป่าไม้ที่ ๖ (อุดรธานี)	๗๕ ถ.ศรีสุข ต.หมากแข้ง อ.เมือง จ.อุดรธานี ๔๑๐๐๐	๐๘-๑๘๓๒-๗๗๑๒ ต่อ ๐-๔๒๒๒-๑๗๗๙ ต่อ ๑๐๑
๒๒.	นายมิตรชัย อานันทนสกุล	ผู้อำนวยการสำนักจัดการ ทรัพยากรป่าไม้ที่ ๗ (ขอนแก่น)	เลขที่ ๒ ถนนหน้าศูนย์ ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น ๔๐๐๐๐	๐๘-๔๗๕๑-๒๘๐๘ ต่อ ๐-๔๓๓๓-๐๓๘๑
๒๓.	นายยรรยง กางการ	ผู้อำนวยการสำนักจัดการ ทรัพยากรป่าไม้ที่ ๘ (นครราชสีมา)	๕๙๑ หมู่ ๗ ถนนราชสีมา- ปักธงชัย ต.ปรุใหญ่ อ.เมือง จ.นครราชสีมา ๓๐๐๐๐	๐-๔๔๒๒-๒๒๐๑ ต่อ ๒๒, ๐๘-๔๗๕๑-๒๘๑๐, ๐๘-๑๘๘๓-๗๔๕๑
๒๔.	นายไพศาล ธนะเพิ่มพูล	ผู้อำนวยการสำนักจัดการ ทรัพยากรป่าไม้ที่ ๙ (ชลบุรี)	๒๐๑ ม.๑ ถ.สุขุมวิท ต.หนองไม้แดง อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๐๐๐	๐-๓๘๐๔-๗๕๒๘-๓๐, ๐๘-๔๗๕๑-๒๘๑๓
๒๕.	นายสมชาย เปรมพาณิชย์กุล	ผู้อำนวยการสำนักจัดการ ทรัพยากรป่าไม้ที่ ๑๐ (ราชบุรี)	๒๖๕ ถ.ค่ายหลวง ต.บ้านโป่ง อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี ๗๐๑๑๐	๐๘-๑๗๕๓-๗๒๔๒ ต่อ ๐-๓๒๒๐-๑๓๙๕
๒๖.	นายจรงค์ ทรงรัตนพันธุ์	ผู้อำนวยการสำนักจัดการ ทรัพยากรป่าไม้ที่ ๑๑ (สุราษฎร์ธานี)	เลขที่ ๕ หมู่ที่ ๕ ถนนกาญจนาภิเษก ตำบลบางกุ้ง อำเภอเมือง จังหวัด สุราษฎร์ธานี ๘๔๐๐๐	๐-๗๗๒๗-๕๘๑๖, ๐-๗๗๒๘-๑๕๕๕
๒๗.	-	ผู้อำนวยการสำนักจัดการ ทรัพยากรป่าไม้ที่ ๑๒ (นครศรีธรรมราช)	๑๙๙ หมู่ที่ ๓ ถ.พระเพรง- ลานสกา ต.นาสาร อ.พระพรหม จ.นครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐	๐-๗๕๖๖-๓๓๖๗ ต่อ ๑๐๘
๒๘.	นายเจษฎา เจษฎาภินันท์	รักษาราชการแทนผู้อำนวยการ สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ ที่ ๑๓ (สงขลา)	ม.๑ ต.ฉลุง อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา ๙๐๑๑๐	๐-๗๔๒๐-๕๕๙๐
๒๙.	นายมานพ สายอุ้นใจ	ผู้อำนวยการสำนักจัดการ ทรัพยากรป่าไม้ที่ ๑ สาขา แม่ฮ่องสอน	ถนนปางล่อนคิม ต.จองคำ อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน ๕๘๐๐๐	๐-๕๓๖๙-๕๐๐๗
๓๐.	นายนิทรศ เวชวิจิ	ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากร ป่าไม้ที่ ๓ สาขาแพร่	๑๔๐ ถ.ยันตรกิจโกศล ต.ป่าแมต อ.เมือง จ.แพร่	๐-๕๔๖๒-๗๑๔๓
๓๑.	นายประชัย คำมาบุตร	ผู้อำนวยการสำนักจัดการ ทรัพยากรป่าไม้ที่ ๔ สาขา นครสวรรค์	สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ ที่ ๔ สาขานครสวรรค์ ถนน โกสีย์ใต้ ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐	๐-๕๖๒๒-๖๓๗๔, ๐๘-๙๖๓๕-๙๘๙๓
๓๒.	นายบุญลาภ สุกใส	ผู้อำนวยการสำนักจัดการ ทรัพยากรป่าไม้ที่ ๔ สาขาพิษณุโลก	๘๘ ม.๔ ต.หัวรอ อ.เมือง จ.พิษณุโลก	๐-๕๕๓๒-๒๖๑๒ ต่อ ๑๑๑

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	สถานที่ตั้ง	โทรศัพท์
๓๓.	นายวีระ มานิสสรณ์	ผู้อำนวยการสำนักจัดการ ทรัพยากรป่าไม้ที่ ๖ สาขานครพนม	๑ ถ.นิตโย ต.ในเมือง อ. เมืองนครพนม จ.นครพนม ๕๘๐๐๐	๐๘-๙๕๗๕-๑๑๗๐ ๐-๔๒๕๑-๑๕๐๕
๓๔.	นายสุปัญญา เทียนคำ	ผอ.สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ ที่ ๗ สาขาอุบลราชธานี	ต.ในเมือง อ.เมือง จ.อุบลราชธานี	๐๘-๕๑๒๐-๑๒๒๒ ต่อ ๐-๔๕๒๕-๔๓๔๕
๓๕.	นายรัชชัย วิจิตรวงษ์	ผู้อำนวยการสำนักจัดการ ทรัพยากรป่าไม้ที่ ๙ สาขา ปราจีนบุรี	๔๗๔ ถนนหน้าเมือง ซอย ๕ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ๒๕๐๐๐	๐-๓๗๔๕-๒๑๐๔ ต่อ ๑๐๘
๓๖.	นายปรีชา แสงเทียน	ผู้อำนวยการสำนักจัดการ ทรัพยากรป่าไม้ที่ ๑๐ สาขาเพชรบุรี	๓๖๑ ถ.ดำเนินเกษม ต.คลอง กระแซง อ.เมือง จ.เพชรบุรี	๐๘-๑๘๐๖-๙๔๖๕
๓๗.	นายบุญสืบ สมัครราช	ผู้อำนวยการสำนักจัดการ ทรัพยากรป่าไม้ที่ ๑๒ (สาขากระบี่)	๑๐๕ หมู่ ๒ ต.ทับปริก อ.เมือง จ.กระบี่ ๘๑๐๐๐	๐-๗๕๖๕-๖๓๗๘, ๐๘-๑๙๔๑-๒๐๐๓
๓๘.	นายชาติรี วชิระเผด็จศึก	ผู้อำนวยการสำนักจัดการ ทรัพยากรป่าไม้ที่ ๑๓ สาขา นราธิวาส	ถ.ประชาสงเคราะห์ ต.บางนาค อ.เมือง จ.นราธิวาส ๙๖๐๐๐	๐-๗๓๕๑-๒๕๙๗ ๐-๗๓๕๑-๒๕๙๗

หน่วยงานในสังกัดกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	สถานที่ตั้ง	โทรศัพท์
๑.	นายธัญญา เนติธรรมกุล	อธิบดี	กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช	๐-๒๕๗๙-๘๑๑๕, ๐-๒๕๖๑-๐๗๗๗ ต่อ ๑๙๙๙, ๑๙๐๑, ๑๙๐๒, ๑๙๐๔, ๑๙๐๕
๒.	นายอดิศร นุชดำรงค์	รองอธิบดี	กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช	๐-๒๕๖๑-๐๗๗๗ ต่อ ๑๙๔๐-๑๙๔๒
๓.	นายเฉลิมชัย ปาปะทา	รองอธิบดี	กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช	โทร. ๐-๒๕๖๑-๐๗๗๗ ต่อ ๑๙๒๐-๑๙๒๒
๔.	นายสมหมาย กิตยากุล	รองอธิบดี	กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช	๐-๒๕๖๑-๐๗๗๗ ต่อ ๑๙๑๐-๑๙๑๒
๕.	นายจิระศักดิ์ ชูความดี	ผู้ตรวจราชการกรม	กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช	๐-๒๕๖๑-๐๗๗๗ ต่อ ๑๙๔๔
๖.	นายสวัสดิ์ อันเตง	ผู้ตรวจราชการกรม	กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช	๐-๒๕๖๑-๐๗๗๗ ต่อ ๑๙๕๐
๗.	นายณรงค์ มหรรณพ	ผู้ตรวจราชการกรม	กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช	๐-๒๕๖๑-๐๗๗๗ ต่อ ๑๙๔๖
๘.	นางสิริณี ชุมเรียง	หัวหน้ากลุ่มกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร	กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช	๐-๒๕๖๑-๐๗๗๗ ต่อ ๑๒๕๗
๙.	นายบุญเกิด ร่องแก้ว	ผู้อำนวยการกองนิติการ	กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช	๐-๒๕๖๑-๐๗๗๗ ต่อ ๑๒๑๐
๑๐.	นายสมเกียรติ สุนทรพิทักษ์กุล	ผู้อำนวยการกองคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่าและพืชป่าตามอนุสัญญา	กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช	๐-๒๕๖๑-๐๗๗๗ ต่อ ๑๔๘๘
๑๑.	นายศิวจักร ชื่นสังข์	ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานกลาง	กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช	๐-๒๕๖๑-๐๗๗๗ ต่อ ๑๑๐๐
๑๒.	นายศิริ อัคระอัคร	ผู้อำนวยการสำนักป้องกันปราบปรามและควบคุมไฟป่า	กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช	๐-๒๕๖๑-๐๗๗๗ ต่อ ๑๔๐๐
๑๓.	นายปรมินทร์ วงศ์สุวัฒน์	ผู้อำนวยการสำนักฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่อนุรักษ์	กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช	๐-๒๕๖๑-๐๗๗๗ ต่อ ๑๕๐๐
๑๔.	นางกรภัทร์ ดำรงค์ไทย	ผู้อำนวยการสำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช	กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช	๐-๒๕๖๑-๐๗๗๗ ต่อ ๑๔๐๐
๑๕.	นายประกิต วงศ์ศรีวัฒนกุล	ผู้อำนวยการสำนักอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำ	กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช	๐-๒๕๖๑-๐๗๗๗ ต่อ ๑๘๐๐
๑๖.	นายทรงธรรม สุขสว่าง	ผู้อำนวยการสำนักอุทยานแห่งชาติ	กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช	๐-๒๕๖๑-๐๗๗๗ ต่อ ๑๗๐๑
๑๗.	นายวิรัช จตุพนนพร	ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑	๔๙๘/๑ ถ.หน้าเมือง ต.หน้าเมือง อ.เมือง จ.ปราจีนบุรี	๐-๔๗๒๑-๑๑๔๐ ต่อ ๑๐๐
๑๘.	นายอยู่ เสนาธรรม	ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๒	เลขที่ ๑๖ ถนนสุขุมวิท ตำบลศรีราชา อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ๒๐๑๑๐	๐-๔๘๔๑-๑๒๔๔ ต่อ ๑๐๐

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	สถานที่ตั้ง	โทรศัพท์
๑๙.	นายยรรยง เลขาวิจิตร	ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๔	อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี ๗๐๑๑๐	๐-๔๒๒๑-๑๐๒๕ ต่อ ๑๐๐
๒๐.	นายธนโรจน์ โพธิสาโร	ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๔	๑๔๘ หมู่ ๕ อาคารสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๔ ถนนกาญจนาภิเษก ตำบลบางกุ้ง อำเภอบึงสามพัน สุพรรณบุรี ๘๔๐๐๐	๐-๗๗๒๒-๒๐๕๘ ต่อ ๑๐๐
๒๑.	นายสุพจน์ เปรตพิริ้ง	ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๕	เลขที่ ๙๔๒/๔ ถนนพระเจีน ตำบลคลัง อำเภอมือง จังหวัด นครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐	๐-๗๕๕๕-๖๑๔๔ ต่อ ๑๐๐
๒๒.	นายธนิตย์ หนูยิ้ม	ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๖	เลขที่ ๖๐ ถนนรามวิถี ตำบล บ่อยาย อำเภอมือง จังหวัด สงขลา	๐-๗๕๔๑-๑๐๒๐ ต่อ ๑๐๐
๒๓.		ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๗	เลขที่ ๑๔๙๔ ถ.จอมสุรางค์ยาตร์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครราชสีมา ๔๐๐๐๐	
๒๔.	นายไพโรจน์ ปานสมุทร	ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๘	๖๕๙ หมู่ที่ ๑๔ ถนนมิตรภาพ ตำบลศิลา อำเภอมือง จังหวัด ขอนแก่น ๔๐๐๐๐	๐-๔๕๔๑-๑๖๗๗ ต่อ ๑๐๐
๒๕.	นายทองใบ บุญญาเสนีย์กุล	ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๙	๑๘๙ ถ.แจ้งสนิท ต.แจระแม อ.เมือง จ.อุบลราชธานี ๔๔๐๐๐	๐-๔๕๔๑-๑๖๗๗ ต่อ ๑๐๐
๒๖.	นายอมร ต่อเจริญ	ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๐	๗๙ ถนนศรีสุข ตำบลหมากแข้ง อำเภอมือง จังหวัดอุดรธานี ๔๑๐๐๐	๐-๔๒๒๒-๑๗๒๕ ต่อ ๑๐๐
๒๗.	นายนิพนธ์ จำนงศิริศักดิ์	ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๑	ตำบลในเมือง อำเภอมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐	๐-๕๕๒๕-๘๐๒๘ ต่อ ๑๐๐
๒๘.	นายวิทยา หงษ์เวียงจันทร์	ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๒	๑๙/๔๗ ถนนโกสีย์ใต้ อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐	๐-๕๖๒๒-๑๑๔๐ ต่อ ๑๐๐
๒๙.	นายไพศาล สติวิบุรณ์	ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๔	ตั้งอยู่เลขที่ ๑๔๐ ถนนยันตึกจโกศล ตำบลป่าเมต อำเภอมือง จังหวัดแพร่ ๕๔๐๐๐	๐-๕๕๖๒-๗๖๗๗ ต่อ ๑๐๐
๓๐.	นายยุทธชัย ปัทมสนธิ	ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๔	ต.ปามะม่วง อ.เมือง จ.ตาก ๖๔๐๐๐	๐-๕๕๕๑-๑๑๔๒ ต่อ ๑๐๐
๓๑.	นายกมลไชย คชชา	ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๕	๗๗๕ ถนนสิงห์ไคล ต.เวียง อ.เมือง จ.เชียงราย ๕๗๐๐๐	๐-๕๕๗๑-๑๔๐๒ ต่อ ๑๐๐
๓๒.	นายสมหวัง เรืองนิวัติศัย	ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖	ถ.เจริญประเทศ ต.ช้างคลาน อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๑๐๐	๐-๕๕๒๗-๖๑๐๐ ต่อ ๑๐๐

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมส่วนภูมิภาค

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภาคกลาง

ลำดับ	จังหวัด	สถานที่ตั้ง	โทรศัพท์
๑.	จังหวัดสุโขทัย	๑๑๗ ถ.ประเวศนคร ต.ธานี อ.เมือง จ.สุโขทัย ๖๔๐๐๐	๐-๕๕๖๑-๔๔๕๒
๒.	จังหวัดพิษณุโลก	๙๙/๙ ม.๔ ต.หัวรอ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.พิษณุโลก ๖๕๐๐๐	๐-๕๕๔๒-๒๖๔๐
๓.	จังหวัดนครสวรรค์	๔๕/๒๑ ถ.โกสีย์ใต้ ต.ปากน้ำโพ อ.เมือง จ.นครสวรรค์ ๖๐๐๐๐	๐-๕๖๒๒-๔๖๔๕
๔.	จังหวัดพิจิตร	๙๐/๒ ถ.ศรีมาลา ต.ในเมือง อ.เมือง จ.พิจิตร ๖๖๐๐๐	๐-๕๖๖๑-๑๒๙๕
๕.	จังหวัดอุทัยธานี	๗๔ ถ.รักการดี ต.อุทัยใหม่ อ.เมือง จ.อุทัยธานี ๖๑๐๐๐	๐-๕๖๕๑-๔๔๕๙
๖.	จังหวัดกำแพงเพชร	ถ.เทศบาล ๒ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.กำแพงเพชร ๖๒๐๐๐	๐-๕๕๗๑-๑๒๘๘
๗.	จังหวัดนครปฐม	ศาลากลางจังหวัดนครปฐม (หลังใหม่) ชั้น ๔ ถ.ศูนย์ราชการ อ.เมือง จ.นครปฐม ๗๔๐๐๐	๐-๔๔๔๔-๐๐๒๕ ๐-๔๔๔๔-๐๐๒๖
๘.	จังหวัดชัยนาท	๑๕๗/๒ ถ.พรหมประเสริฐ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ชัยนาท ๑๗๐๐๐	๐-๕๖๔๑-๑๐๑๔
๙.	จังหวัดสุพรรณบุรี	ศูนย์ราชการฯ ชั้น ๔ ถ.สุพรรณบุรี - ชัยนาท อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี ๗๒๐๐๐	๐-๕๕๕๔-๕๕๒๖
๑๐.	จังหวัดสมุทรสาคร	ศาลากลาง ชั้น ๔ ถ.เศรษฐกิจ ๑ ต.มหาชัย อ.เมือง จ.สมุทรสาคร ๗๔๐๐๐	๐-๔๔๘๑-๐๕๐๐
๑๑.	จังหวัดนนทบุรี	ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี ชั้น ๔ อาคาร ๕ ชั้น ถ.รัตนวิบูลย์ ต.บางกระสอ อ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐	๐-๒๕๘๐-๐๗๒๗-๘
๑๒.	จังหวัดสิงห์บุรี	๖๒๕ ถ.สิงห์บุรี-บางระจัน ต.บางพุทรา อ.เมือง จ.สิงห์บุรี ๑๖๐๐๐	๐-๔๖๖๑-๑๗๑๔
๑๓.	จังหวัดอ่างทอง	ศาลากลาง ชั้น ๔ ถ.เทศบาล๑ ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.อ่างทอง ๑๔๐๐๐	๐-๔๕๖๑-๕๙๕๕-๖
๑๔.	จังหวัดปทุมธานี	๑๐๐ ม.๑ ถนนปทุมธานี - ลาดหลุมแก้ว ซ.กิตติจิตต์ ต.บ้านฉาง อ.เมือง จ.ปทุมธานี ๑๒๐๐๐	๐-๒๕๘๑-๖๔๔๑
๑๕.	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	ศาลากลาง ชั้น ๗ ต.คลองสวนพลู อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๔๐๐๐	๐-๔๕๔๔-๖๔๕๖
๑๖.	จังหวัดสมุทรปราการ	๒๑/๑๕-๑๖ ถ.สุขุมวิท ต.บางเมืองใหม่ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ ๑๐๒๗๐	๐-๒๔๘๐-๑๑๖๙
๑๗.	จังหวัดสระบุรี	๙๗ ถ.พหลโยธิน ต.ปากเพรียว อ.เมือง จ.สระบุรี ๑๘๐๐๐	๐-๔๖๒๑-๑๐๔๗, ๐-๔๖๒๒-๐๔๕๔

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภาคตะวันออก

ลำดับ	จังหวัด	สถานที่ตั้ง	โทรศัพท์
๑.	จังหวัดเพชรบูรณ์	ศูนย์ราชการจังหวัด (อาคารหอประชุม) ต.สะเตียง อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์ ๖๗๐๐๐	๐-๕๖๗๒-๙๗๘๖-๗
๒.	จังหวัดปราจีนบุรี	ศาลากลางจังหวัดปราจีนบุรี ชั้น ๔ ต.ไม้เค็ด อ.เมือง จ.ปราจีนบุรี ๒๕๒๔๐	๐-๔๓๔๕-๔๔๒๖-๗
๓.	จังหวัดนครนายก	ข/๒ ๒๕๘ ถ.สุวรรณศร อ.เมือง จ.นครนายก ๒๖๐๐๐	๐-๔๓๔๑-๑๓๗๖
๔.	จังหวัดลพบุรี	๑๔ ถ.พหลโยธิน ต.ทะเลชุบศร อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐	๐-๕๖๔๑-๑๐๖๐
๕.	จังหวัดสมุทรสงคราม	ศาลากลางฯ ชั้น ๔ ถ.เอกชัย ต.แม่กลอง อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม ๗๕๐๐๐	๐-๔๔๗๑-๔๑๔๕
๖.	จังหวัดชลบุรี	๒๒๒ ม.๔ ต.เสม็ด อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๐๐๐	๐-๔๘๔๔-๘๒๖๙
๗.	จังหวัดระยอง	๕๘ ถ.สมุทรคงคา ต.ท่าประดู่ อ.เมือง จ.ระยอง ๒๑๐๐๐	๐-๔๘๖๑-๑๐๐๘
๘.	จังหวัดตราด	บ.ท่าเรือจ้าง ต.วังกระแจะ อ.เมือง จ.ตราด ๒๔๐๐๐	๐-๔๙๕๑-๑๑๕๗
๙.	จังหวัดฉะเชิงเทรา	๘ ถ.มหาจักรพรรดิ ต.หน้าเมือง อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐	๐-๔๘๕๑-๑๐๕๔
๑๐.	จังหวัดจันทบุรี	๕ ถ. ท่าสิงห์ ต.วัดใหม่ อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐	๐-๔๙๔๒-๒๔๒๘
๑๑.	จังหวัดสระแก้ว	ศูนย์ราชการจังหวัดสระแก้ว ชั้น ๔ ต.ท่าเกษม อ.เมือง จ.สระแก้ว ๒๗๐๐๐	๐-๔๓๔๒-๕๐๔๙

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภาคตะวันตก

ลำดับ	จังหวัด	สถานที่ตั้ง	โทรศัพท์
๑.	จังหวัดตาก	ศาลากลางจังหวัดตาก(หลังเดิม) ชั้น ๒ ถ.พหลโยธิน ต.หนองหลวง อ.เมือง จ.ตาก ๖๔๐๐๐	๐-๕๕๕๑-๒๑๕๔
๒.	จังหวัดกาญจนบุรี	๒๖๘ ถ.แสงชูโต ต.ปากแพรก อ.เมือง จ.กาญจนบุรี ๗๑๐๐๐	๐-๔๔๕๑-๑๕๖๖
๓.	จังหวัดราชบุรี	๕๒ ถ.วรเดช ต.หน้าเมือง อ.เมือง จ.ราชบุรี ๗๐๐๐๐	๐-๔๒๔๔-๗๐๔๑
๔.	จังหวัดเพชรบุรี	๘๗ ม.๑ ถ.เพชรเกษม ต.ไร่ส้ม อ.เมือง จ.เพชรบุรี ๗๖๐๐๐	๐-๔๒๔๒-๕๐๒๘
๕.	จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	๑๘ ถ.เทศบาลบำรุง ต.ประจวบ อ.เมือง จ.ประจวบคีรีขันธ์ ๗๗๐๐๐	๐-๔๒๖๐-๒๔๙๖

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภาคเหนือ

ลำดับ	จังหวัด	สถานที่ตั้ง	โทรศัพท์
๑.	จังหวัดเชียงใหม่	ศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ ชั้น ๒ ถ.โชตนา ต.ช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๔๐๐	๐-๕๔๑๑-๒๗๒๕-๖
๒.	จังหวัดเชียงราย	๗๔ ม.๑ ถ.ประตูเชียงใหม่ ต.เวียง อ.เมือง จ.เชียงราย ๕๗๐๐๐	๐-๕๕๖๐-๐๘๑๖
๓.	จังหวัดลำพูน	๑๐๔ ถ.ลำพูน - ป่าซาง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ลำพูน ๕๑๐๐๐	๐-๕๕๕๑-๐๖๖๒
๔.	จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๔๗ ถ.ปางล่อนคิม ต.จองคำ อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน ๕๘๐๐๐	๐-๕๕๖๙-๕๕๗๔, ๐-๕๕๖๙-๕๕๗๑

ลำดับ	จังหวัด	สถานที่ตั้ง	โทรศัพท์
๕.	จังหวัดลำปาง	๕๐๑ กม.๒ ถ.วิชิตราษฎร์ดำเนิน ต.พระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง ๕๒๐๐๐	๐-๕๔๔๘๑-๐๕๔๕ ต่อ ๑๒
๖.	จังหวัดแพร่	๑๔๐ ถ.ยันตรกิจโกศล ต.ป่าแมต อ.เมือง จ.แพร่ ๕๔๐๐๐	๐-๕๔๕๑-๑๖๔๗
๗.	จังหวัดพะเยา	๖๖๔ ม.๑๑ ถนนป่าแดง-ห้วยบง ต.บ้านต๋อม อ.เมือง จ.พะเยา ๕๖๐๐๐	๐-๕๔๔๘-๗๑๑๒
๘.	จังหวัดอุตรดิตถ์	๑๙ ถ.แปดวา ต.ท่าอิฐ อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ ๕๔๐๐๐	๐-๕๕๔๑-๑๐๕๖
๙.	จังหวัดน่าน	๙๒ ถ.มทาวงค์ ต.โนนเวียง อ.เมืองน่าน จ.น่าน ๕๕๐๐๐	๐-๕๕๗๑-๑๑๖๖ ต่อ ๑๗

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภาคใต้

ลำดับ	จังหวัด	สถานที่ตั้ง	โทรศัพท์
๑.	จังหวัดสุราษฎร์ธานี	ศาลากลาง ชั้น ๕ ถ.ดอนนก อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี ๘๔๐๐๐	๐-๗๗๒๘-๗๕๗๔
๒.	จังหวัดชุมพร	ศูนย์ราชการจังหวัดชุมพร ชั้น ๔ ถ.ไตรรัตน์ ต.นาชะอัง อ.เมือง จ.ชุมพร ๘๖๐๐๐	๐-๗๗๕๑-๒๖๖๖
๓.	จังหวัดนครศรีธรรมราช	๑๙ ถ.พระเงิน ต.คลัง อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐	๐-๗๕๔๔-๑๐๑๐
๔.	จังหวัดระนอง	๒/๑ ม.๑ ถ.เพชรเกษม ต.บางริ้น อ.เมือง จ.ระนอง ๘๕๐๐๐	๐-๗๗๘๒-๔๐๑๑
๕.	จังหวัดกระบี่	๑๑๘ ถ.คงคา ต.ปากน้ำ อ.เมือง จ.กระบี่ ๘๑๐๐๐	๐-๗๕๖๑-๑๐๔๔
๖.	จังหวัดภูเก็ต	๔๗๘ ถ.ภูเก็ต ต.ตลาดใหญ่ อ.เมือง จ.ภูเก็ต ๘๔๐๐๐	๐-๗๖๒๑-๑๐๖๗
๗.	จังหวัดตรัง	๑๔๙ ถ.พระราม ๖ ต.ทับเที่ยง อ.เมือง จ.ตรัง ๙๒๐๐๐	๐-๗๕๒๒-๘๘๘๔
๘.	จังหวัดพังงา	๖๐ ม.๔ ถ.เพชรเกษม ต.ตากแดด อ.เมือง จ.พังงา ๘๒๐๐๐	๐-๗๖๔๔-๐๖๒๐, ๐-๗๖๔๔-๐๖๑๙
๙.	จังหวัดสตูล	๖๘ ถ.สฤษดิ์ภูมิรินทร์ ต.พิมาน อ.เมือง จ.สตูล ๙๑๐๐๐	๐-๗๔๗๑-๑๐๔๙
๑๐.	จังหวัดสงขลา	๖๐ ถ.รามวิถี ต.บ่อยาง อ.เมือง จ.สงขลา ๙๐๐๐๐	๐-๗๔๔๑-๑๕๗๙
๑๑.	จังหวัดนราธิวาส	ศาลากลางจังหวัดนราธิวาส ชั้น ๕ ถ.ศูนย์ราชการ อ.เมือง จ.นราธิวาส ๙๖๐๐๐	๐-๗๕๖๔-๒๖๕๑
๑๒.	จังหวัดยะลา	๔๕ ถ.สุขยางค์ ต.สะแดง อ.เมือง จ.ยะลา ๙๕๐๐๐	๐-๗๔๒๑-๒๗๘๗
๑๓.	จังหวัดปัตตานี	๔๐๔ ม.๖ ถ.ปากน้ำ ต.รูสะมิแล อ.เมือง จ.ปัตตานี ๙๔๐๐๐	๐-๗๔๔๖-๐๐๗๔
๑๔.	จังหวัดพัทลุง	๗๖๘ ถ.ราเมศวร์ ต.คูหาสวรรค์ อ.เมือง จ.พัทลุง ๙๔๐๐๐	๐-๗๔๘๔-๐๘๒๔

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ลำดับ	จังหวัด	สถานที่ตั้ง	โทรศัพท์
๑.	จังหวัดอุดรธานี	๗๕ ถ.ศรีสุข ต.หมากแข้ง อ.เมือง จ.อุดรธานี ๔๑๐๐๐	๐-๔๒๒๑-๒๕๘๘
๒.	จังหวัดหนองคาย	ศูนย์ราชการชั้น ๔ ต.หนองกอมเกาะ อ.เมือง จ.หนองคาย ๔๔๐๐๐	๐-๔๒๔๑-๔๕๖๒
๓.	จังหวัดเลย	๔๗/๑ ถ.นกกแก้ว ต.กุดป่อง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐	๐-๔๒๘๑-๑๔๔๔
๔.	จังหวัดนครพนม	ศาลากลางจังหวัดนครพนม ถ.ศาลากลาง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครพนม ๔๘๐๐๐	๐-๔๒๕๑-๑๒๗๒
๕.	จังหวัดสกลนคร	๑๘๗๖ ถ.สุขเกษม อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐	๐-๔๒๗๑-๔๔๔๒
๖.	จังหวัดบึงกาฬ	๕๗๕-๕๗๕/๑ ม.๗ ต.วิศิษฐ์ อ.เมือง จ.บึงกาฬ ๔๘๐๐๐	๐-๔๒๔๔-๒๔๔๗
๗.	จังหวัดขอนแก่น	๒๕๕/๔ ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น ๔๐๐๐๐	๐-๔๔๒๔-๗๔๗๑
๘.	จังหวัดมหาสารคาม	๒๒๒ ม.๑๑ ถ.เลี่ยงเมือง ต.แวงน่าง อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐	๐-๔๔๗๗-๗๔๐๐
๙.	จังหวัดกาฬสินธุ์	๙๖ ถ.อรรถเปศล ต.กาฬสินธุ์ อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐	๐-๔๔๘๑-๑๓๗๘
๑๐.	จังหวัดชัยภูมิ	๔๖๔ ถ.ห้วยท้อย ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ชัยภูมิ ๔๖๐๐๐	๐-๔๔๘๑-๑๔๖๖
๑๑.	จังหวัดหนองบัวลำภู	ศาลากลาง ชั้น ๔ ถ.หนองบัวลำภู-เลย ต.ลำภู อ.เมือง จ.หนองบัวลำภู ๔๙๐๐๐	๐-๔๒๔๑-๖๗๐๗
๑๒.	จังหวัดนครราชสีมา	๘๘ ม.๗ ถ.ราชสีมา-ปักธงชัย ต.ปรุใหญ่ อ.เมือง จ.นครราชสีมา ๔๐๐๐๐	๐-๔๔๒๑-๔๔๗๗, ๐-๔๔๒๑-๔๔๐๘
๑๓.	จังหวัดสุรินทร์	๖ ถ.เทศบาล ๑ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.สุรินทร์ ๔๒๐๐๐	๐-๔๔๕๑-๘๑๔๔
๑๔.	จังหวัดบุรีรัมย์	๑๒๗/๕ ถ.นิवास ต.ในเมือง อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๔๑๐๐๐	๐-๔๔๖๑-๑๑๐๒
๑๕.	จังหวัดศรีสะเกษ	๐๐๙๕/๔ ถ.ศรีวิเศษ ต.เมืองเหนือ อ.เมือง จ.ศรีสะเกษ ๔๔๐๐๐	๐-๔๕๖๑-๑๙๘๘
๑๖.	จังหวัดอุบลราชธานี	ศาลากลางจังหวัดอุบลราชธานี ถ.อุปราชา อ.เมือง จ.อุบลราชธานี ๔๔๐๐๐	๐-๔๕๒๕-๖๑๔๔ ต่อ ๑๒
๑๗.	จังหวัดอำนาจเจริญ	ศูนย์ราชการจังหวัด (แห่งที่ ๒) ต.ไค้ดำ อ.เมือง จ.อำนาจเจริญ ๔๗๐๐๐	๐-๔๕๕๒-๔๕๑๔
๑๘.	จังหวัดยโสธร	ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ยโสธร ๔๕๐๐๐	๐-๔๕๗๑-๑๓๔๗
๑๙.	จังหวัดมุกดาหาร	ศาลากลาง ชั้น ๔ ถ.วิวิธการ ต.มุกดาหาร อ.เมือง จ.มุกดาหาร ๔๙๐๐๐	๐-๔๒๖๑-๔๒๔๑
๒๐.	จังหวัดร้อยเอ็ด	๑๖๒ ถ.สุริยเดชบำรุง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐	๐-๔๕๕๑-๑๕๖๑

หน่วยงานกรมควบคุมมลพิษ

ฝ่ายตรวจและบังคับการ กรมควบคุมมลพิษ (ผู้อำนวยการ : นางจันทนา ภาคย์ทองสุข)
เลขที่ ๙๒ ซ.พหลโยธิน ๗ ถ.พหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑-๒๒๙๘-๒๕๙๕
ประกอบด้วย ๔ ส่วนบังคับการ มีพื้นที่รับผิดชอบ ดังนี้

ส่วนบังคับการ	พื้นที่รับผิดชอบ
๑	ภาคตะวันออก
๒	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
๓	ภาคเหนือ ภาคกลาง
๔	ภาคใต้

สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดใหญ่ๆ

สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงใหม่	โทรศัพท์ (๐๕๓)๑๑๒๓๑๖-๗
สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง	โทรศัพท์ (๐๕๔)๒๑๗๓๒๖
สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพิษณุโลก	โทรศัพท์ (๐๕๕)๙๘๗๗๒๘
สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครสวรรค์	โทรศัพท์ (๐๕๖)๒๒๒๒๓๑
สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครปฐม	โทรศัพท์ (๐๓๔)๒๕๘๘๘๙
สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี	โทรศัพท์ (๐๒)๕๙๕๐๓๓๔-๕
สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสระบุรี	โทรศัพท์ (๐๓๖)๒๑๔๑๐๒, (๐๓๖)๒๒๓๑๘๐
สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดราชบุรี	โทรศัพท์ (๐๓๒)๓๓๗๓๐๑, (๐๓๒)๓๓๗๙๓๒
สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดอุดรธานี	โทรศัพท์ (๐๔๒)๒๒๑๑๑๙
สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดขอนแก่น	โทรศัพท์ (๐๔๓)๓๓๓๑๑๕-๖
สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมา	โทรศัพท์ (๐๔๔)๙๒๒๖๒๕ - ๖
สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดอุบลราชธานี	โทรศัพท์ (๐๔๕)๒๔๔๖๖๘
สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดชลบุรี	โทรศัพท์ (๐๓๘)๒๗๔๑๒๔, (๐๓๘)๒๗๔๑๒๕
สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี	โทรศัพท์ (๐๗๗)๒๗๒๕๙๐ ต่อ ๑๐๑-๑๑๑
สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดภูเก็ต	โทรศัพท์ (๐๗๖)๒๒๒๗๕๔
สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา	โทรศัพท์ (๐๗๔)๓๑๑๕๑๑ , (๐๗๔)๓๑๑๕๙๖

ภาคผนวก ก

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ๔)

พ.ศ. ๒๕๕๖

พระราชบัญญัติ
ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ๔)
พ.ศ. ๒๕๕๖

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๖
เป็นปีที่ ๖๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๖”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๑๐) (๑๑) (๑๒) (๑๓) (๑๔) (๑๕) (๑๖) (๑๗) (๑๘) (๑๙) (๒๐) และ (๒๑) ของบทนิยามคำว่า “ความผิดมูลฐาน” ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

“(๑๐) ความผิดเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกอั้งยี่ตามประมวลกฎหมายอาญา หรือการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมที่มีกฎหมายกำหนดเป็นความผิด

(๑๑) ความผิดเกี่ยวกับการรับของโจรตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการช่วยจำหน่าย ชื้อ รับจำนำ หรือรับไว้ด้วยประการใดซึ่งทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำความผิด อันมีลักษณะเป็นการค้า

(๑๒) ความผิดเกี่ยวกับการปลอมหรือการแปลงเงินตรา ดวงตรา แสตมป์ และตั๋วตามประมวลกฎหมายอาญาอันมีลักษณะเป็นการค้า

(๑๓) ความผิดเกี่ยวกับการค้าตามประมวลกฎหมายอาญาเฉพาะที่เกี่ยวกับการปลอมหรือการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของสินค้า หรือความผิดตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาอันมีลักษณะเป็นการค้า

(๑๔) ความผิดเกี่ยวกับการปลอมเอกสารสิทธิ บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือหนังสือเดินทางตามประมวลกฎหมายอาญาอันมีลักษณะเป็นปกติธุระหรือเพื่อการค้า

(๑๕) ความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม โดยการใช้ ยึดถือ หรือครอบครองทรัพยากรธรรมชาติหรือกระบวนการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติโดยมิชอบด้วยกฎหมายอันมีลักษณะเป็นการค้า

(๑๖) ความผิดเกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อชีวิตหรือร่างกายจนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายสาหัสตามประมวลกฎหมายอาญา เพื่อให้ได้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์สิน

(๑๗) ความผิดเกี่ยวกับการหน่วงเหนี่ยวหรือกักขังผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญาเฉพาะกรณีเพื่อเรียกหรือรับผลประโยชน์หรือเพื่อตอรองให้ได้รับผลประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง

(๑๘) ความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์ กรรโชก ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง หรือยักยอก ตามประมวลกฎหมายอาญาอันมีลักษณะเป็นปกติธุระ

(๑๙) ความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดเป็นโจรสลัดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเป็นโจรสลัด

(๒๐) ความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

(๒๑) ความผิดเกี่ยวกับอาวุธหรือเครื่องมืออุปกรณ์ของอาวุธที่ใช้หรืออาจนำไปใช้ในการรบหรือการสงครามตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมยุทธภัณฑ์”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของบทนิยามคำว่า “ความผิดมูลฐาน” ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

“ความผิดมูลฐานตามวรรคหนึ่ง หมายความว่า ความรวมถึงการกระทำความผิดอาญานอกราชอาณาจักร ซึ่งหากการกระทำความผิดนั้นได้กระทำลงในราชอาณาจักรจะเป็นความผิดมูลฐานด้วย”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกบทนิยามคำว่า “ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย” ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

““ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย” หมายความว่า ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ากระทำขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงมิให้ต้องตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือธุรกรรมที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการทำธุรกรรมเพียงครั้งเดียวหรือหลายครั้ง และให้หมายความรวมถึงการพยายามกระทำธุรกรรมดังกล่าวด้วย”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความใน (๑) ของบทนิยามคำว่า “ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด” ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๑) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน หรือจากการสนับสนุนหรือช่วยเหลือการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐาน หรือความผิดฐานฟอกเงิน และให้รวมถึงเงินหรือทรัพย์สินที่ได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้หรือสนับสนุนการกระทำความผิดมูลฐานตาม (๘) ของบทนิยามคำว่า “ความผิดมูลฐาน” หรือการกระทำความผิดฐานสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายด้วย”

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๑/๑) ของมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

“(๑/๑) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวกับการฟอกเงินที่อาจเกิดจากการทำธุรกรรมของหน่วยงานของรัฐหรือกิจการบางประเภทที่ไม่ต้องรายงานการทำธุรกรรมตามพระราชบัญญัตินี้ และเสนอแนะแนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันความเสี่ยงดังกล่าว”

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๗/๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๓๗/๑ ในกรณีที่คณะกรรมการธุรกรรมเห็นว่า คดีใดสมควรจัดให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือแก่ผู้ให้ถ้อยคำ หรือผู้ที่แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลใดอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการธุรกรรมแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการให้มีมาตรการในการคุ้มครองบุคคลดังกล่าว โดยให้ถือว่าบุคคลดังกล่าวเป็นพยานที่มีสิทธิได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการธุรกรรมเสนอความเห็นด้วยว่าสมควรใช้มาตรการทั่วไปหรือมาตรการพิเศษ ตามกฎหมายดังกล่าวสำหรับบุคคลเหล่านั้นด้วย

ในกรณีเกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือสามี ภรรยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลดังกล่าว เพราะมีการกระทำความผิดอาญาโดยเจตนาเนื่องจากการดำเนินการหรือการให้ถ้อยคำ

หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้บุคคลนั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อขอรับค่าตอบแทนเท่าที่จำเป็นและสมควรตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญาด้วย

สำนักงานอาจจัดให้มีค่าตอบแทนหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตามวรรคหนึ่ง ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการประกาศกำหนด”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความใน (๓) และ (๔) ของมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๓) รับหรือส่งรายงานหรือข้อมูลเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นหรือตามข้อตกลงที่ได้จัดทำขึ้นระหว่างหน่วยงานในประเทศหรือต่างประเทศ

(๔) เก็บ รวบรวมข้อมูล สถิติ ตรวจสอบ และติดตามประเมินผลการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ และวิเคราะห์รายงานหรือข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำธุรกรรม และประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวกับการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย”

มาตรา ๑๐ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๓/๑) ของมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

“(๓/๑) กำหนดแนวทางปฏิบัติ กำกับ ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงานตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”

มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามของมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

“ให้ข้าราชการของสำนักงานซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และในการกำหนดให้ได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษต้องคำนึงถึงภาระหน้าที่ คุณภาพของงาน และการดำรงตนอยู่ในความยุติธรรมโดยเปรียบเทียบกับค่าตอบแทนของผู้ปฏิบัติงานอื่นในกระบวนการยุติธรรมด้วย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง”

มาตรา ๑๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๖/๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๔๖/๑ ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรวบรวมพยานหลักฐานตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อสำนักงานร้องขอให้กรมสอบสวนคดีพิเศษใช้อำนาจสืบสวน สอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐาน ตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเพื่อดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดให้กรมสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจดำเนินการ ตามอำนาจหน้าที่เพื่อสนับสนุนการดำเนินการของสำนักงาน

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการตามวรรคหนึ่ง อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษโดยการเสนอแนะ ของเลขาธิการอาจมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานผู้หนึ่งผู้ใดเป็นพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการสืบสวน การสอบสวน และการรวบรวมพยานหลักฐานตามกฎหมายว่าด้วยการ สอบสวนคดีพิเศษในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ได้

ในการปฏิบัติการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกรมสอบสวน คดีพิเศษ และเลขาธิการร่วมกันกำหนด”

มาตรา ๑๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๖๔/๑ และมาตรา ๖๔/๒ แห่งพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒

“มาตรา ๖๔/๑ ความผิดตามมาตรา ๖๒ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๔ ให้คณะกรรมการ เปรียบเทียบที่คณะกรรมการแต่งตั้งมีอำนาจเปรียบเทียบได้

คณะกรรมการเปรียบเทียบให้มีจำนวนห้าคน ประกอบด้วยเลขาธิการเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องสองคน พนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หนึ่งคน โดยมีข้าราชการในสำนักงานที่เลขาธิการมอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้เลขาธิการแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

เมื่อคณะกรรมการเปรียบเทียบได้ทำการเปรียบเทียบ และผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามจำนวน และภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการเปรียบเทียบกำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๖๔/๒ ความผิดที่เปรียบเทียบได้ตามมาตรา ๖๒ ถ้ามิได้ฟ้องต่อศาลหรือมิได้ มีการเปรียบเทียบตามมาตรา ๖๔/๑ ภายในสองปีนับแต่วันที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบการกระทำ ความผิด และรายงานให้เลขาธิการทราบ หรือภายในห้าปีนับแต่วันกระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

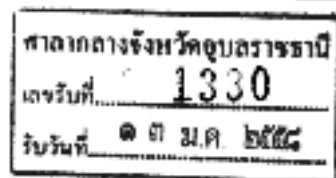
หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ไม่ได้กำหนดให้การกระทำความผิดอาญาร้ายแรงบางฐานความผิดเป็นความผิดมูลฐาน ส่งผลให้ผู้กระทำความผิดสามารถนำเงินและทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดมาใช้สนับสนุนการกระทำความผิดอาญาได้อีก จึงเห็นควรกำหนดความผิดมูลฐานเพิ่มเติมและกำหนดกรอบของความผิดมูลฐานให้ชัดเจน เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน นอกจากนี้ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่จะกำหนดนโยบาย ในการประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับการฟอกเงินและเสนอแนะแนวทางเพื่อป้องกันความเสี่ยง กำหนดเรื่องมาตรการคุ้มครองพยาน เรื่องตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษที่จะได้รับเงินเพิ่มตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และให้กรมสอบสวนคดีพิเศษสนับสนุนการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดหรือการดำเนินการกับทรัพย์สินเกี่ยวกับการกระทำความผิด รวมทั้งกำหนดให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบปรับ ทั้งนี้ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานสากล จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ภาคผนวก ก

ตัวอย่าง แบบพิมพ์เกี่ยวกับตัวรูปพรรณช้าง

ใบการปกครองจังหวัดอุบลราชธานี
(กลุ่มงานปกครอง)
เลขที่ 13 ม.ค. 2558

ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๗๐

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

ปลัดจังหวัดอุบลราชธานี

เลขที่ ๐๖๖

วันที่ 19 ๑๐ ๕๖

เวลา

๖ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการสัตว์พาหนะ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๑๖๖๐๑ ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการสัตว์พาหนะ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗

ตามที่กรมการปกครอง แจ้งให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร เตรียมความพร้อมก่อนที่ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการสัตว์พาหนะ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ มีผลใช้บังคับ นั้น

บัดนี้ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๑ ตอนพิเศษ ๒๕๔ วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๗ ซึ่งจะมีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มีผลใช้บังคับในวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘) รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย จึงเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งให้นายทะเบียนท้องที่ทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายพลเดช พัฒนรัฐ)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนทั่วไป

โทร ๐-๒๗๙๑-๗๐๒๑

โทรสาร ๐-๒๗๐๖-๙

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วย การสัต์ว์พาหนะ (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๕๗

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบการสัต์ว์พาหนะ พุทธศักราช ๒๔๘๒ เพื่อกำหนดแบบพิมพ์เกี่ยวกับช้าง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติสัต์ว์พาหนะ พุทธศักราช ๒๔๘๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการสัต์ว์พาหนะ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกแบบพิมพ์ตัวเดินทุ่งช้าง (ส.พ.๑) ทะเบียนและต้นขั้วตัวรูปพรรณช้าง (ส.พ.๕) และทะเบียนและต้นขั้วตัวรูปพรรณช้างแทนฉบับหาย (ส.พ.๑๐) ทำระเบียบการสัต์ว์พาหนะ พุทธศักราช ๒๔๘๒ และให้ใช้แบบพิมพ์ตัวเดินทุ่งช้าง (ส.พ.๑) ตัวรูปพรรณช้าง (ส.พ.๕) และใบแทนตัวรูปพรรณช้าง (ส.พ.๑๐) ทำระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกทะเบียนและใบแทนต้นขั้วตัวรูปพรรณช้างมาจากต่างอำเภอ (ส.พ.๑๔) ทำระเบียบการสัต์ว์พาหนะ พุทธศักราช ๒๔๘๒

ข้อ ๘ ให้ทะเบียนและต้นขั้วตัวรูปพรรณช้าง (ส.พ.๕) และทะเบียนและต้นขั้วตัวรูปพรรณช้างแทนฉบับหาย (ส.พ.๑๐) ที่ออกตามระเบียบการสัต์ว์พาหนะ พุทธศักราช ๒๔๘๒ ใช้ได้ต่อไป มีกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ ให้เจ้าของช้างนำทะเบียนและต้นขั้วตัวรูปพรรณช้างเดิมไปเปลี่ยนเป็นตัวรูปพรรณช้าง (ส.พ.๕) หรือใบแทนตัวรูปพรรณช้าง (ส.พ.๑๐) ตามระเบียบนี้

กรณีเจ้าของช้างไม่ได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ห้ามโอนกรรมสิทธิ์และจดทะเบียนจำนองเกี่ยวกับตัวช้างจนกว่าเจ้าของช้างจะได้นำทะเบียนและต้นขั้วตัวรูปพรรณช้างเดิมมาเปลี่ยนก่อน

ข้อ ๖ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

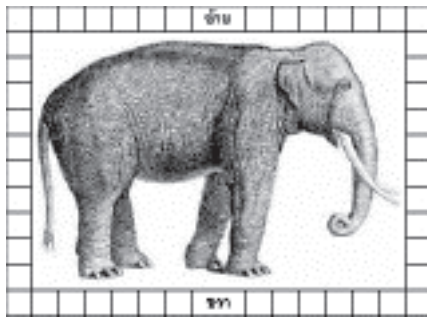
ประกาศ ณ วันที่ ๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ตัวเดินทุ่งช้าง

(ส.พ.๑)

วันเดือนปีที่สำรวจ.....ลักษณะที่อยู่ของ

ช้าง.....เลขรหัสบ้านที่ช้างอยู่.....
 ชื่อช้าง.....เพศ.....วันเดือนปีเกิด.....
 เลขไมโครชิพ.....ประเภทช้าง.....
 เล็บหน้า.....(ซ้าย.....(ขวา).....เล็บหลัง.....(ซ้าย).....(ขวา).....
 งาหรือขนาย.....บรรทัดหลัง.....
 ได้มาโดย.....รหัสพันธุกรรม(DNA).....
 ดำเนินรูปพรรณ.....
 พ่อช้างชื่อ.....เลขประจำตัวช้าง.....เลขไมโครชิพ.....
 แม่ช้างชื่อ.....เลขประจำตัวช้าง.....เลขไมโครชิพ.....
 ชื่อเจ้าของช้าง.....เลขประจำตัวประชาชน.....

ลงนาม.....ผู้สำรวจ/บันทึก
 (.....)

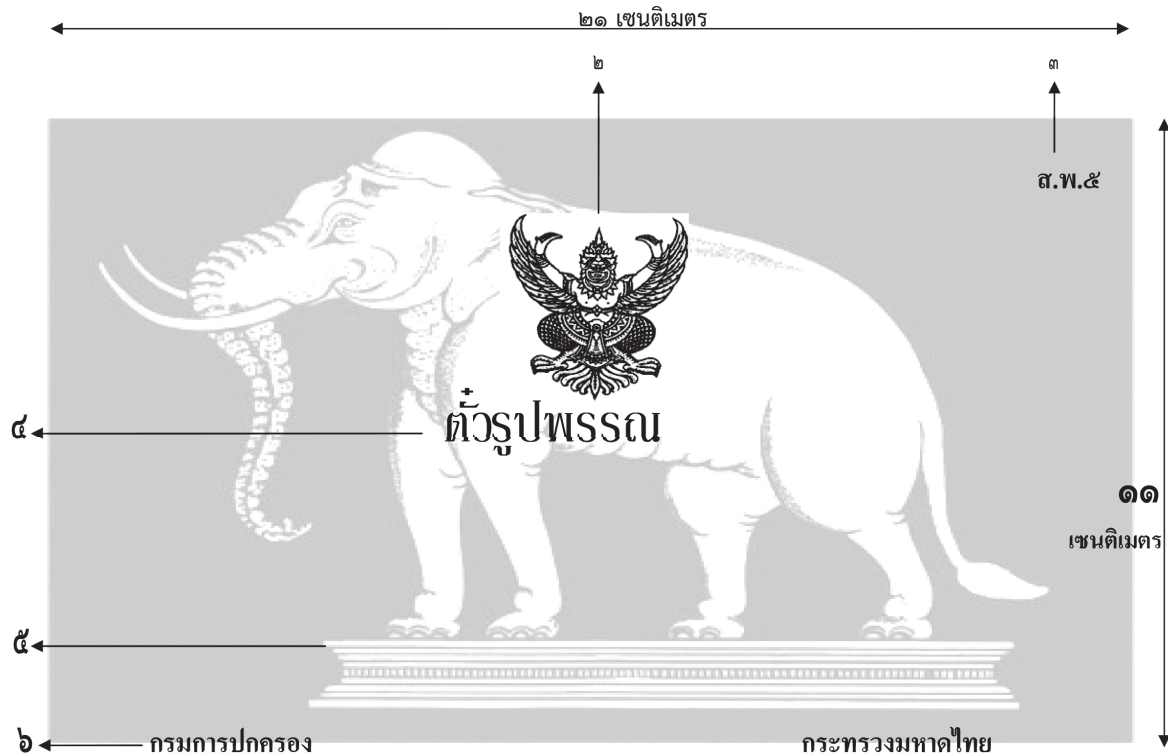
ตำแหน่ง.....

ลงนาม.....เจ้าของช้าง
 (.....)

ลงนาม.....พยาน
 (.....)

ลงนาม.....พยาน
 (.....)

แบบตัวรูปพรรณช้าง (ส.พ.๕)

รายละเอียดของลักษณะรูปเล่มตัวรูปพรรณด้านหน้า

๑. รูปเล่ม มีขนาดกว้าง ๑๑ เซนติเมตร ยาว ๒๑ เซนติเมตร ปกพิมพ์ด้วยกระดาษสีชมพู ในเล่มพิมพ์ด้วย กระดาษสีฟ้าเคลือบลายน้ำ
๒. รูปครุฑสีทองบนพื้นสีชมพู
๓. ตัวอักษร ส.พ.๕
๔. ชื่อเอกสาร ตัวรูปพรรณช้าง
๕. รูปช้างสีขาวซึ่งเป็นรูปสัตว์สัญลักษณ์ของประเทศเป็นฉากหลัง
๖. ชื่อหน่วยงาน กรรมกรปกครอง กระทรวงมหาดไทย

สมุดทะเบียนเล่มที่ ๙๙๙๙๙๙๙๙๙ (จากโรงพิมพ์)

ส.พ.๕

รายการจดทะเบียน

วันที่จดทะเบียน	ออกให้ ณ	เลขที่
ชื่อข้าง	เพศ	เกิดเมื่อ
เลขประจำตัวข้าง	เลขไมโครชิพ	ประเภทข้าง
เล็บหน้า (ซ้าย) (ขวา)	เล็บหลัง (ซ้าย) (ขวา)	
งาหรือขนาย	เส้นรอบวงโคนงา (ซ้าย) ซม. (ขวา) ซม.	ความยาวจากโคนถึงปลายงา (ซ้าย) ซม. (ขวา) ซม.
บรรทัดหลัง	รหัสพันธุกรรม (DNA)	

(๑)

ส.พ.๕

เอกสารเดิม	เล่มที่	ฉบับที่	เลขที่
ออกโดย		เมื่อ	
ที่อยู่สัตว์พาหนะ		ลักษณะที่อยู่	
เลขรหัสประจำบ้าน		หมายเหตุ	
ตำหนิรูปพรรณ			
ลงชื่อ.....นายทะเบียนท้องที่			
()			
ประทับตราประจำตำแหน่ง			

(๒)

สมุดทะเบียนเล่มที่ ๙๙๙๙๙๙๙๙๙ (จากโรงพิมพ์)

ส.พ.๕

ลำดับที่	รายการเจ้าของข้าง
นามเจ้าของข้าง	เอกสารยืนยันตัวบุคคล
	เลขที่
ที่อยู่	
ลักษณะการครอบครอง	
ลักษณะการได้มา	เมื่อวันที่
ลงชื่อ.....เจ้าของข้าง	ลงชื่อ.....นายทะเบียนท้องที่
()	()
	ประทับตราประจำตำแหน่ง

โอนกรรมสิทธิ์แก่

เมื่อวันที่

(๓)

ส.พ.๕

ลำดับที่ নামজাহাংখাং ที่อยู่ ลักษณะการครอบครอง ลักษณะการได้มา	รายการเจ้าของช้าง เอกสารยืนยันตัวบุคคล เลขที่ เมื่อวันที่
---	---

ลงชื่อ.....เจ้าของช้าง
 ()

ลงชื่อ.....นายทะเบียนท้องที่
 ()
 ประทับตราประจำตำแหน่ง

โอนกรรมสิทธิ์แก่	เมื่อวันที่
------------------	-------------

(๔)

ส.พ.๕

สมุดทะเบียนเล่มที่ ๙๙๙๙๙๙๙๙๙ (จากโรงพิมพ์)

ลำดับที่ নামজাহাংখাং ที่อยู่ ลักษณะการครอบครอง ลักษณะการได้มา	รายการเจ้าของช้าง เอกสารยืนยันตัวบุคคล เลขที่ เมื่อวันที่
---	---

ลงชื่อ.....เจ้าของช้าง
 ()

ลงชื่อ.....นายทะเบียนท้องที่
 ()
 ประทับตราประจำตำแหน่ง

โอนกรรมสิทธิ์แก่	เมื่อวันที่
------------------	-------------

(๕)

ส.พ.๕

ลำดับที่ নামজাহাংখাং ที่อยู่ ลักษณะการครอบครอง ลักษณะการได้มา	รายการเจ้าของช้าง เอกสารยืนยันตัวบุคคล เลขที่ เมื่อวันที่
---	---

ลงชื่อ.....เจ้าของช้าง
 ()

ลงชื่อ.....นายทะเบียนท้องที่
 ()
 ประทับตราประจำตำแหน่ง

โอนกรรมสิทธิ์แก่	เมื่อวันที่
------------------	-------------

(๖)

สมุดทะเบียนเล่มที่ ๙๙๙๙๙๙๙๙๙ (จากโรงพิมพ์)

ส.พ.๕

รายการย้าย

ย้ายมาจาก	ขึ้นทะเบียนท้องที่ใหม่	วัน เดือน ปี	ลายมือชื่อนายทะเบียน

(๑๑)

สมุดทะเบียนเล่มที่ ๙๙๙๙๙๙๙๙๙ (จากโรงพิมพ์)

ส.พ.๕

รายการย้าย

ย้ายมาจาก	ขึ้นทะเบียนท้องที่ใหม่	วัน เดือน ปี	ลายมือชื่อนายทะเบียน

(๑๒)

สมุดทะเบียนเล่มที่ ๙๙๙๙๙๙๙๙๙ (จากโรงพิมพ์)

ส.พ.๕

รายการย้าย

ย้ายมาจาก	ขึ้นทะเบียนท้องที่ใหม่	วัน เดือน ปี	ลายมือชื่อนายทะเบียน

(๑๐)